

ПРОП. ІВАН БАРЧУК

ПОЯСНЕННЯ НА КНИГУ ОБ'ЯВЛЕННЯ

Видання
Української Баптистської Церкви в Чікаго, США

Накладом
Християнського Видавництва "Дорога Правди"

Чікаго — 1965 — Торонто

Elucidation on the Book of Revelation

by the

REV. JOHN BARCHUK

(A commentary in Ukrainian)

Published by the First Ukrainian Baptist Church
of Chicago and "Doroha Prawdy"

Printed by
The Christian Press Ltd., Winnipeg, Canada

ПЕРЕДМОВА

Зміст цієї цікавої книги був заплююваний її Автором, баптистським письменником, проп. Іваном Барчуком, ще 1942-го року. Тоді якраз німецьке військо в Північній Африці мало ось-ось досягнути до Палестини. Із приводу цього так звані "Свідки Єгови" всіма силами доводили, що Гітлер — це справжній антихрист і він забере Палестину та заволодіє всім світом.

Автор хоч і був добре обізнаний із науковою Святою Письмом, проте ще раз узвісся докладніше простудіювати як книгу Об'явлення, так і інші пророцтва Біблії, які стосуються всіх тих подій, що порушенні в цій пророчій книзі Нового Заповіту. Вислід усіх тих студій він старанно залисував і таким чином створився в нього детальний конспект усіх тих подій.

Виємігрувавши до США, Автор поселився в місті Чікаго й став активним співробітником в Українській Баптистській Церкві, проповідуючи слово Боже на Богослуженнях і радіоблаговістях "Голосу Євангелії". Притаманний Авторові ясний стиль викладу та глибоке знання Святої Письма навели на думку членів Церкви прослухати його пояснення на книгу Об'явлення. І Автор прийняв рішення виступити зо своїми лекціями, після яких чимало членів Церкви, захоплені багатством матеріялу та самим способом вияснень тайн пророчих, говорили лекторові, що добре було б увесь цей матеріял написати у формі книги й видати її друком. Ці думки зробили свій вплив, і незадовго ми вже побачили повний манускрипт "Вияснення на книгу Об'явлення".

Праця то була готова, але вона лежала, як "мертвий капітал", бо не було засобів на її видання.

Автор за своєю духовною культурою легко здобуває собі друзів і їх він має чимало в Українській Баптистській Церкві в Чікаго й тепер він їх наводить на думку: якщо члени Церкви народили бажання написати цей матеріял, то чи не добре було б, щоб і Церква довела цю справу до кінця й видала його книгою. Ця взнесла думка незабаром була донесена Церковній Раді й у наслідку її зичливого відношення постав Видавничий Комітет для видання "Вияснення на книгу Об'явлення". Справу цю доручено також увазі загальних зборів Церкви і тут усі її зичливо привітали та схвалили, що таку книгу обов'язково треба видати. На цьому місці належиться відзначити, що це зичливе відношення було не на словах, а на ділі: багато членів Церкви відразу задекларували свої спеціальні пожертви на цю ціль і за короткий час було вже обіцяно \$1,500.00, з яких переважаюча сума вже внесена. Це дало можливість негайно приступити до виконання плянів видання.

Згадуючи про матеріальні пожертви на видання "Вияснення на книгу Об'явлення", почуваемося до милого обов'язку на цьому місці висловити глибоку вдячність усім тим Добродіям Української Баптистської Церкви в Чікаго, що внесли найбільші суми пожертв. До них належать такі любителі друкованого українського євангельського слова: Антін Коцепула, Василь Брич, Василь Береза, Федір Королюк і сам Автор (внесли по \$100.00). Із глибокою вдячністю згадуємо також і ті родини, що колись були членами нашої Церкви, але виїхали в інші місця й, помимо того, що вони не живуть тут, забажали взяти участь у цьому доброму ділі: Родина Петра Сорокаші — \$80.00, Олекси Тритяка, Павла Малієвського й Митрофана Погрібного, що внесли по \$50.00. Багато і інших членів Церкви внесли подібні пожертви і хоч ми й не згадуємо тут їхніх дорогих для нас імен, то сміємо затвердити їх, що ми з признанням високо оцінюємо їх вклад і висловлюємо нашу глибоку вдячність. Навіть ті, що внесли менші суми, так само дуже спри-

чинилися до того, щоб здійснити завітну мрію тих, що глибоко прагнули, щоб ця книга побачила світ. Тому, всі спільно, вся наша Церква має свої заслуги в цьому доброму ділі.

Щиро дякуємо й нашому євангельському видавництву "Дорога Правди", яке прийняло на себе всі обов'язки, пов'язані з друком цієї книги, та голові видавництва, ред. Михайліві Подворнякові, нашему євангельському поетові, за догляд над складанням у друкарні та за її дбale технічне оформлення.

Ми постійно молимося, щоб Господь ряснно всіх винагородив за цей шляхетний чин у поширенні знання пророчих правд, які містяться в чудовій книзі Об'явлення.

Особливо дякуємо Авторові "Вияснення на книгу Об'явлення", проп. Іванові Барчуку, за його невтомну працю для добра українського Євангелизму. І коли видання цієї його праці кине жмут правдивого світла для кращого зрозуміння пророчих Писань, — наша мета буде досягнута.

Ол. Р. Гарбузюк
Голова Видавничого Комітету

Чікаго, квітень, 1965-го року

ВСТУПНЕ СЛОВО

Книга Об'явления, по-грецькому "Апокаліпсіс", є книгою пророchoю. Вона була написана апостолом Іваном в першому столітті християнської ери, але подiї, описанi в нiй, мають вiдбутись aж в кiнцi християнської ери. Тому, цiлком зрозумiло, що Об'явления не могло бути написане сучасними поняттями та образами, бо в такому випадковi нiхто його aж до наших часiв не зрозумiв bi, a нiвпаки, сказали б, що то якесь незрозумiле маячиння. Тому Об'явления написане символiчною мовою, цебто тодiшнimi поняттями та образами представлeni подiї далеких майбутнiх вiкiв.

Через те що книгу тепер тяжко розумiти нeобiзнаним людям, цебто тим, що не oзнайомленi з давниною; вони не знають, до яких часiв вiдносяться пророчi видiння Об'явления; a найголовнiше, не знаютъ Слова Божого i духа пророцтв. Тому рiзнi неobiзнанi вiяснювачi цiєї книги часто так немилосердно iї перекручують, роблять такi нeйтovirнi вiсновки, якi не мають нiчого спiльного з духом Святого Писання.

Наприклад, є дуже поважна праця, написана англiйською мовою, яка твердить, що антихристом був Наполеон. Ale автор глибоко помилився, не знайшовши ключа, який вiдкриває нам тaємницю часу, до якого видiння Об'явления вiдносяться.

Щиро бажаючи допомогти нашим вiруючим зрозумiти цю чудову книгу, я вирiшив написати на нiй також свое вiяснення. Ясно, що я не претендую на абсолютне знання Божих тaємниць, an i не є таким зарозумiлим, щоб уявляти, що в моiх вiясненнях не буде вже помилки. Однак тому, що вони пiльно i всебiчно продуманi та узgidneni з доказами zo Святого Письма, тому вони дуже близькi до правди. Bo я намагався не послуговуватися власною фантазiєю i не пробував нахиляти Святе Письмо до сво-

їх уяв, а вивчав Слово Боже та молив Господа, щоб Він дав мені духовного світла, щоб я міг збагути сутність Об'явлення й аргументами зо Святого Писання підперти кожну думку.

Студіювання книги Об'явлення й написання на нього вияснення принесло мені багато благословень. Вірю, що таке саме благословення отримають його читачі. І якщо ця моя праця допоможе багатьом зрозуміти, полюбити та оцінити книгу Об'явлення, то покладений мною труд надаремним не буде, — моя мета буде осягнена.

Автор.

РОЗДІЛ I

“ОБ'ЯВЛЕННЯ ІСУСА ХРИСТА” (Об. 1: 1-2)

Усі люди привикли називати цю книгу “Об'явленням Івана Богослова”, але вона, як бачимо, є об'явленням Ісуса Христа, яке дав Йому Бог. Чи ж Христові було потрібне якесь об'явлення; чи ж не все Йому було відоме? Ми не знали б, як відповісти на таке питання, коли б Сам Спаситель не об'явив, що Йому невідомий був час Його ж другого приходу (Мар. 13: 32). Цього нам важко злагнути, але так написано і діти Божі повинні в те вірити. Очевидно Христос, приймаючи на Себе тіло та образ людини, прийняв також і певні людські обмеження. Коли ж Христос, доконавши діло спасіння Своєю смертю, воскрес і вознісся на небо в Свою первісну славу, тоді Отець здійняв із Сина хвилеву обмеженість і відкрив Йому всі божественні тайни. І Христос знову став Всезнаючий, як і Отець.

Об'явлення — це досить велика книга щодо свого змісту. Вона відкриває переважно подробиці щодо другого приходу Христового, але окрім того відкриває й інші події, “що незабаром статися мали”. 1) Наприклад, вона дає об'явлення щодо історії церкви тут на землі й суда над нею. 2) Дає об'явлення щодо положення церкви в небесах. 3) Дає об'явлення про події, які попередять прихід Христів, і про події, які матимуть місце під час панування на землі антихриста. 4) Об'явлення про особисте з'явлення Христа світові, в другий прихід Його, під час армагедонської битви, під час знищення царства цього світу, а встановлення тисячелітнього царства Христового на землі. 5) І, останнє, це об'явлення про останній суд, про знищення смерті й про нове небо й нову землю.

І ось це все Бог Отець об'явив Синові, а Син че-

рез ангола слузі Своєму, а вже Іван записав і передав церкві (Об. 1: 11, 19).

Щодо особи автора, який записав дане йому об'явлення, не може бути жодного сумніву. Поперше, що його ім'я назване, а по-друге, то другий вірш ясно підтверджує, ким був Іван, якому дани було ще об'явлення. Слова "який свідчив про Слово Боже", негайно нагадають нам його Євангелію (Ів. 1: 1-4, 14); а слова "і про все, що він бачив", нагадують його лист (1 Ів. 1: 1-3).

Уся стародавня, первохристиянська церква, а також усі отці церкви підтверджують факт, що автором, який записав об'явлення, був апостол Іван.

А щодо ангола, через якого Іван отримав Об'явлення, то ім'я його нам не відкрите, але його слова до Івана, які бринять так: "Бо я співслуга твій і братів твоїх пророків, і тих, що зберігають слова цієї книги" (Об. 22: 8-9), відкривають нам певну таємницю. Вони показують, що слуги Божі, мають анголів, які їм помагають і прислуговують у їхній духовній праці. Це дуже потішаюче об'явлення, бо, в такому випадкові, слуги Божі не повинні чутися осамітненими. Написано також, що кожна дитина Божа має свого ангола (Мат. 18: 10), а на віті тим, що мають спастися, служать анголи (Євр. 1: 13-14).

З цього бачимо, що роля анголів є дуже велика й поважна в духовному ділі і, можливо, що цей ангол, був начальником над всіма тими анголами — слугами святих, якщо Господь власне йому доручив передати Іванові таке важливе об'явлення.

Христос відкрив усе, що треба знати про Його другий прихід, а тому всі додатки до того відкриття є лжепророцтвом і вони заборонені Господом (Об. 22: 18-19).

Події, зв'язані з другим приходом Христа, настануть скоро, про що тільки в самій книзі Об'явлення сказано аж сім разів такими словами:

- 1) "Час бо близький" (Об. 1: 3).
- 2) "Я прийду незабаром" (Об. 3: 11).

3) "Він показав Своїм слугам, що незабаром статися мусить" (Об. 22: 6).

4) "Ото, незабаром приходжу" (Об. 22: 7).

5) "Час бо близький" (Об. 22: 10).

6) "Ото, незабаром приходжу" (Об. 22: 12).

7) "Так, — незабаром прийду" (Об. 22: 20).

Це свідчення Самого Христа про те, що час близький і що він прийде незабаром, наповнюють серця віруючих невимовною радістю, а особливо при свідомості того, що в нашому очікуванні Він нас не залишає, а посилає Своїх анголів прислугоувати нам і оберігати нас.

Але тут конче треба додати, що слова "час близький" і "nezabaram" треба розуміти по-Божому, а не по-людському. Для нас "скоро" може бути один день, але для вічного Бога те "скоро" може означати і тисячі літ (2 Пет. 3: 8). Більше можемо сказати, що для вічного Бога й мільйон літ є те саме, що для нас один день. Однак, ті Христові обітниці всетаки означають те, що в них обіцяно, щебто, що Бог не буде відтягати зо Своїми судами до безконечності. Він виконає те, що обіцяв і прийде скоро, і якщо те "скоро" мало своє значення в часи об'явлення тих подій, то сьогодні ми вже безпечно стоїмо напередодні Христового приходу.

ПОВУДЖЕННЯ ДО ЧИТАННЯ ОБ'ЯВЛЕННЯ (Об. 1: 3)

Господь словами цього вірша запрошує всіх Своїх учнів зокрема, а також всю Свою церкву разом звернути особливу увагу на книгу Об'явлення. Вона повинна бути такою широко знакою, що навіть неписьменні, слухаючи лише її виклад, мають розуміти та виконувати її.

Господь називає блаженними тих, що читають її, як рівнож тих, що слухають і сприймають до серця цю пророчу книгу і цим Бог хоче спонукати нас до засікавлення цією книгою.

Взагалі книга Об'явлення містить у собі більше обітниць, нагород і блаженств, ніж якабудь ін-

ша книга Біблії. Самих тільки блаженств є аж сім. Ось вони:

1. “Блаженний, хто читає і ті, хто слухає...” (Об. 1: 3).
2. “Блаженні,... хто вмирає в Господі” (14:13).
3. Блаженний, хто чуйний, і одяжу свою береже...” (Об. 16: 15).
4. “Блаженні покликані на весільну вечерю Агнця...” (Об. 19: 9).
5. “Блаженний і святий, хто має частку в першому воскресінні” (Об. 20: 6).
6. “Блаженний, хто зберігає пророчі слова цієї книги” (Об. 22: 7).
7. “Блаженні, хто має право на дерево життя...” (Об. 22: 14).

І дійсно, це ж книга, в якій не тільки описується історія минулих подій, яка може нас не цікавити, але в ній описані майбутні події, яких увесь світ чекає; описана наша власна майбутність, а найголовніше описаний скорий другий прихід Того, про Якого ми кажемо, що найбільше Його любимо. А мимо того, ця книга стала поміж християнами найбільше занедбаною. Немає сумніву, що це занедбання сталося під впливом ворога людських душ, який не бажає, щоб віруючі знали, що Христос скоро прийде і тим самим положить кінець пануванню і йому, тому ворогові. Але причиною занедбання є також брак любові до Грядучого Жениха церкви і брак віри в Його прихід. Впливає на це також лінівство віруючих та іхня прив'язаність до цього світу. Бо, справді, щоб зрозуміти книгу Об'явлення то треба таки багато попрацювати над собою, щоб одночасно також добре зрозуміти всі інші книги Біблії та злагнути духа Святого Писання. Треба навчитись духовно думати, щоб уміти порівнювати духовне з духовним (1 Кор. 2: 13).

Сучасні модерністи називають цю книгу “містерією”, щоб таким чином заспокоїти себе та інших безвірників, що, ніби-то, того всього не буде, про що написано в Об'явленні. Світські люди та невід-

роджені віруючі не можуть злагнути глибини цієї книги, проте розуміють, що вона говорить про Божі суди над усіма грішниками й сатаною. Тому сатана особливо ненавидить Об'явлення і перешкоджає будь-кому його читати. Бо він не бажає, щоб грішники довідалися, що вони разом з сатаною будуть в озерах огненому.

БОЖИЙ ПРИВІТ ЦЕРКВАМ (Об. 1: 4-6)

Привіт і побажання висловлені семи церквам, що знаходились в Азії; з цього однак не треба робити висновку, що в Малій Азії не було більше церков, або що іншими церквами Господь не цікавився. Ні, церков тоді вже було дуже багато, тому не було можливості всіх їх згадувати, бо це забраво багато часу. Тому Господь вибрав сім таких церков, які були типовими для характеристики не тільки всіх, тоді існуючих церков, але й всієї християнської церкви. Цих сім церков були яскравими “пророчими портретами” церкви протягом всієї історії. Це правдиві ілюстрації семи окремих періодів церковної історії. Тому то, звертаючись до семи церков та передаючи їм привіт, Господь, в їх імені, передав привіт усій Христовій церкві протягом усіх віків.

Своїм привітом Господь дав нам приклада привітливості. Християни не можуть бути неделікатними, неуважними, а тим більше грубими.

Привіт був висловлений від імені Святої Тройці: “від Того, що Він є, що Він був і що має прийти” — це Бог Отець; “і від семи Духів” — це символ Святого Духа; в Святому Письмі, як побачимо далі, число 7 означає повноту (Об. 3: 1; 5: 6); “та від Ісуса Христа”.

Тут, між іншим, кидається в очі, що про Бога Отця говориться, що Він був, що Він є і що має “прийти”, тоді коли ми всі чекаємо приходу Христа, а не приходу Бога Отця. І це не є помилкою християн, бо ж справді має прийти Христос, про що свідчить все Писання. Бо ж то Він, наприклад,

є призначений Богом Суддя для живих і для мертвих (Дії 10: 42; 17: 31). І Він має не тільки всіх судити, але й над усіма панувати (Рим. 14: 9, 2 Тим. 4: 1). Отже, Христос буде, говорячи по-людському, головною фігурою під час подій, зв'язаних з Його приходом, тому, звичайно, й говоримо тільки про “другий прихід Христа”.

Але читаємо, що Він прийде “у славі Своого Отця” (Мат. 16: 27), а також, що “Він приходить на хмара, сидячи праворуч Сили” (Мат. 26: 64). І під тією “Силою” треба розуміти Бога-Отця, по правилі Якого Христос сидить (Мар. 16: 19, Дії 7: 56). Це показує, що Христос прийде не Сам, а прийде з Ним також Бог-Отець і всі святі анголи (Мат. 25: 31), як рівно ж і всі святі люди (1 Сол. 3: 13, Юди 1: 14).

І ще тут є одна згадка, яка вимагає пояснення, це слова, що Христос є “первороджений з мертвих” (Об. 1: 5). Ці слова визначають, що Христос в нетлінному тілі перший воскрес із мертвих (1 Кор. 15: 20-23). Первороджений з небуття був Адам, але “первородженим з мертвих” став Христос. Могила, що поглинула була тіло Христове, мусіла Його інаново віддати; це, як би “породити”. Тому Він “первороджений з мертвих”.

Тепер звернім увагу на деякі подробиці привіту. Наприклад, у чому є згадка “що Він нас полюбив” (Об. 1: 5). Ми, звичайно, привикли бачити найвищий вираз любови тоді, коли Христос приніс Самого Себе в жертву за нас. Але це не так. Любов Божа не перестає, а ще зростає. І ж у жертві Христа виявилась любов до Божих ворогів (Рим. 5: 8-10), то якаж мусить бути любов Божа до Його друзів? Та любов відносилась до людей далеких від Бога, жиочих у гріхах, а теперішня любов відноситься до людей, гріхи яких зміті кров'ю Спасителя.

Також гідне уваги те, що Господь високо ставить Свою церкву, бо це ж велика слава для неї, що Господь називає її членів “царями та священиками”. І цим Бог не приижує Себе до нас, а під-

носить нас до Себе. Бо ж царі в світі займають найвище політичне становище, а священики — духовне. Це означає, що Господь підносить дітей Своїх до найвищого в світі рівня. Світські люди можуть собі з цього посміятысь, але хто з віруючих втрачає свідомість свого вічного царського і священичого покликання, той не цікавиться відомостями, даними в Об'явленні про другий прихід нашого Друга і Спасителя, що є Царем над царями й Первовосвяченником над священиками. Хто ще ясно собі усвідомлює, той цікавиться царством Божим, як своїм власним, а духовним життям, як найкращий священик.

“ОТО ВІН ІЗ ХМАРАМИ ІДЕ” (Об. 1: 7-8)

Це образний вислів і визначає, що Христос прийде з неба. Іван був свідком Вознесіння Христового і бачив, як хмара забрала Його з перед їхніх очей і чув від самих анголів, що Христос так само прийде, як і вознісся (Дії 1: 9-11). А притім, Сам Христос навчав, що Він прийде “на хмaraх” (Мат. 24: 30; 26: 64). Тому й апостол ужив тих самих слів.

Надія на прихід Христа становить життєву силу Христової церкви і коли б якась церква перестала вірити в другий прихід Христа, вона тим самим перестала б бути Христовою церквою. Також і окремі члени церкви, якщо вони не вірять в другий прихід Христів, вони не є християнами. Відмовитись від надії на прихід Христа, це — знівечити велику частину віри в Христову nauку. Але скільки б люди не обурювались проти науки про другий прихід Христа, скільки б її не відкидали і якби з неї не насміхались, вона завжди залишається основною правдою Євангелії, що Той Ісус, Який вознісся на небо і сів по правилі Отця, звідти прийде знову судити живих і мертвих.

“І побачить Його кожне око”. Це треба особливо підкреслити, бо є люди, які навчають, що Христос не прийде видимим способом, а невидимим і тому ніхто Його не побачить. Але з цього

тексту видно, що побачить Його кожне око і навіть ті, що Його прокололи були.

Правда, розуміючи буквально, проколов Христа один тільки римський вояк, а текст показує на множину: “ті, що Його прокололи”. Тому ясно, що Господь має на думці не вояка, як виконавця цього акту, а народ, який осудив і видав Христа на смерть. То буде єврейський народ (Зах. 12: 10). Він буде дивитись на Христа з покаянням, а всі племена землі будуть плакати з переляку й розпачі.

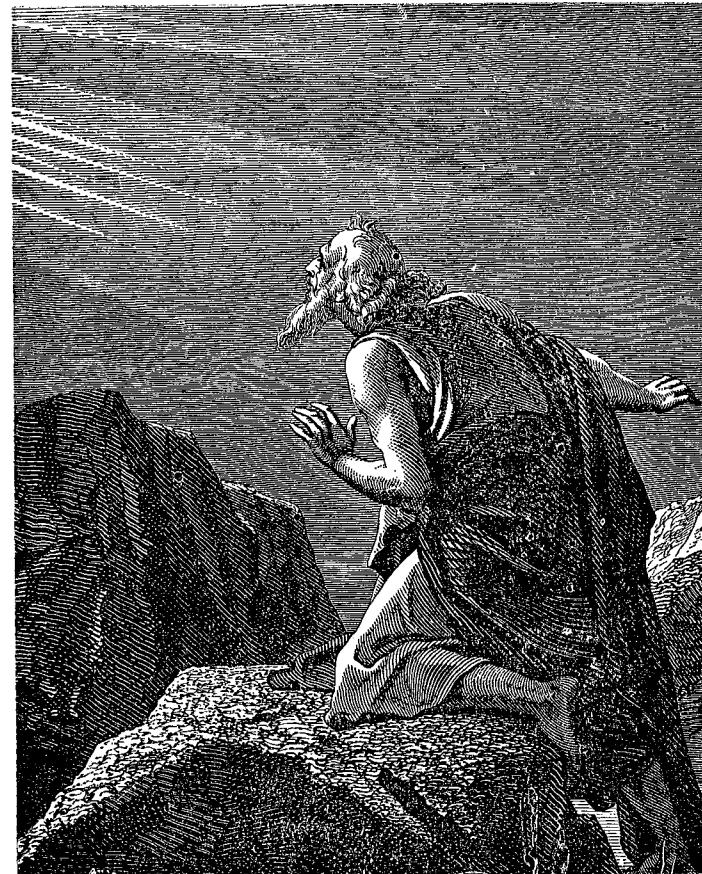
Будуть також тірко ридати ті “віруючі”, які дуже часто “знову розпинають Христа та зневажають Його” своєю нехристиянською поведінкою, непослухом, лінівством, скупістю і свавіллям. Однак, що не буде плач покаяння, а плач розпушки; це буде початком вічних ридань у пеклі.

“Альфа й Омега” — це перша й остання літери з грецької азбуки і в даному випадкові означають, що Господь в усіх справах має бути перший і останній. Також в ділі спасіння Він Сам його розпочав, Сам Він особисто й закінчить. Цією назвою Себе Господь дає якби запоруку, що зробивши добрий початок, Він допровадить справу й до доброго кінця.

Треба також підкреслити, що ця назва відноситься до Христа, що видно з багатьох текстів (Об. 1: 17; 2: 8; 21: 6; 22: 13). І ось, та “Альфа й Омега”, цебто “Перший й Останній” каже про Себе, що Він Господь, Бог Всемогутній! Значить, Христос є Бог Всемогутній. Це один із багатьох текстів, який підкреслює цю правду, що Христос є Бог і то Бог Всемогутній, так як і Бог Отець. Підкреслюємо це тому, що є наука, яка вважає себе науковою християнською, але не вірить у Христа, як у Бога Всемогутнього.

ОСТРІВ ПАТМОС (Об. 1: 9)

Це невеликий, пустинний та скалистий острів, що лежав лише в 35 кілометрах від тодішньої ефеської пристані. Той острів знаходиться там і

АП. ІВАН НА ОСТРОВІ ПАТМОСІ (Об. 1: 9)

досі, але міста Ефесу немає. На тому острові немає ні річок, ні дерев, ані родючої землі, за винятком невеликих, оброблених клаптів поля поміж скелями. Ще сьогодні показують там темну печеру, в якій ніби то, жив старенький апостол.

Під час переслідувань християн імператором

Доміціяном у 95-96 роках по Р. Х., апостол Іван був засланий на той острів. Це було тяжке досвідчення для апостола, але зате на тому власне острові Спаситель виконав те, що сказав про Івана Петрові: “Коли б Я схотів, щоб він позостався, аж поки прийду, — що до того тобі?” (Ів. 21: 22). І дійсно, Іван в подробицях бачив прихід Христів, ніби це й було в дійсності.

Іван тоді вже був дуже старим, можливо єдиним з поміж живих свідків, що бачили Христа і ще до того отримав велике об’явлення. І однак Іван цим не гордиться і не ставить себе вище інших. Він, як правдиво смиренна душа, каже: “Я брат ваш і спільник...” В чому спільник? Може в якомусь героїзмі, в якихось надзвичайних осягах, чи хоч би в надзвичайних зусиллях? Ні, “спільник в біді”. Отже, це людина, що разом з іншими зазнала біди та страждань за Христа. Але він не нарікає, бо після біди, він каже, що він також спільник у царстві. Спочатку біда, а потім — царство. При такій надії, то й біда не є бідою, і вона легко зноситься.

ДЕНЬ ГОСПОДНІЙ (Об. 1: 10)

Трудно докладно сказати, що то був за день. Одні думають, що то був день недільний, інші ж, що день суботній. Але найправдоподібніше, що то був такий “день Господній”, в який Господь забажав відкрити Іванові про грядучий “Господній день”.

У пророків, а також у Новому Заповіті день другого приходу Христового називається “днем Господнім” (Іс. 2: 12, Йоіл. 1: 15, 2 Кор. 1: 14, 1 Сол. 5: 2).

Але міг то бути й недільний день і тому Іван був “у дусі”, цебто в особливому натхненні. Можливо, що він роздумував над минулим, згадував різні моменти з життя Христа і, в зв’язку з недільним днем, згадав про воскресіння Христа, про Його вознесіння й про обітницю другого приходу. Ті спогади могли дати Іванові оте натхнення. Слово

“в дусі” власне треба розуміти в натхненні, в захопленні, в просвітленні Іванового духа (Об. 4: 2; 17: 3; 21: 10).

Треба до цього ще додати, що після написання книги Об’явлення, всі отці церкви почали називати день недільний “днем Господнім”. Що дає нам певну підставу припускати, що й апостол Іван власне недільний день називав “днем Господнім”.

СІМ СВІЧНИКІВ (Об. 1: 12, 20)

Іван побачив “сім свічників золотих”. Тут на землі золотом, звичайно, оцінюється все. Ті свічники означають сім церков, які символічно означають всю церкву. І ось та церква в очах Господніх дорожча золота. Але вона прирівняна не просто до семи кусків золота, а до семи золотих свічників, тому що вона повинна бути наповнена світлом правди, яке горіло б і сяяло б в темряві цього світу та освітлювало б його (Мат. 5: 14-16).

Конче треба підкреслити, що коли ми пишемо про Христову Церкву, то ми не маємо на думці сучасні велики, так звані, церкви, які давно вже перестали бути Христовими церквами. Найперше ми маємо на думці християн з перших віків, а також усіх тих, що й сьогодні тримаються євангельської науки і справді всім серцем люблять Господа.

Ясно, що вони не є анголами і мають свої недостатки та слабости, а проте церква, яка складається з таких людей, є справжньою церквою Христовою. Тому Господь і прирівняв її до “золотих свічників”.

Одна церква не в спромозі картиною передати хоч би в малій мірі духовного життя всієї вселенської церкви в усій різноманітності й багатстві її розвитку. Для того Господь вибрав і призначив від початку сім церков, тих сім свічників, що злучені навколо Господа, творять з себе чудовий взірець духовних переживань і всіх головних досвідчень вселенської церкви на протязі всієї її історії.

Бо в Господа число сім означає повноту, як побачимо далі.

Іван побачив Христа серед тих семи свічників, це в церкві. Це чудово, що Господь не залишає Своєї церкви, а перебуває з нею і в ній. Ісус Христос залишив землю, то не залишив церкви. При вознесенні на небо, Він ясно обіцяв, що не покине Своїх. Ось Його слова: “І ото з вами Я повсякденно аж до кінця віку” (Мат. 28: 20). Також Христос дав обітницю, що Він буде на кожному хоч би й найменшому зібрани, яке відбудеться в Його імені. “Бо де двоє чи троє в ім’я Моє зібрані, — там Я серед них” (Мат. 18: 19-20). Тому церква Христова не потребує жодних посередників чи представників Христа, якщо Він Сам особисто перебуває в ній. Пресвітері чи єпископи не є представниками Христа, а є слугами Христа і пастухами церкви, тієї Христової отари (Дії 20: 28, 1 Пет. 5: 1-4).

ЧИСЛО “СІМ” (Об. 1: 11-12, 20)

Уже в Старому Заповіті число “сім” відігравало велику роль. І воно означало повноту чи закінчення чогось. Це, розуміється, не аритметична повнота, а пророчо-божественна. Світ був створений в семи епохах, також покарання світу й останній суд над ним доконається за законом числа “сім”. Причина того особливого значення числа “сім” є в семи Духах Божих. Це — сім корінців чи сім джерел, з яких беруть початок всі явища всесвіту. Приглянемося хоч деяким числам “сім”, щоб переконатися в цій правді.

1) Сім день Божого творіння світу (1 Мойс. 2: 2). Бачимо тут дійсно повноту й закінчення в творінні.

2) Бог звелів Ноєві взяти до ковчегу по сім пар тварин (1 Мойс. 7: 2-3). Тут виявилася повнота спасіння живих створінь.

3) Фараон бачив у сні по сім корів спочатку тлустих, а потім худих і по сім колосків спочатку

повних, а потім порожніх (1 Мойс. 40: 17-30). І Йоаким вияснив той сон, як повноту добробуту спочатку, а потім повноту голоду.

4) Сім разів покроплювалось кров’ю жертви за гріх (3 Мойс. 4: 6). Це означало повноту очищення.

5) Сім разів мусіли євреї обходити Ерихон (Нав. 6: 1-5). Тут виявилася повнота перемоги вірою народу Божого над його ворогами.

6) Сирієць Нееман мусів сім разів зануритись у водах Йордану (2 Цар. 5: 14), щоб отримати повноту уздоровлення.

7) Про праведника сказано, що хоч він і сім разів упаде, то встане (Прил. 24: 16). Це — повнота ласки для праведника, що підносить його.

Тепер, маючи ці приклади, перейдемо до Обявлення, щоб переконатись, що й там число “сім” містить в собі символічну повноту.

1) Сім церков (Об. 1: 4). Церква — це Христова повнота (Еф. 1: 22-23).

2) Сім Духів (Об. 1: 4). Це — символ повноти Духа Божого, що все наповняє (Пс. 139: 7, Дії 2: 4, 1 Кор. 2: 10).

3) Сім свічників (Об. 1: 12). Це — символ повноти світла церкви в цьому світі (Мат. 5: 14-16, Філ. 2: 15).

4) Сім зір (Об. 1: 16). Тому, що зорі символізують служителів церкви (Об. 1: 20, Дан. 12: 3), то, в даному випадкові це є повнота іхнього служіння в церкві (Ефес. 4: 11-13).

5) Сім печаток (Об. 5: 1). Це — повнота Божої тайни (Дан. 12: 9).

6) Сім рогів Ягњяти (Об. 5: 6). Це — повнота Христової сили (Пс. 89: 18, Мих. 4: 13).

7) Сім очей (Об. 5: 6). Це — повнота всевидіння (Ів. 2: 24-25).

8) Сім труб (Об. 8: 2). Це повнота покарання світу (3 Мойс. 26: 28).

9) Сім громів (Об. 10: 3). Це — повнота враження (2 Мойс. 19: 16; 20: 18-19, 1 Сам. 7: 10).

10) Сім чащ гніву Божого (Об. 15: 6). Це — повнота Божого гніву (Зах. 7: 12, Об. 14: 19).

11) Сім голів звірини (Об. 12: 3). Це повнота сатанинської мудрости (Езек. 28: 13).

Отож, з цих багатьох прикладів ясно бачимо, що число "сім" у Святому Писанні дійсно означає повноту того явища, до якого воно стосується. Тому й сім церков ілюструють повну історію всіх християн, усіх часів і на всіх місцях.

ЛЮДСЬКИЙ СИН (Об. 1: 11-18)

Це був, розуміється, Христос; але Який же Він був неподібний до Того Христа, Який жив на землі. На землі Він був як смиренна, тиха людина, а тут, нараз, з'являється особа в грізній царській величності і в могутності сили. Ясно, що це видіння, хоч правдиве, проте символічне, в чому переконаємося розглядаючи символіку цього величного видіння.

1) Одежда — довга (Об. 1: 13), така, як носили первосвященики та царі. Символічно вона свідчить про те, що Христос є наш Первосвященик і Цар (Євр. 4: 14-15, Об. 19: 16).

2) Пояс по грудях (Об. 1: 13). Означає високий сан; люди праці оперізуються по стегнах (Луки 12: 35) ознака мудрості й досвіду (Йов. 12: 12). Найперше, це окраса (Пр. 20: 29); вінок слави (Пр. 16: 31); символ вічності — Стародавній (Дан. 7: 9).

3) Біле волосся (Об. 1: 14) має багато значень.

І, дійсно, Христос хоч тілесно не був старим, але духовно був. Він мігмати ту окрасу старих по Своїй поведінці; Він був увінчаний також славою, був рівний зо "Стародавнім", премудрий та досвідчений. Про все це символічно й свідчило Його біле волосся.

4) Очі — полум'я огнянє (Об. 1: 14). Це символ всевидіння, проникливості, а також і гніву.

Для багатьох це дивно, щоб в очах Спасителя падав гнів. Ми привикли уявляти очі Христа повні любові та смутку, а не гніву. Але прийде такий час, що в них запалає і гнів, і то як "полум'я огнянє" (Об. 6: 16-17) на тих, що не прийняли Його любові.

5) Ноги — мов розпалена мідь (Об. 1: 15). Це показує, що ті ноги топтатимуть чавило лютого гніву Бога Всемогутнього (Об. 19: 15). Притім, в таких ногах буде нищівна сила вогню, "мов розплалена мідь". Ними він потопче нечестивих та безбожних ворогів Своїх.

6) Голос — гучний, немов трубний, немов шум великої води (водоспаду чи гудіння морської бурі, — Об. 1: 10, 15). Ці символи дають нам зrozуміти неймовірну силу Господнього голосу, яким Він збудить навіть померлих (Ів. 5: 28-29), але яким Він також оголосить судовий вирок та якого на-кази будуть виконані негайно (Мат. 25: 41, 46).

7) Сім зір в руці — це анголи (представники) церков (Об. 1: 16, 20). Цим "зорям" грозить велика небезпека з боку темних сил, тому Господь тримає їх в безпечному місці, в Своїй руці.

Належиться також звернути увагу, що Христос ходить посеред семи свічників, це бо Він присутній в церкві, але служителів церкви тримає в Своїй руці. Це показує, що положення пресвітерів є інше, ніж положення всіх інших членів громади. Вони свою владу та авторитет отримують безпосередньо від Христа й відповідальні перед Ним. Він їх тримає в Своїй правici й ніхто, ні люди, ні анголи не можуть їх вирвати з Його рук. Якщо вони вірні й правдиві Його слуги, то ніхто не може погасити їхнього світильника; якщо ж вони невірні, то ніхто їх не врятує від карі. Хто їх не слухає, той Христа не слухає; хто їх зневажає, той їхнього Господа зневажає (Лук. 10: 16).

8) Меч обосічний (Об. 1: 16), це емблема виконавчої влади (Рим. 13: 4). Він виходить з уст тому, що духовним мечем є Слово Боже (Євр. 4: 12), яке осудить і покарає невіруючих (Ів. 12: 48).

9) Обличчя — як сонце, що світить у силі своїй (Об. 1: 16). Це символ великої слави, а також вказівка на те, що Христос є "Сонцем Правди" (Малах. 4: 2). Він є джерелом усікого світла. Таке саме значення, яке має сонце для природи, Христос має для духовного життя. І так само, як при-

рода не могла б існувати без сонця й не мала б ніякого життя, так само нема ніякого духовного життя в тих душах, в яких не живе Христос.

Це єдиний опис Христа, що нам подає Святе Писання. Правда, є ще й інші згадки певних рис Христа, але такого повного образу, як змальований тут, більше нема ніде. А проте, як це не дивно, ні один маляр не намалював портрета Христового, взоруючись на цьому описові. Бо це було б неможливо. Яким, наприклад, чином маляр намалював би лице, що сяяло б, як сонце в силі своїй; або очі, що були б як полум'я огняне? Тяжко та-ж було б маляреві намалювати Христові біле волосся, розпалені як мідь ноги, а вже ніяк неможливо намалювати обосічного меча, що виходив би з уст Його.

Тому ясно, що правдивої ікони з Христа намалювати неможливо, а всі намальовані досі ікони не відповідають євангельському описові Христа.

Цей образ був такий величний і грізний, що навіть той учень, який колись схилився був на груди Христові, тепер упав як мертвий, коли побачив Його (Об. 1: 17). Це відчуття страху перед світом духів підтверджує існування того світу, з яким ми знаходимось в таємничому контакті, але також підтверджує те, що заслона, яка відділяє нас від нього, є дуже слаба. Свого часу вона буде усунена й тоді людскість побачить таке, від чого грішний рід омертвіє з жаху. Якщо такі святі мужі Божі, як пророк Данило (Дан. 10: 5-11) та апостол Іван приходили від тих видінь в смертний жах, то яке враження зроблять ті видіння на безбожників? Вони все життя обдурювали себе, що Бога нема й позагробового життя нема, а тут, нараз, побачать власними очима, що все є так, як було написано в Господньому Слові. Легко можна собі уявити, який неймовірний жах огорне всіх тих безпечних, коли вони побачать ідучого на хмарах Христа, з силою та славою великою, а з Ним мільйони анголів та всіх святих.

Для Івана було досить одного дотику любля-

чої руки Спасителя та кілька ласкавих слів, щоб прийти до притомності, але безбожні опам'ятаються допіро хіба в пеклі.

КЛЮЧІ (Об. 1: 18)

У Святому Писанні згадується кілька ключів.

1) "Ключ розуміння" — даний духовним особам (Луки 11: 52).

2) "Ключі царства" — дані церкві (Мат. 16: 19; = 18: 17-18).

3) "Ключі від смерти й пекла" — Христос тримає в Себе. Чому? Тому, що відмикати "розуміння" завжди й для всіх дозволено. Нема небезпеки, що духовні забагато будуть відмикати те "розуміння". Тому цей ключ Бог довірив духовним особам. Під цим словом "духовні" ми не розуміємо тільки священиків чи духовенство. Бо ж Христос ствердив, що в Його часах ті "ключі розуміння" мали "книжники та фарисеї" (Мат. 23: 13) і "законники" (Лук. 11: 52).

Отже, всі ті люди могли бути й не священиками, але вони були духовними діячами. Так і в християнських релігіях кожен духовний діяч має право вживати тих "ключів розуміння", але не для того, щоб замикати царство Боже перед людьми, а для того, щоб його відмикати. Бо царство Боже можна відмикати завжди і для всіх, хто тільки каяється й хто дійсно хоче в ньому бути. Але відмикати для когось смерть і пекло може тільки Бог. Він єдиний знає, коли й кому треба вмерти й кого треба послати до пекла. Тому Христос цих ключів нікому не доручив; Він Сам їх тримає при Собі. Тому вбивання інших є проти Христового права, як рівно ж осуджувати когось до пекла є гріхом.

Варто також підкреслити, що, маючи ключі від смерти й пекла, Христос цілком не взгадав про ключі від чистилища, де знаходяться всі католики, що там очищаються перед тим, як ввійти до неба. Христос про це ніде не згадав, а тому й ясно,

що чистилище — ще видумка католицької церкви, яка не має жодної підстави в Св. Писанні.

НАПИШИ (Об. 1: 19)

Деякі люди, опираючись на Об. 1: 1 кажуть, що в Об'явленні описані факти, які мали статися в майбутньому. Але наш текст каже, що Іван мав написати і про те, що він бачив у минулому; про те, що було в тому часі, коли Іван отримав об'явлення і про те, що мало статися в майбутньому. Тому книга Об'явлення є книгою досить широкою, яка має в собі елементи минулого, теперішнього й майбутнього, якщо дивитися на неї з куту зору апостола Івана. Цим словом "напиши" Господь дає нам зрозуміти, що Він признає й одобрює мистецтво писання. Він Сам написав 10 заповідей, наказував Мойсеєві та пророкам писати, тому ясно, що й ми тепер повинні служити Христові не тільки усно, але й писемно.

РОЗДІЛ II

ПОСЛАННЯ ДО ЕФЕСЬКОЇ ЦЕРКВИ (Об'явлення 2: 1-7)

МІСТО ЕФЕС

Назва міста означає по-нашому "палке бажання". Невідомо, чому таку назву дано цьому місту, але, можливо, що це пішло від характеру людей, які замешкували в тому місті. А воно дійсно були палкими, щебто з гарячими головами (Дії 19: 34). А може те місто назвали так тому, що воно було дуже гарне: був там чудовий порт, центр торгівлі багатої приморської провінції, як рівно ж центр науки та мистецтва. Тому багато хто з "палким бажанням" споривалися жити в ньому. То було багате місто й воно пишалося чудом світової архітектури — храмом Артеміди. (Артеміда — старогрецька богиня мисливства й нічного світла). Пізніше її стали змішувати з другою богинею Селеною — богинею місячного світла, що мала аж п'ятдесят дочок. Цей розвиток поняття про ту богиню показує, якого характеру поганський культ відбувався в честь Артеміди. Можливо, що навіть цей культ впливув на утворення назви "палке бажання".

І ось в тому місті, через працю апостола Павла (Дії 18: 18-21; 19: 1-20) та Аполлоса (Дії 18: 23-26) постала громада віруючих, ота також "палка" любов'ю до Христа, ефеська церква. Історія каже, що там, після повернення з острова Патмоса, поселився старенький апостол Іван, де він і помер. Існує передання, що й Марія, матір Ісуса похована в Ефесі.

А тепер на місці, де був Ефес, лежить пустиня, покрита руїнами, що має понад 6 кілометрів в діаметрі. Мовчанка та малярійна пропасниця панують над тим місцем, де колись кипіло життя. Це свідчить, що ефеська церква не послухалася Господнього остереження, не покаялась і свого "пал-

кого бажання” першої любови не спрямувала до Господа, тому Він “здвигнув її свічника з місця його”.

АНГОЛ ЦЕРКВИ (Об. 2: 1)

Немає сумніву, що під цим анголом треба розуміти проводячого чи пресвітера церкви. Бо коли б припустити, що Христос мав на думці анголів небесних, то їм не треба було б писати, а Христос міг їм сказати безпосередньо Свою думку. Але де-хто може, все-таки, подумати: “То чому ж Він назавв їх анголами, а не пресвітерами?” Тому, що пресвітерами вони були для церкви, але для Христа вони були анголами. Бо ж це слово “ангол” означає посол, післанець. Христос їх вибрав і послав, тому вони є Його анголами. Ось Іван Христитель, а навіть Сам Христос названі анголами, безперечно, в тому значенні, що вони були посланцями Бога (Мал. 3: 1 — Мат. 11: 10-11). Слово “посол Господній” в пророка Огія 1: 13, в оригіналі, а також в німецькому перекладі є “ангол Господній”. Також слово в пророка Малахії 2: 7 “Післанець Господа”, в оригіналі, як рівно ж у деяких перекладах (польському, німецькому) стоїть “ангол Господа”.

Отже, тому що пресвітері церков є також посланцями Божими, пастирями отарі Христової, єпископами, що означає наглядачами та сторожами, тому вони названі анголами. Вони не є анголами в загальному розумінні анголів, як духів, бо навіть духи називаються анголами настільки, наскільки вони виконують обов’язки післаництва. Бо є також духи, що не називаються анголами, а херувимами, серафимами і просто духами. Тому то пресвітер, якщо він дійсно посланий церкві від Бога, є анголом, щебто післанцем.

АВТОР ПОСЛАННЯ (Об. 2: 1)

“Той, що держить сім зір у правиці”. Це — Сам Христос Спаситель. Сім зір у Його правиці, це —

анголи, щебто пресвітері семи церков. Але варто зауважити, що тут ці анголи названі їх зорями, щебто прирівняні до зір. Чому? Ясно, що Бог не робить порівнянь невластивих. Отже, зорі світять, освітлюють темряву (1 Мойс. 1: 16, Пс. 136: 9), а також проповідують славу Божу (Пс. 8: 4; 19: 2), приводять людей до Христа (Мат. 2: 9). Такі самі обов’язки має кожен пресвітер, тому вони їх названі зорями. Вже в Старому Заповіті всіх розумних працівників Божих, що приводять людей до правди, Господь прирівняв до зір (Дан. 12: 3).

Дуже радісно усвідомлювати собі, що анголи церков знаходяться в такому безпечному місці, в правиці Христовій. Адже ж відомо, що нікого з членів церкви ворог так не атакує як пресвітерів. Нераз сатана має своїх агентів навіть у церкві, які тільки тим і займаються, що злословляють та очорнюють пресвітерів, намагаючись спровокувати їх на якийсь невластивий вчинок. Господь знає, в якій вони небезпеці, а тому відповідно їх оберігає, тримаючи їх в Своїй правиці.

Автором листа до ефеської церкви є також “Той, що ходить серед семи свічників золотих”. Це ж знову таки Господь наш, що додержує Свою обітницю: “Бо де двоє чи троє в ім’я Моє зібрані, — там Я серед них” (Мат. 18: 20). І ще: “Ось, Я з вами по всі дні” (Мат. 28: 20).

Це також є дуже потішаючим фактом, що Христос є присутній в церкві. На жаль, багато громад забули Присутнього й охололи до Нього, або, принаймні, згубили свою першу любов. Але Він все ще не залишає Своєї улюбленої церкви, все ще ходить серед семи свічників.

ДО АНГОЛА... НАПИШИ (Об. 2: 1)

Треба звернути увагу на те, що всі сім листів були адресовані не до громади, не до церковного комітету, а до пресвітерів. Це каже, що пресвітер в церкві займає таке положення, з яким рахується Сам Господь. Тому ясно, що ніхто на світі не має

права перешкоджати пресвітерові виконувати його обов'язки, не нарушуючи тим прав Божих. Хто ігнорує пресвітера, той ігнорує Божу установу. На жаль, сьогодні багато є таких членів, які не тільки не шанують пресвітера, а відносяться до нього зневажливо і, в той самий час, уважають себе за віруючих, за послідовників Христових. Ясно, що такі члени є ще далекі від пізнання правди.

Але, треба й це підкреслити, що неправильне зрозуміння цієї науки самими пресвітерами, довело їх до тяжких зловживань і витворило каству духівництва, натворило патріархів та пап, митрополитів та кардиналів і т. д. І це знову довело багатьох віруючих до того, що вони не вважали пресвітерства Божою установою.

Становище пресвітера не має в собі елементів влади чи панування над членами громади. Пресвітер зобов'язаний служити церкві і цей обов'язок покладений на нього не людьми, а Богом. Священослужитель є проводячим, пастирем і сторожем своєї отари. Він має Господнє слово сам приймати в своє серце, а потім добросумлінно передавати його громаді вважаючи, щоб те слово виконувалося. Ось чому Господь зо Своїми посланнями звернувся до настоятелів християнських громад.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЕФЕСЬКОЇ ЦЕРКВІ (Об. 2: 2-3, 6)

У словах Господа “Я знаю діла твої”, треба додбачувати, що Господь мав на думці добрі діла. Хоча, безперечно, Господь знає й злі діла також, але в листі до ефеської церкви, вони не згадані. Навпаки, Господь, власне, згадав цілу низку надзвичайних чеснот, як праця, терпеливість, витривалість й інші. Все це належить до добрих прикмет церкви. Тому й згадка про діла, хоч перед ними й нема прикметника “добрі”, треба розуміти, як “добрі діла”, цебто такі, що були доконані в імення Господнє та для Його слави.

Отже, ті добрі діла свідчать, що ефеська церква не була голословна, ні, вона мала діла, щебто

те, чого, звичайно, вимагається від церкви. Словом, то була діяльна церква.

Перше таке добрє діло, яке Господь згадав, це була праця. Ясно, що тут не йде мова про фізичну працю чи розумову, про заробіток на прожиття, а про працю духовну. А до духовної праці відноситься, передусім, праця місійна, цебто проповідь Євангелії та здобування душ для Христа. Далі йде виховна праця, цебто поміч новонаверненим в духовному рості. Потім, йде праця учительська, що допомагає пізнати глибини Божої премудrosti та волю Божу. Накінець, харитативна чи добroчинна праця, яка спрямована на те, щоб полегшувати долю одні одному, помагати матеріально потребуючим, опікуватися хворими та немічними тощо. Вже це одне слово виявляє незвичайну красу цієї ефеської церкви. Словом, це не була церква трутнів, а це була церква великої всесторонньої діяльності та наполегливої праці.

Далі — терпеливість. Це також надзвичайна чеснота. Вона допомагає зносити переслідування, зневаги, несправедливості, випробування, слабості інших, різні страждання та злідні. Більше скажу, терпеливість потрібна й для виконування вищезгаданої праці. Вона помагає переборювати втому та знеохочення. Багато чого може доконати терпеливість. Навіть для чекання чогось завжди потрібна терпеливість. І, як бачимо зо слів Самого Господа, що цією чеснотою відзначалася ефеська церква.

Але наступна чеснота як би перечить попередній: “і що не можеш терпіти лихих”. Так виходить, ніби та “терпелива” церква не мала терпеливості. Ні, вона мала терпеливість, коли треба було терпіти, що приходило до неї з-зовні. Але вона не терпіла, цебто не толерувала зла внутрі себе. Коли вкрадалися підступні лиходії й видавали себе за апостолів, церква, знайшовши, що вони фальшиві, вилучувала їх з поміж себе. Так як тілесно навіть найбільш терпелива людина намагається позбутися злой болячки, так і терпелива церква не може ніяк терпіти в своєму середовищі “лихих”, бо вони

ж ганьблять церкву Христову, що має бути “чиста й непорочна”.

Вірш третій підтверджує нашу попередню думку, що ефеська церква дійсно працювала для Господа. Але тут хочу підкореслити той факт, що вона в тій праці “не знемоглася”. Отже, була ще церква надзвичайно витривала в праці. Нема сумніву, що великою поміччю в цій праці була її терпеливість.

Багато є на світі людей з “палким бажанням”, які, однак, нічого не здобувають, бо не мають витривалості. У них “солом’яний вогонь”, що яскраво спалахне й скоро згасне. Але такою не була ефеська церква; вона ревно працювала для Господа й “не знемоглася”.

Бувають у церкві християни, які ніколи не знемогаються, бо нічого не роблять; є й чимало таких, що інших підганяють до праці та критикують за те, що вони знемоглися, але самі й пальцем не порушать, щоб помогти. І коли їм часом приайдеться щось зробити, то буває більше стояння, як праці. Але Ефеська церква такою не була, вона працювала й не знемоглася.

Накінець, ще одну чесноту мала ця церква, вона “ненавиділа учинки Николаїтів” (Об. 2: 6). Чи є ненависть була чеснотою? Безперечно, всі почуття в людини від Бога, але все залежить від їхньої спрямованості. Є, наприклад, написано: “Хто Господа любить, ненавидьте зло” (Пс. 97: 10). Значить, ненависть до зла, до всякого гріха, є чеснотою. І, навпаки, написано також: “Ти зло полюбив над добро, а брехню більше, як правду... Ти любиш усякі шкідливі слова” (Пс. 52: 5-6). Всі люди привили любов уважати за чесноту, але любов до зла та гріха, не є чеснотою, а згубним пороком.

Отже, ефеська церква не толерувала зла, не йшла на компроміс зо злом, вона ненавиділа зло і це було її чеснотою. Господеві було міле таке безкомпромісове відношення церкви до зла. Кажу “до зла”, бо ж написано, що церква в особі свого ангела, ненавиділа “учинки Николаїтів”, а не їх самих (Об. 2: 6). Часто люди не відділюють своїх

учинків від себе і гніваються на віруючих, що вони ненавидять їхні вчинки так, ніби, вони ненавидять їх самих. Але це неправда, бо віруючі люди люблять людей і прагнуть для них всього найкращого, а особливо спасіння їхніх душ. Але з їхніми вчинками безперечно не погоджуються й їх ненавидять. А про самих Николаїтів буде подано далі.

І ось, Господь усі ті чесноти Ефеської церкви знов, зінав кожну дрібничку, кожне переживання. Це всім треба добре усвідомити собі, що Господь усе знає й усе бачить і в добром допоможе, але за зло — покарє. З одного боку — це велика потіха в такій свідомості, що Господь усе знає. Коли люди не знають нас або не хочуть пізнати, не оцінюють належно, фальшиво пояснюють наші добре спонуки, то зате Бог знає найбільш заховані таємниці нашого серця. Він оцінить і винагородить справедливо. Але з другого боку, ця сама свідомість наповнює нас жахом. Бо ж це показує, що Бога обманути не можна навіть найбільше досконалою зовнішністю. Ось навіть така прекрасна ефеська церква, повна правдиво-християнських чеснот, не була, однак, в задовільному стані перед Богом, хоч жодна людина того недостатку не могла б додглянути. Можливо, що навіть сама церква його не добачала. Але Господь все бачив і зінав, і досить суворо ту церкву докориць за нього.

УПАДОК ЦЕРКВИ (Об. 2: 4-5)

На чому ж полягав той упадок? Який такий великий гріх зробила та церква, що Бог вимагав від неї покаяння в ньому? Ось він той гріх: “Ти свою **першу любов** покинула”.

Багато-хто із здивуванням подумає, що це ж не такий великий гріх. Так, це тріх. Охолодження любові вже визначає зраду. Коли любов зникає, то всі добре діла, праця, терпеливість та боротьба зо злом можуть ще деякий час виконуватися по енергії чи навіть по привичці, але поступово їх вони заникнуть, не маючи рушійної сили любові.

Можна добре відрізняти правду від неправди, можна бути щиро відданим добрю й бути справедливим, можна вміти швидко розпізнати фальшивих апостолів і не мати спільноти з нечестивими людьми, і при тому всьому, не мати тієї чистої першої любові, яка так яскраво проявляється в серцях правдиво новонавернених. Тому слухно сказав проф. В. Марцінковський: "Правдиве християнство — це не думка та не розмови про любов, не згадування про минулу любов, а та сама перша палка любові до Христа, оте тремтливе й суцільне устремлення до Нього. Покладений хліб на золотому столі в святині мав бути завжди свіжий, а не черствий і запліснявілий." Такою завжди свіжою має бути любов християнина, бо любов — це душа християнства. Коли християнство втрачає любов до Христа, воно стає бездушне й мертвє. І коли Господь не має серця чи то окремої людини, чи окремої церкви, то Він нічого в заміну не прийме.

Уявімо собі, що якась жінка сказала б своєму чоловікові: "Ти знаєш, що я зв'язана з тобою законом, тому я мушу бути з тобою. Отже, я буду виконувати все, що входить у мій обов'язок. Я буду варити тобі їжу, прати білизну, держати в числоті твій дім, але серце мое не з тобою; я люблю іншого!"

Чи був би той чоловік задоволений з такої дружини? Ні! Кожен чоловік, якщо він переконанеться, що серце його дружини належить комусь іншому, він свою дружину залишить.

Так і Господь. Він не тільки жадає від нас чогось нашого, але й нас самих, всю нашу істоту, неподільно все наше серце. Якщо ми самі всім серцем віддані Господеві й від усієї душі любимо Його, тоді й все наше Йому любе. А, тимчасом, переважаюча більшість так званих християн і їхніх церков якраз таке становище займають щодо Бога, як згадана жінка до своєго чоловіка. Вони кажуть: "Те, що належить для Бога, то мусимо виконати, але не більше. В неділю треба літи до церкви, помолитись і вистачить, а позатим, треба жити так,

як всі люди живуть. Тільки нерозумні завжди думають про Бога та про небо!"

То чи ж може бути Бог задоволеним з таких християн? Якщо Господь таку церкву, як ефеська, з якою не могла б зрівнятися ні одна з існуючих сьогодні церков, відкинув тільки за те, що вона залишила першу свою любов, то хіба Господь захотів би мати щось спільногого із згаданими недовірками?

Як тільки ефесяни залишили першу любов, то зараз з'явилися між ними фальшиві апостоли. Це ті "вовки", перед якими остерігав апостол Павло (Дії 20: 17, 29-30). Правда, зло завжди проходило до церкви, бо де Господь сіє добре зерно,, сатана намагається посіяти кукіль. Навіть між апостолами був Юда й між первими християнами були фальшиві брати, і серед первих пресвітерів були й такі, як Діотреф. Так на протязі цілої історії в церквах поруч Христа пробує знайти собі місце й антихрист.

Видавалось би, що перші громади, створені й научені самими апостолами, і обслуговувані іншими їхніми учнями, повинні були б бути вільні від усіх ересей та блудів. А виявляється, що подібні духовні недуги, які існують в сучасних церквах, були й в колишніх християнських громадах.

Ось таک в ефеській церкві з'явилися вже "Ніколайти", яких Господь ненавидів (Об. 2: 6). Хто ж вони? Сьогодні дуже тяжко це вирішити. Дехто думає, що "ніколайти" походять від диякона Миколи, який, ніби, відпав від правди і заснував секту розпусників. Але в Новому Заповіті нема ніде й найменшого натяку на те, що диякон Микола відпав і що він заснував подібну секту.

Поважніші богослови думають, що ця назва походить від двох грецьких слів: "ніко = провадити, керувати і "лаос" = народ. Отже, по-грецько-му: "ніколаос" означає "проводити народ". З цього висновок, що "ніколайти" — це не була секта розпусників, а секта зарозумільців, що уявили собі, що ніхто інший, а тільки вони покликані зай-

мати провідні становища й керувати церквами, щебто бути "ніколайтами".

В ефеському періоді цей рух не був ще сектою або організацією. Це було тільки намагання деяких осіб, як, наприклад, Діотреф (3 Ів. 1: 9-10), захопити владу над насліддям Божим (1 Пет. 5: 2-3) і провадити народ ("ніколаос").

Вони, дивлячись на єврейських духовних та на поганських жерців, як вони панували над народом, в глибині душі заздростили їм, а тому й християнство прагнули підвести під ту саму норму, щебто змішати з юдейським щеремоніялом та з грецькою філософією. Вони, не маючи в собі Христового Духа, мріяли про храмову обрядовість та про поділення народу Божого на священство й на мирян; причім, самі безперечно хотіли належати до священства. Тоді вони вже могли б впovні керувати народом ("ніколаос"). Словом, то були початки теперішньої єпархії деяких церков.

Віруючі в Ефесі інтуїтивно відчували ці намагання одиниць до панування і з цілою рішучістю поборювали їх. І Господь одобрив це й похвалив ефесян за це діло. Але цього всього було мало. Одна діяльність без палкої любові не задоволяє Бога.

Варто підкреслити, що Господь, докоряючи ефеську церкву, спочатку згадав усі її добрі сторони; щебто спочатку похвалив, а пізніше вже докорив. Це чудовий приклад доброго й делікатного підходу до прикрої справи.

ЕФЕСЬКИЙ ПЕРІОД

Це апостольський період, який розпочався зі сланням Святого Духа на церкву й продовжувався до 64 року; щебто, до першого великого переслідування за римського імператора Нерона.

Це самий найкоротший період церкви, бо він продовжувався зaledве 31 рік, але зате це найбільш чудовий період, коли то Господь закладав основи під Свою церкву. В цьому періоді не тільки могут-

ньо діяв Дух Святий та руками апостолів Господьчинив великі чуда й знамена, але був також написаний майже цілий Новий Заповіт, що й по сьогодні служить для нас єдиним фундаментом, на якому базується наша віра та єдиним джерелом нашого пізнавання Бога та Його правд.

НАГОРОДА ЕФЕСЬКИМ ПЕРЕМОЖЦЯМ (Об. 2: 7)

Переможці були, є й будуть. В кожному періоді були переможені, а також переможці. Всім переможцям в кожному періоді Господь обіцяє певні нагороди. Ясно, що тут маються на думці не політичні чи воєнні змагання, а духовні. Отже, в першому періоді, на початку християнської ери, Бог обіцяє переможцям дати право на користання з дерева життя.

Дерево життя нагадує нам початок світу, рай на землі, перших людей в раю і втрату ними права істи з нього. Але Спаситель дав початок новому твориву — церкві, якій повернув право входу до раю. Однак, переможці церкви їстимуть з дерева життя лише тоді, коли вже ввійдуть до раю, який був перенесений із землі на небо, у новий Єрусалим (Об. 22: 2). А покищо діти Божі можуть користати з дерева життя тільки духовно, споживати вірою, щебто користати з Христових благословінь та допомоги, бо ж то власне Він і є тим деревом життя.

Але ефеська церква, втративши першу любов, очевидно, не перемогла себе й не покаялась, тому Господь здигнув її свічника з місця його. І тепер не можна знайти навіть того місця, де та церква колись збиралася. Як оголені скелі й висохлі пасовища обіцяної землі показують на відпадіння й нерозкяяність Ізраїля, так опорожнені або й цілком зникнувші церкви Малої Азії, є доказом їхньої нерозкяянності. Але Господь віддає на поталу світові й під його владу тільки те, що по суті належить до світа. Але Він, як зініцію ока береже тих, чиї серця належать до Нього. І, власне, ті, що від-

дають себе на повну власність Богові, вони й стануть переможцями й матимуть право на дерево життя.

ПОСЛАННЯ ДО СМІРНСЬКОЇ ЦЕРКВИ

(Об. 2: 8-11)

МІСТО СМІРНА

Місто Смірна означає “гірка” і дійсно гіркою була доля церкви Христової, яка була в тому місті. Це місто знаходилося на березі Егейського моря на північ від Ефесу, але Ефес зник з лиця землі, а Смірна, по-турецькому Ізмір, існує й досі і має біля 250 тисяч населення.

Це місто відзначалося особливою жорстокістю до християн. На схилку гори Пагас, десь біля 160-го року по Р.Х. був замучений старий пресвітер церкви Полікарп. Коли його змушували похулити Христа, він сказав: “84 роки я служу моєму Господу і Він ні разу нічим мене не скривив, як же я можу Його зневажити?” Його вирішили спалити живцем. Але коли запалили костра, вітер повернув полум’я набік. Костер згорів, а Полікарп залишився живий. Кат прикінчив його ударом сокири. Пізніше на тому місці було замордовано 1500 християн, а ще пізніше було замучено ще 800 душ. Тому то Смірна була справді “гіркою” для церкви Христової.

АВТОР ПОСЛАННЯ (Об. 2: 8)

Ми вже наперед знаємо, що автором послання до всіх семи церков був Господь Ісус, але в листі до кожної церкви, Він підкреслює якісь інші свої прикмети чи навіть переживання. Ось, цій смірнській церкві Господь рекомендується як “Перший і Останній”. Чому? Який сенс для переслідуваної церкви в тому, що Господь є Перший і Останній? Є великий сенс. Христос був первістком, проти Якого

повстав ворог людських душ — сатана. Більше того, читаемо в Слові Божому (1 Пет. 1: 20, Об. 13: 8), що Христос був призначений на жертву за нас ще перед заложенням світу. І вже тоді Він був якби заколений. Отже, Христос був первістком у всесвіті мучеником. Але Він також і останній, цебто Йому буде належати останнє слово у вирішенні долі кожної людини в світі. Тому, цими словами Христос каже церкві: “Не байтесь і не падайте на дусі, коли вас переслідують і фізично винищують. Я був перший переслідуваний, а однак, ось, Я живу. Вас судять, вбивають, але це ще не останній суд. Я буду судити останній навіть ваших суддів і віддам кожному згідно з ділами його”.

На підтвердження нашої думки, Христос далі каже про Себе: “Я був мертвий й ожив”. Цим Христос робить ясний натяк переслідуваній церкві, що й вона буде жити, хоч її вбивають.

ХАРАКТЕРИСТИКА СМІРНСЬКОЇ ЦЕРКВИ (Об. 2: 9a)

Звертаючись до цієї церкви, Господь не згадав жодних її особливих заслуг. Однак, те, що Господь згадав, уже говорить дуже виразно на користь тієї церкви. Напр., слова “знаю біду твою йuboзвто — але ти багатий...”, чи не свідкують нам ці слова про багатство духа, віри, вірності та терпеливості? Та церква була вбога не тому, що її члени були лініві та марнотратні. Ні, бідними вони були через те, що в переслідуваннях конфіскували їхні маєтки, звільняли їх з праці, позбавляли громадських прав і багато іншої біди робили їм. І, все ж таки, в такій біді йuboзвто та церква вірно стояла в Христі та в Його слові, і навіть чинила добре діла. Бо служити Господу, коли все гаразд, це не є ще особливою заслугою, але служити Господу власне в такій тяжкій біді, це було щось великого.

Це одна з двох церков з поміж усіх сімох, якій Господь не докоряє. Це показує, що бідним не треба докоряті. Їхня біда і горе вже досить суворе слово Боже; тож не треба його ще загострювати

докорами. Бідна, страждаюча, переслідувана аж до смерти церква не могла проявити себе чимсь надзвичайним назовні, але внутрішньо вона була багата. За два лише переслідування та церква втратила 2300 душ. То як, після того, вона могла бути ще діяльною? Тому й Господь нічого від неї не вимагав, бо зінав її убоство.

ЗБОРИЩЕ САТАНИ (Об. 2: 96)

Кого Христос назвав цими словами? Може безбожників, злочинців, чи поганських греків? Ні, нафіував Він так юдеїв. Це дивне тому, що слово "юдей" означає по-нашому "той, що славить Бога"; отже, майже те саме, що слово "православний".

В ті часи єврейство було дуже засмічене духовно. Північна Палестина, чи так звана Галилея, була сильно споганщена (Мат. 4: 15), середня Палестина, звана Самарією, цілком була споганщена (Ів. 4: 9—2 Цар. 17: 24), залишилась, ніби, правовірною лише Юдея. Тому то єреї з Юдеї особливо підкresлювали своє юдейське походження, мовляв, "ми юдеї!" і це мало означати, що вони правовірні, що це тільки вони славлять Бога, а всі інші то — обридливі єретики, відступники від віри батьків. Юдеї розуміли, що тільки вони мають повне право на життя, а презирніх самарян та християн треба винищувати. Вони особливо ненавиділи християн, уважаючи їх своїми релігійними конкурентами.

Юдеї в Смірні були багаті, а тому мали всюди великий вплив. Під їхнім впливом засуджено Полікарпа, для якого вони й спорудили костра і взагалі були вони спричинниками переслідувань. Тому й не диво, що Господь дав їм таке прізвище. "зборище сатани". Ще під час тілесного життя на землі Спаситель називав юдеїв подібними епітетами. Наприклад, Він називав їх дітьми диявола (Ів. 8: 44) тоді, коли вони самі про себе думали, що вони "Божі діти" (Ів. 8: 41).

Цей факт виразно показує, як люди можуть сильно помилятися, якщо вони втрачають правдиве розуміння Бога. Люди уявляють, що коли їхня релігія історично розпочинається від правдивого джерела, то через те саме Бог мусить все і всіх прийняти до неба, що тільки попало в те річище протягом віків. Так само думали і юдеї, що якщо вони походять від Авраама і якщо мають закона від Самого Бога, що дав їм його через Мойсея, то якє б вони зло не робили, вони всеодно юдеї, то значить, правовірні. Але Господь каже: Ні, вони то "говорять про себе, ніби юдеї вони, та ними не є, але зборище сатани".

Нехай буде це пересторогою й для наших "правовірних" двадцятого століття, що ведуть себе не краще від стародавніх юдеїв. Зустрінє сьогодні такий сучасний "юдей" віруючого за Євангелією та й питає: "А скільки то вже років існує ваша релігія?" "А ваша — скільки?" — питає віруючий. "О, наша продовжується від Самого Христа і ми ніколи не змінювали й не змінимо своєї релігії!"

Словом, ми, мовляв, юдеї, тобто правовірні, ті, які славлять Бога. А одночасно ті "правовірні" не навидять інших. Вони сповнені всякого зла, ненависті, розпусти, безбожності та п'янства. Вони не тільки "право" не "славлять Бога", але й ніяк не славлять. Вони навіть соромляться Бога. А через те, чи ж вони не "зборище сатани"? Так є, бо "право славиться Бог" тоді, коли той "православлячий Бог" застосовується до Христової науки не тільки словами, але й ділами та всім своїм єством славить Бога так, як написано в Євангелії. В противному ж випадкові, то до якої б релігії люди не належали, якщо вони чинять діла диявола, вони є "зборищем сатани".

ГОРЕ ДЕСЯТЬ ДЕНЬ (Об. 2: 10)

Вище було вже згадано, що смірнська церква два рази пережила жахливу трагедію. Вона багато разів була переслідувана й кожного разу гинули

віруючі в меншій чи більшій мірі. Але одного разу згинуло 1500 осіб, а другого — 800 осіб.

Цілком можливо, що одне з тих двох переслідувань продовжувалося 10 днів. Виловлювання й нищення стільки людей віповіні могло забрати 10 днів.

Господь це передбачив і попередив ту церкву перед горем, яке йшло на неї. Можливо, тому церква в Смірні й змогла так мужньо перенести все те страшне горе, що була попереджена, а тому відповідно підготовилась.

СМІРНСЬКИЙ ПЕРІОД

Переживання цієї церкви відповідають переживанню всієї церкви протягом історії від Нерона до Костянтина, щебто, за роки 64-313 по Р. Х.

В цьому періоді історики нараховують десять великих переслідувань і останнє з них продовжувається десять літ від декрету Діоклетіяна в 303 році до едикту Костянтина в 313 році й відзначилося особливою жорстокістю. Цілком зрозуміло, що поміж тими десятьма великими переслідуваннями, було також багато переслідувань менших, так як і в Смірні було багато переслідувань, але те десятидennе було найстрашніше.

Читаючи про подібні страхіття, в багатьох людей постає питання, чому Бог допускав подібні досвідчення на Своїх дітей? Відповісти на це питання не трудно. Іс же знаємо з історії, що як тільки переслідування затихали, тоді церква починала духовно падати. І вона, безперечно, була б упала ще раніше, коли б не ця протидія Бога. Спочатку, яккажуть, Бог діяв “палицею благовоління”, але, коли церква почала підупадати, Бог вжив “палицю кари” і це помогло. Нема сумніву, що коли б не ті переслідування, церква не могла б так довго втриматися на належній духовній висоті. А це потрібне було для того, щоб християнство вкорінилося в людях, пробило собі дорогу, виробило собі опінію, словом, щоб зайнляло належне місце. І ко-

ли це сталося, коли вже вся римська імперія знала, яку реальну силу становить християнство, Бог відняв на якийсь час “палицю кари”.

НАГОРОДА СМІРНСЬКИМ ПЕРЕМОЖЦЯМ (Об. 2: 10-11)

Вінець — це найвищий пункт людської слави. Отже, найбільший небезпеці — мученичій смерті, Бог протиставить найбільшу нагороду, — “вінець життя”; не просто життя, хоч би й вічного, а “вінець життя”; життя в ореолі вічної слави.

Друга нагорода така: “Не вазнають кривди від другої смерті”. Можна багато витерпіти один раз, але коли б прийшлося терпіти те саме другий раз, то напевно впав би на дусі й найбільш витривалий християнин. Тому Господь дає цілком ясну обітницю мученикам за Нього, що терпіти вони будуть тільки один раз. Кожен мученик за Христа — це переможець. Тому то хоч перша смерть вчинить їм певну кривду, перериваючи іноді й молоде життя, зате друга смерть не зможе вже вчинити їм жодної кривди. Бо переможець хоча і помре раз тілесно, воскресне знову і то вже для вічного та славного життя, цілком забезпеченого від другої смерті, яка буде вічною карою для нерозкрайних.

ПОСЛАННЯ ДО ПЕРГАМСЬКОЇ ЦЕРКВИ

(Об. 2: 12-17)

МІСТО ПЕРГАМ

Пергам — це назва міста, заснованого греками, що знаходилося лише 12 кілометрів на північ від Смірни. Але це слово “Пергам” по-нашому означає “щлюбний зв'язок”, а також “високий замок”. Чи мали ці назви якийсь духовний символ у собі, побачимо далі, а тепер скажемо тільки, що це було багате й квітуче місто. Релігійний поганський культ в місті виявлявся в освяченій розпусті. До інших культів пергамці ставилися толерантно,

тому переслідувань християн там не було, за винятком вбивства Антипи. Але помимо того, читаємо, що в місті був престол сатани.

В місті була свята іноземна бога медицини — Ескулапа, якого уявляли як людину зо змієм. Сила вздорювання містилась у змієві. Поклоніння тому змієві, сполучене з чарами та розпустою, було видимим символом невидимого панування диявола. Фальшиві слава Ескулапа була широко відома й вона притягала людей звідусюди. Навіть деякі римські імператори приїжджали до нього за уздоровленням.

Антипа був визначним членом церкви, а по свідоцству Тертуліяна, був її пресвітером. Не дивлячись на імператорський наказ, він не захотів прийняти участі в поклонінні та жертвоприношенні Ескулапові. За те його викинули до розпаленої печі. Це сталося при імператорові Доміціяні, власне тоді, коли апостол Іван був засланий на острів Патмос.

Тепер з того, колись розкішного міста, залишилися лише руїни, на яких стирчать бідні хати турків і греків.

АВТОР ПОСЛАННЯ (Об. 2: 12)

“Той, що має меча обосічного”. Це Господь Ісус Христос. Але чому в зверненні до цієї церкви Він вказує на Свого меча? Відомо, що меч служить для покарання (Рим. 13: 4). Тому ясно, що коли хтось показує знарядя карі, то це визначає погрозу. З цього висновок, що Господь не був задоволений цією церквою і погрожував їй, хоча вона ще цілком була не впала.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРГАМСЬКОЇ ЦЕРКВИ (Об. 2: 13)

Похвала Господа пергамської церкви, що вона не дивлячись на те, що в місті є “престол сатани”, все ж таки тримається Господнього імення, ніби суперечить попередній погрозі. Але, при наявності

таких спокус, що виходять безпосередньо від престолу сатани, нелегко було триматися ймення Господнього.

Ще й другу похвалу ця церква отримала, що мимо тяжкого досвідчення через втрату вірного слуги Божого, вона не відійшла від віри. Але помимо цих похвал, були в тій церкві й такі справи, за які треба було її погрозити мечем.

НАУКА ВАЛААМА (Об. 2: 13)

Валаам — це був поганський пророк, який все ж таки знав і правдивого Бога. Але значення його імення дуже погане, це — “губитель народу”. І справді, цей пророк задля грошей та людської пошани, як рівно ж задля матеріальних вигод війшов з дороги правди (2 Пет. 2: 15, Юд. 1: 11). А тоді, дійсно, погубив багато народу і то народу Божого. Наука його полягала на пораді поганському щареві Балакові звести ізраїльтян за допомогою жінок (4 Мойс. 25: 1-3; 31: 15-16). І ось, ті поганські жінки впровадили ізраїльтян у блуд і ідолопоклонство, через що загинуло 24 тисячі народу (4 Мойс. 25: 9).

Послідовники валаамової науки в християнстві пропонували в ім'я земної науки, освіти та кар'єри, не цуратися світа, приймати хоч трохи уділ в його врочистостях і парадах, не рахуючись з тим, що від того терплять християнські чистота та святість і цілковито гине свідоцтво. Ті Валаамові послідовники нераз докоряють віруючих по Євангелії за те, що вони занадто вже цураються світського, не приймають уділу, як вони кажуть, в національному житті народу. А одночасно самі ж вони, як тільки можна відгороджують себе від впливів евангельських віруючих. Вони хотіли б, щоб діти Божі йшли на різні їхні імпрези, давали свої гроші й опоганювались, дивлячись та слухаючи все те, що вони їм скажуть та покажуть. А вони ж ніколи нічого не скажуть про святі речі й ніколи не покажуть чогось чистого та натхненого. Навіть про рідний

край вони говорять з куту зору партійного наслідження, часто ледве зносячи своїх партійних конкурентів. А потім, розваги часто з алькогольними напитками, курення тютюну, танці, співи та розмови, від яких правдивим християнам аж тошно стає. І в усьому тому віруючі мали б приймати уділ. Але віруючих до слова не допустаєть, бо бояться євангельської правди, щоб вона їх не докорила. Одним словом, послідовники Валаама хотіли б втягнути віруючих у світ і в гріх.

НАУКА НИКОЛАЇТІВ (ОБ. 2: 15)

В Ефеському періоді були тільки “діла николайтів”, щебто вони пробували просто без пояснень діяти так, як їм хотілось. Але в пергамському періоді — це вже була наука, яка пізніше стала, своєго роду, символом віри й була прийнята церквою як щось законне.

Було вже сказано, що слово “николайт” походить від двох грецьких слів: “ніко” — вести і “лаос” — народ; “ніко-лаос” — вести народ. Отже, спочатку це було намагання захопити владу окремими членами, як, напр. Діотреф (3 Ів. 1: 9-10), потім зродилася теорія, що оправдувала таке намагання і, накінець, теорія перетворилася в науку, наука — в догму, яку церква прийняла без перевірки та критики; і в наслідок того всього, духовенство керує народом, як воно тільки хоче. Сьогоднішнє духовенство — це в великій мірі николайти, що “панують над насліддям Божим” (1 Пет. 5: 2-3).

ПЕРГАМСЬКИЙ ПЕРІОД

Церква в Пергамі відображає період від 313 року по 606 рік, щебто від едикту Костянтина аж до утвердження папства.

Вище було вже згадано, що слово “Пергам” означає “шлюбний зв’язок”. І, дійсно, в цьому періоді шлюбний зв’язок відбувся поміж церквою і світом та поганством. В тому періоді доконалася

зрада церкви правдивому Женихові-Христові; стався духовний перелюб. І це сталося за наукою Валаама.

Слово “Пергам” означає також “високий замок”. Справдився і цей символ. Єпископи, отримавши владу, привілеї та багатства, перестали бути простими та доступними для кожного брата в Христі. Ні, вони поробилися панами і, дійсно, почали жити у “високих замках”. Навіть доми молитви, які сьогодні називають церквами та монастирі почали будувати у формі “високих замків”. А це сталося за наукою николайтів.

Сталося все це тому, що імператор Костянтин дав церкві рівні права з поганством, злучив церкву з державою, надав різні привілеї для пресвітерів та єпископів, розділяючи, таким чином, церкву на духовенство й мирян, створюючи вже законний та тривалий николайтізм. Відтоді на церковних соборах головували царі та світські вельможі, які й затверджували рішення соборів.

Отже, імператор Костянтин зробив якраз таку прислугу церкві, як моабський цар Балак Ізраїлеві, щебто завів церкву в духовний блуд і в ідолопоклонство. Але балака навчив так поступати Валаам, хто ж був Валаамом для Костянтина — невідомо. Церква ж, нажаль, спокусилася вигодами та здобутками в світі й стала на путь Валаама. Відтоді церква почала матеріально багатіти, а духовно — убожіти та падати. До церкви стали приймати невідродженіх і світських людей; запровадили хрещення дітей, а це дало церкві постійний прибуток членів, але ненавернених.

Сьогодні є церкви, які називають імператора Костянтина “рівноапостольним”. Але факти показують, що він не був правдивим християнином. Він до кінця свого життя поклонявся поганським богам і носив титула “Понтифекс Максімус”, що означає “Верховний жрець” вавилонського культу. На його монетах з одного боку була емблема християнства, а з другого — емблема поганства. Ті монети можна ще сьогодні оглядати в музеях.

Тому, Костянтин, єднаючи церкву з поганством, може думав по-світському й не зле; але безперечно його міркування були політичні, а не духовні. І тепер, у світлі історії, ми бачимо, що той “рівно-апостольний” імператор, церкву духовно вбив, опоганив і зробив їй “великою блудницею”.

Але Господь ласкавий, і Він людське зло обертає на добро. Авторитет і влада імператорів, що владним словом скликували вселенські собори для затвердження основних правд церкви та змушували розсварених єпископів підпорядкуватись тим правдам, заховали церкву від повного розпаду. А будучи змушеними тією ж владою міцно триматися букви науки своєї церкви, заховались від ересів та перекручень.

Хоч історики церкви можуть ці твердження заперечувати, бо ж справді ввійшло в церкву багато ересів і перекручень, але вони входили не відразу, а поступово, цілими віками. Ось, наприклад, дітохрищення змагалося за признання себе церквою аж 250 літ. Іконопочитання втискалося поступово протягом 300 літ, а обожання Матері Ісуса забрало аж 900 літ.

Ці та подібні до них явища могли розбити церкву на частини й не відомо, які форми ті частини прийняли б, в які секти вони перетворилися б, коли б не ота імператорська влада, що тримала церкву вкупі.

Отже, більшість з тих різних ересів остаточно запніздилися в церкві допіро в наступному періоді. А ми розглядаємо покищо період, в якому ті ересі започатковувалися, але ще не закорінилися.

Мимо цієї ласки Божої, Господь вимагав покаяння від церкви і, в противному разі, грозив покаранням.

НАГОРОДА ПЕРГАМСЬКИМ ПЕРЕМОЖЦЯМ (Об. 2: 17)

Їм обіцяється “приховання маніна”. Це — небесний хліб, ангольська їжа. Символічно це визначає удел за небесним столом, спільність з Богом.

Отже, хто в безбожному Пергамі, біля престолу сатани, під час блудного єднання церкви зо світом, за столом з нечистою їжею, заховає вірність Богові, переможе спокуси й не опоганиться світськими приманками, той сяде за столом небесним, при ангольській їжі.

Друга нагорода, це — “білий камінь”, напевно алмаз. Подібний камінь був в Уримі, що значить світло й Тумимі, що значить досконалість, на якому з'явилось нове ім'я в кришталевому видінні, яке міг бачити тільки первосвященик.

Це нове ім'я Бога на білому камені для переможця, буде, як би, орденом, що сповнює серце переможця радістю та благословінням. Певне значення того ордена знатиме лише Бог та переможець.

Духовно ж камінь завжди є символом твердоності, постійності та вірності. Сам Христос є “Наріжним Каменем”. Тому, той “білий камінь” в новим ім'ям на ньому буде як би свідоцтвом твердоності й непохитності в вірі того, хто його матиме.

ПОСЛАННЯ ДО ТІЯТИРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

(Об. 2: 18-29)

МІСТО ТІЯТИР

Місто Тіятир було засноване Селевком Нікатором, одним з чотирьох генералів Олександра Македонського, що поділили між собою його імперію. Населене воно було македонськими колоністами. Тепер на тому місці стоїть місто Акгіссар, яке нараховує біля 35000 мешканців.

Слово “Тіятир” означає “праця в жертвоприношенні”, що є певним символом для того тіятирського періоду, про що буде мова далі.

АВТОР ПОСЛАННЯ (Об. 2: 18)

Це Той Самий Господь Ісус, що є автором послань до всіх інших семи церков. Але в посланні

до цієї церкви Він особливо грізно Себе рекомендує. "Оце каже Син Божий, що має очі Свої, як по-лум'я огняне, а ноги Його подібні до міді". На самому початку ми ствердили, що видіння Христа Іванові мало символічне значення, тому й ці слова треба в такому світлі розуміти.

Отже, очі як полум'я огняне — це є символ все-видючості Христа, але також і символ гніву. Також на нищівну силу гніву вказують ноги, що були мов розпалена мідь. Це все вказує на те, що Христос сильно гнівався на ту церкву і, нагадуючи їй про Свої очі, Він давав їй зрозуміти, що Він усе бачить; а нагадуючи про Свої ноги, давав їй зрозуміти, що наближається суд.

ХАРАКТЕРИСТИКА ТІЯТИРСЬКОЇ ЦЕРКВИ (Об. 2: 19)

Характеристика цієї церкви така чудова, що просто ніяк не в'яжеться з попередньою грізною постовою Христа. Тут ми бачимо й діла, й любов, й віру, й службу, й терпеливість, і навіть бачимо поступ в ділах. Це все ж таки великі чесноти й здавалось би, що таку церкву треба тільки хвалити. Чому ж в очах Христа оте полум'я огняне? Це побачимо з наступних віршів цього послання.

НАУКА ЄЗАВЕЛІ (Об. 20: 20-21)

З наведених віршів бачимо, що в тіятирській церкві була якась дуже впливова жінка, на ім'я Єзавель. Чи вона дійсно так називалася, чи, може, Господь назвав її символічно ім'ям старозаповітньої Єзавелі, не можна з певністю цього встановити. Я особисто склонний думати, що в цій жінці збіглись і об'єднались як факт так і символіка; цебто, що ця жінка дійсно звалася Єзавелею, а також вона виконувала в церкві точно таку саму роль, як старозаповітня Єзавель в Ізраїлі.

Ким же була старозаповітня Єзавель?

1) По-перше, вона була донькою поганського сидонського царя, але була замужем за ізраїльсь-

ким царем Ахабом. Отже, була царицею (1 Цар. 16: 31), а тому вона мала змогу й владу впливати на справи так, як вона бажала.

2) По-друге, Єзавель була розпусницею та чарівницею, як написано про неї, що вона творить безчестя й займається чарами (2 Цар. 9: 22). Цікаво зауважити, що навіть її ім'я означає: нечесна, непризвіта.

3) Далі, вона навчала, цебто підводила на зло, як свого чоловіка, так і інших з найближчого оточення (1 Цар. 21: 25).

4) Вона винищувала пророків Господніх (1 Цар. 18: 4, 13).

5) Зате утримувала поганських пророків (1 Цар. 18: 19).

Вплив Єзавелі на Ізраїля був далеко гірший, ніж Валаама; бо Валаам міг тільки дорадити, а ця могла й приказувати, як маюча владу.

Такою була та старозаповітня Єзавель. Подібна жінка знайшлася і в тіятирській церкві. Вона вважала себе пророчицею і, напевно, багато інших вірили цьому. Вона навчала та зводила з дороги правди навіть Господніх слуг, а це показує, що вона мала великий вплив. Навчала чинити розпусту та їсти ідолські жертви й мала успіх. Чому? Є припущення, що вона була багатою та знатною, походила з вельмож. Тому спочатку церква не сміла та боялася докори такому знатному членові. А пізніше, коли вона вже мала досить своїх прихильників, то було вже й трудно щось зробити. Таким чином, подібно старозаповітній Єзавелі, вона розкладала тіятирську громаду щораз більше. Та церква виявилася необережною, що спочатку допустила зло. Це був гріх церкви, гріх попущення. Господь остерігав що новозаповітню Єзавель, але вона не покаялася. Господь, очевидно, остерігав її через її власне сумління, а може й через докори вірних; дав їй досить часу на покаяння, але вона не скористала з ласки Божої. Як видно, що та тіятирська Єзавель була занадто горда, щоб покаятись, тому вона відкинула цю єдину дорогу як до влас-

ного спасіння, так і до спасіння своїх послідовників.

КАРА БОЖА (Об. 2: 22-23)

Ця Єзавель була покарана якоюсь тяжкою хворобою, а її діти — смертю. Це була подвійна кара для неї. Велике горе мало також зустріти її послідовників. Якого характеру мало бути те горе — невідомо, але всі церкви мали зрозуміти, що то Божа кара.

Подібна кара зустріла і старозаповітну Єзавель. Її викинено через вікно палацу її вона загинула (2 Цар. 9: 30-37). Загинули також усі її діти (2 Цар. 10: 7, 11) і всі її послідовники (2 Цар. 10: 11-17). Отже, Господь довготерпить, дає час до показання, але її суверо карає

ОСТЕРЕЖЕННЯ ДЛЯ ВІРНИХ (Об. 2: 24-25)

Господь обіцяв вірним, що не накладе на них іншого тягару. Це означає, що першохристиянська євангельська наука цілком вистачаюча для спасіння, “іншого тягару” не треба. Багато інших церков понакладали багато “інших тягарів” на своїх членів. І що ж сталося? Ті члени, прийнявши тягарі своїх церков, покинули Божий тягар. Від того ім стало не легше, а спокій Божий втратили (Мат. 11: 29-30). Тому то ця обітниця Божа мусить бути й остереженням проти тих, що в імені Бога, накладають “інші тягарі”. Все, про що не наочає Євангелія, є тими “іншими тягарами”. І всі ті “інші тягарі” не від Бога, бо ж Він Сам сказав: не накладу на вас іншого тягару”.

Всі ті інші “тягарі” названі Христом “глибинами сатани”. Але люди думали, що то глибини святості. Треба добре злагнути, що нехай це будуть найбільше містичні містерії, нехай вони звуться “божими тайнами”, або найбільше вроочистими богослужіннями; нехай це буде найбільш розкішна

symbolіка обрядів, нехай навіть дана церква хвалиться чудами, але якщо це все не веде людей ближче до Бога, не спонукує їх до широго покаяння й до духовного відродження, а навпаки, дозволяє людям спокійно жити в гріхах, то все воно є “глибинами сатани”, якими він засліплює людям очі, щоб вони не побачили ясної, простої і практичної Христової правди.

Далі, Господь сказав: “Тільки те, що ви маєте, держіть, аж поки прийду”. Отже, те, що мала апостольська церква, вистачить християнам на всі віки, аж до Христового приходу. Всі ж єзавельські вигадки та новини зайдійшли. А через те вірючі повинні триматися тільки того, що мала першохристиянська церква, й відкинути те все, що навидумували люди протягом віків.

ТІЯТИРСЬКИЙ ПЕРІОД

Цей період розпочався був від 606 до 1517 року, цебто від утворення папства аж до реформації. Отже, цей період можна було б назвати папським періодом. Правда, дехто може сказати, що ця назва невірна, то ж тоді існувала, поруч папської церкви, східна православна церква, що не визнавала папів. Але це не цілком так. Бо церква поділилася на східно й західно допіро в 1054 році. Отже, в цьому періоді аж 448 літ церква була ще одна. Після ж розділення ще кілька сот літ велись намагання, щоб знову поєднатися, що давало можливість папам втручуватися в справи східної церкви. Коли ж, накінець, прийшов остаточний розрив, тоді патріярхи східної церкви були тим самим, що й папи. Нажаль, обидві ті церкви в тому періоді не були вже Христовими церквами в своїй масі, а були вони тією Єзавелею, що поступово деморалізувала слуг Христових. Але так як Єзавель зо своїми послідовниками, не була відлучена від церкви в Тіятирі, так і в тому періоді вірні Господеві були офіційно разом з блудною Єзавелею — папською церквою.

Хоч було вже тоді багато віруючих під різни-

ми назвами, які були відокремленими від офіційної церкви. Особливо існував тоді сильний рух, так званих, павлікіян, яких офіційна церква жорстоко переслідувала й сотки тисяч винищила. Але багато було також ширих і віddаних Богові душ у самій такі офіційній церкви.

Дійсно, нема вірнішого окреслення папської церкви, як нечиста жінка Єзавель. Пригадується для відхилення непорозуміння, що ми сполучуємо обидві Єзавелі, старозаповітну й новозаповітну, разом тому, що вони, як уже згадувалося, відіграли однакові ролі в народі Божому.

Отже, Єзавель була поганка замужем за єреєм. То був незаконний, Богом заборонений шлюб. Те саме сталося поміж церквою і світом. Правда, коли поганський світ, на чолі з імператором Костянтином, одружився з церквою, тоді вона не була ще Єзавелею. Але скоро вона зійшла до того єзавельського рівня й в тіятирському періоді вона вже вповні увійшла в свою роль.

Єзавель керувала мужем. Того самого добилася і церква, намагуючись керувати царями, а через них і світом. Особливо західня церква досягла царської влади й величині, так що царі й імператори їй корились.

Єзавель була розпусницею. Не кращою була в цьому періоді й церква. Вона не взяла офіційного розводу з Христом і лицемірно визнавала Його за свого законного мужа, але всім своїм серцем була прив'язалася до світу й жила тільки з ним. Замість служіння Богові, паська церква застрягла в політику, підроблюючи документи на право володіння певними землями, заключаючи з володарями земними вигідні для себе договори та конкордати. Вона намагалась запанувати над світом до Христового приходу. Тому то те, що Христос відкинув під час спокуси в пустині, папи прийняли з нечистих рук цього світу несвоєчасно.

Єзавель вважала себе за пророчицю. Так і папська церква ще й досьогодні вважає себе за єдину непомильну іносітельку пророчих правд.

Єзавель завела ідолопоклонство. Те саме вчили обидві церкви, впроваджуючи поклоніння іконам, статуям, реліквіям і святым.

Між іншим, цікаво всім знати, що в цьому періоді дійсно жінки відіграли велику роль в запровадженні єзавельських блудів, особливо ідолопоклонства. На сході, немов старозаповітня цариця Єзавель, діяли імператриці, а на заході в Римі, немов новозаповітня Єзавель, діяли багаті, знатні куртазанки (розпусниці), які самих папів настановлювали; а навіть був випадок, що папою була жінка. На заході жінки особливо спричинилися до розпусти в церкві, а на сході особливо спричинилися до запровадження ідолопоклонства.

Так Олена, мати імп. Костянтина, поклала початок до обоження хреста, що остаточно зреалізувалося в цьому періоді.

В 754 році собор з трьохсот єпископів осудив почитання ікон. З цим погоджувалися грецькі імператори Лев III і Костянтин V та вся аристократія. Але в 787 році, цебто через 33 роки, Ірина, грецька імператриця, на Нікейському соборі знову запровадила іконопочитання.

Через 26 літ, цебто в роках від 813 до 842, імператори Лев V, Михайло II і Теофіл знову повстали проти ікон і собор в 815 році затвердив рішення собору з 754 року про осудження іконопоклоніння. Тоді імператриця Феодора в 842 році знову скликала собор, якого знову змусила запровадити іконопочитання. Причім, ця імператриця, як правдива Єзавель, жорстоко переслідувала іначедумаючих. За її правління було вбито понад 100 тисяч віруючих, а в тому злочині дораджував їй папа Григорій IV (тоді ще церква не була поділена).

Єзавель нищила Божих пророків. Те саме чинила східня й західня церкви, як бачимо з прикладу Феодори. Але під цим оглядом особливо прославилася папська церква, переслідуючи всіх святих жахливою т. зв. "святою інквізіцією". Сучасне советське НКВД є нічим іншим, як копією іквізиції.

Але прийшла кара й сила "дітей її" згинуло під

час хрестоносних походів, коли сотні тисяч трупів встелювали дорогу до святої землі; а також під час інших воєн у зв'язку з реформацією. Сама ж папська церква сильно захворіла й через реформацію сильно впала. Після тієї хвороби та церква вже не прийшла до давньої сили.

Однак, в ті самі часи, в тій самій єзавельській церкві були й такі світила віри, як отці церкви, особливо в першій половині цього періоду. Було в ті часи велике число доброчинців та подвижників. Були люди, які вирізнявались такою ревністю до добрих учників, що віддавали всі свої маєтки та визначались такою любов'ю до Бога, що готові були навіть на муки і на смерть за Господа. Словом, в ті єзавельські часи було ще багато і вірних Богові дітей Божих. Вони то й були тією Христовою церквою, яку Спаситель хвалить за їх чесноти. Але поступово єзавельська наука та приклад перемогли. Створилися такі обставини, що правдива церква, яка ніяк не піддавалася спокусам Єзавелі, мусила піти в підпілля, щоб уникнути фізичного знищенння. Назовні вповні запанувала Єзавель, цебто папська церква.

НАГОРОДА ТЯТИРСЬКИМ ПЕРЕМОЖЦЯМ (Об. 2: 26-29)

“Влада над поганами”, — це та нагорода. В цьому періоді, коли було загальне стремління упавшої церкви до влади, ті, що перемогли те стремління, покірно служачи Христові, якраз отримають ту владу. Іншими словами, той, хто в періоді, коли вся церква поступово стала світською й поганською, переміг і залишився вірний Христові отримає владу над поганами в тисячолітньому царстві.

Переможці отримають також палиці й зорі, які є символом царської влади (4 Мойс. 24: 17). Нема, зрештою, сумніву, що під цією “досвітньою зорею” треба розуміти Самого Христа. Отже, царську владу переможців над поганами матимуть ті, що матимуть Христа в своїх серцях” (2 Пет. 1: 19).

РОЗДІЛ III

ПОСЛАННЯ ДО ЦЕРКВИ В САРДАХ

(Об'явлення 3: 1-6)

МІСТО САРДИ

Сарди — це було чудове місто у схилку гори Тмола, на березі золотоносної ріки Пактоли. Колись це місто було столицею країни Лідії, що лежала на заході Малої Азії та славилася багатими золотими розсипами. Лідія — це була могутня держава, але добробут погубив її. Останній цар Крез, що вважався тоді найбагатшим володарем, був побитий і взятий до неволі перським царем Кіром в 546 році до Р. Х. Пізніше Сарди були взяті римлянами, а в IV столітті остаточно були зруйновані Тимуром, азіяцьким завойовником.

Тепер на місці Сардів лежить невживане поле, покрите руїнами. Стоїть ще кілька пастуших хат, — це все, що залишилося із Сард.

Але це слово, коли його зміст перекласти на нашу мову, має ще й таке значення: “Ті, що вийшли геть”. Немає сумніву, що ця назва мала своє символічне значення, яке відносилося до періоду, що ілюструвався цією сардійською церквою.

АВТОР ПОСЛАННЯ (Об. 3: 1)

До цієї церкви Христос Себе відрекомендовував, як Того, “що має сім Божих Духів і сім зір”

Зорі, це — представники церков, вони в руках Христа. Цим Христос дав зрозуміти цій церкві, як розпізнавати правдивих служителів Божих. Отже, вони мають бути зорями, мають мати в собі Боже світло. Хто не розливає Божого світла, Христової науки, не приводить людей до Христа, не є зорею, цебто не є слугою Христа (Дан. 12: 3). Також ті

правдиві зорі мають бути в руках Христа, Христос має ними керувати й вони мають виконувати Його волю. Якщо ж якась особа є в руках сатани й чинить його волю, то хоч би вона була зодягнена найвищим духовним саном, вона не є зорою Христа.

Також заявлю, що Христос має сім Божих Духів, Спаситель дав зрозуміти мертвій церкві, де шукати життя. Бо ж нема духовного життя без Божого Духа. Коли люди навіть називаються церквою й багато дещо роблять в ім'я Боже, але не мають в собі Духа Святого, то вони не належать до Христа і всі їхні діла мертві.

ХАРАКТЕРИСТИКА САРДІЙСЬКОЇ ЦЕРКВИ (Об. 3: 1-3)

Церква в Сардах прийняла добру науку, але не від широго серця, а лише теоретично (Об. 3: 3). Почалось певне оновлення, воскресіння з поганського упадку, але не вистачило сил здійснити вповні нових форм життя. "Старі бурдоти не втримали нового вина". І тому оживлення було тільки поверховне (Об. 3: 1). Багато було прогрбано добрих діл, але вони не були доведені до закінчення (Об. 3: 2).

Вже те, що сардійці прийняли науку Христову, було надзвичайно добре діло, але не доведене до кінця, бо прийняли вони ту науку тільки розумом, а не серцем.

Також те, що вони свій поганський світогляд змінили на християнський, було також дуже добрим ділом, але не доведеним до кінця, бо, при зміні світогляду, не перемінились їхні серця, не настутило відродження.

Тому, сардійська церква хоч і виглядала назовні побожною, скоро почалося в ній охолодження та занепад духовного життя.

Зрозуміння правди та визнавання її були в тій церкві без докору, але в житті виявились явні ознаки того, що в їхніх серцях нема того самого, що є в їхніх головах. Тому то та церква, вважаючи себе живою, в дійсності була мертва.

КІЛЬКА ІМЕН (Об. 3: 4)

З цілої громади, в часи Об'явлення, залишилось заледве "кілька імен", цебто кілька осіб вірних Богові та духовно живих. Це сумний факт; але дяка Богові й за тих кілька імен.

Про них Сам Господь засвідчив, що вони одержі "праведності" не опоганили і що вони достойні.

САРДІЙСКИЙ ПЕРІОД

Період, ілюстрований сардійською церквою, охоплює часи реформації, цебто від моменту, коли 31 жовтня 1517 року Мартин Лютер прибув свої 95 тез до церковних дверей в місті Віттенберзі і аж до 1750-го року.

Як було вже згадано, що слово "Сарди" означає "ті, що вийшли геть". І дійсно, протестанти, якби почули клич Божий (Об. 18: 4) і вийшли геть з-під тиранії та гніту католицизму.

Але реформатори хоч і внесли живий струм в опоганену церкву, то не довели, однак, діла до кінця (Об. 3: 2).

1) Вони повернули людству Біблію, яку папство зробило "запечатаною книгою". Реформатори вказали на Біблію, як на єдиний показник, що дає правильний напрямок вірі. Але вони не змогли зацепити в народах любові до Біблії. Тому, протестанти хоч Біблію й мають, але її не читають.

2) Реформатори дали науку про оправдання вірою, але самої віри не дали. Тому деякі протестанти не оправдані ні вірою, ні ділами. Цебто, вони попали в таке саме духовне положення, як і католики та православні, які навчають, що людина оправдується ділами, а не вірою тільки. Але, не маючи віри, вони не в силі чинити добрих діл, тому залишаються не оправданими ні ділами, ні вірою.

3) Реформатори проголосили Христа розп'ятого, як єдиного Спасителя й Відкупителя віруючих; а Христа воскреслого — як єдиного Голову й

Господа церкви; і, наїнече, Христа, сидячого по правиці Отця, вони проголосили, як єдиного Посередника й Заступника.

Усе це великі правди, з присвоєння яких пливуть джерела ласк для віруючих. Але протестанти з усіх тих ласк не всі користають. Тому деякі з протестантів ще бідніші, ніж католики. Бо католики, щоб ощукати себе та заспокоїти сумління, замінили собі Спасителя самоспасаючими ділами та виконуванням церковних установ; Голову церкви замінили папою, а Посередника — Марією та святыми. На жаль, багато протестантів навіть цього самообману не мають.

4) Реформатори звільнили поклонення Богові від усіх умовностей та ритуалів, проголосивши поклонення Богові в дусі та в правді (Ів. 4: 23-24). Але чимало протестантів, не збагнувши цієї ідеї, не кланяються Богові ніяк, ні в дусі, ні по ритуалу.

У весь тодішній протестантський рух був скоріше подібний на боротьбу за політичну свободу, ніж на відродження. Любов до дискусій і безконачних суперечок показує, що тодішні протестанти більше дбали про перемогу зо Словом Божим в руках, ніж про перемогу самого Слова Божого в серцях. Вони любили слухати багату проповідь лише аби слухати та подивляти мистецтво промовця, а не для того, щоб згідно з проповіддю поступати.

Тому то реформація в очах Божих виявилася мертвовою, не доведеною до кінця (Об. 3: 1-2).

Однак і рефофафмція дала певну кількість імен, не опоганених та достойних (Об. 3: 4). До них треба зарахувати самих реформаторів. Такі імена, як Гус, Вікліф, Саванарола, Лютер, Цвінглі, Меланхтон, Нокс та інші навіки будуть сяяти, як зорі на небі реформації. Бо це ж вони проповідували те, що люди прийняли й що Бог радив пам'ятати та берегти (Об. 3: 3). Також до тих “кількох імен” належать всі країнці послідовники реформаторів.

Напевно знатці історії звернуть увагу, чому ми в числі реформаторів не згадали широко знаного

імені Кальвіна. Тому, що ми вважаємо Кальвіна споганенім католицькою нетерпимістю до своїх противників. Якщо він міг палити людей на повільному вогні, як це він зробив з Михайлом Серветом в 1553 році, то ясно, що не можна вважати його людиною, яка не опоганила своєї одяжі праведності.

НАГОРОДА САРДІЙСЬКИМ ПЕРЕМОЖЦЯМ (Об. 3: 5-6)

Господь обіцяє аж три нагороди переможцям з цього періоду.

- 1) Біла одєжа.
- 2) Заховання імення їх у книзі життя.
- 3) Визнання їх імен перед Отцем Небесним та анголами.

Біла одяга — це символ чистоти і святості. Хто ту свою одіж не опоганить тут (Об. 3: 4), той отримає ще білішу одіж у вічності.

“Не змию імення його з книги життя”. Це цілком зрозуміле. Бо ж викреслюються імена з книг живих тільки тих, що померли. Імена живих не викреслюються.

Цією заявою Господь ще раз дав зрозуміти, що не вистачить вважати тільки себе за живих духовно, а треба дійсно жити духовним життям, треба перемогти духовну смерть (Еф. 2: 1), тоді тільки імена тих переможців не будуть зміті з книги життя. Але хто буде казати: “Господи, Господи, хіба не Твоїм ім'ям ми проповідували?”, але не буде чинити волі Божої, таких імена будуть викреслені з книги життя (Мат. 7: 21-23).

Цими словами Христос дає зрозуміти, що nauка про неможливість відпадіння є невірною. Бо ж ясно, що якщо людина зостала записана до книги життя, то мусіла вона бути спасеною, духовно оживлененою. І, наїпаки, якщо деякі імена Христос мусить зміті з книги життя, то це значить, що ті люди мусіли вмерти духовно, відпасти. Це означає, що є можливість бути вписаним до книги життя й є можливість бути викресленим з неї.

“І ім'я його визнаю”... Люди люблять бути відомими перед знатними та вельможними особами. Особливо цього шукали реформатори та протестанти тому, що їм приходилося виступати проти “всемогутньої” католицької церкви, яка мала всі засоби, щоб їх фізично знищити. І дійсно, завдяки могутнім німецьким князям, що приєдналися до протестантського руху, а особливо завдяки шведському королеві Густав-Адольфові II, що в 1630 році прийняв уділ в тридцятирічній війні по боці протестантів та й розбив непереможних до того часу католицьких вождів Тіллі й Валенштейна, протестанти перемогли й залишилися фізично при житті. Але, як було вже сказано, вони не зберегли духовного життя.

Тому то Спаситель каже, що тих, які духовно перемогли й зберегли чистоту і вірність для Господа, Він їх представить Самому Отцеві Небесному та Його анголам, і визнає їхні імена перед ними. “Ось, Мій герой, — скаже Спаситель, — який під час загальної духовної смерті зберіг життя й під час загальної духовної неохайнності та споганення заховав духовну чистоту!”

І це буде дійсно великою і славною нагородою!

ПОСЛАННЯ ДО ФІЛАДЕЛЬФІЙСЬКОЇ ЦЕРКВИ

(Об'явлення 3: 7-13)

МІСТО ФІЛАДЕЛЬФІЯ

Місто Філадельфія було побудоване пергамським царем Атталом II Філадельфом десь біля 150 літ перед Р. Х., який назвав його своїм іменем.

Місто переживало часті землетруси, але існує й досі. Сьогодні це досить велике місто, в якому є 12 церков, цебто храмів, але християн в ньому мало.

Назва міста, як і попередні назви, має своє значення, й коли його перекласти на нашу мову, то

це визначає: “братня любов”. Безперечно, це має своє велике символічне значення.

АВТОР ПОСЛАННЯ (Об. 3: 7)

“Святий і Правдивий”. Цими словами Господь ніби підбадьорує церкву, що сама намагалася освячуватись правдою. Словом, у цих словах міститься зміст приблизно такий: “Ви, що знаходитесь у Філадельфії, пориваєтесь до святої й правди; ви добре чините. Ви стоїте на правильній дорозі до Мене, бо Я, власне й є Святий і Правдивий”.

Отже, яка мета, такі мусять бути й дороги. Господь Святий і Правдивий, то й дороги до Нього мусять бути такими. Не можна досягнути Господа путями нечистими та неправдивими. Тому то жоден лицемір, як би докладно він не вдавав святого та праведного, не має ласки у Бога й не ввійде в Царство Боже; бо лицемірство не є правдивою дорогою.

“Що має ключа Давидового”. Очевидно та церква мала багато труднощів у духовному житті та праці. Нераз вона олинялася перед тими труднощами немов перед замкненими дверима. Тому Господь сказав їй, що ключ у Нього й коли Він відкриє, то ніхто не закриє. Це означає, що в усіх труднощах треба звертатися до Господа.

Чому, однак, той ключ називається Давидів? Є одне місце в Іс. 22: 12-22, яке кидає промінь світла на цю назву. Тоді, коли Ісая говорив ці слова, народ єврейський був зіпсаний до останніх меж. (Іс. 22: 12-14). І ось, при такому стані народу Божого, начальник і скарбник дому Божого, Севна, що означає “квітнучий”, вирубує собі в скелі гробище на видному місці біля храму, будучи, отже, певним, що він доживе віку на місці, спокійно помре й буде в тому гробищі похованним. Цим він показав, що хоч він був високим духовним урядовцем, він не вірив в Слово Боже, в якому говорилось, що Бог каратиме за відступництво. Але не тільки те, що він не сподівався кари за

повний моральний упадок народу, але й сам він був “ганьбою дому свого Пана” (Іс. 22: 18). І ось, не дбаючи про духовний рівень народу, не дбаючи й про власне духовне життя, ця людина потрапила нажитись зо свого уряду й надіялась ще й спокійно вмерти, як ніби Господь Бог того всього не бачив.

Отже, йому предрік Бог через пророка, що він, Севна (ковітнучий) скоро перешвіте, цебто його кар'єра скінчиться й він загине на вигнанні, а його уряд Бог передасть Еліякимові, якому Бог доручить і ключа Давидового, щоб він був батьком для дому Юдиного. Між іншим, слово “Еліяким” означає “Бог відбудовує”, що також має своє символічне значення.

Отже, все це дає зrozуміти, що скарбницю дому Божого збудував Давид і він також зробив замка та ключа від неї. Від того часу той, хто ставав скарбником при храмі, отримував і ключа Давидового. Цілком можливо, що з бігом часу, скарбниця була перероблена і ключ Давидів стався тільки символічною ознакою уряду скарбника. В кожнім разі, той ключ Давидів в руках Христа треба розуміти не буквально.

Бо ж справді з християнством сталося те саме, що й з єреями. Цебто християнство зіпсувлось до корення, стало дрібно-матеріалістичне, цебто дбає тільки про земні достатки, аби було що “їсти й пити” (Іс. 22: 13 = Лук. 21: 34). А “Севни”, ті духовні скарбники та ключники, задоволені й не турбуються таким положенням. Більше того, вони наявіть не бажають переміни, щоб не втратити свого положення. Вони кажуть: “Як народились, так і по-мремо”, словом, будують собі гробовища, в яких сподіються зложити спокійно свої кості.

Але Бог тих негідних “Севн” повиганяє й покарає, а на їхнє місце поставить Еліакімів (Бог відбудує), правдивих духовних батьків і, як верховний управитель усіх скарбів небесного храму дасть їм ключі Давида до тих скарбів, щоб вони могли ділити їх для всіх потребуючих.

ХАРАКТЕРИСТИКА ФІЛАДЕЛЬФІЙСЬКОЇ ЦЕРКВИ (Об.3:8,10)

Ця церква мала добре діла, зберігала слово Боже, не відкинулась імення Божого й заховала слово терпіння. Навіть слова: “Хоч малу маєш силу”, не компромітують цієї церкви. Бо вони вказують не на брак духовної сили, а фізичної. Це означає, що віруючих було мало в порівнянні зо світськими й що вони належали не до “сильних цього світу”. Але як одиниці серед народніх мас, що зповні були віddані Господу, вони були, безумовно, сильні. В їхній людській немочі виявлялась сила Божа (2 Кор. 12: 9-10).

ЗБОРИЩЕ САТАНИ (Об. 3: 9)

Громада у Філадельфії в більшості складалася з єреїв і сильно переслідувалася синагогою, яка називала християн відступниками від Бога й закону, зрадниками свого народу, ставлячи за приклада свою вірність, особливо підкреслюючи, що вони юдеї, що означає “ті, що славлять Бога”.

Але Христос Сам виявив їхню неправду й підкреслив, що вони цілком не юдеї, що славлять Бога, а зборище сатани, що зневажає Бога. Христос предрік, що ті сatanісти прийдуть до віруючих, цебто побачать та переконаються, а тоді поклоняться, тобто змінять своє презирство на пошану й пізнають, по чий стороні правда й кого справді любить Бог.

Очевидно, що подібні історії повторюються. В даному випадкові, повторюється історія Йосипа, якого зненавиділи брати, продали в Єгипет, а потім поклонилися йому. Ця історія повторилася з філадельфійською церквою, а потім повторилася з церквою з філадельфійського періоду. “Старші брати”, цебто християнські визнання, що вспіli вже відступити від Христа, переслідували та ненавиділи молоду й слабу церкву з того періоду, але пізніше, коли вона досягла своєї слави, вони кланялися перед тим “снопом” Йосипа. Навіть, якщо кланя-

лись не відкрито, то в душі мусіли мати признання й пошану до дітей Божих.

ОБІТНИЦІ ХРИСТА (Об. 3: 10)

“Збережу від години випробовування”. І Господь дійсно зберігав цю церкву: під час загального переслідування християн при імператорі Траяні ще в першому столітті, всі церкви сильно постраждали, одну тільки Філадельфію минуло це переслідування.

Пізніше, коли всі малоазійські церкви майже цілковито були знищені магометанами, тоді церква в Філадельфії, на диво всім, залишилася неповнішкодженою й далі стояла, як самітня сторожева башта в пустині.

Коли ж ще пізніше, бо аж в 14 столітті, Тімур або Тамерлан остаточно стер з лица землі всі малоазійські церкви, тоді невелика філадельфійська церква знову була збережена просто таки чудом. Самі магометани цього не могли забагнути, чому філадельфійських християн ніхто не зачіпає, й назвали Філадельфію “Аллашер” цебто “Боже місто”.

Навіть невіруючий англійський історик Ед. Гіббон згадує в своїй історії цю разочу недоторканість Філадельфії серед загальних спустошень в Малій Азії й навіть він пов'язує це збереження з обітницею Христа.

Так, Господь вірний в Своїх обітницях, тому можемо сміло на них покладатись.

ОСТЕРЕЖЕННЯ (Об. 3: 11)

“Я прийду незабаром...” Цими словами Господь побуджує церкву до готовості, пильнування та очікування. А Христос, безперечно, прийде і то скоро. Тому віруючі повинні знати, що ім робити.

“Держи, що ти маєш”. Ми не знаємо добре, що та церква мала, але ті скарби, які вона мала, вже були великим багатством. З нашого тексту ми знаємо про такі скарби: послух, вірність і терпели-

вість. Це такі великі чесноти й так багато вони в собі ховають інших чеснот, що з ними церква може вже розкішно жити.

“Щоб твоєго вінця ніхто не забрав”. Вінець — символ слави. Ворог хоче отягити нас з духовних цінностей, обікрасти, обезчестити та виставити на ганьбу. Чи позволимо ми на це? Як сумно дивитися на деяких віруючих, які отяглені та окрадені ворогом до ниточки. А колись вони також дещо мали. Але ворог украв від них обережність, а потім пхнув їх у гріх; а там вже обдер іх з праведності, забрав у них радість та спокій і так поступово отяглив їх во всіх християнських чеснот. І сьогодні такі нещасливці є ганьбою не тільки для себе самих, але й для церкви. Тяжко їм іти в світ на явну ганьбу та погибель і залишатися в церкві в такому стані не випадає. Тому “держім, що маємо, щоб ніхто не забрав наших вінців”.

ФІЛАДЕЛЬФІЙСЬКИЙ ПЕРІОД

Цей період окреслюється від 1750 року до року 1900-го; цебто від початку глибоких духовних пробуджень та місійної діяльності до початку охолодження. Ясно, що межі цього періоду трудніше визначити, ніж попередніх періодів, бо й пробудження й охолодження розпочалися не відразу скрізь, однак, беруться під увагу вже досить ясні познаки того чи іншого явища.

Отже, то була ера пієтизму, цебто побожності. Це був релігійний рух в Німеччині, що виступив проти буйкоїства та формалізму лютеранської церкви, вважаючи внутрішню побожність, діяльну любов і моральне удосконалення більш важливим, ніж неухильне виконання обрядів.

Це була також ера пуританізму, цебто суверої чистоти і простоти. Це був також релігійний рух, але вже в Англії та в Америці. Пуритани намагалися повернути людству першохристиянську чистоту і простоту.

Також це була доба методизму, який голосив суворий спосіб життя та правильний “методичний” порядок в заняттях. Цей релігійний рух сильно розповсюдився в Англії, Америці, Франції і Швейцарії.

Буб це також час баптизму й інших споріднених рухів, які намагалися букву й духу Слова Божого впровадити в життя.

Всі ті рухи зробили своє діло: вони вирвали духовне життя з омертвіння й закостеніння в обрядах і формах. Дискусії тоді замінилися на особисті свідоцтва. Наука про відродження вийшла з догматики, а перейшла в життя й уста тих, що його пережили. Проповідь Євангелії пішла із-за церковних кафедр в зібрання в домах, на вулицях і на площах. Також понеслась проповідь Євангелії в усі кінці світу: сотні тисяч місіонерів посвятилися евангелізації поганських народів. Почався переклад Біблії на всі мови світу.

І все це робили не теологи або духовенство, а віддані Богові одиниці, відроджені від Святого Духа, як наприклад: Вільям Карей, перший місіонер Індії, Давид Лівінгстон, Гадсон Тейлор, Патон, Цінцендорф і багато-багато інших. Ті перші перекладачі Святого Писання були, по-людському, слабосильні, зневажені, жорстоко переслідувані. Але Христос відчинив їм двері в цілий світ і ніхто тих дверей не зміг зачинити.

“Зборища сатанинські”, які кажуть, що вони християни, але кажуть неправду, бо ними вони не є, насміхалися з тих слуг Христових, називаючи їх відступниками, еретиками та сектантами. Але правда перемогла й тепер багато хто з тих “збориш” бачать уже й знають, де правда й кого любить та шанує Бог.

Слово “Філадельфія” означає “Братня любов”, а це якраз було те, чого бракувало віруючим переднього сардійського періоду. Власне “братня любов” характеризувала філадельфійський період та відрізняла його від інших.

В цей період церква взяла світильник Слова Божого й вийшла на зустріч Молодому. Але М-

лодий “забарився” (Мат. 25: 5), а наслідки виявилися в наступному періоді.

НАГОРОДА ФІЛАДЕЛЬФІЙСЬКИМ ПЕРЕМОЖЦЯМ (Об. 3: 12-13)

Вони будуть стовпами в храмі. Стовп у храмі — це щось непомірно більше, ніж тільки камінь в стіні храму; це прикраса й підпора храму. У великих храмах на таких стовпах опирається все склепіння храму. А духовний храм є просто незбагнений у своїй величі та красі. Тому, можна собі уявити, якої то треба духовної краси та могутності, щоб удостоїтися бути стовпом в такому храмі.

“І він вже не вийде назовні”. Це означає, що ні гріх з середини, ні ворог з-зовні не вирвуть переможця з храму Божого, цебто церкви Христової тут і не позбавлять його того високого положення в вічності.

Він буде списаний іменами Бога, Христа та Нового Єрусалиму, що означає не тільки вічну принадлежність до Бога й неба, але й вічне свідоцтво про Бога, про Христа й про Новий Єрусалим. Хто тільки спогляне на нього, то зараз пізнає, що то людина не від цього світу.

Ця надзвичайна нагорода буде дана за надзвичайне змагання за правду Христову, за особливі служіння Богові, за жахливі страждання, що завжди вимагає великої сили та витривалості. Отже, хто ту силу та витривалість виявить і все переможе, то й тут, і в вічності буде стовпом в Господньому храмі.

ПОСЛАННЯ ДО ЛАОДИКІЙСЬКОЇ ЦЕРКВІ (Об'явлення 3: 14-22)

МІСТО ЛАОДИКІЯ

Місто Лаодикія було побудоване царем Сирії з дому Селевкідів, Антіохом II Теосом десь біля 250

років перед Р. Х. Назвав він його Лаодикією на честь своєї дружини Лаодикії, яка потім “віддячилася” йому тим, що отруїла його.

Було це велике торгове та промислове місто. За днів Христа та апостолів, коли Сирія була окупована римлянами, Лаодикія була резиденцією римського проконсула. Починаючи з IV століття, коли єпископи присвоїли собі найвищу церковну владу, в Лаодикії була одна з резиденцій єпископів. Відбувались там також церковні собори, хоч не вселенські. Але й це місто повністю було зруйноване азіяцьким завойовником Тимуром в 1402 році.

Руїни храмів, театрів та інших споруд свідчать про минулу велич міста. Але тепер — це тільки купа руїн.

Однак, назва цього міста, так як і інших передніх міст, має й своє символічне значення, цебто “Лаодикія” означає “народний суд”. Це значення, як побачимо далі, дуже яскраво виявляється в цьому лаодикійському періоді. Кажемо “виявляється” тому, що ще наш період; отже, не все ще виявилось.

АВТОР ПОСЛАННЯ (Об. 3: 14)

До цієї церкви Христос відрекомендував Себе так: “Амінь, Свідок вірний і правдивий, початок Божого творива”. Цими словами Христос дає зrozуміти, що в лаодикійській церкві були сумніви в Божій обітниці і, взагалі, в Боже слово, які й викликали загальне охолодження. Але Божі обітниці завжди були “так” і “амінь” (2 Кор. 1: 19-20). Рівно ж слово Боже, яке є свідоцтвом про Христа, є так само вірне й правдиве, як і його Автор (Об. 19: 11, 13). Адже ж навіть поганський пророк Валаам висловився: “Бог, не чоловік той лъживий, щоб туманити людину” (4 Мойс. 23: 20).

Отже, на сумніви церкви, Христос відповів їй запевненням, що в Нього нема “так” і “ні”, бо Він є “амінь”, цебто, по-нашому “правдиво так”. А та-

ко ж пригадав, що Він свідок вірний і правдивий, а це дає гарантію, що в Його свідчення можна вірити впovні.

Між іншим, цікаво зауважити, що в попередніх посланнях Христос згадував про фальшивих апостолів, учителів, юдеїв, а в цьому останньому посланні Христос згадав про фальшиву церкву. Так, все на землі можна підробити, але Господь і Його слово завжди залишаються вірними.

Також словами “початок Божого творива”, Христос дав зрозуміти церкві, що Він дав початок усьому створенню видимому й невидимому, фізичному й духовному. Він також є початком Божих об’явлень людству, Божого спасіння й початком всякої духовної діяльності. Тому то, коли щось робиться навіть для Бога, але без Христа, то воно не є вже Божим ділом. Отже, цими словами Христос виразно натякає, що церква в Лаодикії залишила те, що було від початку, відійшла від початкової лінії. Тому то, та церква, як рівнож кожна церква, якщо бажає мати Боже благословіння, мусить вернутися до “Початку” всіх початків і розпочати своє діло від Христа і з Христом.

Мусимо, при нагоді, згадати, що стародавні еретики аріяни й сьогоднішні їхні послідовники — свідки Єгоєв, використовують цей вислів “початок Божого творива” для обґрунтuvання своєї ересі, що, ніби то, Христос Сам був створений. Але, мовляв, Він був створений першим, тому Він є “початком”. Але ці слова не означають, що Він Сам був “початковим” творивом, а що Він дав початок усьому твориву (Ів. 1: 1-3, Кол. 1: 16). Він є Причина всіх причин і Початок усіх початків. Він є Творцем всього існуючого, Сам почав творити, але Сам не був створений, а народжений від Отця з поконvіків (Івана 1: 1-3).

ХАРАКТЕРИСТИКА ЛАОДИКІЙСЬКОЇ ЦЕРКВІ (Об. 3: 15-17)

Як бачимо з тексту, то й ця церква мала добре діла, але як воно робились? “Ти не холодний, ані гарячий... ти літеплий”. Оце свідоцтво Самого Гос-

пода. Таких людей ми називаемо сьогодні байдужими, недбалими, лінівими і т. ін. Тому то, ті іхні добре діла, були вимушенні. Якраз так, як говорять народні приповідки: "Скільки вб'єш, стільки в'їдеш", або: "Нема з того роботи, хто не має охоти". І ця церква якраз не мала запалу, вогню, цебто охоти та любови. Отже, була вона тільки тепленька, цебто ще тільки трошки жива.

Чому Христос обіцяв таку церкву виплюнути з уст Своїх? Тому, що все таке тепленьке противне для уст. Наприклад, холодна вода — смакує, гаряча також, а літеплу людина випльовує, бо вона не має жодного смаку. Так і люди: багато приємний щирій грішник, ніж лицемірний християнин. Оповідають, що біля міста Лаодикії було двоє джерел. З одного текла холодна вода, а з другого — гаряча. Одна й друга вода була приемна й здоровава в своєму натуральному виді. Коли ж холодна нагрівалася або гаряча охолоджувалася, або обидві їх змішати разом так, що зробити літеплу, то ніхто не міг тієї води пити. Кожен, хто брав її до уст, негайно випльовував. Думають, що Господь, власне, робив натяк на ті джерела, окреслюючи духовну температуру лаодикійської церкви. І справді, якщо церква настільки недбала до своєго духовного життя, байдужка до Самого Господа й лінива до діла Божого, що може бути задоволена лише зовнішнім, то можна собі уявити, яка вона мусить бути противна її небесному Молодому. Тому то Він і сказав: "виплюну тебе з Своїх уст".

Мусили б задуматися над цим сьогоднішнім християнином, бо ж то до нашого періоду стосуються ці слова Господа. Не думайте про себе, що ви не безбожники, але й Божими дітьми якось тяжко вас назвати. Ви, ніби, не в світі, але завжди в світі оглядаєтесь, немов Лотова жінка. Ваші душі ніби поділилися надвое: в храмі — ви святі, а поза храмом — світські. Але тому, що не можна служити Богові й мамоні, тому такі роздвоєні душі охочі для Бога, а все більше хиляться до мамони. Такі віруючі не можуть бути приємними Богові.

Із слів: "Я багатий", бачимо, що та церква була цілком осліплена самозадоволенням. Є такі люди в церквах, що вони цілком задоволені з себе, зате вони ніколи не задоволені з інших. Це найпротивніший елемент серед людства. Вони самі нераз дивуються, чому то всі від них відвertaються й не хочуть мати з ними нічого спільногого? А це тому, що такі задоволені з себе, а незадоволені з інших, це самолюби, які поза собою й світа Божого не бачать. Вони або себе хвалять та величують, або інших зневажають. Тому вони й усім противні.

Слови "не потребую нічого" вказують знову на крайнє недбалство, байдужість та лінівство. Тож, взагалі, майже нема таких людей на світі, щоб нічого не потребували. Ось, такими, дійсно мертвими є всі ті, що духовно нічого не потребують. А таких, нажаль, є в світі більшість. До такого стану дійшла була й церква в Лаодикії. Ніколи людина чи громада не буває гірше обманutoю, як ось таким самовихваленням і манією величності: "Я багатий, я розумний, я нічого не потребую".

Але Господь каже до лаодикійської церкви: "а не знаєш..." і цими словами Він виявив несвідомість тієї церкви. Несвідомість приходить тоді, коли люди чи організації не бачать свого правдивого положення. А чи може так бути, щоб не знати свого положення? Це приходить від того, коли особа чи збірна громада дивляться на речі з неправильного куту зору. Отже й ця церква назовні була щаслива. Вона була добре упорядкована, мала свого єпископа, величавого храма-собора. Але Бог каже: "ти нужденний", щебто нещасливий. Чому? Бо Бог дивиться на щастя людини з куту зору вічності і з духовного боку. Ця церква назовні була, ніби той євангельський багач, а в середині — як той Лазар. Тому, дивлячись на себе з зовнішнього куту зору, ця церква цілком щиро казала: "не потребую нічого", забуваючи, однак, що те, що задовольнювало її, ніяк не могло задовільнити Бога.

Таким чином, перед Богом, ця церква була не

тільки "нужденна", але й "мізерна" чи жалюгідна. Слово "мізерний" означає жалюгідний, безпорадний, але також худий. Очевидно, що останнє питання треба розуміти й у даному випадкові. Ця церква в Лаодикії назовні виглядала розкішною, це було не була ані нужденна, ані мізерна. Але душа її була така, що коли б її можна було людськими очима побачити, то кожен би жахнувся. І таких душ, серед сучасного християнства, є величезна більшість. Бо треба піджреслити, що церква в Лаодикії, не дивлячись на свій жалюгідний духовний стан, була ще без порівняння кращою від сьогоднішніх офіційних церков.

Далі Господь окреслив цю церкву, як "убогу". А вона думала про себе, що вона багата. Так, вона була багата, але не тим багатством, яке має вартість для вічності. Так і сьогоднішні церкви думають, що вони дуже багаті. Вони нераз навіть хвяляться: "ми маємо високу християнську культуру, маємо вікові традиції, маємо розкішний ритуал, чудове релігійне мистецтво, особливо в царині архітектури, мальарства та музики. Маємо прецизійну організацію, величну єпархію, велетенські матеріальні засоби та добра". Словом, всього маємо багато, тому ми "багаті". А Господь дивиться на всю ту мішуру та й каже: "Ти вбогий" і "через вас зневажається Боже ім'я між поганами" (Рим. 2:24). І справді, сьогоднішнє християнство не має навіть тих духовних та моральних вартоостей, що має поганство. Більше можна сказати, що сьогодні офіційні християни, під деяким оглядом стали гірши між поганами.

Одного разу відвідав Рим один відомий церковний письменник. Сам папа показав йому скарби Ватикану, причім, жартівливо сказав: "Тож, тепер преемники святого Петра не можуть сказати: срібло й золота немає в мене". "Так, отче святий, — відповів письменник. "Але вони також не можуть сказати каліці чи хворому: встань і ходи!" (Дії 3:6).

Так, сучасні церкви мають срібло й золото, але

духовних скарбів не мають. Вони нужденні, мізерні та вбогі.

Але цим ще не кінчается характеристика лаодикійської церкви. Читаємо, що вона ще й "сліпа". Бути сліпим, це велике нещасть, але найбільш нещасть той, сліпий, який не бачить свого власного положення. Такою була церква в Лаодикії і такими сьогодні є всі подібні церкви. Бо як інакше пояснити факт, що сьогоднішні церкви переважно її просяяннуті злом до глибини душі, здеморалізовані до останніх меж і не бачать цього та величають себе святыми церквами? І навпаки, дійсно святих людей, що люблять Господа й живуть згідно з Його наукою, ті церкви переслідують та зневажають. То чи ж не сліпота ще духовна?

Накінець, Господь сказав, що та церква була ще й "тола". Колись фарисеї зодягалися хоч в лицемірство, а сьогоднішні церковники ходять голі, як дикини й так привикли до своєї духовної наготи, що й не зауважують її. Навпаки, як хто намагається зодягнутися в "праведність святих" (Об. 19: 8), цебто в християнські чесноти (Кол. 3: 12-14), то вони висміюють їх, намагаються здерти з них ту духовну одежду, або хоч забруднити її. Це вони роблять тому, що при таких одягнених людях, вони починають зauważувати свою наготу й їм стає соромно, а оскільки зодягнутися вони не мають у що, то намагаються одягнених роздягнути.

Отже, лаодикійська церква, це вже жахлива картина. Тож, подумати тільки: нужденна, мізерна, вбога, сліпа й гола. А, однак, ця нещастина, виголоджена духовно, ограблена, осліплена та обдерта церква, є ще просто ідеальною в порівнянні з сьогоднішніми деякими церквами, які вже й не є церквами, а, як Христос сказав: "зборищем сатани" (Об. 3: 9).

ХРИСТОВА ПОРАДА (Об. 3: 18-19)

"Купити в Нього золота, щоб збагатитись". Це символічний вислів і він не означає звичайного

золота. Боже золото — це віра, що збагачує нас духовно (1 Пет. 1: 7). Купити ще духовне золото можна тільки у Христа, бо ніхто інший його не має. Тому, не можна його купити ані від церкви, ані від батьків; вони хоч би й мали, то тільки для себе, але іншим передати його не можуть; а особливо тоді, як ті інші не хочуть. Продає ж Ісус Христос це золото віри тільки за покаяння, читання чи слухання слова Божого (Рим. 10: 17), за молитву (Луки 17: 5), за прийняття Духа Святого (1 Кор. 12: 9). І хто це золото віри має, той, хоча й бідар матеріально, але багач духовно і наслідник Божого царства (Як. 2: 5). Всі духовні дари й благословіння ми отримуємо від Бога по вірі; тому вона нас і збагачує.

Далі, Христос радить купити в Нього “білу одежду”, щоб зодягнутися. Біла одежда — це праведність Христа, чи праведність святих (Об. 19: 8). Це прощення нашої вини, очищення нас кров'ю Христовою (Об. 7: 14) та відродження нашої істоти. Тому, що все це людина отримує від Христа, вона ніби зодягається в Христа (Гал. 3: 26-27). Польському ж кажучи, біла одежда це чисте зовнішнє життя, бездоганна поведінка, узгіднені з очищеннем внутрішньої людини.

“Ганьба ж голизни”, — ще зіпсува, грішна та бескоромна поведінка людини, яка показує, що тaka в неї й душа, та її внутрішня сутність. “По ділах їхніх пізнаєте їх”.

Накінець, Христос радить “мастю на очі намасити свої очі, щоб бачити”. Мастя на очі, це — Дух Святий, що просвітлює очі серця, які можуть бачити духовні речі (Еф. 1: 17-18). Апостол Іван називає Духа Святого просто “Помазанням”, цебто мастию (1 Ів. 2: 20, 27).

Існує переказ, що в Лаодикії була лікарська школа, яка широко була відома з того, що виробляла для очей особливу мазь. Якщо це дійсно так, то можливо, що Господь, натякаючи на ту масть, порадив лаодикійській церкві полікувати її духовні очі.

I, дійсно, коли Дух Святий не відкриє очей людині, така людина ніколи не побачить божественного та духовного.

I ще є одне слівце, яке треба згадати і яке належить до Христових порад. Це слово “покайся!” Още слово й є тим “купуванням”, як ми вже згадували, ласк Христових. Без покаяння не можна здобути ані золота віри, ані духовної одяжі, ані масти на очі, словом, нічого. Бож “Бог грішника не слухає” (Ів. 9: 31), а щоб грішником не бути, то треба покаятися. Хто небудь подумає, що це дешева щіна за ці духовні скарби. Це правда, що дешева, але більше ми нічого дати Богові не можемо. Однак, це хоч і ніщо в порівнянні з тим, що Бог нам дає за покаяння, то, все ж таки, ще найбільша ціна, яку ми можемо заплатити. Бо ж покаяння містить у собі й жаль за минуле, й категоричне рішення порвати з минулім, повне та шире навернення до Бога, абсолютна віддача себе Богові і т. д. Отже, покаяння, це не є та комедія, якою багато людей ощукують себе, священика та Бога; коли людина при сповіді несвідомо вимовляє, що кається тоді, коли вона й не думала каєтися. Більше скажу, що не тільки та людина, а й сам священик, який сповідає людину, також не думає, що та людина дійсно покаетися. I коли б така людина справді покаялася, то священик злякався б. Він почав би напомняти ту людину, щоб вона покинула свої “дурощі” і почала знову жити, як і всі, цебто в гріхах і беззаконні.

Отже, правдиве євангельське покаяння, це річ дуже велика, це цілковита абсолютна переміна життя; відродження усієї людської істоти. Зате Бог за таке покаяння прощає, приймає людину за Своє дитя й обдаровує Своєю ласкою тут та робить його Своїм наслідником у вічності.

ХРИСТОС ЗА ДВЕРИМА (Об. 3: 20)

Лаодикійська Церква робить таке враження, ніби, вона вже й не церква. Видеться, що це світ

цей назався лицемірно церквою. Адже ж, навіть Христові, Якому вона, ніби, служить, не дає в себе місця; Він за дверима.

І Христос навіть не розраховує на те, що Його та церква впустить та прийме. Ні, Він стукає й каже: **“Хто відчинить, Я до **нього** ввійду”**. Не до церкви ввійду, а до **нього**; до того, хто відчинить. Це означає, що в загальній масі церкви треба було шукати, як то кажуть: “в день з ліхтарем”, окремих членів, які ще давали в своїх серцях місце Христові та мали з ним спільність. Коли ж подумати про наш період, якого картиною є лаодикійська церква, то сьогодні в загальній масі вселенської церкви, також треба шукати окремих громад, а в тих громадах окремих членів, які мають відкрите серце для Христа. Сама ж маса, безперечно, живе без Христа, хоч і живе іноді життям релігійним. Бо ж люди й з релігії потраплять зробити своє власне діло, а не Боже.

ЛАОДИКІЙСКИЙ ПЕРІОД

Це наш період. Робимо цей висновок тому, що всі ознаки того періоду виразно видні. Він розпочався від 1900-го року й триватиме аж до другого приходу Христового. Розуміється, що докладно окреслити початок цього періоду так само важко, як і важко було окреслити початок і кінець по-переднього періоду. Однак, богослови беруть за початок 1900 рік з двох причин: по-перше, в тому році вперше спостережено упадок того високого Духа та охолодження любові, які відзначали по-передній філадельфійський період; по-друге, тим, власне, роком розпочалось 20-те століття, яке сьогодні має вже всі ознаки, що, згідно з текстом послання, мають характеризувати цей період.

Отже, візьмім хоч би слово “Лаодикія”. Воно як ми згадували, означає “народний суд”. І справді, наш період, як ніякий інший, відзначився цими народнimi судами. Хвиля соціальних революцій, що прокотилися по всьому світові, безконечні зма-

гання юневолених народів за національну, соціальну й державну волю; бунти, страйки, світові війни, це ніщо інше, як народні суди над винуватцями, які гнобили народи.

Але в цьому періоді виявилися також народні суди над мертвим християнством. Народи не тільки осуджують його в тім, що масово кидають його, стаючи безбожниками-атеїстами, але й винищують його там, де сприяють для того обставини (Росія, Єспанія, гітлерівська Німеччина). Бо ж коли Господь був обіцяв, що таке християнство Він виплюнє з уст Своїх, то й не диво, що відкидають його й люди. Сьогоднішнє християнство як та сіль, що втратила силу, тому викидається її на потоптання людьми (Матв. 5: 13).

Народні суд в цьому періоді досягнув також зматеріалізованого єврейства, яке думало, що його золото збереже його в усяких обставинах. Але друга світова війна показала, що “золоте теля” не може спасти, якщо правдивий Бог не порятує. Під час тієї війни більш, ніж одна третя всього єврейства загинула з рук гітлеризму.

Якщо взяти теперішні церкви навіть з евангельською основою, то й вони у великій кількості втратили віру, стали “модерністичними”. Про інші ж церкви, то й говорити не приходиться; вони стали просто поганами, а нераз навіть гіршими від поган. Сьогодні “покликані” входять до церкви не у весільній одежі, не переживши відродження. Сьогоднішні, навіть фундаментальні християни, носять світильники без оліви (Мат. 25: 3). Вони створили хоч і евангельські, але лише зовнішні форми церкви, в якій, однак, нема Самого Пана церкви — Христа; Він за дверима. Вони цілком задоволені своїм положенням, бо не шукають кращого; а коли й шукають часом, то в інших, а не в собі. Вони не бачать своєї духовної вбоготи та наготи, бо не соромляться й не каються. Тож, страшно на віть подумати, що таке може бути, а однак це є фактом, що чимало так званих “євангельських віруючих” є танцюристами, картярами, членами ша-

хістських та інших клюбів, постійними відвідувачами театрів, курцями, "поміркованими" п'яніцями, скупарями, брехунами, ненависниками, ошуканцями, обмовцями і т. д. То де ж може бути в таких членів Христос? Ясно, що за дверима. Це тому, що любов до світу цього і любов до Христа не можуть іти разом, тому хтось мусить опинитися за дверима: або світ, або Христос. Дехто думає, що світ буде шавернений церквою на дорогу правди; в дійсності ж, виходить навпаки, церква деморалізується світом. Нажаль, навіть ті, що спостерігають, що світильники їхні гаснуть, не йдуть за олівою до Христа (Об. 3: 18), а йдуть до продавців, щебто до інших церков і, в наслідок того, Христос знову залишається за дверима.

О, відкинений Христе! Тебе відкинув Твій народ, відкинула погані, руками яких Ти був розіяний і, накінець, Тебе відкинула й церква. Але, дяка Богові, що й в цьому періоді є громади й окремі члени, що відкривають двері для Христа і впускають Його до своїх сердець.

НАГОРОДА ЛАОДИКІЙСКИМ ПЕРЕМОЖЦЯМ (Об. 3: 21-22)

Господь справедливий і Він переможцям, що мусять змагатись в найбільш несприятливих умовах, запропонував найбільш славну нагороду.

Бож, справді, сісти з Христом на Його царському престолі, — це найбільша з усіх попередніх нагород. Це піраєда, що перемогти всі свої тілесні пожадливості, світ — з усією його приманливою красою, сатану — з усіма його випробованими спокусами так, як те все Христос переміг, це завдання не легке в наших умовах, коли майже ніде нема доброго прикладу, зате й нагорода буде Божествена. З новою надією на Бога, з Його ласкою й поміччю все можливе.

Через два століття після Господнього послання до лаодикійської церкви, трапився такий випадок. В Євменії, що була найближчим містом до Лаодикії, була також громада віруючих, яку за її лі-

теплість, називали лаодикійською. Ось, там зібрали всіх віруючих до молитовного дому й запропонували їм під загрозою смерти відректися від Христа. Розуміється, що багато було таких, що задля рятування життя, виконали це домагання. Але величезна більшість рішуче відмовились відректися Христа, хоч їм і об'явили, що з ними зроблять. Вони не злякалися навіть мученичої смерті. Їх замкнули в молитовному домі й спалили живцем.

Цей факт показує, що й у літературі церкви можуть бути переможці. Тому, безперечно, що будуть вони й у нашему лаодикійському періоді.

РОЗДІЛ IV

НАВКОЛО ПРЕСТОЛУ

(Об'явлення 4 розділ)

“По цьому я поглянув” (Об. 4: 1). Слова “по цьому”, означають те саме, що й “після цього”, бо так і сказано в інших перекладах.

Отже, по чому чи після чого мають настути ті події, що розпочинаються в 4 розділі Об'явлення? Ясно, що по тому, що описувалося в перших трьох розділах. А ми ствердили, що сім послань Христових до семи церков, ще історичні портрети семи періодів всієї церковної історії. Отже, те, що має розпочатись в 4 розділі Об'явлення, розпочнеться після закінчення історії церкви. Це згідне з іншими пророчими словами Господа. Наприклад, коли читаемо наступні розділи Об'явлення, то спостерігаємо там атрибути переважно Стого Заповіту: скинія (Об. 15: 5), ковчег (11: 19), жертівник (Об. 8: 3-5; 9: 13), кадильниці (Об. 8: 3-5), труби (Об. 8: 6), кари (Об. 15: 8) і т. д. Все це показує, що події Об'явлення мають тісний зв'язок з Ізраїльським народом. І справді написано, що коли ввійде повне число поган, тоді увесь Ізраїль спасеться (Рим. 11: 25-26). Ясно, що під цим словом “увесь Ізраїль” треба розуміти остаток Ізраїля, який залишиться до того часу, коли дух ласки від Бога зайде на нього й він погляне на Того, Кого пробив.

Отже, часи Об'явлення, це будуть ті часи, коли Бог знову візьметься прищілювати природні галузки до оливного дерева (Рим. 11: 16-27). Будуть часи, однак, не наймовірно тяжкі, що бачимо з са-це, а також з пророцтв Самого Мого Об'явлення, а також з пророцтв Христа, який називає їх “годиною випробування” (Об. 3: 10) і який остерігає віруючих перед приходом тієї години (Лук. 21: 34-35). Щоб уникнути

того, що має відбутись, треба буде стати перед Самим Христом, щебто бути підхопленим із землі (Лук. 21: 34-36 = 1 Сол. 4: 17). Значить, властиві події Об'явлення розпочнуться по підхопленню церкви.

Усе Писання свідчить, що історія ізраїльського народу ще не скінчена. А тимчасом, починаючи від Христа й по сьогодні той народ ніяк і ніде не виявив себе, як Божий народ, і Сам Господь про нього ніби забув. Замість благословіння, той народ приносив для всього людства переважно тільки прокляття, починаючи за це загальну ненависть від усіх людей.

Що ж, властиво, сталося? А сталося те, що ізраїльський народ відрікся від свого Месії перед Пилатом (Мат. 27: 22-25) й звате втратив право називатися Божим народом (Дан. 9: 26). Сталось те, що Ізраїль відломився від Бога, а прищепилися вірою поганські народи (Рим. 11: 7-24).

Після вавилонської неволі, Господь призначив для Свого народу 70 сімок (Дан. 9: 24), щебто 490 літ, що побачимо пізніше. В тому періоді мали бути спокутувані проступки, запечатані гріхи й прощені беззаконня; мала бути приведена вічна справедливість, затверджені видива й пророцтва, ѹ помазаний Святий над святыми (Дан. 9: 24). Правда, всі ці пророцтва сповнилися у Христі, але не по відношенні до єврейського народу. А тимчасом, ці пророцтва обов'язково мають сповнитись з єврейським народом і то в його землі (Дан. 9: 24 = Зах. 3: 9; 13: 1-2, Рим. 11: 26-27). До 69 сімки все йшло нормально, щебто до смерті Христа, а по 69 сімці, коли єврейський народ відчурався Христа, його історія, як народу Божого, обірвалась. Від тоді той народ опустився на один рівень з поганством і Бог викинув його з його землі, розсіяв по всьому світу й він втратив усієве духовне значення. Але дари й обітниці Божі невідмінні (Рим. 11: 29) і що в пророцтвах сказано, те обов'язково сповниться. Тому то, коли увійде повне число поган, як було вже згадано вище, й будова церкви буде за-

кінчена, Господь Свою церкву забере із землі, а на землі знову розпочнеться історія Ізраїля, як народу Божого. Розпочнеться вона з 70-тої сімки, протягом якої виповняться всі згадані пророцтва.

Звідки ми знаємо, що ця пророча "сімка" означає сім літ? Звідти, що Бог вказав нам, від якого моменту й до якого має вміститися 69 сімок. Рахунок треба розпочати від початку відбудови міста Єрусалиму (Дан. 9: 25). Наказ про відбудову міста вийшов від царя Артаксеркса десь біля 450 років до Р. Х. (Неем. 2: 1-9). Але, коли вийти із заложення, що "сімка" означає сім літ, то 69 сімок буде 483 роки, а наказ царя відбудувати Єрусалим був даний в 450 році, отже, бракує ще 33 роки. Де їх взяти? Погляньмо, однак, на пророцтво то й побачимо, що 69 сімок сягають не до Р.Х., а до Христової смерті. Христос же вмер в 33 роки. Коли їх додати до 450 років, то й отримаємо потрібних 483 роки, цебто повних 69 сімок.

З цього обрахунку ми й знаємо, що під "сімкою" треба розуміти, власне, 7 років; не більше й не менше. І тому, що 69 сімок пройшло до смерті Христа, а для народу єрейського було назначено тих "сімок" 70, то з цього ми знаємо, що одна сімка ще не сповнилася. Вона, однак, виконується, як вище було згадано, тоді, коли закінчиться історія церкви через вхід повного числа поган і коли церква буде взята від землі. Тоді ввесь Ізраїль спасеться. Це все означає, що подій Об'явлення не можна пристосовувати до першого ліпшого часу й не можна розтягнати на необмежений час. Ні, ті події мають розпочатися допір по закінченні періоду церкви й триватимуть тільки одну сімку, цебто 7 років. Це є ключ до зрозуміння Об'явлення й хто приступає до нього без цього ключа, той, звичайно, заплутається й його міркування та висновки не сповняться.

Так, наприклад, плутаються адвентисти, які беруть негравильну вихідну точку й тому у них 69 сімок кінчачеться на 27 році Христа, який вони вважають за рік хрещення Христа. А тимчасом напи-

сано, що Христос був охищений не в 27 років, а в 30 (Лук. 3: 23). Далі пророк каже, що 69 сімок мають скінчитись не хрещенням, а смертю Христовою (Дан. 9: 26). Беручи це під увагу, бачимо, що адвентистам бракує до смерті Христа майже цілої сімки.

Далі, адвентисти твердять, що 70 сімка має обов'язково наступити зараз по 69 сімці; бо, мовляв, не можна цієї останньої сімки відірвати від цілості й затягнути десь в будуччину й причепити її там, де кому бажається.

По-людському видається, що може воно так і є, але згідно Божого Слова це не так. Бо такі випадки, що певні події, описані пророками в певній послідовності, трапляються в Біблії. Візьмім для прикладу хоч би місце з Ісаї 61: 1-2, де Господь Ісус каже, що Отець послав Його "проповідувати рік примирення Господнього й день пімsti Бога нашого". Тут рік примирення й день пімsti так пов'язані, що видається, ніби вони негайно повинні наступити одне за одним. А тимчасом, згідно з поясненням Самого Христа, то перша частина сповнилася під час Його першого приходу (Лук. 4: 16-21), а друга частина сповниться допіро під час другого приходу (2 Сол. 1: 7-10).

Так і пророк сказав, що для його народу призначено 70 сімок, але не сказав, що всі ті сімки мають безпереривно пройти одна за одною (Дан. 9: 24). Навпаки, вони поділені на 7 сімок, потім 62 сімки, а вже цілком відділена остання сімка. Вже в самому пророцтві поміж 69 і 70 сімками вказані такі події як війна, збурення міста й святині, і, взагалі, спустошення (Дан. 9: 26-27). А це ж сталося 70 літ по Р.Х. Отже, саме пророцтво віддалило по діями останню сімку від попередніх на 37 літ.

Також подій, що мали статися під час останньої сімки, не сталися, якщо б її вмістити там, де того хочуть адвентисти. Також саме Об'явлення невідомо було б, куди його віднести й як його зrozуміти, коли б ту останню сімку поставити на адвентистське місце. Але дяка Богові, що для нас та

остання сімка дає можливість зrozуміти пророцтва Об'явлення.

ВІДЧИНЕНІ ДВЕРІ (Об. 4: 1)

Отож, перед початком подій, описаних в Об'явленні, церква буде забрана із землі. Тому то, коли ми приступаємо до перегляду цих подій, то будемо постійно мати це на увазі, що святих відроджених людей на землі вже нема, вони взяті на небо, але Іван бачить те небо все ще відчиненим. Це є доказом, що акція спасіння ще не закінчена. Так, в ту ю тяжку сімку, під час великого горя, спасіння ще буде можливе, але за нього майже завжди прийдеться платити життям (Мат. 24: 21-22, Об. 13: 15; 20: 4).

ПОГЛЯД З НЕБА (Об. 4: 1)

Спаситель покликав Івана на небо і звідти показав йому дальші події. Ми не знаємо так само, як і апостол Павло про себе не зінав, чи Іван був покликаний фізично на небо, чи тільки в дусі? (2 Кор. 12: 2-4). Зате знаємо, що коли часи Об'явлення настануть, тоді не тільки Іван, але й всі святі разом з ним будуть взяті на небо і звідти будуть бачити те, що буде діянтися на землі. Іван є членом церкви, більше того, він є одним із стовпів її (Гал. 2: 9), а також є частиною фундаменту церкви (Еф. 2: 20, Об. 21: 14), тому він не може бути відділений від церкви. Поклик його на небо, щоб звідти він оглядав події Об'явлення, є символічним і означає, що під час тих подій всі діти Божі будуть взяті на небо, про що було згадано на початку цього розділу.

Цієї події не попередять ніякі особливі явища. Кожної хвилини може пролунати цей клич: "Йди сюди!" Власне, такого дня або такої ночі, коли життя буде проходити звичайним способом і люди будуть зайняті своїми щоденними турботами, станеться щось неймовірне: в різних місцях земної кулі доконається таємниче зникнення окремих осіб і

цілих груп людей, а світ не знатиме, де вони ділляться. Тихо й непомітно, чудовим способом будуть підхоплені з-поміж людей ті, які в постійній молитві чекали Христового приходу й будуть "підхоплені на хмарах на зустріч Господеві в повітрі" (1 Сол. 4: 17).

"І ЗАРАЗ У ДУСІ Я БУВ" ... (Об. 4: 2)

Є згадка, що протягом усього Об'явлення Іван був чотири рази "в дусі". Перший раз — це на початку Об'явлення, Коли Господь відкрив йому Себе й Свій погляд на сім церков, що символічно показували всю християнську еру (Об. 1: 10).

Другий раз — це, власне, тепер, коли він був запрошений зійти на небо і звідти подивитися на майбутнє (Об. 4: 2).

Третій раз — це було тоді, коли Господь показав йому суд над великою розпусницею, якою, як побачимо далі, є папська церква (Об. 17: 3).

Четвертий раз — це було тоді, коли Господь показав йому новий Єрусалим у всій його красі (Об. 21: 10).

Це означає, що великі видіння та об'явлення не вміщуються в людському розумі, а сприймаються людським духом, який знаходиться під контролем Святого Духа (1 Кор. 2: 10-14). Апостол і на небо не піднімався б, коли б його не підхопив туди Господній Дух (Об. 4: 1). Отже, тільки з неба можна мати правильний кут зору на все, що діється на землі; лише там знані всі причини й усі таємниці, заховані в Божій премудрості.

СИДЯЧИЙ НА ПРЕСТОЛІ (Об. 4: 2-3)

"Сидячий" — це Хтось Без'іменний, що не можна Його описати. Це був, безперечно, Бог, Свята Тройця. Подібний образ бачив також пророк Єзекійль 1: 26-28. Але ні Єзекіль ні Іван не описують Бога докладно. По-перше тому, що Бог знаходиться в "неприступному світлі", через яке вони й са-

мі не могли добре бачити (Пс. 104: 1-2 — 1 Тим. 6: 16). Павло від одного близку того світла осліп (Дії Ап. 22: 5, 11). По-друге, нема в людських мовах слів, уяв, ані образів, якими можна було б передати образ Бога і, взагалі, образ всього небесного (Ісаї 46: 5, 1 Кор. 2: 9, 2 Кор. 12: 4). При тім, Господь рішуче забороняє Себе описувати чи малювати (5 Мойс. 4: 15-16).

Світло, бачене пророками, його чистоту та красу, воно намагалися представити близком дорогоцінного каміння, або сяєвом сонця (2 Мойс. 24: 10, Об. 21: 11).

Між іншим, Іван порівнював сяєво слави Божої до сяєва двох дорогоцінних каменів: яспіса й сардиса. Яспіс — це білий, близкучий камінь (Об. 21: 11) і символізує чистоту і святість. Він у фундаменті Нового Єрусалиму займає перше місце (Об. 21: 19). Сардис — червоний і займає шосте місце в фундаменті (Об. 21: 20) та служить символом гніву Божого.

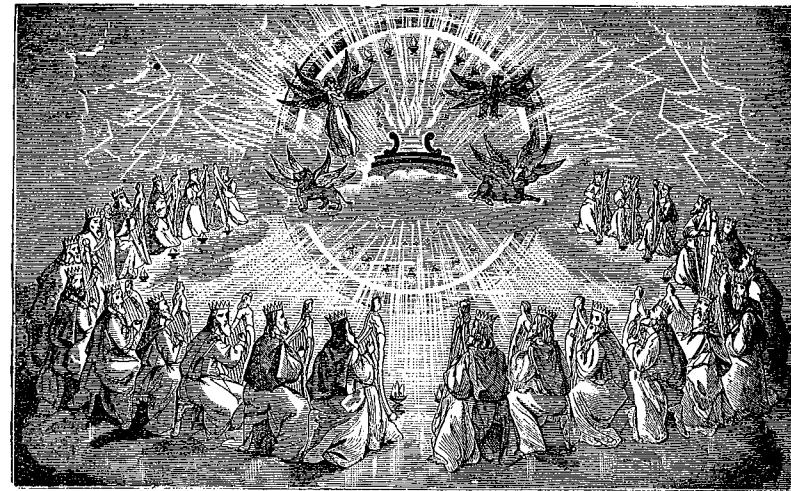
“Веселка навколо престолу” — це символ Божого милосердя, знак прийнятої жертви (1 Мойс. 9: 13-16). Дійсно, яке велике та незбагненне те Боже милосердя, що ніколи не перестає. Ось, суди Господні та гнів прийшли на землю, а “веселка милосердя” все ще оточує престола.

Цікаво звернути увагу, що веселка на небі є неповна, півкругла, а в небі — кругла, навколо престолу. Це означає, що Бог Своїх заповітів та умов не нарушує; нарушують їх люди (Євр. 8: 9).

По-друге, веселка на небі має сім кольорів, а веселка навколо престолу має один ясно-зелений колір, “подібна була до смараґду”. А зелений колір символізує життя. Людина, що вступає з заповітів з Богом і не нарушує його, житиме вічно (Ів. 14: 19).

НАВКОЛО ПРЕСТОЛУ (Об. 4: 4-7)

Навколо престолу Божого побачив Іван на престолах 24 старших, одягнених в білу одежду, на

24 СТАРШИХ (Об. 4: 4-7)

головах мали золоті вінці. Хто вони? Це представники спасених чи церкви. Довідуємося про це з їхньої лісні, в якій вони славлять Христа за спасіння (Об. 5: 8-10). І справді, адже ж церкви були обіцяні престоли (Мат. 19: 28, Об. 3: 21; 20: 4). Церкви також обіцяні вінці (1 Петра 5: 4, Об. 2: 10; 3: 11). Царська та священича гідність також належать церкві (1 Пет. 2: 5, 9, Об. 1: 4-6; 20: 6). Тому, нема сумніву, що в особах тих 24 старших була зарепрезентована церква. І число те є символічне, що вказує на священиче покликання церкви подібно тому, як священство Ізраїля ділилось на 24 черги (1 Пар. 24: 1-19). Це число відповідає також 12 поколінням Ізраїля та 12 апостолам, що представляють церкву з євреїв та поган.

Біла одежа тих 24 старших символізує праведність святих (Об. 19: 8), а золоті вінці означають честь та славу її царську гідність (Об. 5: 10). Тим більше, що подібного вінця мав також Христос

(Об. 14: 14). Отже, як царі, вони сидять на престолі, але як священики, вони служать Богові й Ягняті. Вони знаходяться в найближчій присутності Бога, оточують Його й насолоджуються Його образом, голосом та славою. Така гідність чекає всіх тих, що щиро люблять Господа та вірно служать Йому (Івана 12: 26).

“Бліскавки, громи і голоси”, які побачив та почув Іван, були це передвісники суда і жар. Вони нагадують нам Синай (2 Мойс. 19: 16-19) і показують, що престол Божий перестав бути “престолом ласки” (Євр. 4: 16), а став “престолом суда” (2 Кор. 5: 10).

“Сім свічників”, в оригіналі “сім смолоскипів” є ознакою війни. І хоч тут пояснено, що вони означають “сім Духів Божих”, то, однак, ті духи горіли не вогнем любові, а вогнем гніву проти Божих ворогів.

“Скляне море”, це символ чистоти, розкоші та величині. В майбутньому, коли на тому морі стануть мученики, що пройдуть огняне випробування, то і море від їхньої слави змішаеться з вогнем, символом їхніх мук (Об. 15: 2).

Звичайно, море завжди хвилюється, але це море перед Божим престолом є тихе, гладеньке. Це символізує Царство Боже, яке буде царством вічного спокою. Там не буде заворушень, страйків, революцій та війн.

Море, звичайно, темне, непрозоре. Але це прозоре як скло, чисте як кришталль. Це показує, що перед Богом не буде вже нічого скритого, темного, ніяких таємниць. Все буде ясне, чисте й прозоре. Будуть чисті душі, ясний розум і прозорі інтенції, заміри й навіть самі думки.

“Четверо тварин” чи вірніше “четверо живих істот”. Це, безперечно, херувими (Єзек. 1: 4-28, 10: 1-22), які репрезентували землю перед Божим престолом. Тому то й число їх земне — чотири. Бож, справді на землі якось усе ділиться на чотири: чотири стороні світу, чотири пори року, навіть чотири

тири стихії: земля, вода, огонь і повітря; чотири пори віку: дитинство, молодість, зрілість і старість; навіть рослини мають чотири головні частини: корінь, пень, галузя й листя і т.д.

Вигляд їхніх обличів є безперечно символічний. Наприклад, лице лева символізує силу. “Лев-силач між звірями, нікому не поступиться” (Пр. 30: 30). Словом, цей вид свідчить про силу херувимів (Пс. 103: 20).

Лице теляти — це символ послуху. Отже, херувими служать Господеві, “виконуючи Його слово й слухаючись Його голосу” (Пс. 103: 20).

Лице людини — це символ мудрості. Отже, херувими, безперечно, обдаровані великою мудрістю (2 Сам. 14: 20).

Лице орла — це символ швидкого лету; це свідчить про те, що херувими швидко виконують Божі доручення (Дан. 9: 21).

Ці херувими як би носять престола Божого то на землю, то на небо. Єзекійль бачить того престола на землі, тому під херувимами він бачить якби якісь могутні колеса; а Іван бачить того ж престола на небі й під херувимами не бачить уже коліс.

Ці ж херувими викликають знову таки тільки чотирьох таємничих їздців для розпочаття їхньої діяльності (Об. 6: 1-8), та передають чаши гніву Божого до рук семи анголів (Об. 15: 7). Словом, вони є більшими виконавцями Божих доручень відносно землі. Це як би Божі адьютанти.

Вони, спільно з 24 старшими, представниками всіх спасених, дякують Ягняті-Христові за спасіння (Об. 5: 8-9). А це означає, що вони й до спасіння мають якісь відношення. Цілком можливо, що під їхнім доглядом діють ті духи, що допомагають тим, що мають спастися? (Євр. 1: 13-14).

Ці тварини мають в середині повно очей (Об. 4: 8), а пророк бачив також зверху повно очей (Єзек. 10: 12). Отже, ці очі зо всіх боків є символічними і визначають всевидючість, щодо землі, цебто, що вони бачать минуле, теперішнє й майбутнє землі й всіх людей.

ОБ'ЄДНАНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ (Об. 4: 8-11)

Цих чотири херувими, крім різноманітних служб Богові, безперстанку також Його славили, підкреслюючи Божу святість, Божу всемогутність, Божу вічність і Його другий прихід. Але другий раз прийти має, передусім, Христос, Син Божий. Отже, до Кого відносилась херувимська хвала: до Бога Отця чи до Бога Сина?

Ми особисто віримо, що триразовим “свят, свят, свят”, херувими відзначували Святу Тройцю як Таку, неподільно її славили. Бо ж справді, Ісус Христос прийде не Сам, а з Отцем, у Його славі (Мат. 16: 27). Про це більше сказано при аналізі першого розділу цієї нашої праці.

При вихваленні Господа, ті херувими були якби керівниками співу, бо слідом за ними вся церква, яку репрезентували 24 старших, віддає свою пошану й поклін Богові, висловлюючи Йому свою покору складанням своїх вінців перед престолом.

НЕБЕСНА СКІНІЯ

Приглядаючись до цього видіння, ми як би бачимо небесну скінію, що дуже відповідає скінні земній (2 Мойс. 25: 40, Євр. 8: 5).

Отже, престол на небі відповідає ковчегові в скінні земній, над яким являється Господь (2 Мойс. 25: 22). Херувими навколо престолу відповідають херувимам над віком ковчегу (2 Мойс. 25: 18-20). Сім свічників відповідають семисвічникові в скінні (2 Мойс. 25: 32, 37). Золотий жертівник (Об. 8:3), відповідає такому ж в скінні (2 Мойс. 40: 5). Море скляне відповідає морю мідному при храмі (1 Цар. 7: 23-45). Жертівник (Об. 6: 9), відповідає жертівникові всепалення (2 Мойс. 40: 10). І, накінець, 24 старших відповідають 24 чергам священиків (1 Пар. 24: 1-19).

Притім, скіння ділилась на три частині: двір, де був жертівник і умивальня чи мідне море; їм відповідають жертівник і скляне море. Святе, де був

золотий жертівник, семисвічник і куди мали право заходити лише священики; їм відповідають золотий жертівник, сім свічників та 24 старших. Святе-святих, де був ковчег та над ним херувими, — їм відповідають престол Божий і живі херувими.

З цього бачимо, що Мойсей добре побудував скінню, але вона, як рівнож Соломонів храм були тільки дуже незначним відображенням того величного небесного храму, якого побачив Іван.

РОЗДІЛ V

ЗАПЕЧАТАНА КНИГА Й ЯГНЯ

(Об'явлення 5 розділ)

Іван побачив у Божій правиці книгу, запечатану сіома печатками (Об. 5: 1). Що то за книга? Деякі богослови думають, що це — Біблія. Але Біблія є відкритою книгою, кожен може її читати, хто тільки бажає. Інші богослови думають, що то всі тайни Царства Небесного. Але незнання тих темниць не повинно було так засмутити апостола Івана. Ще інші думають, що це та книга, яку запечатав пророк Данило аж до останнього часу (Дан. 12: 4). Але це є, очевидно, ніби купча на Божу власність. В народу Божого був закон, що при юпродажі власності купча разом з проданою власністю переходила в руки нового власника (Єрем. 32: 6-15). Така купча робилась в двох примірниках: одна запечатувалася печатками й ховалася в безпечне місце, а друга залишалася відкритою для справок.

При створенні людини Бог віддав їй на власність всю землю й дав їй повну владу над нею (1 Мойс. 1: 26-28). Коли людина впала в гріх, вона втратила володіння над землею (1 Мойс. 3: 17-19), навіть над раєм (1 Мойс. 3: 23-24) і втратила вічне життя в своїх володіннях (1 Мойс. 3: 22). Людина буквально продалася в неволю (Рим. 6: 16, 2 Тим. 2: 26, 2 Пет. 2: 19).

Купча і власність людини попали в руки нового господаря — сатани. Він виявився не тільки власником усього світу (Лук. 4: 5-7), але й князем його (Ів. 12: 31, 16: 11). Поступово він увійшов в таку силу, що заволодів світом, ставши нафіть богом цього світу (2 Кор. 4: 4, Об. 13: 2-4).

Був, однак, закон, що за обіднілого міг хтось з його рідних заплатити і викупити його маєток (3 Мойс. 25: 23-25).

Коли ангол проголосив: "Хто достойний розгорнути книгу й зламати її печатки" (Об. 5: 2), то це треба розуміти, що той "достойний" мав би бути родичем для людства й мав би бути спроможний викупити те людство з неволі сатани, а разом з ним викупити й його маєток, яким є ввесь світ. Хто цього доконав би, той і був би тим "достойним", що мав би право взяти купчу книгу з рук Бога й перевірити, як там написано. Але, виявилося, що не було нікого ні на небі серед святих, ні на землі серед віруючих, ні під землею поміж померлими не тільки за різні навіть гуманні та соціальні ідеї, а навіть за релігійні (Об. 5: 3).

Цікаво, при цій нагоді підкреслити, що не тільки во всіх святих: патріархів, пророків, священиків, царів і апостолів, не знайшлося достойного, хто міг би підійти й узяти з рук Божих ту книгу, але навіть Марія, мати Христя, виявилася також недостойною. А вона ж, за наукою офіційних церков, є царицею неба й сидить по лівиці Отця. Але бачимо, що й вона не була достойною, щоб узяти з рук Сидячого на престолі книгу або хоч подивитись в ней (Об. 5: 3).

Смугок Івана був цілком зрозумілий, бо ж коли б не знайшлось достойного та спроможного кревного, який би викупив людство з неволі та його насліддя з під чужого володіння, воно могло б бути втраченим навіки (Об. 5: 4).

Сім печаток на купчій книзі означають повну міру заборгованості. А це означає, що той, хто хотів би викупити те насліддя, повинен заплатити повну його вартість, та ще й з великими відсотками.

На початку цього розділу було сказано, що купча попала до нового господаря — сатани, а тут ми бачимо ту купчу в руках Бога. Але це не протиріччя, що на початку ми також зазначили, що така купча вироблялася в двох копіях: одна запечатувалася й ховалася в безпечноному місці. Це й був той правдивий документ. Друга ж копія залишалася відкритою для перевірки. Отже, тією другою

гою компією заволодів сатана, але перша, запечатана копія була добре схована; вона була в надійній руці Бога.

КРЕВНИЙ — ВІДКУПІТЕЛЬ (Об. 5: 5-6)

Це Господь Ісус Христос. Він дійсно є наш кревний. Він рідня нам по народжені, по тілу, по житті в цьому світі й по наших людських переживаннях. Але, притім, Він — Божий Син, тому Він виявився достойний і спроможний викупити нас. Він заплатив усі довги наші й викупив нас іувесь наш маєток.

Ось як, Він описаний в нашему тексті: “Ось, Лев”, щебто Цар. Він переміг узурпатора та поневолювача (Об. 5: 5).

Але коли Іван глянув, щоб побачити Того Лева з племені Юдиного, то побачив Ягня, та ще як заколене (Об. 5: 6). Це тому, що Він викупив нас Собою; Він стався відкупительною жертвою за нас (Ів. 1: 29, 1 Пет. 1: 18-20). Але, наскільки Ягня вказує на жертву, то сім рогів Його вказують на повноту Його сили; бо ж роги завжди були символом сили (5 Мойс. 33: 17; Мих. 4: 13). Сім очей також є символічними й означають повноту всевідущості Ягняті — Христа. Це підтверджується тим, що ті очі Христові названі сімома Духами Божими, посланими на всю землю (Об. 5: 6). Це означає, що як Божий Дух сповняє й охоплює всю землю, так очі Спасителя завжди і всюди проникають і так все знає Його всеохоплюючий розум.

ВСТУП У НАБУТІ ВОЛОДІННЯ (Об. 5: 7-14)

Христос тут названий “Коренем Давида”, а в інших місцях Він названий “Сином Давида” (Мат. 22: 42). Отже, як Син Давидів, Він має право на його престола (Лук. 1: 30-33).

Але Христос є також “насінням Авраама” і як такий, має право на Палестину й на землі, обіцяні Авраамові (1 Мойс. 15: 18, Гал. 3: 16).

Сам Спаситель назвав Себе “Сином людським”, Який має право на всю землю (Мат. 9: 6; 13: 37-38, Лук. 18: 8).

Люди присвоюють землю собі, обороняють межі та кордони. Але вони повинні знати, що вони є тільки тимчасовими господарями землі. Правдивим та вічним Господарем “усього” є Христос (Євр. 1: 2).

І, накінець, Він Божий Син, що має право на всеесвіт (Євр. 1: 6). Але Він до цього часу не виявив Своїх прав на володіння, тому то “купча” книга все ще перебуває запечатаною в руці Отця.

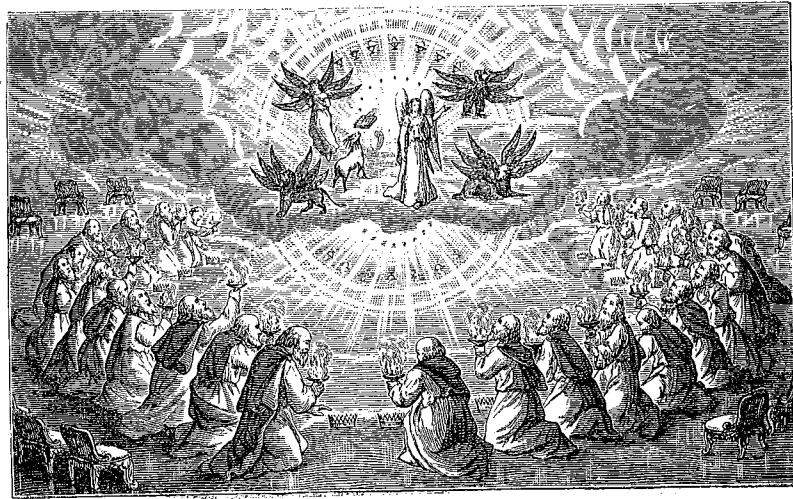
На той акт, коли Син візьме “купчу” книгу з руки Отця і вступить у Свої володіння насліддям, чекає все створіння, зідхаючи в муках і стражданнях, з третмінням і страхом (Рим. 8: 22-23).

Тоді Вавилон — та велика розпусниця, якою є відпавша церква, буде осуджена (Об. 17: 1). Тоді антихрист буде знищений (2 Сол. 2: 8). Стародавній змій — сатана буде вигнаний із землі й замкнений (Зах. 13: 2, Об. 20: 1-3). Зло буде відокремлене від правди й добра (Мат. 13: 40-42, 48-50). Прокляття буде зняте (Об. 22: 30). Рай буде повернений (Об. 2: 7). На землі буде встановлене Царство Христове (Об. 5: 10). Тоді будуть згадані й виконані всі молитви всіх святих, які, по волі Божій, колибудь заносилися до Бога. Вони, ніби той фіміям із золотих чаш ружами представників церкви піднесуться до Божого престолу (Об. 5: 8; 8: 3-4).

Ось, чому ввесь усесвіт, усі створіння небесні й земні прийшли в рух і в велике захоплення та вибухнули нестримною хвалою та славослов'ям Ягняті! Бо ж дочекались вони, накінець, коли Ягня почало вступати в Свої володіння.

Тому то 4 херувими й 24 старших попадали перед Ягнятам і поклонились Йому, як Богові (Об. 5: 8, 14).

Апостоли не приймали собі поклоніння (Дії 10: 26). Анголи також не приймали, але Христові

24 СТАРШИХ КЛАНЯЮТЬСЯ ЯГНЯТІ (Об. 5: 8)

багато разів кланялися люди, як Богові навіть під час Його земного життя й Він приймав цю пошану, бо Він був Той “Достойний” (Мат. 2: 11; 9: 18; 14: 33; 15: 25; 20: 20; 28: 17).

Також усі анголи віддали хвалу Ягняті (Об. 5: 11-12). А також усе створіння всесвіту славило Бога й Ягняті, щебто Сина Божого однаково, як рівного Богові (Об. 5: 13).

І всю ту хвалу херувими підтвердили словом “Амінь” (Об. 5: 14), що дає й нам приклад підтверджувати словом “амінь” щирі свідчення та молитви дітей Божих.

РОЗДІЛ VI

ШІСТЬ ПЕЧАТОК

(Об'явлення розділ 6)

В 4 і 5 розділах Іван бачив на небі певні приготовлення; йому дано було заглянути в небесну головну квартиру, звідки керувалося всіма подіями на землі. Тепер же, починаючи з цього розділу, ми будемо оглядати вже самі події, що будуть доконуватися на землі під час 70-ої сімки. Події, описані в цьому розділі, прийдуть негайно після підхоплення церкви й будуть швидко йти одна за одною.

ПЕРША ПЕЧАТКА (Об. 6: 1-2)

Коли Ягня — Христос розкрив першу печатку, то Іван почув голос “Підійди!” Це слово, на жаль, в наших Бібліях не докладно перекладене. В інших перекладах це слово бринить як наказ до їздців: “Іди!” Причім, ще додане слово: “Дивись!” Отже, виходить так: “Іди! дивись!”

Багато богословів думають, що слово: “іди!” стосується до їздця, а слово: “дивись!” — до Івана. Таке вияснення є цілком імовірне, бо після слова: “дивись!” Іван таки подивився, але нікуди не пішов, що дає нам право думати, що справді слово: “іди!” не відносилось до Івана.

Поглянувши, Іван побачив цілком мирну картину: ото їздець на білому коні і, хоч з луком, але не згадується сагайдак зо стрілами. Білий колір завжди був символом миру та й лук без стріл все-одно, що палика, тільки для форми. А, тимчасом, той їздець буде переможець і здобуде царську гідність, що бачимо зо слів: “й вінця йому дано”.

Деякі богослови добачають в цьому їздцеві навіть Христа, опираючись на Об. 19: 11, де дійсно Христос показаний також на білому коні. Але Хрис-

Антихрист захоплює владу мирною дипломатичною дорогою
(Об. 6: 2 — Дан. 11: 21)

тос виступає завжди з “мечем уст Своїх”, а не з луком і під час Свого приходу Він з’явиться вже як Цар, бо Він ним завжди й був; тому Він не потребуватиме, щоб Його хтось коронував на царство. І, накінець, коли Христос прийде, то Він відразу знищить всю ворожку силу й поставить Своє царство. Звідки ж, після Христового приходу, могли б узятися наступних трьох їздців?

Також треба пам’ятати, що в той мент, коли ап. Іван дивився на їздця, то Христос був на небі й здіймав з книги печаті. Тому ясно, що тим їздцем був не Він.

Є й такі богослови, що не відомо на якій піdstavі пояснюють, що ця перша печатка відкриває нам початок християнської ери й їздець є Сам Христос — основоположник її.

Але, коли Іван був запрошений на небо, то йому було сказано, що він побачить те, “що статися має по цьому” (Об. 4: 1). Цебто, по тому, що йому

було відкрите раніше в перших трьох розділах. То чому, нараз, на перекір обіцяному, йому показували б знову початок християнської ери, яку він уже бачив? Тому ясно, що цей їздець хоч і на білому коні, не є Христос, а хтось інший, що тільки наслідує Христа.

Отже, коротко кажучи, цей їздець буде не Христос, а антихрист, хоч і на білому коні. Він там представлений тому, що він тихцем захопить владу (Дан. 11: 21). Його перемога буде дипломатична, без ужиття зброї. Він з’явиться як всіма бажаний визволитель з того хаосу, в який зайде світ. Це буде дуже короткий час “повного спокою”, але коли потім люди почнуть говорити: “спокій і безпечность”, тоді несподівано прийде загибель, цебто з’явиться другий їздець уже на червоному коні (1 Сол. 5: 3). Отже, антихрист розпочне своє панування мирним шляхом.

Це відвічна тактика сатани: спочатку — зведення, а потім — насилля. Люди в релігії надають великого значення зовнішнім формам і сатана на це завжди згідний. Він охоче привітає найкраще християнство, аби лише в ньому не було Христа. Він і сам готовий удавати Христа, тому він і виступить на білому коні. Він відвічний обманець і хитрун, він, відповідно до обставин, змінює коней, але їздець завжди той самий.

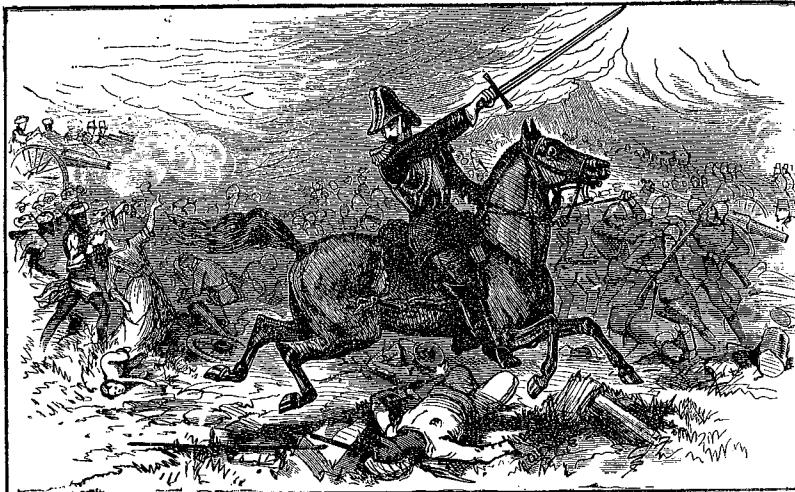
Тому, що антихрист з’явиться зараз після підхоплення церкви, що безперечно схвилює цілий світ, то він матиме не абияке завдання, щоб світ заспокоїти й переконати, що нічого надзвичайного не сталося. Проте він заспокоїть тільки безбожних, але всі мудрі зрозуміють, що сталося й будуть горнутися до Бога навіть тоді, коли це буде коштувати їх життя (Дан. 12: 10). Для них Біблія стане тоді новою книгою, живою, тому що підхоплення святих переконає їх, що все, що в ній написане, сповниться з буквальною докладністю. Вони тоді зрозуміють, що пропустили час, коли всі небесні добра пропонувались дармо, а тепер Царство Небесне коштуватиме дуже дорого. Лише дорогою

страждань, через велике горе можна буде ще ввійти до нього. Тому ввесь могутній вплив антихриста, вся його диявольська красномовність, не переконають їх, що Біблія неправдива й що святі не взяті Богом. Вони всією істотою повірять в Слово Божеї цією вірою переможуть світ і всі його спокуси.

ДРУГА ПЕЧАТКА (Об. 6: 3-4)

При розкритті другої печатки, вийшов червоний кінь і, в загалі, попередня картина різко змінилась. Спокій несподівано змінився тривогою, білий кінь — червоним, що є символом крові, обезброєний мирний їздець — на озброєного великим мечем. Спокійний, як здавалось, дипломат, нараз, обернеться в жахливого диктатора — спустошника (Дан. 8: 23-25). “Маленький ріг”, як його бачив пророк, несподівано дуже розрісся (Дан. 8: 8-9).

Цей новий їздець “забере спокій із землі”, а

Антихрист розпочинає свою правдиву діяльність, виявляє свою дійсну сутність (Об. 6: 4 — Дан. 8: 23-25)

це означатиме, що на землі вибухнуть війни, революції, бунти, масові жари та взаємне знищенні “вбиватимуть один одного”. Це буде початок Божого суду над світом і тоді виявиться правдиве обличчя антихриста, який пустить в рух незвичайного меча, а “великого”. При цьому мимоволі згадуються всі ті жахливі воєнні винаходи та запаси, які людство приготовляє для взаємного винищенння. Отже, “великий меч” — це символ великої війни, під час якої не буде “невтральних” країн.

Читаючи подібну характеристику подій того їздця на червоному коні, багато людей, особливо зо сходу, додають у ньому комуністичну владу, яка сіє неспокій у світі, озброюється більше всіх і за свій державний символічний колір має якраз колір червоний.

Справді, це дуже підходить, бо комуністична влада є також антихристовою владою. Адже ж антихрист давно вже намагається неподільно запанувати над світом. Дух його вже діяв в Навуходоносорові, в Киріві, в Олександрові Македонському, в Антіохові Еліфанові, в Юліеві Цезареві, в Наполеонові, в Гітлерові, в Сталінові й у багатьох інших. Тому, всі вони, в більшій чи меншій мірі, подібні до антихриста. Але навіть комуністична влада не є ще владою того самого правдивого антихриста, який описаний в Біблії. Ми бачили при пояснівниці першої печатки, що антихрист розпочне своє панування мирним шляхом, а комуністична революція розпочалася дуже криваво. Також, при виясненні 4 розділу Об'явлення, ми довідалися, що антихрист пануватиме в світі тільки 7 років, а комуністична влада панує вже в російській імперії багато більше. І невідомо, скільки вона ще буде панувати. При розгляданні наступних розділів, побачимо ще багато різниць поміж антихристом і комунізмом. Отже, ще раз підкреслюємо, що комуністична влада, хоч і має багато ознак антихристової влади, не є ще владою того дійсного біблійного антихриста, який ще має прийти.

НАСЛІДКИ ПРАВЛІННЯ АНТИХРИСТА (Об. 6: 5-6 = Пл. Єрем. 4: 9)

ТРЕТЬЯ ПЕЧАТКА (Об. 6: 5-6)

Їздець, після третьої печатки, виїхав на вороно-му коні. Чорний колір коня символізує голодову смерть, тому що ті, які вмирають від голоду, мають темний, земляний колір лиця (Пл. Єрем. 4: 8-9).

Спустошуючі війни й інші кровопролиття знищать здібне до праці населення: поля будуть незасіяні й потоптані військами, запаси будуть конфісковані, від чого й постане голод (Пл. Єр. 4: 9). Україна дуже добре знає, як постав голод, переживши його в 1933 році, коли комуністи забрали увесь хліб від людей.

Вага в руці їздця показує, що й антихрист буде змушений розділювати харчі, щоб хоч трохи запобігти лихові голоду (Єзек. 4: 16-17).

Але це мало допоможе, бо “динар” рівний ден-ній платні робітника (Мат. 20: 2), а слово “ківш” перекладене з грецького “хінікс”, означає таку міру, що ледве вистачить одному поїсти. Ale людина не тільки потребує їсти; мусить також одягнутись, взутись, мати якесь помешкання й інші необхідні речі. Отже, якщо людина за цілий день заробить на хліб лише собі, то чим вона прокормить родину? Коли ж такий робітник захоче поділитись своїм мізерним заробітком з родиною, то йому самому залишиться стільки, що він довго не попрацює за тією їжею. А якщо перестане працювати, то не отримає й того, а тоді помруть з голоду всі.

“Олива й вино” мабуть будуть під особливою охороною влади для лікарень та медицини, а також для вживання пануючої кляси. А навіть коли є не те, то й так голодна людина не буде шукати предметів розкоші, хоч би їх було й подостатком. Умираюча з голоду людина не проситиме вина чи горілки, її оливи не можна вживати без хліба чи без картоплі. А притім, якщо людина не матиме на хліб, то завіцько вона купить вина та оливи? Тому, ці продукти хоч і були, то вони не зменшать голоду. Тому й сказано цьому їздцеві: “оливи й вина

СМЕРТЬ І АД ПРИНЕСЕ СВІТОВІ АНТИХРИСТ (Об. 6: 8)

не марнуй”, в інших перекладах: “не ушкоджуй, не нищ”.

ЧЕТВЕРТА ПЕЧАТКА (Об. 6: 7-8)

“Чалий” колір цього їздця в інших перекладах означений, як блідий; в оригіналі ж означає “колір трупа”. Їздцем на цьому коні буде сама смерть. Ми вже бачили, після другої печатки, вбивання людей мечем; після третьої печатки, виморювання голodom, а тепер ще доходить “мор” і “земні звірі”.

Отож, війни, голод, злидні, непоховані трупи, що запечищатимуть повітря, будуть розсівати “мор”, або, як ми тепер кажемо, епідемії.

Ця послідовність наслідків панування антихриста ясно показує, що життя — то Христос, а антихрист — це смерть.

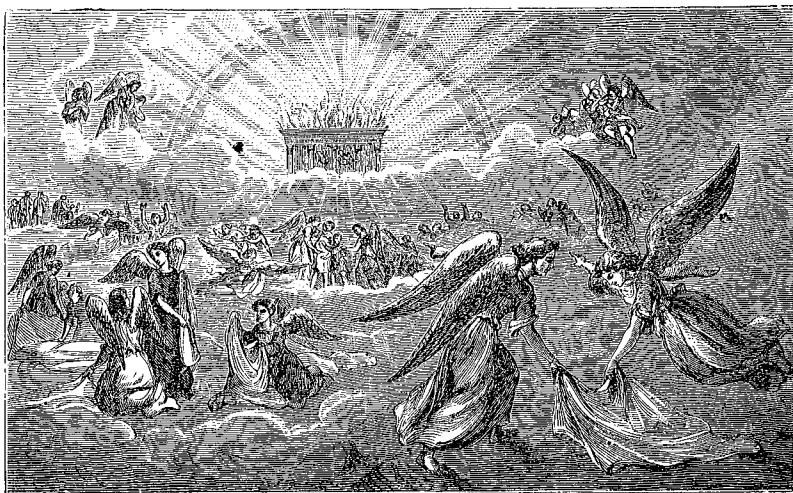
Обезлюднення землі спричиниться до розмноження диких звірів, що ще більше будуть пустощити землю. Можна уявити собі ситуацію на підставі того, що ми вже бачимо під час подібних явищ. Ось голодаща людина йде до лісу з надією щось знайти для їжі й там сама стає їжею для диких звірів.

Читаємо, що “за смертю слідом йшов ад” (Об. 6: 8). Під адом тут треба розуміти підземний світ, а також могили. Отже, смерть косить людей, а ад підбирає їй душі їх тіла: тіла в землю, а душі під землю.

Отже, з цих описів бачимо, що вони вже в першій половині сімки, панування антихриста відзначається оцим чотирма карами: війнами, голodom, мором та дикими звірями. Ясно, що це не єдині події, що будуть відбуватися. З дальших описів побачимо, що разом з цими подіями, будуть відбуватися ще інші події, не менше страшні від цих.

П'ЯТА ПЕЧАТКА (Об. 6: 9-11)

По розкритті цієї печатки виявiloся, що паралельно з вищезгаданими подіями, відбувалося та-

ДУШІ ПІД ЖЕРТВНИКОМ ОДЯГАЮТЬ В БІЛІ ОДЕЖІ (Об. 6:9-11)

кож криваве переслідування віруючих, яких антихрист намагався винищити, щоб не було живих свідків про справдивого Христа. В хвилину розкриття п'ятої печатки, багато їх було вже побитих і душі їхні знаходились під жертвником.

Їхня молитва про пімсту дає нам право думати, що це будуть віруючі переважно з єврейського народу. Бо новозаповітне християнство завжди було сповнене духом прощення (Дії 7: 60) і хоч не всі того духа проявляли, але всі мали той світогляд прощення. Дух же пімсти, — це дух Старого Заповіту (Пс. 94: 1-2).

Притім їхня молитва не була цілком молитвою, а скоріше питанням, а тому могла й не містити в собі почуття та бажання пімсти, а лише свідомість, що та пімста прийти таки мусить, бо так написано: “Мені пімста належить, я віділачу, говорить Господь” (Рим. 12: 19). Тому, можливо, ті мученики своїм питанням не жадали пімсти, бо знали,

що вона прийде, а просто хотіли знати, коли ще станеться.

Розкриття цієї п'ятої печатки цікаве ще й тим, що після цього не було чути наказу “іди!” І взагалі небесні сили залишилися ніби бездіяльними. Чому? Тому, що наказ переслідувати дітей та слуг Божих ніколи не походить з неба, а з пекла; не від Бога, а від сатани.

Після підхоплення церкви серед єврейського народу негайно розпочнеться пробудження. Деякі думають, що 70-та сімка розпочалась оголошенням незалежного Ізраїля 15 травня 1948 року. Але Бог оцінює події не за політичними проявами, а за духовними. А тимчасом мешканці Ізраїля не тільки не проявляють тяжіння до Христа, а навіть байдужі до своєї релігії.

Отже, 70-та сімка розпочнеться по-перше, після підхоплення церкви; по-друге, одночасно з появою антихриста і, по-третє, коли в Ізраїлі пробудиться туга за Месією. Частинно це станеться під враженням підхоплення церкви, а частинно під впливом того Духа ласки, якого Господь прольє на єврейський народ (Зах. 12: 10). Фактом буде, що багато єреїв приймуть Христа, як свого Месію й Спасителя й почнуть ревно Його проповідувати. Це не буде на руку антихристові й він з лютістю буде винищувати тих нових свідків Христових.

Ясно, що крім віруючих з єреїв, багато увіруть також з поганських народів і антихрист буде винищувати також і їх. Словом, після зняття п'ятої печатки, розпочнеться загальне, всесвітнє переслідування віруючих, якого світ ще ніколи не переживав. Буквально мільйони віруючих приймуть муничичу смерть.

Чому ж душі тих мучеників опинились під жертвником? Це має символічне значення. Згідно зо Старим Заповітом, душі тварин знаходяться в крові, а жертвовна кров тварини виливалась під жертвником (З Мойс. 4: 7). В мечеті Омара, яка стоїть на місці єврейської святині, до цього часу збереглася скеля з отвором, де стояв жертвник і

до якого виливалася кров. Тому вона називалася “посудиною на душі тварин”.

Ті ж мученики принесли себе в жертву на жертвівник Всешицького, а тому їхні душі знайшлися під жертвівником. Однак це не була лише кров тих мучеників, а то були душі в такому понятті, як ми розуміємо. Кожна душа — це була окрім особа, що ми бачимо во слів: “**І кожному з них** дано білу одежду” (Об. 6: 11), а не кожній крові їх. Крім того, то бачимо, що ті душі побитих, були справді окремими особами, бо вони мали здібність думати, пам'ятати, відчувати, говорити й чuti. Цих усіх здібностей звичайна кров не має.

Таким чином, це з'явлення душ побитих, їхня молитва, їхнє зодягнення й заспокоєння, ясно показують, що душі та ще й свідомі таки існують. А тому деякі сектанти неправильно навчають, що душа людини в крові так, як і душа тварини, і що після смерті душа людини не має ні чуття, ні свідомості.

Факт залишається фактом, що апостол Іван “зобачив душі”, значить, їх можна бачити. Він чув їхній “гучний голос”, — значить, вони мали спроможність кликати. Він їх розумів, — а це значить, що їхня мова була йому зданою. Отже, ті душі були живі!

Їх одягнули в білу одіж, — це символ праведності і означає, що хоч вони й мученики за Христа, проте не своїми мукаами вони оправдані, а мукаами Христовими.

ШОСТА ПЕЧАТКА (Об. 6: 12-17)

Після здійняття цієї печатки відбудуться такі події, які хоч і передбачені пророками і предсказані Самим Христом, однак трудні до зрозуміння. Ось ті предсказання:

- 1) Землетрус — Іс. 29: 6, пор. Лук. 21: 11.
- 2) Затемнення сонця — Іс. 13: 9-10, Йоіля 2: 31; 3: 15, пор. Лук. 21: 25-26.
- 3) Спадання зір і згортання неба — Іс. 34: 4.

Отже, землетруси є явищами зрозумілими хоч і страшними. Протягом історії їх було багато й вони знищили багато тисяч людей. Напр., був один такий землетрус в 1556 році в Китаю, від якого загинуло 830.000 людей. Проте, які б страшні землетруси не були, вони обмежувалися тільки певними територіальними місцями. Але цей землетрус буде всесвітнім. Ні одна країна чи народ, ні одне місто чи село не уникнуть його. Тому цей землетрус не буде зрозумілим для науки.

Так само й затемнення сонця, коли буває від нормальних причин, тоді воно не викликає якогось здивування, чи навіть страху й таке затемнення не триває також довго. Які будуть причини цього затемнення на початках панування антихриста, невідомо, бо вони не подані в Святому Писанні.

Можливо, що затемнення сонця й місяця станеться від жахливих вульканічних вибухів. Наприклад, вибух вулкану Кракатау поміж островами Явою й Суматрою (біля Австралії) наповнив був повітря такою масою куряви, що навіть в Європі пожовтіло сонце й падав брудний дощ.

Але, також можливо, що тих явищ не можна буде пояснити. Трьохденна єгипетська темрява (2 Мойс. 10: 21-23) і трьохгодинна темрява під час смерті Спасителя (Лук. 23: 44-45) — незрозумілі людям і досі. 19 травня 1780 року не було звичайного природного затемнення, не було і хмар, але увесь цей день було надворі так темно, що видно було зорі. І по сьогодні вчені не знають, від чого ця темрява постала. Так і це затемнення під час Христового приходу не матиме пояснень.

Коли потемніло сонце, то зрозуміло, що почервонів і місяць. Бо ж місяць не світить власним світлом, а відбиває сонячне світло.

Підпадаючими на землю зорями треба розуміти не сонце чи планети, а метеори. 1833 року 13-го листопада над американським континентом протягом трьох годин падав правдивий метеорний дощ. Тє явище було таке страшне, що люди думали, що це вже настає кінець світа. Щось подібного,

Землетрус, затемнення сонця і місяця та падання зір (Об. 6: 12-14)

тільки вже по всьому світі, станеться й на початку панування антихриста.

Найтяжче зрозуміти, якто могло “небо згорнутись”? Ясно, що це не відноситься до другого неба, це бото до міжпланетних просторів, ні до третього неба, де знаходиться престол Божий. Це відноситься до нашого земного чи, так званого, першого неба, атмосфери, з якою стануться якісь здвиги, тепер нам незрозумілі. Це наше небо є видиме чи то в формі хмар, чи коли нема хмар, то бачимо блакить. Отже, можливо, що тоді ці видимі елементи згорнуться й десь на якийсь час зникнуть, “сховаються”, і люди, замість свого блакитного неба, побачать чорну безодню.

Фактом є, що це явище передбачали й пророки Старого Заповіту (Іс. 34: 4).

Одне, що ми напевно знаємо, це те, що всі ті явища будуть так незвичайні й страшні, що вони схвилюють і перелякають всіх людей, які почнуть утікати в гори та молитися до них, щоб вони їх сховали від лиця Господнього (Об. 6: 16). Вони, піби ті неслухняні діти, провинившись перед батьками, замість іти до Нього та просити пробачення, втікають від Нього. Але їх гори не сховують, бо від Бога нема сховку в усьому всесвіті (Єрем. 23: 24, Амос. 9: 2).

Цікаво при цьому зауважити, що ці нечестиві втікачі будуть із тих, що вважали непотрібним і ганебним заняттям молитися Богові. А тепер, коли прийшла біда, то вони не соромляться відверто молитися до мертвової природи. Жах змінює переконання та не дає ясної свідомості. Замість благати Бога про помилування та спасіння душі, вони благають каміння, щоб воно рятувало їхнє мізерне тілесне життя.

Наприклад, ми знаємо, яку жахливу паніку викликає тільки місцевий землетрус, ібо ж такі землетруси викликають і тяжкі наслідки. Нераз тинуть цілі міста, провалюються великі простори землі, пересуваються або й зникають цілі острови. Тому легко можна собі уявити, що буде діятися тоді,

коли вся поверхня землі прийде в рух, почне хвилюватися і дрижати. Панічний жах охопить тоді все живуче (Іс. 54: 10, Ерем. 4: 24, Єзек. 38: 20, Наума 1: 5).

Цікаво також звернути увагу на промадський устрій, який буде під час панування антихриста. Отже, бачимо царів, вельмож, багатих і сильних, невільників і вільних (Об. 6: 15). Словом, бачимо всі класи, як і тепер. Антихрист нічого не змінить. Бо християнські ідеї: “свобода, рівність і братерство”, неможливі до здійснення без Бога. Бо хоч ці християнські ідеї живуть у багатьох шляхетних душах і багато з них немало попрошували, щоб ці ідеї здійснити, то однак ніколи з цього нічого не виходило. Бо поки люди плянують і грають над цими ідеями без Бога, то всю їхню працю сатана оберне в нівець. Ця ідея буде досягнена лише тоді, коли її завершить Христос. Свобода, рівність, братерство та спокій на землі й у людях благовоління настануть тільки після Христового приходу, який закінчить світову трагедію. І той другий прихід Христів застане на світі такий устрій, який ми бачимо й сьогодні. Це означає, що ані культура, ані цивілізація, ані людський розум, ні сам антихрист нічого не змінять на краще. Це показує, що всі людські зусилля, щоб створити “безклясове суспільство”, потерплять повну невдачу.

Цей факт також нас переконує, що влада антихриста не буде владою комуністичною. Бо хоч в комуністичних краях є вельможі, багаті, сильні і невільники, але там зате нема ані царів, ані вільних; бо там і вельможі, і сильні є невільниками комуністичної системи.

Цей факт також показує, що комунізм не запанує по всьому світу й до часу приходу антихриста, комунізм мусить зникнути з землі. Бо, в противному випадкові, коли б комунізм поширився по всьому світі, то він знищив би всіх царів і всіх вільних. Отже, комунізм впаде, а антихрист постане з поміж вільних народів.

РОЗДІЛ VII

ЗАПЕЧАТАНІ І ОЧИЩЕНІ

(Об'явлення 7: 1-17)

“А ПО ЦЬОМУ Я БАЧИВ...” (Об. 7: 1a)

“По цьому” чи після цього... Після чого? Ясно, що після того всього, що описано в попередньому розділі. А це означає, що всі ті події, які там описані, не будуть ознакою кінця світу, а ознакою кінця “віку”, після чого наступить тисячелітнє церство.

ЧОТИРИ АНГОЛИ (Об. 7: 16)

Хто вони? Деякі богослови думали, що під цими анголами треба розуміти якихось чотири могутні держави на світі, які мають силу затримувати хід світових подій на землі. Але це, безперечно, помилка. По-перше, ніде в Святому Писанні жодна держава не названа анголом; по-друге, що всі держави, з бігом часу, слабнуть і втрачають свої впливи.

Під цими анголами треба розуміти справжніх анголів; цебто духів, вічних і могутніх, виконуючих Божу волю.

ЧОТИРИ КІНЦІ ЗЕМЛІ (Об. 7: 1b)

З цього не треба робити висновку, що земля пласка й чотирьохкутна. Багато є місць у Святому Писанні, що свідчать про округість землі (Прип. 8: 31, Іс. 40: 22).

Під цими “четирма кутами” треба розуміти чотири сторони світа: схід, захід, північ і півден, і там, очевидно, стали ті анголи.

ІХНЕ ЗАВДАННЯ (Об. 7: 1-3)

Іхне завдання було подвійне: вони могли здергувати в'яння вітрів, а також могли шкодити. В даному випадкові, вони мали тримати земні вітри.

Що, властиво, треба розуміти під цими вітрами, тяжко злагодити. Із згадуються в Святому Писанні й символічні вітри. Наприклад, фальшиві науки прирівняні до вітру (Еф. 4: 14); переслідування також (Мат. 7: 25); також війни прирівняні до вітрів (Єрем. 25: 32-33, Дан. 7: 2-3).

Коли б під цими “земними вітрами” треба було розуміти, згадані, нами, символічні вітри, тоді вони мусіли б означати війну; бо фальшиві науки, а навіть переслідування не є шкідливими для землі, моря та дерев. А війна може бути шкідливою для всього.

Є також думка, що вітер, це — символ Божої кары, Божих судів (Єрем. 49: 36-37). “Чотири вітари, Божих судів” мали б означати суд Божий у світовому розмірі. Але до цих судів може стосуватися й війна.

ІНШИЙ АНГОЛ (Об. 7: 2)

В Об'явленні кілька разів згадується “інший ангол” і кожен раз його вигляд, його прикмети та його служіння нагадують нам Христа. Тим більше, що його обов'язком було запечатати слуг Божих, а це має право робити лише власник-господар. Також той факт, що він мав право наказувати іншим чотирьом анголам, показує, що він був іхнім начальником і вони його слухались. І також його прихід із сходу дає підставу думати, що це мабуть Христос (Єзек. 43: 2, Лук. 1: 78).

ПЕЧАТКА (Об. 7: 3)

Усім нам відомо, що означить печатка взагалі, але в цьому випадкові, не всі розуміють, про що тут мова. По-перше, ця печатка названа “Божою печаткою” (Об. 9: 4), щоб цим відрізнисти її від люд-

ських печаток. Вдавину римляни накладали печатки на руку своїх вояків, а деякі пани накладали печатки на чола своїх невільників. Були також фанатики, що ставили собі на чолі ім'я того ідола, якого вони найбільше обожували. А буде ще таїй час, коли всі невіруючі в Христа, носитимуть печатку антихриста, на якій буде його ім'я (Об. 13: 16-18). Так і Божа печатка матиме на собі Боже ім'я (Об. 3: 12; 14: 1; 22: 4).

Тому, суботники неправильно навчають, ніби тією печаткою буде субота. Для такої науки нема в Святому Писанні жодної підстави.

АКТ МИЛОСЕРДЯ (Об. 7: 1-3)

Мета людських кар — пімста, але мета Божих кар — спасіння людей від вічної загибелі. Божі кари підготовляють серця до покаяння. Як тільки ґрунт підготовлений, вітри втихають і починається духовна сійба. І Господь не помиляється: Він знає ті серця, що готові до прийняття правди. Тепер ті готові серця виявилися в 144 тисячах вибраних із єврейського народу.

І ось, Господь повелів покласти Свою печатку на чолах усіх тих Його слуг. І на той час мали притихнути всі вітри, мала заспокоїтись вся природа, ібо доконувався великий акт Божого милосердя.

ЗАПЕЧАТАННЯ 144 ТИСЯЧ ЕВРЕЇВ (Об. 7: 4-8)

Про таке запечатання є згадки вже в Старому Заповіті (Єзек. 9: 4). В Новому ж Заповіті читаємо, що всі віруючі печатаються Духом Святым (Еф. 1: 13-14; 4: 30). Напевно всі розуміють, що це не буде пакладанням печатки на тіло, з-зовні, хоч і згадується тут чоло. Печатка на чолі — це освячення думок, просвітлення розуму для пізнання Христа й Його правди; переміна світогляду та переконань. Існує навіть такий поетичний вислів: “Печатка святости на чолі”.

Проте кожна печатка є видимою і вона під-

твіржує правдивість даного документу. Так і печатка Господня. Хоч вона буде і духовною, але її можна буде бачити. Дуже легко можна пізнати, хто належить Господеві і служить Йому. Нехай ніхто себе не ошукує тим, що він може лицемірством закрити очі інших. Навіть невіруючі люди вмуть побачать, яка та чия печатка відбита на нашому чолі (2 Кор. 3: 2).

В цьому ж випадкові, який описаний в досліджуваному тексті, печатання буде доконане виключно над вибраними з народу Ізраїльського, причім докладно подано, скільки і з яких поколінь будуть ці вибраниці.

Не дивлячись на ясний опис тих вибраних, суботники твердять, що то вони є тими запечатаними. Але цим вони заперечують самі собі. Іо згідно з їхніми ж звітами, суботників є багато більше, ніж 144 тисячі. Вони подають, що тепер їх є на світі 1.307.892. А скільки ж суботників уже померло від часу постання цього руху, а скільки ж ще народиться до часу, поки Господь прийде. Але навіть, якщо взяти подане число та відняти від нього 144 тисячі запечатаних, то залишиться ще 1.163.892 незапечатаних. При цьому треба ще раз нагадати, що суботники цією печаткою вважають суботу і цією печаткою суботи ніби вони всі попечатані. Але Божою печаткою попечатані тільки 144 тисячі. Тому ясно, що то не суботники.

Також свідки Єгови твердять, що то вони є тими запечатаними. Але її свідки Єгови не мають на це найменшої підстави.

А є й такі сектанти, які наявчають, що зо всіх людей взагалі, Бог вибере тільки 144 тисячі, яких допустить до близької спільноти з Собою. Тому на це треба нам звернути особливу увагу.

З цими вибраницями ми познайомимось більше при виясненні 14-го розділу Об'явлення, а тепер звернімо увагу на список поколінь, з яких будуть вибрані запечатані ті 144 тисячі. Переглядаючи того списка, зауважуємо, що нема в ньому запечатаних з поколінь Данового й Єфремово-

го. Чому Бог вилучив ці покоління й не вибрав з них нікого? Чи вони чимсь особливим прогрішились перед Господом?

Отож, досліджуючи Святе Писання, знаходимо, що імена ідолопоклонників ув Ізраїлі, хоч би й цілого покоління, виглядаються з під небесної (5 Мойс. 29: 18-21).

І ось, цих два покоління Данове й Єфремове якраз більше інших прогрішилися цим гріхом. Вони дозволили Єробоамові, цареві Ізраїльському, поставити в себе золотих бичків (1 Цар. 12: 26-30). Місто Дан, де був поставлений один бичок, було в поколінні Дановім (Іс. Нав. 19: 47), а місто Бетель, де був поставлений другий бичок, знаходилося у поколінні Єфремовому (Суд. 4: 4-5, Ос. 4: 17). Тому, можливо, що за цей гріх, Господь і викреслив імена тих двох поколінь із числа племен Ізраїлевих.

Проте 144 тисячі вибраних зо всього Ізраїля, це дуже мало. Деякі богослови навіть дивуються, що так мало "спасених" буде з Ізраїля, але заспокоюють себе тим, що є написано, що тільки "остаток спасеться" (Рим. 9: 27), а для решти, мовляв, "призначена загибель" (Іс. 10: 22).

Частинно воно так і буде. Адже ж згинуло під час другої світової війни 6 мільйонів єреїв. Однак, більша частина, цебто 10 мільйонів, ще залишилося на світі. Тож із них і буде вибрано і запечатано тих 144 тисячі. Але це не означає, що то тільки всього й буде спасених із єреїв. Коли Господь ще забариться зо Своїм приходом і єреї знову розплодяться, то може виявитися, що цих запечатаних буде один лише відсоток. А це справді було б дуже мало. Але ці вибраниці не будуть єдиними спасеними з Ізраїля, вони будуть тільки "первістками" (Об. 14: 1-5). А первісток чи первенець завжди дає до зрозуміння, що за ним слідує другий, третій і т. д. Тому ясно, що спасеними будуть її інші з єрейського народу.

Про цих первенців буде більше сказано далі, але тепер скажемо, що вони, за особливо чеснотне життя в особливо несприятливих умовах, будуть під-

нессені до дуже високого рівня. Вони будуть постійно перебувати з Христом майже нарівні з церквою, але до церкви вони належати не будуть, про що свідчить їхній чоловічий титул: "первенці". До них, очевидно, будуть належати і ті мученики, яких апостол Іван бачив під жертівником.

ОМІТІ КРОВ'Ю ЯГНЯТИ (Об. 7: 9-17)

ВЕЛИКИЙ НАТОВП (Об. 7: 9)

Після картини печатання "первенців" із єреїв, апост. Іван поглянув і побачив іншу картину, картину могутнього видовища великого натовпу спасених із різних народів. Власне, ще підкреслення, що ці спасені є з різних народів, племен і язиків, показує тим більше виразно, що попередніх 144 тисячі не були з різних народів, а з одного єрейського народу.

Тих спасених було так багато, що їх ніхто не міг порахувати. Це нас, віруючих, дуже тішить, бо це показує, що наслідки духовної праці та свідчення про Христа, будуть далеко більші, ніж нам відається. Бо ми бачимо тільки те, що приходить до церкви. Але ми не знаємо всіх таємничих переживань, що відбуваються в людських серцях під впливом Слова Божого, а особливо перед обличчям смерті.

НАЦІОНАЛЬНІСТЬ ТИХ СПАСЕНИХ (Об. 7: 9)

Уже було згадано, що вони не будуть із одної нації, а зо всіх націй світу. Між ними нема нечистого духа шовінізму, що не може зносити національної свідомості інших народів і вже тут на землі, коли б ті шовіністи могли, то всіх народів світу поробили б одної нації, розуміється, своєї. Але дяка Богові, що Він справедливий і полюбив усіх людей одинаково й усім дав право одинакове як для спасіння так і для служіння своєму народові.

І ось тут, перед престолом Всевишнього, апост.

Іван побачив усіх тих спасених, немов чудовий, величавий букет різноманітних квітів, різних кольорів, форм і величини, що зв'язаний любов'ю Спасителя, творив неописану красу.

Чи існуватимуть окремі національні групи в вічності, а особливо на новій землі? Цього ясно не можна сказати ні в одну сторону, ні в другу. Проте, для підтвердження думки, що на новій землі будуть окремі народи й навіть матимуть своїх царів, є два тексти в самому таки Об'явленні 21: 24-26, де читаємо, що "народи" (не народ) ходитимуть у світлі його (нового Єрусалиму), а земські царі принесуть свою славу для нього".

ІХНЕ МІСЦЕ (Об. 7: 9)

На небі, перед престолом Бога і Ягњати. Вони не мали безпосереднього контакту з престолом, бо безпосередньо навколо престола були чотири тварини (Об. 4: 6). Потім ідуть 24 престоли старців, що репрезентують церкву (Об. 4: 4). Далі йшли всі анголи, що оточували престола, чотирьох тварин і церкву (Об. 7: 11). А тоді вже далі стояв отой великий натовп спасених.

ІХНЯ ОДЕЖА (Об. 7: 9)

Це — біла та чиста одягна праведності святих, в яку зодягнена також церква (Об. 19: 8). Бо в небі всі зодягнені в білу одягу: Бог (Дан. 7: 9), Христос (Мар. 9: 3) і анголи (Мат. 28: 3, Дії 1: 10). Біла одяга це — символ чистоти, святості та досконалості.

ПАЛЬМОВЕ ВІТТЯ (Об. 7: 9)

Пальмове віття в руках спасених, це — символ радості. Так єрейському народові було заповіджено, щоб на спомин про вихід з Єгипту і про життя в наметах у пустині, вони робили кучки з галузок

тарних дерев, з пальмового віття і щоб веселились (З Мойс. 23: 40).

Так і ці спасені, вирвавшись з Єгипту антихриста, тепер радіють перед престолом Бога та Ягњяти.

ІХНІ ВИГУКИ (Об. 7: 10-12)

Вони славлять Бога за спасіння, а також славлять Ягњя, заслугами Якого те спасіння здобуте. Вони не нарікають і нікого не оскаржують за те, що їм прийшлося прийняти й пережити таку гірку й тяжку долю. Бо вони тепер переконалися, що “тимчасові страждання нічого не варти в порівнянні з тією славою, що їм відкрилась” (Рм.8: 18). Їм асистують у цьому й анголи. Хоч самі анголи й не потребують спасіння й Боже Ягњя не страждало за них, але вони зацікавлені Божим планом спасіння (1 Пет. 1: 12), помагають грішникам знайти спасіння (Євр. 1: 14), і радіють, коли грішники каються (Лук. 15: 10). Тому вони разом із спасеними прославляють Бога.

ХТО ВОНИ Й ЗВІДКІЛЯ ПРИЙШЛИ? (Об. 7: 13-14)

Апостол Іван не міг відповісти на це питання, тому той, що запитав, сам і пояснив, що це ті, що прийшли “від великого горя”, отже спаслися після підхоплення церкви.

“Велике горе”, або як в інших місцях Слова Божого сказано: “велика скорбота” (Мат. 24: 21), або “час лютий” чи “час утиску” (Дан. 12: 1) почнеться після скинення сатани з неба на землю (Об. 12: 7-9), що відбудеться в другій половині останнього семиліття, в яке Бог матиме діло майже виключно з єврейським народом. Ця “велика скорбота” буде продовжуватись 42 місяці, що дає 3½ роки (Об. 13: 5).

Це видіння не стоїть в хронологічному порядку з іншими подіями, бо всі інші події, що описані перед і після цього видіння, відбудуться в першій

половині сімки, а “велика скорбота” буде в другій половині сімки. Яким же чином Іван побачив те, що в той час ще не повинно було бути? Це просто Господь забажав відхилити завісу майбутнього і, поминувши страшні події того часу, показав апостолові плоди тих подій, що виявилися в нечисленному натовпі спасених. Очевидно, це треба було показати для підбадьорення самого апостола Івана, щоб його не так дуже притгноблювали всі ті події, які йому Господь відкривав.

Цей натовп спасених буде складатися з тих віруючих християн, що хоч були в церквах, але не були правдиво наверненими й не були відродженими. Вони жили за тілом, а до Господа та до Його діла відносилися байдуже й недбало. Під час підхоплення церкви вони залишаться, але побачивши, що сталося, вони, принаймні, більшість з них, навернутися на цей раз вже від цілого серця, приймуть страшні муки за Христа і мученичу смерть, але зате будуть спасені. До цього натовпу будуть належати також усі ті, які ввірують і навернуться через свідоцтво попередніх, як рівно ж через свідоцтво тих 144 тисяч запечатаних християн із євреїв.

Між цими віруючими й підхопленою церквою є велика різниця:

1) Всі вони, немов слуги передпаном, **стоять** перед престолом, а церква, в лісі “24 старших”, **сидить** на престолі (Об. 4: 4).

2) Всі ті віруючі **одягнені** в білі одяжі, але церква, в лиці “старших”, має ще **й золоті вінці на головах** (Об. 4: 4).

3) **Ті тримають пальми в руках**, а церква **має ще й гуслі та золоті чащі, повні молитов** (Об. 5: 8).

З цього порівняння бачимо, що положення церкви є значно вище, ніж інших останніх віруючих. Вона, ніби цариця, в царській короні, сидить на престолі поруч зо Своїм Божественным Царем.

Яка це дійсно честь і які нерозумні ті віруючі християни, що не дорожать цим своїм положенням!

ВИБІЛЕНА ОДЕЖА (Об. 7: 14)

Вище було сказано, в яких умовинах прийдеться тим, стоячим тут віруючим жити й свідкувати. Більше побачимо про це зо слідуючих розділів. Проте ані їхнє покаяння, ані їхні страждання, ані пролиті ними слезози й навіть пролита ними їхня власна кров не вибілила їхньої одяжі, а тільки кров Ягняті — Сина Божого.

Всі ми були, як нечистий, і вся праведність наша — як повалена одяжа (Іс. 64: 6). І ніщо, ніякі засоби не змінюють того духовного бруду, крім крові Ісуса Христа (Євр. 9: 22, 1 Ів. 1: 7).

ІХНЕ СЛУЖЕННЯ (Об. 7: 15)

Слова “служать Йому день і ніч”, треба розуміти — постійно, завжди. Це не християнин, що служить Богові тільки одну годину в неділю в церкві, а решту життя віддає на служіння сатані, гріхові та самому собі. Таких “християн” буде повне пекло.

Також саме слово “служать” не ясне, як служать, чим, яким способом? Слово Боже на це дає такі пояснення:

- 1) Христос сказав: “Як хто служить Мені, хай іде той за Мною” (Ів. 12: 26).
- 2) Апостол Павло написав: “Бо Царство Боже... праведність, і мир, і радість у Дусі Святім. Хто цим служить Христові, той Богові милій” (Рим. 14: 17-18).
- 3) “Служимо Богові Духом...” (Філ. 3: 3).
- 4) Служимо благодаттю... (Євр. 12: 28).
- 5) Служимо в святості й праведності (Лук. 1: 74-75).
- 5) Служимо постами й молитвами (Лук. 2: 37).
- 7) Служимо маєтком (Лук. 8: 3).

Словом, служити Богові, це означає жити для Бога й слухатись Його, виконуючи Його волю.

Але в нашему тексті ще стоїть одне слово, яке може збентежити необізнаних. Це слово: “в храмі”. І дехто може подумати, що, мовляв, Богові можна

служити тільки в храмі. Отже, грецькі оригінальні слова, які перекладаються на нашу мову переважно як “храм”, не означають будинку. А означають: “святе місце”, “місце Божої присутності” і т. д. Значить, де є присутній Бог, там і храм без огляду на те, чи є там який будинок, чи нема (Об. 21: 22). Ще в глибоку давнину, муж Божий Яків, так розумів (1 Мойс. 28: 11-17).

ІХНЯ НАГОРОДА (Об. 7: 16-17)

1) Вони вже “голоду і спраги терпіти не будуть. Бо Агнець Божий, Пастир добрий буде їх пастити й поїти.

2) “Чи буде палити їх сонце ані спека...” Там не буде піт заливати очей і не буде стогнання від непосильної праці.

3) Там не буде сліз і горя, а радість вічна зійде над їхньою головою (Іс. 35: 10).

Зо всього вищесказаного бачимо, що цей незлічений натовп спасених, не ломилися, навертаючись до Господа і приймаючи Христа, як свого Спасителя. І хоч довелося їм пройти через “велику скорботу”, то все воно непомірно виплатилося. Тепер усе проминуло, як поганий сон і тепер вони вже навіки можуть насолоджуватись справжнім вічним і блаженним життям у Божій присутності.

РОЗДІЛ VIII

СЬОМА ПЕЧАТКА

ТИША НА НЕБІ (Об. 8: 1-2)

При розкритті перших чотирьох печаток,чувся голос “підійди”. При розкритті п’ятої печатки почувся голос мучеників. При розкритті шостої печатки — затрусилося всесвіт. А при розкритті сьомої печатки — настала страшна тиша. Це не була правдива тиша, це не був кінець судів Божих, це була тиша перед бурею. Це була дуже коротка, півгодинна тиша. На небі робилися швидкі приготовлення, сім анголів отримали труби, щоб подати сигнал до наступних Божих кар. В давнину, перед початком судів чи виконування кар, звичайно було попередження трубних звуків (Нав. 6: 13-16, Соф. 1: 14-16). Тож і Господь поступив згідно з тим давнім звичаєм.

Напевно не всі мешканці неба знали, які кари прийдуть, але всі відчували, що настане щось страшного, бо “наступив гнів Божий на неслухняних” (Ер. 5: 6). Тому, все замовкло, немов завмерло. Не надаремно пророки говорили: “Хай мовчить перед лицем Його вся земля!”

“ДРУГИЙ АНГОЛ” (Об. 8: 3-5)

Раніше, піж почали трубити анголи, прийшов “другий ангол” з золотою кадильницею. Кадильниця вживалась первосвящениками, які кадили з неї, коли входили в святе святих (3 Мойс. 16: 12-13). Отже, бачимо, що цей ангол виконував ролю первосвященика.

Він також возніс молитви святих, що були в чащах церкви (Об. 5: 8), перед Бога (Об. 8: 4). Це знову показує, що він виконував ролю посередника.

Цілком можливо, що це той самий ангол, який запечатував 144 тисячі спасених євреїв (Об. 7: 2).

СІМ АНГОЛІВ З СІМОМА ТРУБАМИ, А ВОСЬМИЙ КИДАЄ ЗОЛОТУ КАДИЛЬНИЦЮ НА ЗЕМЛЮ (Об. 8: 1-6)

Коли наше припущення вірне, то воно означало б що він виконував ролю господаря.

Потім той ангол кинув огонь на землю, а наслідки того чину показують, що то є вогонь суда (Об. 8: 5-6, пор. Мал. 4: 1). А це значить, що він керував акцією суда.

Отже, цей ангол виконував не звичайну роль. Є навіть деякі богослови, що припускають, що це був Сам Христос у виді ангела. Але ми думаємо, що це таки був ангол із спеціальними уповаженнями від Христа.

Цікаво при цій нагоді підкореслити, що цей ангол підніс перед Богом молитви "всіх святих", а не святих якоїсь одної церковної організації. Всі дійсно святі, спасені та відроджені люди мають доступ до престолу ласки. Але ще також нагадує нам, що всі святі моляться і тяжко уявити собі святих, які не молилися б.

ЧОТИРИ ТРУБИ (Об. 8: 6-12)

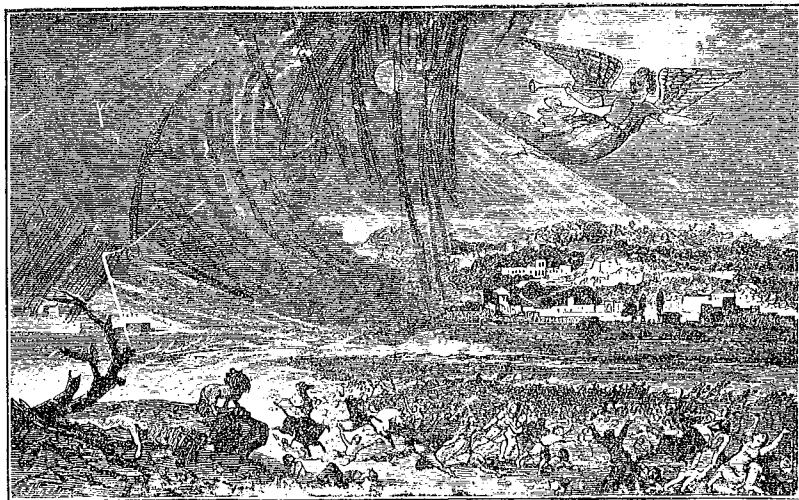
1) Перша труба (Об. 8: 7) принесла на світ жахливу бурю з градом і кров'ю та з усе спалюючими блискавками, що немов огонь був змішаний з градом.

Подібна буря відбулася свого часу над Єгиптом (2 Мойс. 9: 22-26).

Ці явища були заздалегідь передбачені пророками. Михей каже, що повторяться такі самі чуда, які діялися при виході Ізраїля з Єгипту (Мих. 7: 15), а тоді, власне, була подібна буря. Йоіль просто називає явища, які з'явилися у цій бурі: кров і огонь, і стовпи диму (Йоіль 2: 30).

В даному випадкові, трудно зrozуміти, де серед граду візьметься кров? Можна тільки припустити, що страшний град поб'є багатенно живих істот, птиць, тварин і навіть людей, а неймовірної сили вітер підхопить їхню кров та змішає з градом. Таким чином град і буде до деякої міри червоний.

По своїх розмірах, ця буря буде така, якої ще

ПЕРША ТРУБА ПРИНЕСЛА ГРАД, ОГОНЬ ТА КРОВ (Обе 8: 7)

не було від самого потопу. Вона облетить і знищить одну третину землі. Тому, легко собі уявити, яким жахом ця подія наповнить людські серця. Нема сумніву, що багато з тих, яких ми бачили перед Божим престолом, навернулись до Бога під час цієї бурі.

2) Друга труба (Об. 8: 8-9) принесла нове горе на світ. Ось, "немов велика гора, розпечена вогнем, була вкинена в море". Це ніщо інше, як великий метеор впаде, напевно, в Середземне море, бо ж то на його берегах будуть доконуватися головні події Об'явлення. Падіння такого метеору поб'є третину морських тварин і знищить третину кораблів. Причім, третина води заміниться в кров, що буде повторенням також одної з єгипетських кар (2 Мойс. 7: 19-21).

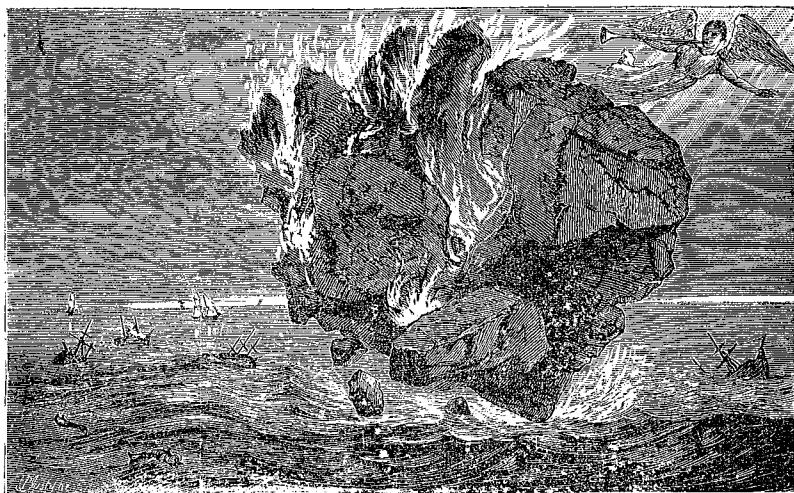
Одна третя води в морі окраситься на червону кров'ю великої кількості тварин, побитих метео-

ром. Але Господь може зробити, що й сама вода може обернутися в кров, як це було в Єгипті.

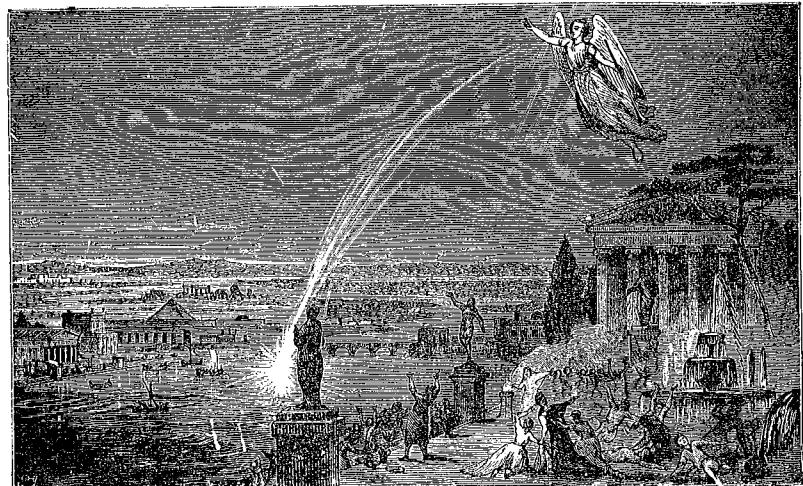
Фактом буде, що й ця кара порушить не одне серце. Більшість, однак, людей закаменять свої серця, бо ж і пропаганда антихриста не буде байдужою. Вона всіма диявольськими засобами буде намагатися вияснити ці події, як катаклізми природи.

Третя труба (Об. 8: 10-11) принесла третє горе на землю. На цей раз упала на землю велика палаюча зоря. Це буде напевно комета. Газова маса комети розпуститься в воді річок та озер, внаслідок чого вода зробиться гіркою й отруйливою, що викличе смертельність людей (Єрем. 9:15).

Ця третя кара не така ефективна, як дві попередні, але наслідки її будуть не менше страшні. Бо ж без води обйтись не можна, а тут, нараз, вся вода згіркла так, що не можна пити, немов полин, а хто з великої спраги нап'ється, вмирає, не на-

ДРУГА ТРУБА СПРИЧИНИЛА ПАДІННЯ ВЕЛИКОГО МЕТЕОРА
(Об'явлення 8: 8-9)

ЗОРЯ "ПОЛИН" ОТРУІЛА ВОДИ (Об. 8: 10-11)

п'єтьсяся, зо спраги вмирає. Це ж просто жах! Люди опиняться ніби в безводній пустині. І коли б то води не було, а то її буде подостатком, а пити не можна. Можна вже тепер бачити в уяві ту метушню, яка буде тоді, коли люди шукатимуть крапельки доброї води. Люди з гарячковим зусиллям почнуть копати колодязі, вишукувати різні способи очищення води. Але це мало поможе. Коли б це нещастия довго потривало, то загинули б усі люди. Але природа з дозволу Творця, сама очистить воду; трійливі та гіркі гази комети-полин відділяться від води й вона знову стане здорововою.

Четверта труба (Об. 8: 12). При цій трубі на одну третю потемніють всі небесні джерела світла. Це буде виконанням пророцтва Самого Христа, Який сказав: "І будуть ознаки на сонці, і місяці, і зорях" (Лук. 21: 25-26). Люди будуть мертвіти від жаху й чекання того, що йде на весь світ. Ті явища будуть тому страшні, що люди, це бо тодішня наука, не зможуть собі цього вияснити. Тому, мимовілі мусять пригадати предсказання Слова Божого,

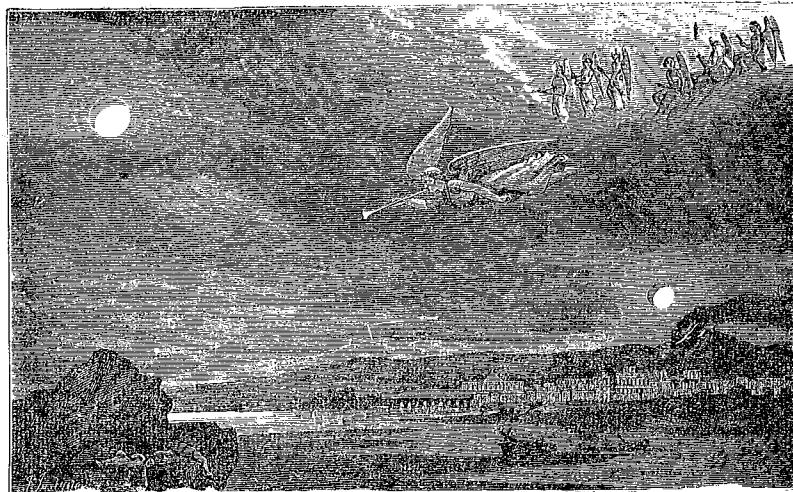
а притому мусять пригадати й те, що всі вони будуть змушені стати на суд Божий.

ОСТЕРЕЖЕННЯ (Об. 8: 13)

Проминули чотири страшних кари: багато населення землі й живих тварин згинули, і вся природа сильно постраждала. Бог дав людям ніби коротенький відпочинок і можливість опам'ятатись та покаятись.

Але антихристові й керівним чинникам вдається й на цей раз ошукати людей і переконати їх, що все це були катаклізми природи, які не мають нічого спільного ні з Богом, ні з Його карами. Ось, все це лихо промине й тоді почнеться добробут. Люди, як видно, заспокоїлись, але Бог послав орла, що облітав землю й остерігав людей, що кари ще не закінчені й будуть вони ще страшніші.

Не один безвірник скаже: "Та це ж байка! Що ж то для Бога забракло людей, що Він послав птицю, щоб остерегти людей?"

ЦЯ ЧЕТВЕРТА ТРУБА ПРИНЕСЕ НА ОДНУ ТРЕТИНУ ЗАТЕМНЕННЯ УСІХ ДЖЕРЕЛ СВІТЛА (Об. 8: 12-13)

Це дійсно дивно, але хто може уявити собі умовини під час панування антихриста, той зрозуміє, що звичайний свідок Христа, навіть найбільше ревний та відданій справі, не зміг би цього завдання виконати та ще й в такому короткому часі.

Ось, ми живемо під час існування в російській імперії комуністичного режиму, який багато в чому подібний до антихристового. Тож, нехай хто попробує остерегти російський народ в чомусь такому, чого влада не хотіла б, щоб народ зінав. Так само не можна буде цього виконати природньою дорогою і при антихристі. Тому, Господь, що є Творцем чудес, виконає це неприродньою дорогою, доручивши остереження орлові.

"Але ж орел не може говорити людськими мовами", — скажуть недовірки. Це правда, але Валаамова ослиця також не могла говорити людською мовою, але коли Бог відкрив їй уста, то й вона заговорила (4 Мойс. 22: 28, 2 Пет. 2: 15-16). У Бога нема нічого неможливого.

Треба також усвідомити собі, що в наслідок широкої пропаганди антихриста, люди зробляться нездібні вірити людині; але надприродне свідчення орла зробить своє враження.

РОЗДІЛ ІХ

П'ЯТА ТРУБА

(Об'явлення 9: 1-12)

ЗОРЯ З КЛЮЧЕМ (Об. 9: 1)

До цього часу кари були природних властивостей: війни, голод, хвороби, землетруси, бурі, зіпсуття води, затемнення всіх джерел світла і т.ін.

Не дивлячись на сильні вражіння, які ті кари робили на людей, антихристові вдавалося диявольською пропагандою заспокоювати їх, впоюючи їм, що це звичайні нещастливі випадки, вияви природи.

І ось, люди настільки очерствіли, що крім тваринного страху, ті нещастя не викликали в них глибших почувань, не навернули їх до Пана природи. А тому, починаючи з п'ятої труби, люди будуть віддані під владу духовних темних сил.

З неба впала зоря з ключем. Це вже не метеор ані комета; це був, безперечно, ангол. Деякі анголи називались зорями (Йов. 38: 7). Сам сатана, до свого упадку, носив це ім'я (Іс. 14: 12).

Те, що ця зоря "впала" з неба не означає, що це був упавший ангол; але це означає, що він з швидкістю падаючої зорі, летів виконувати Боже доручення. Він, очевидно, був хоронителем ключа від безодні. Тепер він мав ту безодні відімкнути, а іншим разом він її замкне (Об. 20: 1-3).

БЕЗОДНЯ (Об. 9: 1-2)

Що ж то є ота таємнича безодні? Вона в Св. Писанні має різні назви, але її сутність завжди та сама; наприклад:

1) Пекольна темрява чи по-грецькому — тартар. Це місце упавших анголів (2 Пет. 2: 4, Юди 1:6).
2) Пекло, по-гебрейськи — шеол, по-грецьки

— гадес. Це місце для всіх безбожних та нерозкаяних грішників (Іс. 9: 18, Лук. 16: 23).

3) В'язниця або темниця. Це місце погиблих перед потопом і під час потоку (1 Пет. 3: 19-20).

4) Озеро огняне. Це місце для сатани та його анголів, а також усіх засуджених на вічні муки (Мат. 25: 41, Об. 21: 8).

5) І безодні. Це місце демонів чи нечистих духів (Лук. 8: 31). Написано, що демони не хотіли йти в безодні, а це означає, що там їм було дуже тяжко.

Ось, цю то безодні і відчинила та зоря —ангол. Дим, що вийшов з безодні, був, очевидно, пекольним димом, разом з яким вийшли й демони. І той дим наповнив повітря й затемнив сонце, як під час вибуху вулкану.

ОСОБЛИВА САРАНА (Об. 9: 3-12)

Отже, з того пекольного диму вийшла якась небувала сарана. Названа вона сараною хіба тільки по причині її незчислимої кількості й деякої зовнішньої подоби. По виду вона буде подібна до коней, з людськими обличчями, з жіночим волоссям, з лев'ячими зубами, з крильми, що творять сильний шум, з хвостами та жалами скорпіонів, у вінцях та панцирях. Тож, як бачимо, що по виду своєму, вона буде якась протиprirodna, страшлива, якась несамовита мішаниця людини, тварини, звіра, птаха й гадини.

Людські обличчя сарани свідчать про інтелігентність та пляновість її дій. Жіноче волосся дає натяк на привабливість диявольських наук, що зводять людів, як жіноча краса. Лев'ячі зуби на інвестомність пожирання (1 Пет. 5: 8). Панцирі вказують на невразливість. Довгі хвости свідчать про далекосяжність, а золоті вінці показують силу й непереможність. І, накінець, крила показують швидкість та легкість рухів.

Ще страшніші будуть її здібності. Наприклад,

та сарана досконало знатиме положення людської душі. Вона без помилки буде розпізнавати, хто запечатаний Богом, а хто ні (Об. 9: 4).

Також та сарана буде першорядними фізиками і анатомами: вона буде мучити людей до останніх меж, але від тих мук ніхто не вмре (Об. 9: 5).

Вона також матиме здібності бачити наміри людини: коли хто в тих муках прийде до розпуки й захоче покінчти самогубством, то всі спроби знайти смерть вона негайно спостереже й не допустить до смерті (Об. 9: 6).

Тож, по характеру своєму вона буде зла й безсердечна. Буде мучити людей, а вмерти їм не дасть.

Вона буде діяти організовано й, наперекір природі звичайної сарани, матиме царя (Пр. 30: 27 = Об. 9: 11). Той цар сарани, що буде зватися по-єврейському Аваддон або по-грецькі — Аполліон, що означає пагубник, є англом безодні (Об. 9: 11). Це не буде сам сатана, бо сатана на волі, а не в безодні. Він буде, що правда, замкнений туди на час тисячелітнього царства. Та сарана буде мучити людей тільки 5 місяців (Об. 9: 10), і муга від них буде як муга від скорпіона, коли він укусить людину (Об. 9: 5). Очевидці оповідають, що муга від скорпіона така страшна, що людина звивається ніби на вогні, не знаючи, що з нею діється. Так вона мучиться аж поки вмре.

Ця страшна кара від сарани має також свій символ в покаранні сараною Єгипту (2 Мойс. 10: 13-15), але єгипетська сарана поїла всю зелень, а сарана апокаліптична буде гризти людей.

ЩО Ж ТО ЗА САРАНА?

Світські тлумачення Об'явлення, що й слово Боже пояснюють на політичний лад, пояснюють це так: Сарана — це військо, крила — символізують літаки, панцирі — це танки, а хвіст з жалом — це люфа кулемета.

Отже, ніби, ясно й просто. Але літаки чи танки не можуть розрізнювати віруючого від невіру-

ючого, як це буде робити сарана. Вони не зможуть мучити, не вбиваючи. Навпаки, літаки й танки більше вбивають людей, ніж мучать. Також, як літаки, а особливо танки не зможуть не шкодити рослинам, що буде заборонено сарані (Об. 9: 4). І, накінець, як літаки чи танки зможуть перешкодити людям знайти собі смерть? (Об. 9: 6). Притім, від літаків і танків люди вже терпіли й то не 5 місяців, а 5 літ, тоді коли сарана діятиме тільки 5 місяців, не більше й не менше. Тому ясно, що це не має нічого спільногого ані з літаками, ані з танками чи будь якими іншими воними знаряддями.

Ця комбінація коня, людини, лева й скорпіона, як рівно ж та надлюдська здібність, переконують нас, що то, свого роду, херувими пекельного світу. Також той факт, що щарем над ними був ангол безодні, показує, що то були духи, а не воєнне знаряддя.

Люди відкинули Бога та Його правду, а всім серцем віддалися на служіння сатані і злу. Тому Господь допустив їм увйти в безпосередні зносили в темною пекельною силою, щоб люди наявно відчули силу та владу сатани й тим самим щоб збагнули, що їх чекає в пеклі. Тепер люди сміються з біблійних оповідань про демонів, а тоді переконуються в реальності про існування нечистих духовних сил!

Постає ще питання, чи люди будуть бачити ту сарану такою, як її бачив апостол Іван? Цього не написано, тому трудно сказати так чи ні. Але я особисто думаю, що не будуть бачити, бо коли ю люди побачили всю землю, наповнену такими страхітливими демонами, вони в бмирали чи божеволіли б з одного тільки жаху. Люди будуть виразно відчувати присутність демонів, бачити їх в несамовитих просто чудесних явищах, особливо в перешкоджуванні вмерти. Навіть їхні пекельні муки без природнього смертельного кінця, будуть їх переконувати, що то не звичайна хвороба. Однак, бачити тілесними очима ті духовні потвори вони, думаю, не будуть.

ШОСТА ТРУБА (Об'явлення 9: 13-21)

ЧОТИРИ ЗВ'ЯЗАНИХ АНГОЛИ (Об. 9: 13-1)

Коли затрубив шостий ангол, то він же отримав наказа розв'язати якихось таємничих чотирьох анголів. Що це були за анголи й чому вони були зв'язані? Власне тому, що вони були зв'язані й перебували на землі, робимо висновок, що то були впавші анголи. Очевидно, що ці анголи були занадто вже шкідливі, якщо Господь їх пов'язав. Місце їхнього ув'язнення знаходиться при ріці Єфраті, яка тече через Сирію й Ірак.

Анголів у жайданах згадує апостол Юда (не Іскаріот!) Йод. 1:6. Існує також стародавнє жидівське оповідання, що злі духи тримаються в неволі в пустині при ріці Єфраті. Також місто Вавилон, що рівно ж знаходиться при ріці Єфраті, назване мешканням демонів та нечистих душів (Об. 18: 2).

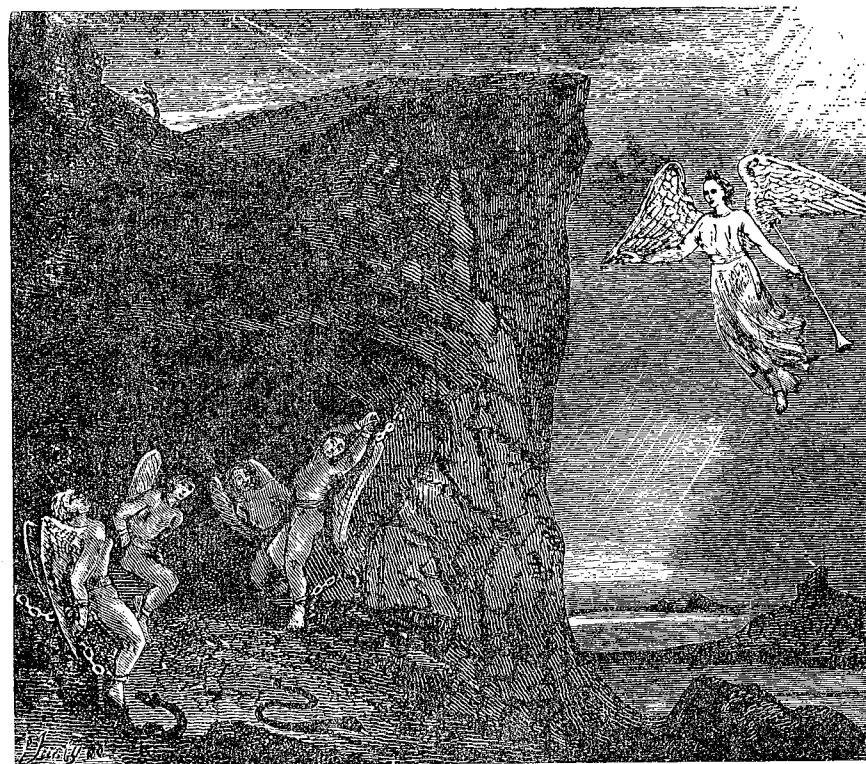
Треба знати, що околиці Єфрату були колись раєм. Тому, очевидно, те місце подобається упавшим анголам, як пам'ятка їхньої перемоги над людиною. Але Господь власне це місце зробив для них в'язницею.

Демони, взагалі, мають грішні нахили вмішуватися в справи людей, але цих чотирьох анголів були, очевидно, надзвичайно злі, тому Бог ув'язнив їх до часу. Цю думку можна також основувати на тому, що, власне, тим анголам було дозволено вбити третю частину людей і вони охоче й люто це виконали.

ГОДИНА, ДЕНЬ, МІСЯЦЬ І РІК (Об. 9: 15)

Деякі богослови думають, що це має означати час діяння тих анголів, щебто один рік, один місяць, один день і одну годину.

Але зо змісту тексту видно, що це самі анголи були призначені не тільки на докладно означене діло, але й на докладно означеній час. Щебто, вони отримають волю й дозвіл діяти не тільки в означеній рік, але навіть в означену годину, не раніше й не пізніше. Час же діяння цих пагубників не означенений, як попередніх мучителів. Можна тільки припускати, що час той буде короткий, бо ж, взагалі, всі події Об'явлення аж до 12 розділу мусять виповнитись протягом $3\frac{1}{2}$ років.

ЗВІЛЬНЕННЯ ЧОТИРЬОХ АНГОЛИВ (Об. 9: 13-15)

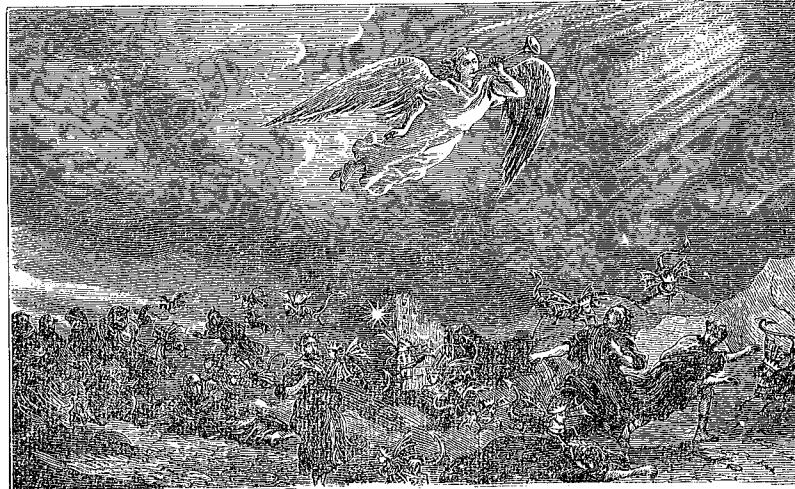
СТРАШНА КІННОТА (Об. 9: 16-19)

Дивна річ. Як тільки зостали розв'язані тих чотирьох анголів, які мали за завдання забити третю частину людей, як негайно Іван побачив безчислене військо кінноти. Його буде 20 мільйонів. Причім, коні матимуть лев'ячі голови й хвости, подібні до вужів, що також мали голови. Який вигляд мали верхівці, того не написано, лише написано, що вони матимуть огняні, гіянцітові й сірчани панцири. Це дивні панцири, бо гіянцінт — це, правда, дорогоцінний камінь, твердий як алмаз. Але вогонь і сірка можуть боронити тільки від нападу голіруч. Але хто на таку силу буде нападати? Тим більше, що нищити людей будуть не самі верхівці, а коні й не копитами чи зубами, а вогнем, димом та сіркою, що виходитимуть з їхніх ротів. Верхівці ж будуть тільки керувати тими страшними огненосними кіньми. Цілою ж тією кіннотою будуть керувати тих чотирьох анголів, бо це ж буде їхнім завданням (Об. 9: 15).

Що ж це буде за кіннота і звідкіля вона прийде? Одне ясно, що це не буде звичайна кіннота, бо стільки війська не може бути, коли б змобілізувати навіть увесь світ. Притім і коней з лев'ячими головами і з хвостами, подібними до вужів, що випускають з себе вогонь, дим і сірку, на світі немає. Також звичайні верхівці не панцеруються вогнем, гіянцінтом і сіркою.

Але світські читачі Об'явлення не роблять собі труднощів різними питаннями. Вони певні, що це розуміти легко. Вони кажуть: "Це видіння є символічне, а розуміти його треба так: коні — це танки, а вогонь, дим і сірка — цегази, палиочі, удушливі й трійливі". Просто й легко!

Однак таке пояснення ще трудніше зображені, ніж коли б припустити, що то була звичайна кіннота. Бо танків тимбільше не може бути 20 мільйонів, бо вони б заставили собою пів світу, та кож все залізо світу треба було б переробити на танки. По-друге, на танку не може бути лише один

ОСОБЛИВА ДЕМОНСЬКА САРАНА (Об. 9: 1-11)

їздець. Якщо порахувати всю обслугу кожного танка в бою, в запіллі, на фабриках та в майстернях, то треба було б не менше 20 людей на кожну танку. А це означає, що треба було б 400 мільйонів обслуги, а стільки народу, здібного до війни й до праці, в той час, після таких різноманітних знищень, і на світі не буде.

Ні, це буде надприродня, пекельна кіннота. Цілком можливо, що попередня сарана обернеться в ту страшну кінноту.

Одне ми знаємо напевно, що та кіннота, під командою чотирьох упавших анголів, знищить третю частину людей, яка залишиться від попередніх кар.

КУЛЬ САТАНИ ТА ІДОЛОПОКЛОНСТВО (Об. 9: 20)

Чи це можливе, щоб люди поклонялися демонам? То ж світ все матеріялізується й перестає вірити навіть у Бога, а не то що в демонів. Це так

тільки видається, а в дійсності переважаюча більшість людей на світі вірять в демонів більше, ніж у Бога. Такі явища, як ворожба, чародійство, за-клинання, замовляння, гадання, віщування, визивання духів — усе це для більшості людей реальніше, ніж довір'я Богові. Навіть поминаючи поган, наші добрі, прості “християни”, православні чи католики, скоріше повірять віщунові, ворожбітові, навіть викликаному духові, ніж науці Христовій — Євангелії. Вони скоріше довіряться шепухам та замовлянням, ніж силі Господній.

Так, від стародавніх часів існує наука, як входити в зносини з демонами (З Мойс. 19: 31; 20: 6, 27. 5 Мойс. 18: 10-14, Іс. 8: 19).

Спіритизм чи викликання духів сьогодні вже сильно розповсюджено і багато людей уважають його за єдину правильну релігію (1 Тим. 4: 1).

Масони відкрито признають сатану, як велико-го будівничого всесвіту й просвітителя людей.

Напевно всім відомо, що існують так звані са-таністи, цебто люди, які сатану вважають за свого бoga і поклоняються йому.

Отже, культ сатани існує вже й тепер, а до ча-су шостої труби, він стане загальним. Словом, спі-ритизм, чарівництво, спільність з нечистими духа-ми, стануть загальноприйнятими й людськість буде “кланятися демонам”. В світі явно запанує демо-нізм.

Одночасно люди будуть “кланятися ідолам”, і то, мабуть, ідолам, які не символізують Бога, а символізують демонів. Трудно повірити, щоб осві-чені люди поклонялися виробам людських рук. А, однак, це ж факт, що переважаюча більшість лю-дей, і то не тільки поган, а й так званих христи-ян, кланяються виробам людських рук, цебто ідо-лам.

Є також фактом, що найвища аристократія, яка, переважно, належить до масонів, кланяються принадлежностям масонського культу: молоткові, трикутникові, шпичасті шаблі, престолові сатани, а також різним фігурам та картинам самого сата-

ни. І ось, освічені та інтелігентні люди до землі припадають перед тими демонськими амулетами. А в той самий час, релігійний світ кланяється об-разам, статуям, хрестам, мощам і різним реліквіям.

Забобонний світ знову ж шанує амулети, цеб-то речі, що носяться на тілі й які мають охороняти від нещасти я фетиші, цебто, взагалі, різні речі, яким віддається божеську шану.

І все це разом наш текст описує так: “А реш-та людей не покаялася за діла своїх рук, щоб не кланятись демонам, ані ідолам золотим, і срібним, і мідним, і кам'яним, і дерев'яним, що не можуть вони ані бачити, ані чути, ані ходити” (Об. 9:20).

МОРАЛЬНИЙ УПАДОК (Об. 9: 21)

З відродженням сатанізму й ідолопоклонства, цебто з поверненням самого справжнього поганст-ва, відродиться й поганська поведінка (2 Тим. 3: 1-4). Вбивства, грабунки, розпуста осягнуть найви-щого ступеня. Теперішні війни зо всіма їхніми жах-іттями: масовими розстрілами, винищуванням го-лодом полонених, бомбардуванням невинного на-селення, безчисленними вивозами, концентрацій-ними таборами, спалюванням живцем, бандами, партіями, взаємною помстою; оце картина вже сьогоднішнього світу, яка виразно показує, що буде, коли запанує над світом сатана, в людському тілі.

Коли ж до того додати повне озвіріння, п'янство, розпусту, що намагається стати безсоромно-легальною, розпусту малолітніх, упадок родини, безбожність і богозневаги, то зрозуміло, що при-йде страшний розрахунок, бо ж все це кричатиме про помсту до неба.

Усі попередні карі, як рівно ж акція пекельної кінності, будуть тією справедливою помстою. Од-нак, бачимо, що хоч та жахлива кіннота проко-титься по всій землі, то ті, що залишаться, таки не покаються. Але над ними справдяться слова Пи-сання: “Товчі безумного як зерно в ступі, не вилу-щих його з дурноти його” (Прип. 27: 22).

РОЗДІЛ Х

КНИЖКА

СИЛЬНИЙ АНГОЛ (Об. 10: 1)

З опису цього ангела можна було б принести, що це не був звичайний ангел, а Сам Христос, тим більше, що в Старому Заповіті Христос часто виступав як ангел (1 Мойс. 22: 11-12, 15-18; Іс. 63: 9; Ос. 12: 4).

Приглянемося до цього ангела ближче і проаналізуємо його опис:

1) Він “сильний” — сила завжди характеризувала Христа (Мат. 3: 11, Лук. 24: 19, 1 Тм. 6: 15).

2) Він “одягнений в хмару”, — так Господь з'являвся Ізраїлеві (2 Мойс. 34: 5, 3 Мойс. 16: 2, Псал. 97: 2).

3) В нього була “над головою веселка”, — веселка символ милосердя, а милосердя — це виключне право Божества (Об. 4: 3).

4) В нього “обличчя — немов сонце”, — таке обличчя має Христос (Об. 1: 15).

З цього опису перед нами виразно стає образ Господа й коли б не було написано, що то ангел, то ми не мали б ніякого сумніву, що то Сам Христос. Але тому, що він названий ангелом, ми так і будемо його розуміти. Однак, нема сумніву, що це був ангел з особливими Божими уповноваженнями.

МОРЕ І СУША (Об. 10: 26)

Те, що той ангел став одною ногою на море, а другою — на землю показує символічно, що Христос і море і землю забирає під Своє володіння. Воно також означає, що те, що він має сповістити, відноситься до всієї земної кулі, до всіх островів

СИЛЬНИЙ АНГОЛ З КНИЖКОЮ (Об'явл. 10: 1-2)

та до всіх кораблів. Ніхто, ні один народ, не виключений з Божої уваги. Про всіх Бог пам'ятає і

всім однаково призначає ту вістку, яку має сказати той “сильний ангол”.

ГОЛОС ГРОМІВ (Об. 10: 3-4)

Грім — це сильний звук. Звук “семи громів” символізує повноту Божого голосу. Голос Божий часто порівнюється до грому (Езек. 3: 12, Ів. 12:29, Об. 14: 2; 19: 6).

Отже, це був безперечно Божий голос, але так могутній, що немов сім громів нараз загриміли. Але що той “громовий” голос сказав, ап. Іванові не дозволено було записати. Тому й ми не можемо знати втасеного й не будемо пробувати того вгадувати.

ЧАСУ НЕ БУДЕ (Об. 10: 5-7)

Це означає, що після голосу сьомої труби почнеться швидке довершування Божого Царства (Об. 10: 7;=11: 15).

Тоді наступить момент Божого суда над нечистивими й момент, коли відкуплена людськість знову отримає втрачене насліддя. Тепер ще Господь ніби “бариться” по причині неготовності віруючих і неспасеності світа (2 Пет. 3: 9).

Дехто з богословів має сумнів щодо цього слова “бариться”; думаючи, що в Господа все точно передбачене і не може бути ніяких зволікань. Це в Бога так і є тому, що Бог всевидючий, але для людей воно відається інакше.

І це слово вжив Сам Христос, коли говорив про Свій другий прихід. Ось так Він висловився: “А коли забарився молодий, то всі задрімали й поснули” (Мат. 25: 5).

Також апостол Петро каже: “Не бариться Господь з обітницею, як деякі вважають це барінням, але вам довготерпить, бо не хоче, щоб хто загинув, але щоб усі навернулися до каяття” (2 Петра 3: 9).

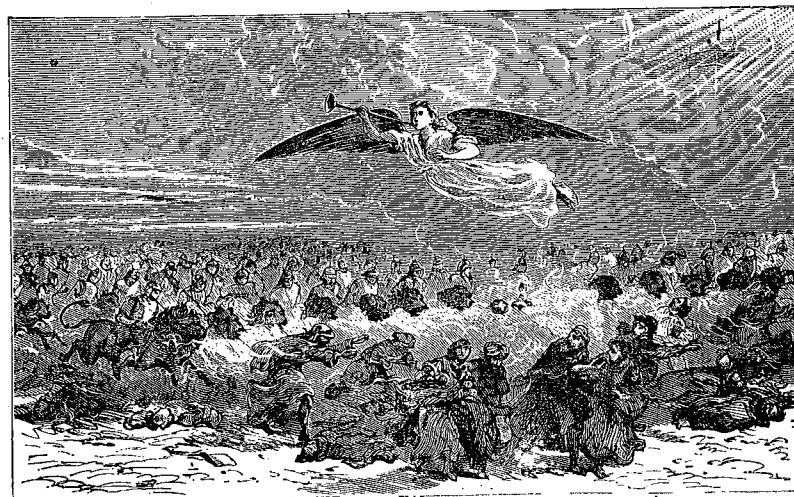
Тому й ми вживаємо цього слова, хоч також ві-

римо, що в Бога кожна подробиця передбачена. І Він справді не “бариться” по нашому, бо й те баріння в Нього передбачене.

Але після сьомої труби “довершиться тайна благовістя” її ніякого вже відкладання не буде. Теперішнє як би відтягання приходу Христа є проявом Божого милосердя до невіруючих, але момент того приходу мусить, однак, надійти і прийде він несподівано “як злодій вночі”. Тоді вже “часу не буде” на ніщо, ні на покаяння, ні поправу чи приготовлення; тоді всім треба буде стати перед Господом такими, якими Він їх застане.

КНИЖКА (Об. 10: 2a, 8-10)

Це не та сама книжка, що була в руках “Сидячого” на престолі під сімома печатками (Об. 5: 1). То була “книга”, а це тільки “книжка”, щебто мала в порівнянні з тією. Та була документом спасіння та викуплення людства і взагалі документом Христового діла, а ця лише пророцтвом про народи і царів многих (Об. 10: 11).

СТРАШНА КІННОТА (Об'явл. 9: 16-19)

Зазначенено, що ця книжка була “розгорнена” (Об. 10: 2, 8), а це означає, що колись вона була закрита. Тільки одна книжка в усьому Писанні була закрита й запечатана до останнього часу, це книжка пророка Данила (Дан. 12: 4-9). Частинно вона розкрита в Об’явленні, але повністю вона розкриється після сьомої труби, тоді відкриється таємниця, звіщена пророкам, а особливо Данилові (Об. 10: 7).

Отже, ця “книжка” можливо й була книжкою пророка Данила, яка, між іншим, дуже подібна до Об’явлення. Слова “Ти мусиш **знову** пророкувати народам”... (Об. 10: 11), показують, що колись подібні пророцтва вже були, а вони були власне в Данила. Ап. Іван мусів з’їсти ту книжку. Це відається дивним, але й по сьогодні є вислови: “Він просто ковтає книжки”, або: “Він пожерає книжки”. Проте, наскільки звичайні книжки можна тільки читати, то Слово Боже повинно бути нашою духовною поживою. Коли Іван їв книжку, щебто читав про установлення царства святих і перемогу вибраного народу Божого (Дан. 2: 44; 7: 12-14, 21-27), то вона була солодка в його устах. Але коли він її з’їв, щебто засвоїв, зрозумів до кінця, збагнув увесь жах і скорботи, які доведеться перенести народові Божому під час панування антихриста (Дан. 7: 21, 25, 11: 31-37), то гірко стало в його нутрі.

Оточ, з’ївиши цю книжку, Іван отримав наказ пророкувати знову те, що було вже пророковане й що було змістом тієї книжки. Тому то Об’явлення дуже подібне до книги Данила.

РОЗДІЛ XI

ДВА СВІДКИ

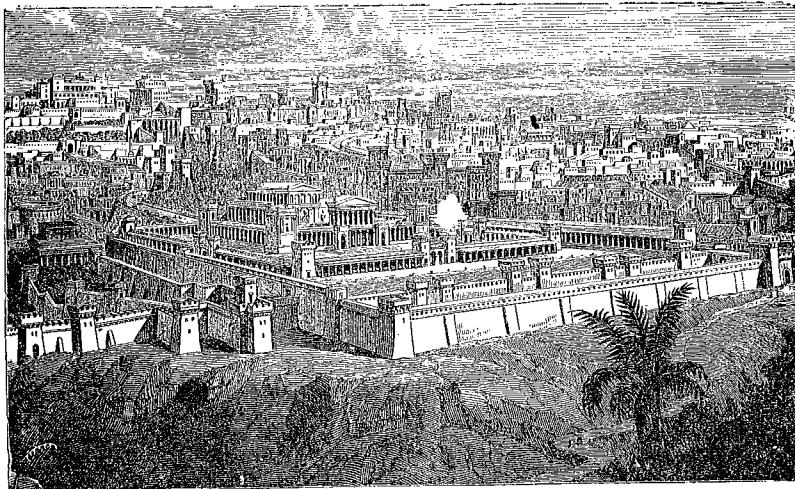
(Об’явлення 11: 1-14)

ХРАМ (Об. 11: 1-2)

Це буде безперечно єврейський храм в Єрусалимі, який до того часу буде побудований, місце знову буде зватися святим (Дан. 9: 24). В ньому буде відновлене старозавітнє богослужіння, поки не сяде в ньому, як бог — антихрист (2 Сол. 2: 3-4), вимагаючи для себе жертв (Дан. 8: 11-12).

Не відомо, хто дозволить євреям будувати храм, тим більше, що на тому місці, де був храм, стоїть тепер магометанська свяตиня Омара. Отже, вона мусить бути знесена. Ця обставина показує, що в Палестині ще мусять зайти великі політичні зміни й, або звесь Єрусалим мусить перейти в руки євреїв, або мусить бути над Палестиною такий протектор, який мав би право дозволити євреям знести мечеть Омара, а побудувати храм. Що ж до засобів, то вони вже є. Ходять поголоски, що американське єврейство приготовило вже навіть увесь матеріял на храм і чекають лише нагоди, щоб його скласти. Тому, вже в першій половині сімки храм буде готовий, а в половині сімки храмом уже завладіє антихрист (Дан. 9: 27).

Наказ зміряти храм означає, що Бог ту відміряну частину признає за Свою і то на означений час, щебто на першу половину сімки (Дан. 9: 27). Потім, хоч сам антихрист сяде в ньому, як бог і поставить там свого ідола (образа звірини), чинячи таким чином в храмі “гидоту спустошення”, позбавлюючи його Божої присутності (Мар. 13: 14), то, очевидно, сам храм офіційно буде при-

ЄРУСАЛИМСЬКИЙ ХРАМ (Об. 11: 1-2)

знаний євреям, а тому погани не матимуть доступу до храму (Об. 11: 2). Поганам буде даний зовнішній двір і ціле місто, де вони будуть господарити 42 місяці, цебто $3\frac{1}{2}$ роки; отже, в другу половину сімки.

Це виключення поган з храму показує, що тоді буде в духовному житті новий лад. Перед тим погани мали доступ до тієї ласки, яку втратили були євреї (Рим. 11: 20-25). Тепер, навпаки, ласка знову вернулась до євреїв, а погани навіть не мають права вступу до храму.

У зв'язку з цим постає ще одне питання, кого розуміє слово Господнє під словом "погани"? Ясно, що всі не-єврейські народи без огляду на те, яку вони визнаватимуть релігію. Згідно з Божим окресленням, поганином є кожен, хто по-поганськи живе (Мат. 5: 47; 6: 7; 18: 17, 1 Сол. 4: 5, 1 Пет. 4: 3). Отже, до тих поган будуть зараховані й ті, що звуться християнами, але ними не є, а є справжніми поганами по своїй поведінці.

ДВА СВІДКИ (Об. 11: 3-14)

Христос почав перебирати владу над землею, а з Ним почали діяти небесні сили, щоб підпорядкувати людей Богові. Але це завдання нелегке. Треба було докладно відвідати половину від зерна, а одночасно треба було діяти так, щоб з половиною не вивіялося й зерно. Тому Господь діє обережно і з великим милосердям. Ось, народи під пануванням антихриста дійшли до такого озвіріння, що майже знищили на землі всяке свідчення про Бога. Ніхто більше з живучих не відважується відкрити своїх уст, щоб сказати щось про Бога, а серця, прагнучі почуті хоч якусь святу вісточку про Бога все ще є. І ось Бог посилає двох таємничих свідків, про яких ніхто не знає докладно, хто вони і звідки з'явилися? Натяк, що "вони стоять перед Богом", дає право думати, що вони прийшли з неба (Об. 11: 4). Але з'явились вони в надзвичайно скромному виді, очевидно, тому, щоб не робити змущуючого вражіння, а щоб ті, які почують їх свідчення, могли вільно прийняти його, або відкинути.

Отже, хто вони? Є різні пояснення й припущення. Одні думають, що це не є особи, а ідеї, цебто це Старий і Новий Заповіти.

Але приглянувшись докладніше, переконуємося, що вони будуть таки особами, а не ідеями. Це видно з таких фактів: вони будуть "зодягнені в волосяницю" (Об. 11: 3), а ідей або взагалі якісь світоглядів чи наук не треба вдягати ні в скромні ні в пишні одяжі.

Вони будуть пророкувати 1260 днів, отже, дуже короткий час; а Старий та Новий Заповіти діють уже тисячі років.

Вони будуть карати людей по своєму бажані (Об. 11: 6), а хотіння і волю можуть проявляти лише живі істоти. Ідеї чи науки це речі мертві самі по собі, тому не можуть самі якось проявитись.

Накінець, їх поб'ють і по них залишаться види-

мі трупи на вулиці, які лежатимуть аж $3\frac{1}{2}$ дні, а потім вони воскреснуть і на очах людей зайдуть на небо (Об. 11: 7-12). Всі ці явища можуть відбутися тільки з людьми, а не з ідеями.

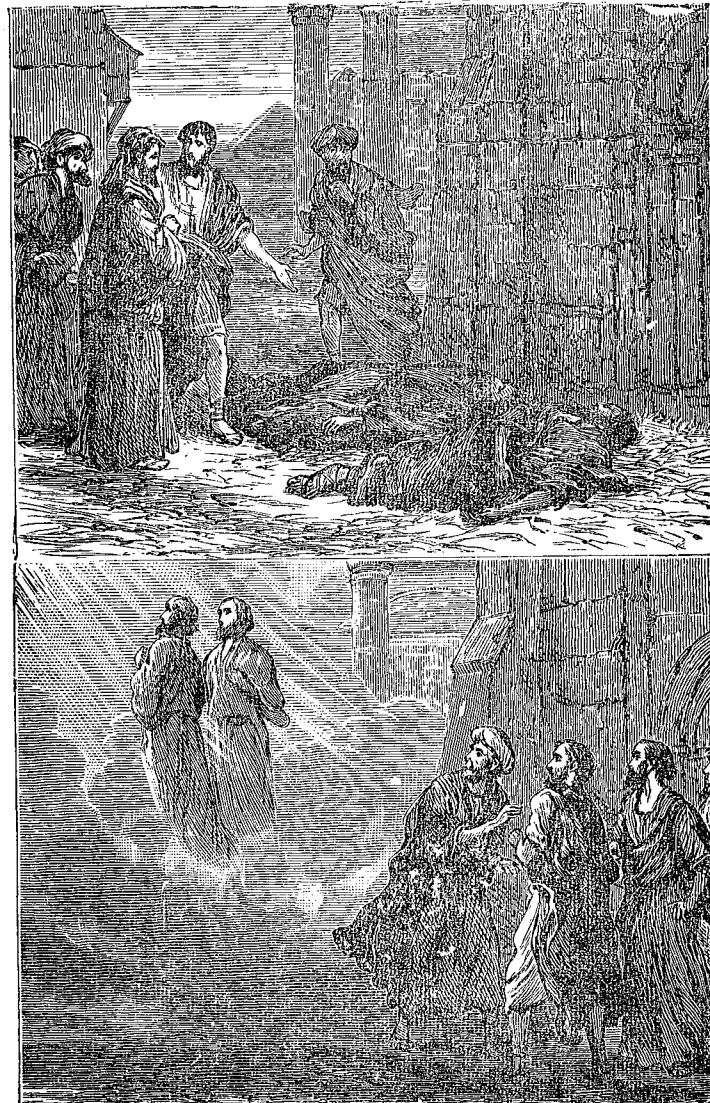
Тому немає сумніву, що це будуть особи, а не Старий та Новий Заповіти. Переважаюча більшість богословів погоджується з тим, що ще будуть особи, але є знову розбіжність думок, хто будуть ті особи?

Опираючись на слова з Євр. 9: 27, що “людям положено вмерти один раз”, багато хто думають, що ці свідки мусять бути з числа тих, що не зазнали смерті, цебто Енох і Ілля, мовляв, вони не вмиралі, а один раз вмерти треба всім. Тому вони ще раз прийдуть перед приходом Христовим, засвіднюють про Нього, скоштують смерть, а тоді підуть у вічну славу. Це видається досить імовірним припущенням й про Іллю немає суперечностей. Навпаки, навіть є виразні пророцтва про те, що Ілля має прийти. Таке пророцтво читаемо в Малахії 4: 5-6: “Ось, Я пошлю до вас пророка Іллю перед настанням дня Господнього, дня великого і страшного”.

Є, правда, думка, що це пророцтво відноситься до Івана Христителя. Але Сам Спаситель, говорячи про Івана Христителя, сказав так: “то Ілля він, що має прийти” (Мат. 11: 14, Мар. 9: 11-12). Отже, як бачимо, що Христос назвав Івана Христителя Іллею, а одночасно сказав, що він, цебто Ілля ще “має прийти”. Притім, Іван прийшов перед першим приходом Христа на світ, а цей прихід не був “страшний”, як пророк предсказав. Тому ясно, що правдивий пророк Ілля повинен прийти перед другим приходом Христовим. Що Іван Христитель не був Іллею, про це він сам засвідчив (Ів. 1: 21, 25). Він діяв лише в дусі й силі Іллі (Лук. 1: 17).

Таким чином ми бачимо, що справді про Іллю є досить ясні пророцтва, що він має прийти перед другим приходом Христовим. Зате про Еноха немає жодної згадки, що й він також мав би прийти.

А, тимчасом, Господь називає тих свідків “Сво-

ВБИВСТВО І ВОСКРЕСІННЯ ДВОХ СВІДКІВ (Об. 11: 7-14)

їми свідками” (Об. 11: 3). А свідком може бути лише той, що бачив або чув про те, про що свідчить.

І ось на горі преображення ми зустрічаємо Іллю зо своїм співтоваришом, що розмовляли з Христом про діло спасіння, що мало доконатися в Єрусалимі (Лук. 9: 30-31). Цих двоє з уст Самого Христа отримали інформації, а тому з повним правом могли б називатися “свідками”. Різниця тільки та, що той другий, який був з Іллею, не був Енох, а Мойсей.

Досліджуючи діяльність і право цих двох свідків спостерігаємо, що власне Ілля й Мойсей вже користали з подібних прав ще при житті на землі. Так Ілля мав право небо зачинити, щоб воно не дало дощу (Об. 11: 6 — Як. 5: 17-18, 1 Цар. 17: 1). Мойсей знову ж мав право перемінювати воду в кров (2 Мойс. 7: 20-21). Обидва вони мали право карати вогнем (2 Мойс. 9: 23-24, 3 Мойс. 16: 35, 2 Цар. 1: 9-15).

Коли читаємо про діяльність цих свідків, то мимоволі стають перед очима Мойсей та Ілля, а не Енох. Притім Енох жив перед потопом, був необрізаний і взагалі не був єреєм. Він був більше загальнолюдський пророк, а тому не міг би мати авторитету серед єреїв. А, тимчасом, цих двох свідків діятимуть переважно в Палестині.

Отже, не Енох, а власне Мойсей і Ілля дуже добре себе доповнюють в цій так важливій праці. Вони обидва користають з найбільшого авторитету в Ізраїлі, вони отримали інформації про діло Христове від Самого ж Христа. Хто ж міг би тоді бути кращими свідками особливо в Палестині, як не цих двох мужів? Тим більше, що обидва вони мають за собою вже великий досвід в боротьбі з жахливим людським злом та спротивом Богові. Але на перешкоді стоять з одного боку смерть Мойсея, а з другого — життя Еноха. Чи це не буде порушенням справедливости, якщо Мойсей буде змушений вмерти два рази, а Енох мав би так і не спробувати смерти? Треба що проблему розв'язати, чи

то абсолютно всім людям “положено раз вмерти”, чи будуть в цьому якісь винятки.

ЧИ КОНЧЕ МУСЯТЬ ВСІ ПОМЕРТИ?

У слові Божому написано ясно, що не всі помермо, але всі перемінимось (1 Кор. 15: 51-52). Це бото всі ті святі, що доживуть до Христового приходу, не померуть, а їхні тлінні тіла зміняться в нетлінні й вони разом з померлими, але воскреслими, будуть підхоплені на хмарах на зустріч з Господом в повітрі (1 Сол. 4: 15-17). Енох уважається символом тих віруючих, що будуть живими підхоплені до Христа. Тому буде цілком логічно припустити, що його тіло разом з тілами тих, кого він символізував, зміниться на нетлінне. Отже, нема ніякої конечної потреби, щоб Енох приходив ще раз на цей світ хоч би для того, щоб бути забитим і перейти через смерть за законом: “людям положено раз померти”. Бо ж буде багато, крім нього таких, що не померуть, а лише зміняться.

Знаємо також з Біблії не менше 8 випадків, коли люди були померли, потім воскресли, але в тлінних тілах і, пізніше вони померли другий раз. Тому й Мойсей, коли б воскрес для свідотства разом з Іллею, а потім знову помер, не був би єдиним винятком. Так що взяття Еноха живим на небо з однієї сторони, а тілесна смерть Мойсея — з другої сторони, не стоять на перешкоді, щоб товаришем Іллі був власне Мойсей, а не Енох.

МОЙСЕЄВЕ ТІЛО (Юди 1: 9)

Є ще одна обставина, яка промовляє, в даному випадкові, на користь Мойсея, а це події навколо його тіла. Взагалі, смерть Мойсея була загадковою і таємничию (5 Мойс. 34: 5-6), яка викликає багато питань. Перше, чому Бог Сам поховав Мойсея, де і як? Чому Бог сковав могилу Мойсея так, що ніхто ніколи не довідався, де він похованний? Чому диявол цікавився Мойсієвим тілом: чи він

бажав зробити з нього ідола для євреїв, чи може знищити, відчуваючи, що в ньому він буде ще раз мати великого противника? Чому архангел Михаїл обороняв Мойсеєве тіло перед дияволом? Чи ж варто було боронити трупа, який розкладається, якщо він на цьому інше не був призначений? Як же сталося, що на горі переображення, померлий Мойсей, а живим узятий на небо Ілля, були в однаковому тілі?

Усі ці питання мимоволі наводять на думку, що Мойсеєва смерть не була звичайною, а тіло його також не було звичайне. Господь, очевидно, від вічності передбачив Мойсея, щоб він був з Ілією в в справах Христових в найтрудніші часи в історії царства Христового. Можливо, для цієї мети Господь заховав Мойсеєве тіло від знищення. Можливо також, що Мойсеєва смерть була такою легкою, що й не вважалася за смерть, а потім він міг воскреснути в такому ж тілі, як мав Ілля й так разом вони приготовляються до великого свідчення й тяжкої боротьби із самим сатаною, в особі антихриста.

Проте, хоч ми й переконані, що це будуть Мойсей та Ілля, але тому, що Бог не виявив чомусь їхніх імен, то й ми не сміємо з абсолютною рішучістю твердити, що то будуть тільки вони. Всемогутній могли і з тодішніх людей вибрати Собі двох свідків і дати їм подібні уповноваження, які колись мали Мойсей та Ілля.

ДВІ ОЛИВИ (Об. 11: 4)

У пророка Захарії є символ на тих “дві оливи” (Зах. 4: 2-3, 11-14). Тоді тими “помазаними оливами” були Зороарабель — цивільний правитель Юдеї та Ісус — первосвященик (Аг. 1: 14), які в трудних обставинах, серед невгаваючих ворожих нападів, будували храм. Їхня велика мужність, непохитна віра та повне впovання на Бога, увінчались повним успіхом. В храм, побудований тими двома “оливами”, ввійшов Христос (Аг. 2: 7).

Так само й служіння цих “двох олив”, Мойселя та Іллі буде проходити при вийнятково трудних обставинах і при спротиві самого антихриста. Але й їх служіння закінчиться славною перемогою й приходом Христа.

СПОСОБИ ІХ ДІЯЛЬНОСТИ (Об. 11: 5-6)

Немає сумніву, що способи їх діяльності можуть викликати критичні зауваги з боку ворогів християнства. Але треба взяти під увагу, що світ, під проводом антихриста, люто винищить усіх свідків Христових і перестане бути чулім до слів ласки й любові. Тому цих двох свідків стосують до світу такі методи, що єдині можуть ще мати якийсь вплив. Огонь, лютста й смерть — ось їхні засоби напоумлення. Вони, при тодішніх умовах, не змогли б і одного дня свідкувати, коли б не були узброєні в ці засоби самооборони. Їх не можна було знищити підступом чи пристрілити із засідки, бо тільки хто лише захотів вчинити їм кривду, як негайно гинув сам (Об. 11: 5). Тому тільки вони змогли протриматися аж 1260 днів, що рівняється $3\frac{1}{2}$ рокам, цебто в усю першу половину сімки (Об. 11: 3).

Можна собі уявити, як лютилися на них вороги разом з антихристом, однак ніхто не міг наложить на них рук. Один задум якоїсь практичної дії на зло цих двох слуг Божих, приносив смерть злочинцям. Тому їх боялися більше, ніж самого антихриста. Люди бачили надзвичайну силу і владу цих свідків, але пояснювали її фальшиво, вважаючи їх може за великих чародіїв, не бажаючи навернутися до Бога, Якого вони проповідували.

Цікаво зауважити, що ми живемо в віці матеріалізму та невір'я, в якому все, що виходить з рамок звичайних понять і не підтверджується досвідченням, відкидається, як абсурд. Люди вважають діючі тепер закони незмінними, а упевненість в незмінності існуючих законів, завжди приводила людей до невіри. І люди сьогодні просто глумляться за всього того, що написано в Св. Писанні. Але

всей цей зростаючий глум є вірною ознакою скорого кінця.

Отже, хоч людська філософія зо своєю надутою мудрістю й недопускає наднатуральних явищ та чуд, то в часи антихриста повірять у чуда й вони. Сьогодні вони всі ті чуда, які описані в Біблії, вважають за божевільне маячиння, але коли почнуть робити чуда демони та сам антихрист, тоді вони повірять в них на свою погибель.

СМЕРТЬ СВІДКІВ (Об. 11: 7-10)

Яким чином антихрист поб'є тих Христових свідків, важко сказати, але це станеться тільки з допущення Божого. Деякі богослови думають, що назовні це станеться так: коли антихристувіде в силу й коли в середині сімки оголосить себе, як Бога, він зажадає собі жертви, на яку спровадить огонь з неба, як це вчинив пророк Ілля (Об. 13: 13 = 1 Цар. 18: 38). А тоді, рівно ж наслідуючи Іллю, поб'є своїх противників тих двох свідків, оголошує іх як лжепророків (1 Цар. 18: 40). Для самих цих свідків це не буде жодною втратою, але для них, що увірюють через них, це буде великим випробуванням.

Трупи їх будуть залишені на майдані міста, як матеріальний доказ сили антихриста, що побив навіть таких неприступних ворогів, таких страшних чародіїв, що навіть дощ потрапили стримати й воду обернути в кров. Це мало також служити для потіхій заспокоєння людей, які жахались цих двох пророків (Об. 11: 10).

Це все віdbудеться в місті Єрусалимі, що ми бачимо зо слів: "де і Господь наш був розп'ятий". Саме ж місто не назване навіть своїм іменем, а іменами тих країн, до яких духовно було подібне, цебто Содом і Єгипет одночасно (Об. 11: 8).

Це цікаве тим, що Єрусалим для євреїв був святым містом, для інших народів також майже святым, бо ж там урядував їх політичний і духовний провідник — антихрист. Отже, для всього світу

Єрусалим був ніби світильником, а для Бога це був Содом і Єгипет. Недармо ж Христос і сказав: "що високе в людей, те перед Богом гідота" (Лук. 16: 15). Так воно було, так є і так буде. Поглянути й сьогодні на всю ту людську велич та на людські святощі і, коли дивитися на них з куту зору Євангелії, то побачимо те саме: Содом і Єгипет.

ВОСКРЕСІННЯ СВІДКІВ (Об. 11: 11-14)

Знівеченні трупи свідків лежать на майдані. Люди оглядають і очам своїм не вірять. "Невже ж це ті, що 3½ роки ніхто не міг торкнутись до них безкарно? Так, то вони. Який же могутній наш вождь, якщо переміг іх!" Можна собі уявити, що творилося в розбещенні натовпі біля тих трупів. Сам антихрист тішився і сильно виріс в своїх очах.

Але недовго продовжувалася радість нечестивих. Через 3½ дні, на превеликий жах, святуючих перемогу ворогів Божих, побиті свідки воскресли й пішли на небо на очах своїх ворогів (Об. 11: 11-12).

В той самий час страшний землетрус руйнує десяту частину міста й вигублює сім тисяч душ. А решта, огорнена жахом, віддала таки славу Богові небесному, що означає, що антихрист був цілковито переможений тими двома свідками-пророками (Об. 11: 13).

Є така народня приказка: "сміється той, хто останній сміється". Так і правдивим переможцем є той, хто останній переможе. Тепер здається, що в світі перемагає сатана, а не Христос. Але це тільки так здається. Він, цебто сатана, лише швидко наближається до свого кінця.

СЬОМА ТРУБА, Об. 11: 15-19

ПЕРЕМИНА ВЛАДИ (Об. 11: 15-18)

Під звук цієї сьомої труби доконаються всі події другої половини сімки, аж поки довершиться Божа таємниця (Об. 10: 7). Це не означає, що ан-

гол буде ж $3\frac{1}{2}$ роки трубити, але з цією трубою розпочинається новий період, в якому виявиться рішучий натиск на землю з боку Христа та розпачлива оборона антихриста. В цей період включенні 7 останніх чах гніву Божого і взагалі всі події аж до установлення 1000-літнього царства. В самий момент трубіння антихрист ще не втратить свого панування. Бо хоч написано: “Перейшло царство світу до Господа...”, але закінчуються ці слова так: “і ти до Господа...”, але закінчуються ці слова так: “і ти до Господа...” не “зацарював” уже, а щойно зацарює (Об. 11: 15). Однак з цього моменту влада сатани й антихриста вже дуже обмежена, дні іхньої діяльності пораховані й Господь щораз більше перебирає владу над світом.

Знаючи це, мешканці неба, не можуть стриматися від радості. Голоси захоплення, подяки й виславляння пролунали в небі (Об. 11: 16-17). Чому небо так тішилося з переміни влади? Тому, що держав і урядів християнських на світі нема, навіть там, де є членами уряду християни. Всі світські держави, навіть з такими міністрами, як пророк Данило, прирівнюються до диких звірів.

- 1) Крилатий лев (Дан. 7: 4).
- 2) Кровожерний ведмідь (Дан. 7: 5).
- 3) Крилатий чотириголовий пард (Дан. 7: 6).
- 4) Страшне чудовище з 10 рогами й залізними зубами (Дан. 7: 7).
- 5) Дворогий баран (Дан. 8: 20).
- 6) Кудлатий однорогий цап (Дан. 8: 21).

Оце й є образи держав цього світу (Дан. 7: 17). Вони повні дикої кровожерності, руйницької пристрасти та насилля. І по сьогодні на террах та пропорах держав, ви знайдете образи диких та хижих звірів або птиць. Останніх дві світових війни, в яких брали уділ переважно християнські народи, цілком підтверджують це біблійне означення держав, як диких, хижих звірів.

Від того часу, як людство передалося сатані, уряди, хоч і Богом встановлені, невідмінно знаходяться під впливом диявола. Що воно безперечно так є, то про це сам сатана сказав Христові, і

Христос не заперечив йому та не докорив за неправду. З цього, мимоволі виникає висновок, що всяка політична влада та сила в світі походить від сатани (Лук. 4: 6-7). Сатана також представлений нам як звір, щебто змій з сімома головами, що є символом повноти його мудrosti та впливів, і з сімома вінцями, що знову є символом повноти його царської влади (Об. 12: 3 = Ів. 12: 31; 14: 30, 2 Кор. 4: 4, Еф. 2: 2; 6: 12).

Отже, диявол є верховний цар, а навіть бог віку цього, а одночасно є звірем, то що ж дивного, якщо й ті, що знаходяться під його впливом, є звірями. Тому то, всі намагання установити правний людяній, або навіть християнський уряд, — надаремні. Ні революції, ні реформи, ні прогрес ліберальних ідей, ні освіта та культура не приведуть до бажаної мети. Звір завжди візьме верх і, накінець, з'явиться таке чудовище, якого світ ще не бачив. Це буде семиголовий рись, з лев'якою пашею, з ведмежими ногами, з десятма увінчаними рогами, з устами, повними богозневаг. Це буде правдивий виплодок пекла (Об. 13: 1-6).

Отже, щоб світ не говорив, як би він себе не величав, всеодно дійсним його царем є сатана, якому світ служить і якому поклоняється (Об. 13: 3-4). Тому, немає жодної можливості дітям Божим приймати урід у політичній діяльності якої б то не було державі світу цього. Тому то Христос ясно заявив, що Його “царство не з світу цього” (Ів. 18: 36) і що Його послідовники також “не від світу цього” (Ів. 17: 14, 16).

Коли протрубить сьома труба, тоді влада почне втікати з рук сатани і протягом $3\frac{1}{2}$ років вона остаточно перейде в руки Христа. Тоді звіряча влада заміниться людською; бо ж правдивою людиною був тільки Христос (Ів. 19: 5), який Сам Себе називав “Сином людським” (Мат. 24: 30, 44; 25: 13,31). Антихристова влада заміниться Христовою, диявольська — Божою. Тоді настане уряд “не від світу цього”. В той період після сьомої труби мусять

згинути ті, "що нищать землю". А всі святі отримають нагороду й то не тільки живі, але й померлі, які воскреснуть (Об. 11: 18).

З'ЯВЛЕННЯ КОВЧЕГА ЗАПОВІТУ (Об. 11: 19)

На небесах існує храм — свяตиня (Євр. 9: 23-24), на взірець якого був побудований мініатюрний єврейський храм (2 Мойс. 25: 40). Гріх створив заслону поміж Богом і людьми (Іс. 59:2), символом якої була заслона в храмі. Смерть Христа роздерла обидві заслони, як дійсну, так і символічну, і божественне знову наблизилося до людей (Євр. 10: 19-20).

Коли протрубить сьома труба, заслона, що відділяє людей від Бога, впаде остаточно й святым відкриється ковчег заповіту, цебто все заховане, але обіцяне нам Богом, символом і сховищем чого служив ковчег.

Для святих це буде ознакою кінця їхніх терпінь, а для безбожних — знаком суду; для віруючих це буде ласка, а для невірних — кара; для дітей Божих це буде батьківський привіт, а для нечестивих — помста.

Ось, підноситься жахлива буря, сліпучі блискавки розтинають небо, громи трясуть землею, небувалий град все вибиває; земля дрижить і хитається. То Бог встає на остаточну розправу в безбожним світом.

Після цього настає перерив в хронологічному бігові подій, які почнуться знову аж з Об. 15: 5. В наступних же розділах подаються деякі важні подробиці, які конче треба знати, щоб мати повну уяву про ту страшну сімку. Події, показані в цих розділах, будуть доконуватися паралельно з подіями, що записані в Об. 16 розділі.

РОЗДІЛ XII

ДВІ ОЗНАКИ

(Об'явлення 12: 1-6)

ЖІНКА (Об'явл. 12: 1-2) ..

Апостол Іван побачив у видінні жінку на небі і це видіння названо "великою ознакою". Цей вираз вказує на щось важливе й багате в наслідки, а не другорядну подію. У цій означені відкривається картина, що переносить нас відразу в кілька періодів. Хто ж ця таємнича жінка? Є кілька припущенів щодо вияснення цього видіння, але ми приточимо для орієнтації лише два. Перше — це католицьке пояснення, яке каже, що під жінкою треба розуміти Марію, а під дитиною "чоловічого роду", — Христата, що під час Вознесіння був узятий до Бога.

Але Марія, після народження Христового, втікала не в пустиню (Об. 12: 6), а в Єгипет (Мат. 2: 16-15). Марія втікала з Дитиною і з мужем Йосипом, а жінка в Об'явленні втікала сама. Втікаючи в Єгипет, Марія рятувала дитя, а жінка, показана у видінні, втікаючи в пустиню, рятувала сама себе (Об. 12: 13-14). Марія втікала від Ірода, а жінка з Об'явлення — від самого сатани (Об. 12: 13). Змій-сатана пустив за своєю жертвою ріку, яку, однак, земля проковтнула (Об. 12: 15-16). Такої пригоди з Марією не було. Накінець, коли змій побачив, що не може нічого вдіяти тій жінці, то "пішов воювати з останком насиňя її". Це показує, що жінка з Об'явлення мала велике потомство, тоді, коли Марія під час утечі не мала ще іншого потомства.

Ці порівняння показують, що показана у видінні жінка ніяк не може бути Марією, бо Марія ніколи нічого подібного не переживала, що довелося пережити жінці з Об'явлення.

ЖІНКА І ЗМІЙ (Об. 12: 1-5)

Є також друге пояснення вже з протестантських кругів, ніби під цією жінкою треба розуміти церкву, яка є вагітна бажанням приводити душі до Христа й в духовних муках вроджує дітей Божих (Гал. 4: 19). Народжена дитина — це має бути та частина церкви, що буде підхоплена із землі на зустріч Христові (1 Сол. 4: 16-17), а жінка, що породила ту дитину, це та частина церкви, яка була негідна підхоплення й залишилась на землі на час панування антихриста.

Приглянемося до цих думок і перевірмо їх. Найперше, апокаліптична жінка вродила дитину “чоловічого роду” (Об. 12: 5), а діти церкви бувають різного роду. Тому, ясно, що тією дитиною не може бути церква. Коли ж узяти містичне чи духовне “тіло Христа” — церкву (Еф. 1: 22-23), то вона, як жінка Христова, є жіночого роду, а не чоловічого (Еф. 5: 22-23).

У Христа нема двох церков, а лише одна. Тому, не може бути, щоб породілля й народжена були одною особою — одною церквою. Бо якщо церква духовно є одною особою, то неможна частину особи взяти до Бога, а частину залишити. Залишитися може тільки щось чуже, неналежне до церкви. Правда, ми знаємо, що будуть узяті не всі, так звані, віруючі; але ж ті, що залишаться, то будуть невідроджені, невірні, негідні, цебто, духовно не приналежні до церкви. То хіба ж можна припустити, щоб ця зодягнена в сонце, увінчана зірками, стояча на місяцеві жінка, то це невідроджена, невірна частина церкви? І хіба це можливо, щоб невідроджені породили відроджених, мертві — живих, грішні — святих? І хіба могло бути, щоб людей, негідних підхоплення, Бог, нараз, оточив такою опікою, що сам сатана не міг ім нічого зробити (Об. 12: 14-16)? І, накінець, якщо та невірна частина церкви втекла в пустиню, то яке ще “насіння” й де по ній залишилося, що з ним пішов воювати сатана, а яке берегло заповіді Божі та мало свідоцтво Ісуса (Об. 12: 17)? І чому те вірне “насіння” не було взяте до Бога разом з вірною частиною церкви?

СНИ ЙОСИПА (1 Мойс. 37: 5-11)

Отже, всі ці міркування ясно показують, що та апокаліптична жінка не є невірною церквою, а її подитина “чоловічого роду” — це вірна церква, а потім ще й третє якесь вірне “насіння” залишилось. Ні, під цією жінкою треба розуміти Ізраїльський народ. Чому, це ми побачимо з дальших вияснень. Найперше, мусимо переконатися, що ізраїльський народ дуже часто виступає в Біблії під видом жінки. Наприклад, він є жінкою, якої мужем є Сам Бог (Іс. 54: 5-6). То, коли той народ відходить від Бога, то він стає жінкою — вдовою (Іс. 47: 7-9), або й розвідкою (Іс. 50: 1). Коли той народ починає шукати інших богів, тоді Бог називає його жінкою — блудницею (Єр. 3: 1-3). Подібних думок в Св. Писанні є дуже багато.

Навіть одежа цієї апокаліптичної жінки, сонце, місяць і 12 зір вказують на Ізраїля, бо ж вони відповідають пророчому снові Йосипа (1 Мойс. 37: 9-10) і означають самого Ізраїля — Якова, його

жінку і 12 синів. Одежа ця означає також славу, сяйво (Суд. 5: 61, Пс. 89: 36-38, П. П. 6: 10, Мат. 13: 46). Взагалі, соняшний одяг — це небесна слава перемоги над силами зла. Це символ сяєва божественної істини, яким огорнені діти Божі. Вірні Богові чи то в Старому, чи то в Новому Заповіті, були носіями небесного світла.

Місяць — символ земної мудрості, знаходитьться під ногами жінки. Земна мудрість також є маленьким світлом, але діти Божі ніколи нею не задовольняються; вона у них під ногами.

Вінок із дванадцяти зір означає дванадцять патріархів, як світильники морального світу; вінець їхніх дванадцяти племен Ізраїля.

Дитиною “чоловічого роду” є Христос, про що дамо ще докази, тут лише згадаємо, що Він дійсно народився від Ізраїля (Рим. 9: 4-5), що коштувало той народ не мало тяжких муж, які представлени у видінні Об’явлення як “муки породу”.

МУКИ ПОРОДУ (Об. 12: 2)

Після упадку в гріх перших людей, сатана довідався з уст Самого Бога, що власне насіння тих людей, властиве “насіння жінки” розчавить йому голову (1 Мойс. 3: 14). Це спонукало сатану розпочати акцію, щоб не допустити до народження того “насіння”.

Першою жертвою цієї акції був Авель, що згинув з руки свого брата Каїна. Отже, одного брата сатана знищив фізично, а другого — духовно, але Бог замінив їх іншим “насінням” (1 Мойс. 4: 25).

Тоді сатана послав на світ своїх анголів, що впали разом з ним, щоб вони почали псувати та розбещувати світ (1 Мойс. 6: 1-5, 11-13). Тут ті анголи носять ще чудове своє старе імення, до якого вони вже не мали права. Це імення: “сини Божі” (Йов. 1: 6; 2: 1; 38: 7).

Декому трудно погодитися з думкою, щоб під “синами Божими” розуміти анголів, бо ж, мовляв, анголи — духи, як же вони могли женитися з доњ-

ками людськими? І такі люди пробують пояснювати це місце так, що сини Божі — це потомки Сифа, а доньки людські — це потомки Каїна. Отже, мовляв, через супружі зв'язки віруючих з невіруючими, світ дійшов до остаточної деморалізації.

Але таке пояснення цілком незадовільне. Бо Св. Писання свідчить, що тоді увесь світ відпав від Бога (1 Мойс. 6: 5, 12), тому поміж людьми не могло бути “синів Божих”. Всі одинаково, як потомки Каїна і Сифа були дітьми сатани. Поговоримо, коли б ті “сини Божі” були звичайними грішниками з покоління Сифа, то чому від іхнього подружжя з такими самими грішницями, але вже з покоління Каїнового, родились, нараз, велетні та потужники (1 Мойс. 6: 4). Коли ж навіть ті потомки Сифа й дійсно були віруючі, то яким чином супружній зв'язок віруючого з невіруючою міг впливати на народження могутніх та високо славних велетнів? Тому й ясно бачимо, що перед нами факт незвичайний, а якийсь дуже таємничий. І ось, апостол Юда, дає нам ключа до цієї таємниці. Він пише про анголів, “що не зберегли **початкового** стану свого, але кинули житло своє”, а “чинили перелюб і ходили за іншим тілом” подібно тому, як це чинили Содом і Гомора (Юд. 1: 6-7).

Немає жодного сумніву, що ті анголи — перелюбники, це й були оті “сини Божі”, що пригортались до дочек людських і тим плодили потомство, що допровадило світ до повного розбещення. Той світ згинув у водах потопу, але не згинуло хоронене Богом “насіння”, воно залишилось в родині Ноя.

Після цього лінія звузилася. До цього часу те “насіння” треба було шукати по всьому світі. Відтепер ізраїльський народ став носієм того “насіння” (1 Мойс. 12: 3; 22: 18 = Гал. 3: 16).

Отже, Ізраїль завагітнів Божою обітницею, тому нічого дивного, що вся увага сатани була тепер склерована на цей народ і він буде робити все, щоб не допустити з'явитися обіцяному “насінню”, яке

розвавить йому голову. Тому, всі переживання й муки цього народу, мають безпосередній зв'язок з цією духовною вагітністю.

Бог дав Авраамові обітницю (1 Мойс. 12: 3; 15: 8, 22: 18). Сатана про неї добре знав. То чи ж не він подбав про те, щоб Сара була неплідна (1 М. 11: 30). Але дяка Богові, що ніякі сили не можуть змінити Божої обітниці й Ісаак таки народився від неплідної Сари (1 Мойс. 17: 15-16, 19). І ось, тут нове досвідчення падає на голову Авраама: Бог заjadав у жертву Ісаака (1 М. 22: 1-2). Чому? Адже ж Бог ніколи не жадав людських жертв. Для нас заховані закулісні дії, але книга Йова, та Об. 12: 10 відкривають нам дещо таємницю певних подій. Авраам безперечно кохав Бога, це знов і сатана, але Авраам також сильно кохав свого одинака, в якому власне містилось оте “насіння”. Як його знищити? Ось, сатана і міг виявити думку, що Авраам напевно любить сина більше, ніж Бога. Але Бог засоромив ворога, коли виявилось, що Авраам був готовий на все.

А неплідність Ребеки, дружини Ісаакової, була хіба припадковою? Як могло статися, що кохані дружини аж трьох патріархів підряд були неплідними? І зажурений Ісаак аж сорок років молився про дарування йому потомства (1 Мойс. 25: 20-21, 26). Немає сумніву, що ці тяжкі переживання патріархів мають зв'язок з появленням “насіння”.

Задум Ісава вбити брата свого Якова (1 Мойс. 27: 41) також був не від Бога і він не є без причини. Бож якщо Ісав був настільки байдужий, що за миску юшки міг продати своє первородство, яке давало певні привілеї, то чого він розгніався за втрату благословіння, яке могло й не сповнитися? Але тут діяла прихована рука сатани, щоб знищити того, хто був носієм того обіцянного “насіння”.

Або ось, наказ фараона вбивати всіх єврейських дітей чоловічого роду, чи не є це розпачлива спроба сатани перервати лінію, з якої мало б постати те “насіння”? (2 Мойс. 1: 22). Можна уяви-

ти собі, скільки моральних мук мусів витерпіти із-раїльський народ із-за такого приказу.

Особливо зауважується намагання сатани знищити те насіння в царській лінії Месії юдейських царів. Ось, син Йосафата Йорам вигубив усіх братів своїх (2 Пар. 21: 4). Залишився, значить, тільки він один. Його дітей зустріла та сама доля (2 Пар. 21: 16-17; 22: 1), а все ж один Охозія залишився. Діти ж Охозії знову були вимордовані іхньою бабунею Готолією (2 Пар. 22: 9-12). На цей раз сатана за своє знаряддя вибрал жінку, з ясною метою, щоб вона вимордувала усе царське покоління чоловічого роду. І все ж таки один однолітній хлопець Йоас знову залишився. Так що святе "насіння" спочивало в делікатному тілі дитини.

Бог ніби глумився над сатаною і все звужував лінію, в якій зберігалося те обіцянне Богом "насіння", а не давав проте можливості сатані знищити його. Інколи видавалося, що сатана вже осягнув мету, аж тут виявiloся, що він знову не попав.

Ось, єреї у неволі вавилонській. Царський рід ніби закінчив своє існування. Все перемішалось і напевно сам сатана загубив лінію, але знов, що вона не перервана. Тому він навчив Амана, першого міністра царя Артаксеркса, щоб знищити увесь єрейський народ. Все було докладно підготовлене й вийшло все ж таки навпаки. Сам Аман згинув, а "насіння" залишилось (Ест. 3: 8-15).

Подібну спробу робив також сирійський цар Антиох Епіфан і також нічого не осягнув.

Усе це чимало мук спричинило "діві сіонській", аж поки вона вродила дитя "чоловічого роду", що всі народи має пасти залишеною палицею.

Тяжко страждав єрейський народ перед самим Христовим народженням. Він тоді знову був згубив незалежність. Над Палестиною запанували римляни, які поставили царем Ірода, ідумейського ро-ду (1 Мойс. 36: 9). Цей Ірод, якого ще й називали "великим", так боявся за своє положення, що спеціально вишукував усіх, хто походив з царського

роду Давида й винищував їх. Це було останнє зу- силля сатани, щоб знищити лінію роду, з якого ма-ло прийти обіцяне "насіння", яким є Ісус Христос (Гал. 3: 16).

ЗМІЙ (Об. 12: 3-4)

Це стародавній змій, що є дияволом та сата-ною (1 Мойс. 3: - = Об. 12: 9). Але не завжди він був змієм. Попередне його імення було повне пое-тичної краси. Він називався "Досвітня Зоря" (Іс. 14: 12-14). Помазаний херувим (Єзек. 28: 14), а пома-зувалося тільки царів. Отже, він був царський хе-рувим. Він був також "печаткою досконалості", "повнотою мудрості", на що вказують його сім го-лів, і він був "вінцем краси" (Єзек. 28: 13).

Але той царський херувим упав, збунтувався проти Бога, сам захотів стати богом і стався змі-єм (Іс. 14: 12-15, Єзек. 28: 15-17). Але навіть як змій, він все ще заховує свою царську велич і вла-ду. Його червоний (огняний) колір хоч і вказує на те, що він "революціонер" і душогуб від початку (Ів. 8: 44), то одночасно нагадує також царську одіж тих часів: порфіру й пурпур. Також вінці на всіх його семи головах вказують на повноту його царської влади. Роги завжди були символом си-ли (5 Мойс. 33: 17). А цей змій мав їх чомусь аж десять. Нам трудно зображені, чому їх десять, а не сім або чотирнадцять. Однак, нема сумніву, що й вони означають велику силу сатани та згубність ті-єї сили. Сам Спаситель не заперечив йому, коли сатана говорив про свою царську владу (Луки 4: 5-7), а навпаки, навіть Сам підтверджив, що він таки має своє царство (Мат. 12: 24-30). А апостол Духом Святым написав, що він керує всім проводом світо-вих урядів (Ефес. 6: 12).

Отже, сатана був один з самих видатних ство-рінь, князь духовної епархії; володів страшною си-лою і владою. Якщо він задумав стати навіть рів-ним Богові, то мусів він мати на це певні підстави. Не можна його за це навіть осудити в безумстві, як-

ЗМІЙ

(Об. 12: 3-4)

що ми можемо сьогодні ще зустріти людей, що ледве на ногах тримаються, а кажуть, що вони боги. Якою славою та авторитетом користався сатана серед анголів видно з того, що він потягнув їх за собою аж одну третю частину (Об. 12: 4).

Тут, правда, ужите слово “зорі”, але це ж ясно, що то не можуть бути планети та сонця. Зорями називалися анголи (Йова 38: 7). Сатана сам — “порання зоря” потягнув тих, що були під його владою. Як видно, що ті “поранні зорі” були анголами типу сатани, а він був їхнім начальником. При створенні землі всі ті “поранні зорі” і “сини Божі” тішилися та раділи, а пізніше й одні й другі полетіли за сатаною (1 Мойс. 6: 1-5, Йов. 38: 7 = Об. 12: 4).

Таким чином сатана не тільки потягнув за собою багато князівств небесних, але й потягнув першого князя землі — Адама, заволодівши його владою, насліддям і навіть потомством (Ів. 14: 30; 16: 11). З наведених текстів бачимо, що навіть Спаситель не людину називає “князем цього віку”, а сатану. Так витворилася велика сила зла на землі: безліч безтілесних упавших анголів обтяжують і наповнюють злом повітря й мільйони тілесних людей заповнюють злом землю, а сатана всім цим керує (Ефес. 2: 1-3).

Від такої сили зла не могло врятувати землю ні одне створіння. Бо ж як протиага злу вимагалась така сама сума доброти й любові, а великий людській провині треба було протиставити відповідну велику жертву. Ні один херувим чи серафім не в силі був узяти цього обов’язку на себе. Тому мусів узятись за цю справу спасіння Сам Предвічний Син Божий. Знав про це цей страшний змій, тому він так намагався, щоб пожерти те “насіння”. Тому то й Христові прийшлося пережити стільки понижения, ганьби, муки і смерть, і все перенести без гніву й нарікань, і навіть без найменшого недоброго почуття.

Отже, щоб зрозуміти величину відпавшого духа, треба зрозуміти розповсюдженість, силу й владу царства того духа, а також треба зрозуміти величезну ціну жертви, яка зломила владу того царства. Ось, чому він названий “великим змієм”.

ДИТИНА (Об. 12: 5)

Вище було вже сказано, що під цією “дитиною чоловічого роду” треба розуміти Ісуса Христа. Бо ж уже пророк Ісаї 9: 6 називає Його “хлоп’ятком”, цебто “дитиною чоловічого роду”. Також псалмист пророкує, що то Син Божий буде пасти народи залізою палицею (Пс. 2: 7-9). Це підтверджується також в Об. 19: 15. Ясно, що ця “залізна палиця” має символічне значення й означає сильну владу, залізну дисципліну. Ця залізна палиця є

виключно власністю Христа і вже Він від Себе обіцяв поділитися цією владою зо Своїми переможцями (Об. 2: 27).

Отже, нема жодного сумніву, що цією дитиною є Христос, але матір'ю Його в цьому видінні не є Марія, від якої Христос прийняв тільки тіло, а є ідеологічно-символічна матір', якою є увесь ізраїльський народ, як ми вже бачили з Рим. 9: 4-5. Це тим більше стає очевидним, коли досліджуємо описані переживання цієї апокаліптичної жінки, які з Марією ніколи не траплялися, а власне траплялися з ізраїльським народом.

БАЖАННЯ ЗМІЯ З'ІСТИ ДИТИНУ (Об. 12: 46)

“Діві Сіонській” прийшлося пережити тяжкі муки породільні, тому що сатана не хотів допустити з’явитися “насіння”. Коли ж воно, все-таки, з’явилось, він рішився знищити саме “насіння”. Слідкуючи за життям Христа, не тяжко доглянути ті сатанинські намагання. Всі ми знаємо ту страшну трагедію, яка сталася в Вифлеємі, де Ірод винищив усіх дітей, бажаючи вбити Христа. Це не є тільки випадкова лють деспота, бо ж Ірод тоді вже був не молодий і не міг він бути настільки наївним, щоб припустити, що те новонароджене дитя, ще перед його смертю виросте й скине його з престолу. До речі, Ірод помер через рік чи півтора після вимордування вифлеємських дітей. Тому ясно, що цю жахливу лють запалив у ньому сатана, бажаючи знищити Христа більше, ніж сам Ірод.

Далі, дитячі роки Христа окутані таємницею й ми не знаємо, що прийшлося Божественній Дитині переживати, але ми певні, що сатана не спав. Та ми також певні, що й Отець Небесний не спав, тому сатана не міг нічого вдіяти.

Але ось Христос прийняв хрещення. І негайно приступає до Нього спокусник. Він намагається втягнути Христа в гріх і тим погубити Його духовно, щоб Він не міг взяти наших гріхів на Себе, а щоб мусів померти за власний гріх. Але в тих спо-

кусах була також спроба й фізичного знищення Христа. Бо це ж ясно, що коли б Христос прийняв пропозицію сатани й скочив з наріжника храму в глибоке провалля кедронського потоку, то безпекенно загинув би (Лук. 4: 9).

Незрозумілий також раптовий гнів назаретян, земляків Христа, що забажали насильно доконати над Христом те, що не вдалось сатані, це бо скинути Його із скелі і вбити. Перед хвилиною вони захоплювались Його науково і, нараз, така завзята лють. Ясно, що це змій хотів пожерти “Дитину” (Лук. 4: 20-22, 28-29).

Страшна буря на Галилейському озері мала ту саму мету, знищити Христа фізично (Мат. 8: 24-27). Сказано, що Христос заборонив вітрові; а забороняти мертвим речам не можна; тому доводиться думати, що заборона відносилася до того, хто творив вітер. А це був, без сумніву, той самий змій, що хотів пожерти “Дитину”.

Багато разів юдеї намагалися та змовлялися вбити Христа (Ів. 5: 16-18; 7: 1; 8: 59; 10: 31, 39; 11: 53). Кілька разів вони вже хапали каміння, щоб Його укаменувати. Життя Христове завжди було в великій небезпеці. Це була праця того самого змія, бо народ сам від себе не мав би защо так ненавидіти великого доброчинця (Ів. 10: 32).

А тяжка, кривава боротьба Христа зо смертю в Гефсиманії (Лук. 22: 42-44 = Євр. 5: 7). Чи не був це останній розпучливий напад темних сил на Христа, щоб убити Його в Гефсиманії та не допустити до Голгофи, де Христос мав померти за Божим пляном за гріхи людства? Так, це дійсно був такий напад, але Отець Його спас і сатані не вдалося умертвiti Христа в Гефсиманії (Євр. 5: 7).

Оце все й були ті намагання змія з’істи Дитину та не допустити жертви до жертівника. Коли ж Христос, накінець, всетаки помер за гріхи людей, хоч не за пляном сатани, але за пляном Божим, сатана мав ще надію, що Христос не вийде з воріт

смерти (Йов. 38: 17). Але Христос воскрес і здобич висковзнула змієві з самої пащі.

ВЗЯТТЯ ДИТИНИ ДО БОГА (Об. 12: 5б)

Це виповнилося під час Вознесіння (Марк. 16: 19). Правда, коли Христос вознісся на небо, Він уже дитиною в розумінні фізичному не був, але духовно Він завжди був, є і буде Сином Ісусом, щебто Дитиною Божою. Для батька чи для матері їхні діти є завжди для них дітьми, чи вони малі чи дорослі.

Чи це Вознесіння Христа обійшлося без перешкод? Тож Христос мусів пройти через земну атмосферу, а там же панує сатана (Еф. 2: 2; 6: 12). Чи не попробував сатана ще востаннє загородити Христові дорогу? Немає на це ясних вказівок в Божому слові, а все ж таки є думки, які дозволяють нам робити певні припущення. Ось, слова з Кол. 2: 15 бриняТЬ так: "Розбройши влади й начальства, сміливо їх вивів Він на посміховисько, перемігши їх".

З контексту бачимо, що це сталося після Христової смерті, а після смерті Христос не мав більше ніякої стичності з людськими владами та начальствами. Тому ясно, що мова тут про духовні влади та начальства й притім про влади ворожі Христові, яких Він мусів перемогти. Отже, цей факт показує, що була боротьба поміж Христом і владами темряви, не знаємо тільки, де та боротьба відбулася? Але це пояснює друге місце з Еф. 4: 8, що каже: "Ти піднявся був **на висоту**, полонив полон і людям дав дари". Тож бачимо, що боротьба відбулася на "висоті" і власне там Він "полонив полон".

Попробуємо уявити собі, як це могло бути? Наприклад, Христос обіцяв, що коли Він відійде, то пошле Святого Духа (Ів. 16: 7). А тимчасом, Дух Святий зійшов допіро через 10 днів після Вознесіння. Чому таке спізнення?

Отож, цілком можливо, що якраз тоді Христос,

в супроводі 12 легіонів анголів (Мат. 26: 53), прокладав переможну путь до престолу Отця, відбиравчи силу і право у влад, перемагаючи піднебесні начальства. І коли Христос остаточно "полонив полон", це було позбавив волі діяльності тих, що полонили духовно людей у свою волю й Самому Христові противились, тоді "людям дав дари", які приніс Дух Святий (1 Кор. 12: 4).

Отже, щоб очистити дорогу з землі на небо пішло аж 10 днів. Зате, від того часу, дорога на небо відкрита й безліч відкуплених ідути туди без жодних перешкод і без страху. Сатана більше не сміє ім загородити дороги.

ВТЕЧА ЖІНКИ В ПУСТИНЮ (Об. 12: 6)

В нашому тексті поміж "взяттям до Бога дитини" (вознесінням), і втечею жінки нема, ніби, проміжка, а тимчасом, Вознесіння вже було давно, а втеча жінки все ще належить до майбутнього. Цей проміжок часу заповнений історією церкви й він дорівнюється проміжкові поміж 69 й 70 сімками. Пророк Данило як рівно ж і апостол Іван, говорячи про історію свого народу, пропускають час відкінення Богом Ізраїля й будування церкви з усіх народів. Ізраїль тепер, як духовна нація, для Бога не існує, а числиТЬся нарівні з поганськими народами. Тому, на 69 сімці перервалася окрема історія ізраїльського народу й цей перерив буде продовжуватися аж поки Ізраїль, як нація, навернеться до Христа. Тоді розпочнеться 70 сімка.

Подібні явища зближувати далекі від себе події трапляються у пророків. Ось в Іс. 61: 1-2 сказано, що Христос буде проповідувати "рік примирення Господнього й день помсти Бога нашого". "Рік примирення" почався з першим Христовим приходом (Лук. 4: 18-21), а "день помсти" настане під час Його другого приходу (2 Сол. 1: 7-8). А між цими двома подіями є ціле море ласки Божої, що продовжується ось уже біля двох тисяч років. А в пророка на цей перерив і натяку нема.

Ще є одна трудність в зрозумінні цього тексту, а власне така, що Об'явлення — це відомості про те, що має бути (Об. 1: 1) і під час Об'явлення стається тільки втеча жінки-Ізраїля. Її ж вагітність Божою обітницею, народження Дитини-Христа, бажання змія з'їсти Дитину й вознесіння її до Бога, все це належить до далекого минулого. То навіщо ж Бог показав Іванові те, що було, коли ж Він мав йому показувати те, що є, що має бути?

Це, в даному випадкові, було конечне тому, що коли б Господь не показав був минулого, то ніхто не зрозумів би й майбутнього. Коли б цей 12 розділ Об'явлення був почався з 6 вірша, де говориться про втечу жінки в пустиню, то ми ніколи не довідалися б, що то за жінка, кого вона уявляє й завіщо змій переслідує її з такою завзятістю? А так перших 5 віршів є чіби тлом картини, на якому стають ясними решта подій. Коли б не було цього видіння з минулого, ми б не знали таємниці тяжких і несподіваних напастей на Ізраїля, не знали б також причини таких нераз раптових вибухів люті людей проти Христа і всіх інших небезпек, які Він пережив. І взагалі не знали б, із-за чого й по якій лінії йшла боротьба сатани з Богом. А так це чудове видіння, немов той чародійний ключ, за один раз відкриває нам багато таємниць минулого й показує ясну картину майбутнього.

ВІЙНА НА НЕБІ Об. 12: 7-17

ПРИЧИНА ВІЙНИ (Об. 12: 7а)

Важко сказати, яка буде дійсна причина цієї війни, але можна припустити, що вона буде викликана підхопленням церкви. Церква, як читаемо, буде взята на хмарах в повітря (1 Сол. 4: 17), а повітря — це сфера панування сатани (Еф. 2: 2; 6: 12).

Тому нічого дивного, якщо він попробує вчинити напад на церкву. Це могла бути також остання спроба сатани перешкодити Христові прийти зо

святыми на землю, щоб влаштувати Своє царство, позбавляючи тим самим царства сатану.

Об. 12: 10 показує, що до того часу сатана мав доступ аж до Бога, де він обвинувачував дітей Божих. Можливо, що й ця обставина спонукала небесні сили скинути його з неба й замкнути йому назавжди туди доступ. Також той факт, що він потягнув за собою третину анголів, показує, що він провадив агітацію поміж анголами (Об. 12: 4). Можливо, що він і далі провадив свою ганебну справу, тому Господь дав наказа скинути його з неба раз і назавжди.

Могли також бути причиною цієї війни всі, приточені нами міркування, а могло бути також ще дещо, чого ми не знаємо; адже ж є явища, оповіті для нас таємницею до часу. Ми певні, що в вічності довдаемося про багатенню великих і страшних подій, що відбувалися навколо нас, а ми про них досі нічого не знали.

Одне, що ми знаємо напевно, це те, що війна та почалась перед віками, а закінчиться по скінченні теперішньої людської історії. Між Богом і сатаною ніколи не було замирення, але стратегію Бога ми не завжди могли збагнути. Напр., ми ніяк не можемо зрозуміти, чому Бог дозволив сатані з'являтись перед Його лице й оскаржувати віруючих, але, очевидно, це було потрібним. Він, як видно, відігравав ролью прокурора, зате Христос був і є нашим Адвокатом (Євр. 7: 25, 1 Ів. 2: 1).

АРХАНГОЛ МИХАЙЛ (Об. 12: 7б)

Ця війна виявила, що архангол Михаїл — це вождь небесних сил. Інші місця зо Св. Писання виявляють ще й інші сторони цього знаменитого архангела. Напр., з Дан. 10: 13 бачимо, що Михаїл є найвизначнішим князем небесної епархії. Очевидно, він один, а може навіть єдиний з-поміж анголів, що переважав силою сатану. Він є також оборонцем народу ізраїльського (Дан. 12: 1). Його завжди посидалося, коли треба було зломити силу сатани

та стримати його діяльність. Власне, ніхто інший, а він виступив, щоб оборонити перед сатаною Мойсеєве тіло (Юд. 1: 9). Він також виступив в боротьбі за об'явлення про майбутність Ізраїля (Дан. 10: 12-14). Також, ось і тепер, він виступив, щоб позбавити сатану права перебувати в небесних сферах (Об. 12: 7-8). Той факт, що він є вождем тих анголів, які будуть супроводити Христа в Його прихід і те, що він уже в Старому Заповіті помагав Христові (Дан. 10: 5-14, 20-21), показує, що він найближчий співпрацівник Христа.

На цій підставі можна припустити, що то його анголи служили Христові в пустині (Мар. 1: 13) і що то вони мали з Ним постійний контакт (Ів. 1: 51). Нема сумніву, що то Михаїл був начальником тих 12 легіонів, що були готові кожної хвилини стати в обороні Христа (Мат. 26: 53). Це також він поспішив на поміч Христові в Гефсиманії, коли сили сатани намагалися вбити Його там (Лук. 22: 43). Це на його голос пропретить та Божа труба, що збудить померших у Христі (1 Сол. 4: 16).

Отакий то є цей славний вождь архангол Михаїл! Тому, не дивно, що йому буде доручене таке велике завдання, як очищення небес від сатани і від його анголів.

НАСЛІДКИ ВІЙНИ (Об. 12: 8-9)

Сатана й його анголи будуть скинені з неба. Святе Писання нам каже про троє небес (2 Кор. 12: 1-4). Ми думаємо, що сатана мав право бути на першому небі, щебто в земній атмосфері. Міг він бувати і в другому небі, щебто в міжпланетних сferах. Але до третього неба він доступу, може, не мав. Оскаржувати ж святих він міг тому, що він дух, а для духа нема фізичних перешкод. Тепер же він скинений з другого і з першого неба. Воно після того стало чисте (Йов. 15: 15). Там поставили престоли й влаштували судову палату, в якій буде суджений світ (Дан. 7: 9-10, Об. 20: 4).

На землі ж тоді, в повному значенні слова,

АРХАНГОЛ МИХАЇЛ (Об. 12: 7)

сповниться написане: “Як було за днів Ноя”, цебто, як тоді в розбещенні світа приймали уділ впавші анголи (1 Мойс. 6: 1-8), так буде й тепер. Втручення темних сил в життя народів стане очевидним.

Отже, сатана на небесах хотів поставити свого престола вище престолу Божого. Там його побили й скинули на землю. Але він погубив також землю, тому й на землі свого часу він отримає остаточну кару.

РАДІСТЬ НА НЕБІ, ГОРЕ НА ЗЕМЛІ (Об. 12: 10-12)

Слова “братів наших скаржив” показують, що сатана обвинувачував тільки тих, що були ще на землі. Проти тих, що були вже на небі, він не відаважувався вносити оскаржену; не мав ніякої підстави. Але ті віруючі, що на землі, часто дають йому підставу, на якій він може їх оскаржувати. Особливо тяжко Богові вислуховувати такі оскарження, в яких є багато правди. Якщо він потрапив оскаржити Йова в користолюбстві (Йов. 1: 8-11), то тим більше він оскаржує тих, що й сotoї частини не варти Йова.

Своїми оскарженнями та інтригами сатана вносила на небо певну тінь замішання. Тому небо, звільнившись назавжди від диявола, тепер радіє. Але для землі настане тоді велике горе. Бо диявол ясно побачить, що він програв усе і відчуватиме, що години його діяльності пораховані, тому й почне діяти з невимовною лютістю. Під знаком цієї сатанинської лютості й буде проходити ціла друга половина сімки, цебто 3½ роки.

Але ті, що покладатимуться на кров Христову та на Його слово, і не дбатимуть про своє тіласне життя, переможуть сатану навіть в ті люті та страшні дні.

ПУСТИНЯ ВТЕЧІ (Об. 12: 13-16)

Перед тим, як говорити про саму пустиню, треба згадати ще втікачів. Перед тим було сказано, що

САТАНА І ЙОГО АНГОЛИ СКИНЕНІ НА ЗЕМЛЮ (Об. 12: 9)

тією таємничую жінкою, яку змій переслідував за народження Дитини чоловічого роду, є ізраїльський народ. І ось, той народ, що в таких муках по-родив Христа, стався також винним в Його вбивстві (Мат. 27: 25). Гнів Господній переслідує той народ (5 Мойс. 28: 64-67, Пр. 28: 17). Однак, народ ізраїльський не навмисне стався вбивцею Христа (Лук. 23: 34, Дії 3: 17, 1 Кор. 2: 8). А такі не навмисні вбивники мають право на втечу (4 Мойс. 35: 11). Господь же й через пророка, і Сам особисто наказав, щоб утікати, коли загрожуватиме небезпека (Іс. 26: 20-21, Мат. 24: 15-22).

Наприклад, під час панування антихриста, появиться в храмі “гідота спустошення” (Мат. 24: 15). Гідотю в Св. Писанні завжди називаються ідоли (1 Цар. 11: 5-7). Вони ж і створюють спустошення, цебто там, де є ідоли, нема Бога (Єзек. 14: 5, 2

Кор. 6: 16). Отож, коли фальшивий пророк зробить ідола з антихриста, він, безперечно, поставить його в храмі, а тим самим створить “гидоту спустошення” (Об. 13: 14-15). Тому антихристовому ідолові всі мусять поклонятися під страхом смерті. Тому то ті, що не захочуть цього вчинити, будуть змушені втікати з центру ідолопоклонства. А тому, що на євреїв буде звернена особлива увага, як на противників ідолопоклонства ї як на прихильників Христа, то вони будуть змушені втікати найперше. Але ми пам'ятаємо, що головна причина ненависті сатани до ізраїльського народу — це та, що від того народу народився Христос, ідол же антихриста буде тільки приключкою, яка дасть сатані видиму причину виявити ту свою ненависть. Але сатана, як невидимий дух, не мав права безпосередньо знищити євреїв, тому він діяв через антихриста. Антихрист же хоч і був сповнений сатанинського духа, всетаки був людиною, від якої можна було втекти. І Ізраїль втік в пустиню (Об. 12: 6).

Де знаходилася ця пустиня? В Палестині є пустиня тільки на південь від Мертвого моря, в землі, що колись називалася Єдом (Йоіль 3: 19), бо була заселена потомками Ісава, який був прозваний Єдомом, що означає — червоним, від червоної сочевичної юшки (1 Мойс. 25: 30). Тож, антихрист, який в пророка Даниила символічно показаний, як північний цар, про що буде мова далі, чомусь не зможе досягнути Єдома (Дан. 11: 41).

Отже, в тій, дійсно, пустій і скелистій місцевості, є також пусте тепер місто Г'єтрє, щебто — скелі. Воно розміщене як би в кратері вулкана й оточене високою стрімкою скелею. Багатенно прямішень і величезних заль вирубано в тій скелистій стіні. Єдиний і непомітний прохід туди проходить через міжгір'я шириною від 3-12 метрів, вищиною до 300 метрів і довжиною 2 кілометри. Те міжгір'я зверху майже замикається. Це надзвичайно відповідне місце для втечі. Іншого, більш пустинного та дикого місця нема ні в Палестині ні навколо Палестини. А якщо ясно сказано, що “жінка” втече в

“пустиню”, то ми сміливо робимо висновок, що тією пустинею буде не яка інша, а власне ця “єдомська пустиня”.

Коли ж утікачі залишать Єрусалим, антихрист скоро про це довідається й, під’юджуваний змієм, спустить за ними річку, що означає військо (Єрем. 46: 7-8), так як це було й по виході з Єгипту (2 Мойс. 14: 5-9, 27-28). Тоді ту “річку” фараоновою проковтнуло море, а тепер “річку” антихристовою проковтне земля (Об. 12: 16). Як це станеться, не можна з певністю сказати. Можливо, що земля просто розступиться й проковтне переслідувачів так, як Корея, Дафана й Авиона (4 Мойс. 16: 27, 31-34). А може вони загинуть під звалами міжгір'я, яке обвалиться на них. Але ми припускаємо більше першу можливість. Бо таке явне чудо відбере охоту далі переслідувати втікачів. Особливо, коли піде наукова комісія й дослідить, що земля твердо стоїть на своєму місці й нема ніяких ознак, що там провалилася під землю ціла армія. Тоді всі ясно побачать, що це була Божа рука в цьому, яка охоронила остаток Свого народу. Тоді будуть боятися шукати його, щоб і їх не “проковтнула земля”. Тому, огорнені жахом вороги, напевно витлумачать собі, що тих євреїв утекло не багато, отже не оплатиться й ризикувати, щоб іх виловити, а по-друге, то вони й самі погинуть там з голоду. Таким чином переслідувачі залишать той врятований “остаток” в спокою (Іс. 10: 21-23) і він залишиться в своєму сховищі аж до смерті антихриста, того великого і фальшивого первосвященника (4 Мойс. 35: 28).

Час їхнього перебування в тій пустині, означений словами: “Час, і часи, і півчасу” (Об. 12: 14), відповідає 1260 дням (Об. 12: 6), щебто $3\frac{1}{2}$ рокам.

КРИЛА ОРЛА (Об. 12: 14)

Тяжко збегнути, як міг антихрист випустити євреїв з Єрусалиму й околиць, і дозволити їм втекти?

ВТЕЧА ЖІНКИ В ПУСТИНЮ (Об. 12: 6, 13-16)

Дуже можливо, що Сам Господь приспав пильність ворога "жінки" — Ізраїля, а йй дав такого духа, що вона немов на крилах орла вилетіла з небезпечної місцевості. Слова: "і жінці дані були дві крилі великого орла", ясно показують, що рука Господа була в цій справі, інакше та "жінка" ніколи не врятувалася б від пащі змія.

Не можна також зрозуміти, чим і як та "жінка" — Ізраїль, хоч би й "остаток", кормився у своєму сковищі аж $3\frac{1}{2}$ роки? Могло бути, що Господь посилив їм ще раз манну, як колись в пустині, а притім Господь буде спонукувати околичні народи приносити втікачам харчі. Також і тут слова: "будуть годувати її", дають право на таке припущення (Об. 12: 6, 14). Адже ж минуле лихоліття за німців, коли всім, хто помагав єреям, загрожувала неминуча смерть, все таки тисячі людей переховували єреїв, кормили, зодягали та остерігали перед небезпекою. Так буде й тоді. І, власне, тоді ті, що виявлять милосердя до "менших братів Христових", наслідять Христове царство, цебто ввійдуть живими до тисячолітнього царства (Мат. 25: 34-40).

"ОСТАТОК НАСИННЯ ЖІНКИ" (Об. 12: 17)

Це також будуть єреї, яким не вдалося втекти. Вони будуть триматися заповідей Старого Заповіту, щебто будуть виконувати закон, але будуть також вірити в Христа і свідкувати про Нього.

Розлючений змій, через антихриста розуміється, втративши можливість вигубити всіх єреїв, що становить вигубити хоч би тих, що не втекли.

Таким чином ті, що втекли, залишаться для тисячолітнього царства живими. Зате ті, що не мали змоги втекти, загинуть мученичою смертю і тим самим доповнять число мучеників з першої половини сімки (Об. 6: 11).

РОЗДІЛ XIII

АНТИХРИСТ З ІСТОРИЧНОГО КУТУ ЗОРУ

(Об'явлення 13: 1-2)

Пильно досліджуючи Об'явлення, ми зауважуємо, що апостол Іван описує антихриста, як царя, але вже апостол Павло описує його з духовного куту зору, а пророк Данило — з історичного. Отже, раніше, ніж будемо оглядати царювання антихриста та досліджувати його духовну сутність, мусимо переглянути історію розвитку антихристової ідеї. Вона описана у пророка в різних видивах, які дають нам досить ясну уяву, якими дорогами та якими способами дух антихриста діяв у народах.

БОВВАН (Дан. 2: 28-45)

Цього боввана бачив у пророчому сні вавилонський цар Навуходоносор після того, як він роздумував, що буде після нього (Дан. 2: 29). По своїму вигляді той бовван був дуже великий, надзвичайно блискучий та страшний (Дан. 2: 31). Мав золоту голову, срібні груди й руки, мідяній живіт і мідяні стегна, а ноги частинно залізні, а частинно з глини (Дан. 2: 32-33). І, нараз, камінь відірвався від гори без помочі рук, вдарив боввана в ноги й розбив його на порох (Дан. 2: 34-35).

Отже, не дивлячись на зовнішню велич, видиму стройність та на імпозантний вигляд, вистачило одного солідного удару, щоб розторошити того боввана. Що ж означає цей бовван? Він означає людську мрію панування над світом, а чотири метали, з яких він складався, характеризують чотири світових імперій, що майже здійснили ту мрію (Дан. 2: 36-45).

Отже, золото символізує Вавилонську імперію від 606-538 року до Р. Х. Це була дійсно могутня,

славна і, головне, близьку ча імперія (Дн. 2:37-38).

Срібло символізувало Мидо-Персію, що мала гегемонію над світом від 538-336 року до Р. Х. Влада царів мидо-перських стояла вже нижче вавилонських і не відрізнялась вже тією пишнотою та золотим блиском, притаманним вавилонському дворові. Цікаво підкреслити, що й досі срібло залишається улюбленим металом країн бувшої Мидо-Персії.

Мідь символізувала Грецію, що “широко володіла над землею” тільки за Олександра Македонського від 336-323 року до Р. Х. (Дан. 2: 39). Цей цар, маючи заledве 29 років, вже плакав над тим, що немає більше кого завойовувати. Він за 13 років завоював увесь знаний йому цивілізований світ. Але зовнішня обстановка цього царя була значно скромніша, ніж перських царів. Сам Олександр Македонський був простий та приступний. Коли говоримо про грецьку імперію, то маємо на думці тільки той її відтинок, коли вона дійшла до світового значення.

Збіг грецької імперії з черевом боввана вказує ще й на іншу характеристику тієї держави. Апостол Павло, пишучи до філіпп'ян, написав і такі слова: “Бог іхній — черево” (Філ. 3: 19). І це писав він про греків, бо ж місто Філіпи було в Греції. І дійсно, в Греції було все для тіла: спорт, атлетичні гри, культ краси людського тіла були переважно притаманні цьому народові. Свята на честь бога вина — Бахуса та Дениса — ще культ догоджування череву, культ п'янства, обжерливості та розпусти.

Сам Олександр Македонський помер від п'янства на 33 році свого життя.

Накінець, залізо характеризувало Рим. Римська імперія існувала паралельно з грецькою, більше того, вона існувала раніше вавилонської, але розвинулась вона у всесвітню державу тільки після упадку Греції і проіснувала як така до 364 року по Р. Х. Найбільшого розквіту досягнула ця імперія якраз під час Христового Народження.

Отже, ця імперія тому схарактеризована залізом, що в ній справді залізо відогравало велику

ролю. Воно було невід'ємною частиною лаштунку римських воїнів. В залізо були майже цілком заковані, так звані, особливі "залізні когорти". Окрім того, то Рим мав "залізну" дисципліну та "залізне" право.

В боввані Рим представлений залізними ногами та глинняними ступинями (Дан. 2: 40-42). І справді, в 364 році римська імперія розділилась на східню й західну, на що вказують ноги боввана, а ще пізніше вона почала далі дробитися, на що знову вказують пальці на ногах боввана. Таким чином величезна та могутня римська імперія почала занепадати, на що вказує глина в ногах. В наші дні на території бувшої римської імперії є біля 20 різних більших і менших держав, але число їх щораз змінювалось і напевно ще зміниться. Поки існували царі та королі, то ті держави єдналися з собою через споріднення пануючих родів (Дан. 2: 43), але всеодно не змогли злитись в одне, так як не сполучується залізо з глиною.

Тих 10 пальців на ногах боввана відповідають 10 рогам звіря з моря (Об. 13: 1; 17: 12), і означають 10 держав. Десять держав, що представлені десятьма пальцями боввана чи десятьма рогами звіря ймовірно постануть на території бувшої римської імперії тільки в останню сімку, під час панування антихриста (Об. 17: 12). А це означає, що Європа, Мала Азія та північна Африка повинні пережити ще великі політичні зміни.

"А по часах тих царств", або згідно з іншими перекладами, "в дні тих царств", щебто 10 царств, прийде Христос (Дан. 2: 44) і влаштує Своє тисячелітнє царство. Іо ж камінь, що розіб'є боввана й наповнить Собою всю землю — є Христос (Мат. 21: 42-44). І, власне, в прихід Христа, який станеться в раптовності й швидкістю падаючого каменя, "перейде царство світу до Господа" (Об. 11: 15).

Отже, в цьому боввані Бог відкрив нам ідею антихриста такою, якою вона уявляється в людських очах. Це мала б бути держава, що запанувала б над світом без Бога. І ось, в боввані показано аж

4 такі держави, що майже здійснили ту ідею панування над світом. Вся ця ідея — це чудовий, бліскучий бовван. Але Бог також показав, що всі ті держави разом, як і кожна з них окремо, вінчаються золотою головою, але опираються на глиняних ногах і кінчаються катастрофою.

Від того часу, як людина втратила через упадок право на володіння світом, не дано ні одній людині й ні одному народові володіти цілим світом. Тому, немає чого боятися, що всім світом заволодіє Росія зо своїм комунізмом. Навіть сам антихрист, хоч буде мати вплив на весь світ, то повністю заволодіти світом не зможе. Іо ж матиме він за короткий час.

ЧОТИРИ ВЕЛИКИХ ЗВІРІ (Дан. 7: 1-28)

Чотири звірі представляють ті самі чотири держави, що й чотири метали боввана (Дан. 7: 17). Різниця тільки та, що там, де поганський цар бачив людську велич і блиск, там слуга Божий бачив дикість, звірячу кровожерність та жорстокість. Іо ж кожна земна держава назовні має обличчя людське, але заховує в собі душу й характер звірини.

Всі ці чотири звіріни вийшли з моря (Дан. 7: 3), подібно до звірини з Об'явлення (Об. 13:). Море має тут символічне значення й означає народи (Іс. 8: 7, Об. 17: 1, 15).

ЛЕВ З ОРЛІНИМИ КРИЛЬМИ (Дан. 7: 4)

В Британському музеї зберігаються величезні фігури левів з орлиними крильми та людськими головами, що зображають Навуходоносора в розквіті його слави. Ті фігури були знайдені в руїнах Вавилону.

Сполучення царя звірів і царя птиць, власне, є гідний образ для зображення величі вавилонського царя — тієї золотої голови. Орлинні крила вказують також на незвичайну рухливість вавилонських армій.

Лев з орліми крильми — Вавилонія (Дан. 7: 3-4)

Навуходоносор швидко завоював Єгипет, Юдею, Тир і всю Фінікію та інші народи. Це все, а також розвиток культури й великих багатств зробили Навуходоносора могутнім і славним, а також дуже зарозумілим і гордим. Тому Бог рішив покарати його та смирити.

Вирвання крил вказує на психічне захорування Навуходоносора (Дан. 4: 28-30). В наслідок тієї хвороби, царственна звіріна стала звичайною твариною — волом. Але хвороба мала проминути й тварина мала стати людиною, з людським серцем, здібною навіть славити Бога (Дан. 4: 13, 31-34).

Отже, золота голова й лев з орліними криль-

ми представляють одного й того самого вавилонського царя в розквіті його могутності й слави.

Але покарання Вавилону не закінчилося лише хворобою Навуходоносора. Мусіла впасти вся імперія. Господь наперед предрік цей упадок і навіть назвав ті народи, які завоюють Вавилон (Іс. 13: 17-19, Дан. 5: 28)

КРОВОЖЕРНИЙ ВЕДМІДЬ (Дан. 7: 5)

Так як срібло уступає в красі й вартості золоту, так ведмідь силою уступає леву. Цей ведмідь символізує ту саму Мідо-Персію, що й срібло в боввані. Вона тим подібна до ведмедя, що її перемоги залежали не від спрітної стратегії чи політи-

Ведмідь

Мідо-Персія

(Дан. 7: 5)

Пантера з
четирима крильми
та головами —
Греція
(Дан. 7: 6)

ки, а просто від грубої ведмежої сили. Цар Ксеркс, наприклад, в 481 році до Р. Х. зібрав армію понад мільйон вояків та морський флот з 1200 кораблів. На ті часи це була колосальна армія. Така армія докладно виконувала наказа: "Іж м'яса багато", вона справді пожерла все по дорозі. Дорога їхнього маршу скрізь була встелена трупами не тільки побитих в бою, але й померлих від хвороб і голоду, бо ж армія забирала все для себе.

"Три кусні в роті в нього", символізують собою потрійний союз Лідії, Вавилону й Єгипту, підписаний з метою боротьби з Мідо-Персією й яких

ПАНТЕРА З ЧОТИРМА ПТИЧИМИ КРИЛЬМИ І З ЧОТИРМА ГОЛОВАМИ (Дан. 7: 6)

Пантера — звір котячої породи, півтора метра довгий. Вона не така сильна, як медвідь, але кровожerna й спритна; її напади несподівані й рвучкі. В даному випадку швидкість пантери подвоюється наявністю пташиних крил.

Це Греція за Олександра Македонського, яка зо своїми невеликими, але добре озброєними арміями, в недовгому часі заволоділа всім цивілізованим світом. Його походи, сміливість нападів, швидкість рухів нагадують рухи пантери. Чотири крилі, також чотири голови вказують, що Олександр Македонський робив свої налети з допомогою чотирьох вождів-генералів, які по його смерті поділили його імперію на чотири держави: Фракію, Македонію, Сирію й Єгипет.

ЗВІР — ЧУДОВИЩЕ (Дан. 7: 7-8)

Цей звір символізує четверте царство, щебто Рим, який дійсно все торощив і пожерав. Вожді Риму, довідуючись про ворогів, не питали скільки їх, а де вони. Залізні зуби цього звіря відповідають залізній частині боввана (Дан. 2: 40 = Дан. 7: 23), а десять рогів звіря відповідають десяти пальцям боввана. Але на звіреві, поміж його рогами, пророк побачив щось такого, чого не видно було поміж пальцями боввана. Це — "невеликий ріг" з очами й устами, що говорили згорда, перед яким були вирвані три попередні роги (Дан. 7: 8 = Дан. 7: 24). В боввані між пальцями не було того руху, який бачимо між рогами.

На питання Данила про значення видіння, він отримав пояснення, що чотири звірі є тими самими всесвітніми імперіями, які представлени чотирма родами металів боввана (Дан. 2: 44 = Дан. 7: 17-18).

Отже, наскільки в боввані показана ідея антихриста, настільки в звірях показано, якими способами та ідея здійснюється. Тому ясно, що яка пре-

Звір страшний
і грізний
(Дан. 7: 7-8)

красна ідея не була б сама в собі, якщо вона здійснюється "звір'ячими" способами, то вона є ідеєю антихриста. Тому, нема сумніву, що навіть, та звані, християнські ідеї, які поширювались "огнем і мечем", "хрестовими походами" та "святою інквізицією", — це ідеї антихриста. Ідея Христова ніколи й нікому не може бути накинена силою.

Десять рогів звіря означають, що перед самим з'явленням антихриста, на території бувшої римської імперії постане 10 держав, з яких антихрист ще три зліквідує (Дан. 7: 24 = Об. 17: 12).

"Малий ріг", що з'явиться поміж десятма рогами звірини, це — безумовно антихрист, що видно з його опису:

1) Він буде відважний промовець (Дан. 7: 8, 11 = Об. 13: 5).

3) Переслідувач і переможець святих із єврейського народу (Дан. 7: 21, 25 = Об. 13: 7).

4) Відміновач Божого закону (Дан. 7: 25).

5) І ця його згубна діяльність буде продовжуватись "до часу, часів і півчасу" (Дан. 7: 25 = Об. 12: 14), що означає 1260 днів, чи $3\frac{1}{2}$ роки (Об. 12: 6), щебто в другу половину сімки.

Зо всього вищенаведеного ясно видно, що видає зо світської політики та культури. Вінець і закінчений розвиток тієї культури буде "невеликий ріг", який однак розростеться до неймовірних розмірів і впovні здійснить те, до чого поривались Вавилон, Мидо-Персія, Греція та Рим, які в очах людини мають образ величного, бліскучого боввана, але в очах Божих це — кровожерні звірі.

Данило покликаний був пророкувати про те, що буде з його народом в останні дні (Дан. 10: 14), то Господь відкрив йому таємницу особистості антихриста. Навуходоносору ж не відкрив, бо він сам був попередником і прообразом антихриста в своїх стремліннях, змушуючи світ служити собі та кланятись навіть своєму бовванові, так як і антихрист буде змушувати людство кланятись своєму бовванові (Дан. 3: 1-6 = Об. 13: 15).

Таким чином, ми до цього часу довідалися, що "малий ріг", щебто антихрист виросте на четвертому звіреві серед його 10 рогів, щебто постане на території бувшої римської імперії. Але римська імперія була велика йде саме, в якій частині -появиться антихрист, побачимо в дальших видіннях. Однак, вже тепер у висліді наших досліджень переконуємося, що антихрист постане не на території Росії, як декому хочеться бачити його в особах Леніна чи Сталіна. Бо хоча ці особи діяли в дусі антихриста, але вони ще антихристами не були. Бо ж після антихриста розпочнеться тисячелітнє царство Христа, а Леніна та Сталіна вже нема; а тисячелітнє царство також ще не прийшло.

БАРАН І КОЗЕЛ (Дан. 8: 1-26)

Баран з двома рогами символізує знову таки два рази вже згадувану Мидо-Персію (Дан. 8: 20). Причім, коли говорилося про боввана, то вихідною точкою була Вавилонія (Дан. 2: 38). Про інших знаємо на підставі історичних фактів, щебто знаємо, які великі держави поставали одна по одній. В чотирьох звірях пізнаємо ті самі держави по їх характеристичних описах. А вже тут в цьому видінні просто сказано, кого треба розуміти під бараном і козлом.

Але хто-небудь може подумати: “то чому ж про одне і те саме було аж три видіння?” Тому, що в кожному видінні дано інше освітлення, нові якісь подробиці. Так в боввані ми бачили антихриста з ідеального людського куту зору. В чотирьох звірях ми бачили, як ті антихристові ідеї впроваджуються в життя, а також переконалися, що антихрист, як особа, постане на території бувшої римської імперії. Це ж видіння дає нам ще більше докладний опис антихриста й ще більш уточнене місце, де має з'явитись антихрист.

Але приглянемося до нашого тексту. Два роги барана були не однакові, бо один був **вищий** і той вищий виріс опіля (Дан. 8: 3). Це докладний історичний образ: бо, дійсно, спочатку більшу роль відігравала Мідія, але пізніше вище положення зайняла Персія.

Козел з одним величезним рогом — це Греція з Олександром Македонським на чолі (Дан. 8: 21). Дивно, які докладні подробиці дає пророче слово. Візьмім, наприклад, хоч таку подробицю: **“молодий козел”** (Дан. 8: 5). Це слово “молодий” стосується й до грецької імперії й до самого імператора. Бо ж коли Олександр ударив на Мидо-Персію, то мав тільки 23 роки. Дійсно, “молодий козел”. Він напав на барана з заходу й розбив його; бо ж Греція знаходиться на заході від Мидо-Персії (Дан. 8: 5). Він напав на того барана в 333 році, а

Однорогий козел — Олександр Македонський (Дан. 8: 5)

в році 331 до Р. Х. доконав його остаточно, захопив всю Малу Азію, Мидо-Персію, Вавилонію, а навіть частину Індії й теперішній Туркестан. Його швидкий марш змальований словами “недоторкаючись землі” (Дан. 8: 5), показаний в попередньому видінні пташиними крильми (Дан. 7: 6). Його рання смерть, на 33 році життя, не дала йому змоги організувати своєї обширної імперії й вона розділилася на чотири держави, означеними чотирма рогами, що виросли замість зломаного одного. Просто кажучи, його чотири генерали поділили ломіж собою імперію свого великого імператора: один узяв Фракію, — теперішня Болгарія й частина Румунії; другий взяв Македонію — північна Греція й бувша європейська Турція; третій — Сирію, четвертий — Єгипет (Дан. 8: 8, 21-22). З цього поділу видно, що багато завойованих Олександром земель, ці ге-

нерали опустили; очевидно, не мали сили їх втримати.

Але для нас важне те, що на одному з чотирьох рогів козла, виріс знайомий вже нам “невеликий ріг”, якого ми вже бачили на страшному звіреві (Дан. 8: 8-9 = Дан. 7: 8, 20-21).

З його опису бачимо що цей ріг буде той самий антихрист. Але чому спочатку він появився на тому звіреві, якого ми означили як римську імперію, а тепер він появився на одному з чотирьох рогів козла, що означає лише одну частину грецької імперії?

Це явище, передусім, нічого не змінює, бо тими самими краями, якими володіла Греція, пізніше заволодів Рим. Але це видіння дає нам змогу легше знайти той край, звідки виникне антихрист. Бо ж Рим займав ще ширшу територію, ніж Греція й трудно було б знайти батьківщину антихриста в римській імперії. Нею могла бути: Італія, Іспанія, Франція, Англія, Швайцарія, західно-південна Німеччина, Румунія, Болгарія, Греція, північна Африка, всі Малоазійські країни. А це видіння скоротило розшуки батьківщини антихриста до чотирьох країн. Отже, антихрист появиться в одній з чотирьох країн, які сьогодні, крім Фракії, називаються так само: Македонія, Сирія й Єгипет. Розглядаючи ще одне видіння, ми остаточно знайдемо ту країну, яка дасть світові сатану в людському тілі.

А покищо приглянемося, як описаний антихрист в нашому тексті. Він буде бутний та хитрий, або як інший переклад подає, нахабний і підступний (Дан. 8: 23). Сила його зросте не його силою, а силою сатани (Дан. 8: 24 = Об. 13: 2). Буде розумний, підступний і гордий (Дан. 8: 25). Йому буде щастити (Дан. 8: 12, 25). Він буде переслідувати народ Божий, а особливо євреїв і переможе їх, цебто фізично винищить (Дан. 8: 10, 12, 24 = Об. 13: 7). Він буде противником Христа (Дан. 8: 11, 25 — 2 Сол. 2: 3-4). І, накінець, згине не від руки людської (Дан. 8: 25), а вб'є його Сам Христос під час Свого приходу (2 Сол. 2: 8). Його страшна діяль-

Однорогий козел, в якого зломався ріг, а на його місці виросло чотири, причім, на одному з них виріс “маленький ріг”, що виріс аж до неба, то буде антихрист (Дан. 5-10, 21-33)

ність буде продовжуватись 2300 вечорів та ранків, або 1150 днів (Дан. 8: 14). Це виносить трохи більше, ніж три роки, а ми знаємо, що антихрист буде панувати $3\frac{1}{2}$ роки. Чому така різниця в часі майже на три місяці? Цілком можливо, що антихрист проголосить себе за бога не точно в самій середині сімки. А поки він цього не зробить і не сяде в храмі Божому, як бог, то храм ще буде вважатися Божим храмом. Можливо, що ця остання нахабність, щоб оголосити себе богом, для нього самого видалася занадто вже зухвалою, тому він не міг рішитися на це якраз після чуда, яке він вчинив, спровадивши огонь з неба та повбивавши двох свідків. Три місяці забрало йому, поки він надумався й таки рішився осквернити собою святиню й зажадати, щоб жертви, що їх приносили Богові, щоб почали приносити йому, новому богові.

ПІВНІЧНИЙ І ПІВДЕННИЙ ЦАРІ (Дан. 11 розділ)

Перші чотири вірші цього розділу ще раз згадують боротьбу поміж Мидо-Персією й Грецією, перемогу останньої та її поділ на 4 держави.

З віршів 5-20 описується історія взаємовідносин Сирії та Єгипту на протязі понад 150 літ. Сирія в нашому тексті означена, як “північний цар”, а Єгипет — як “південний цар”. Бо ж Сирія спрощі на півночі, а Єгипет на півдні. Їх розділює Палестина, тому вони вели безперестанну боротьбу, власне, за володіння Палестиною.

Вірші з Дан. 11: 21-45 охоплюють період царювання сирійського царя Антіоха Епіфана, який в 164 році до Р. Х. опанував Палестину. Взагалі, в цій боротьбі перемагати будуть, звичайно, північні царі, щебто сирійці (Дан. 11: 15, 25, 40). Від них, а особливо від Антіоха Епіфана сильно потерпить Палестина (Дан. 11: 16, 24, 33, 41).

Він, щебто Антіох Епіфан, так описаний, як справжній “малий ріг”, щебто антихрист. Приглянемось до його характеристики й порівняємо з описами “малого рога” — антихриста.

- 1) Він буде підступний та зрадливий (Дан. 11: 21, 25 = Дан. 8: 23, 25).
 - 2) Візьме верх з малим народом, щебто не звичайною силою (Дан. 11: 22-23 = Дан. 8: 24).
 - 3) Він розлютиться на святий Заповіт і увійде в контакт з відступниками (Дан. 11: 28, 30 = Дан. 7: 25).
 - 4) Опоганить святиню, спинить щоденну жертву й поставить гідоту спустошення, ідола (Дан. 11: 31 = Дан. 8: 11; 9: 27, Об. 13: 14-15).
 - 5) Безбожних прихильить до себе лестощами (Дан. 11: 32 = 2 Сол. 2: 10-11).
 - 6) Буде переслідувати святих (Дан. 11: 33-35 = Дан. 7: 21, 25; 8: 10, 12, 24, Об. 13: 7).
 - 7) Він чинитиме, що схоче (Дан. 11: 36 = Дан. 7: 25; 8: 12, 24-25, Об. 13: 16-17).
 - 8) Піднесеться вище всіх богів (Дан. 11: 36 = Дан. 8: 25, 2 Сол. 2: 3-4).
 - 9) Зневажатиме й правдивого Бога (Дан. 11: 36 = Дан. 7: 25, Об. 13: 6).
 - 10) Матиме успіх (Дан. 11: 36 = Дан. 8: 12, 25).
 - 11) Він буде великий завойовник (Дан. 11: 40, 42-44 = Об. 13: 4).
 - 12) Він матиме апетит на Палестину “красу красів” і забере її (Дан. 11: 41 = Дан. 8: 9).
- Таким чином бачимо, що Антіох Епіфан в 12-ти випадках подібний до антихриста. Це докладний образ “малого рога”, що виріс на одному з рогів козла — на Сирії.
- Багато прообразів мав антихрист на світі, але найбільш докладним був Антіох Епіфан: він був підступний та зрадливий, ненавідів Божий Заповіт, дуже зневажав Бога і все святе, опоганив святиню, ставлячи в ній свого ідола, переслідував усіх вірних євреїв, відміняв закон Божий, спиняв жертви, робив, що хотів і мав успіх. Це цілком, як справжній антихрист. А все ж таки в 163 році до Р. Х. він помер природною смертю, а світ далі пішов своєю дорогою. Але дійсний антихрист “згине не від людської руки” (Дан. 8: 25), а живим буде вкінечний в

озеро огняне (Об. 19: 20) і це станеться під час другого Христового приходу (2 Сол. 2: 8).

Старий і Новий Заповіти однаково свідчать про правду. Але в Старому Заповіті правда схована в прообразах, а в Новому — знаходиться вже самі образи (1 Кор. 10: 11, Кол. 2: 17, Євр. 8: 5; 10: 1). Антіох Єпіфан виявляє в собі найбільш докладний і правдивий прообраз антихриста, самий же образ знаходиться на сторінках Об'явлення, яке було написане біля 250 літ після смерті Антіоха.

З цього, однак, робимо висновок, що Сирія буде тією країною, з якої вийде антихрист, бо, власне, в тій країні Бог показав Данилові найдокладнішу його копію.

Може, однак, дехто подумати, звідки ми знаємо, що “північний цар”, це власне сирійський цар і що той найголовніший, це — Антіох Єпіфан? Це ми знаємо з історії; бо ж все, що написано у пророка, відбулося з надзвичайною докладністю. Тільки дві речі бракують Антіохові, які показують, що він ще не є справжнім антихристом, а лише його прообразом: це його звичайна смерть і занадто раннє з'явлення. Правдивий антихрист, як ми вже згадували, буде вкінечний живим в озеро огняне і, з його кінцем, настане Христове царство на землі; цебто Христос, Своїм приходом, положить кінець пануванню антихриста. Той факт, що у пророка не згадане імення Антіоха Єпіфана, нічого не значить, бо ж і імення Олександра Македонського також не згадане, а нема сумніву, що то він був тим “великим рогом” на молодому козлі, що символізував Грецію. Імення самого антихриста також не подане, але коли він з'явиться, то віруючі його відразу пізнають.

НАЦІОНАЛЬНІСТЬ АНТИХРИСТА (Дан. 11: 37-38)

Цілком зрозуміло, що сам Антіох Єпіфан був поганином, греком з походження. Тому, коли про нього говориться, що він “про богів батьків своїх і думки мати не буде”, то це відноситься не тільки

до нього особисто, але й до того, кого він був по-передником. Також слова: “й цього бога, що його не знали батьки його”, піддають сумку, що батьки його ніби краще вірили за нього. Коли б тут була мова тільки про батьків Антіоха, то відомо, що вони також були поганами й ідолопоклонниками. А це б не робило різниці, якому Богові служив син, а якому батько; бо ж все одно один і другий однаково ідоли. Але пророк, описуючи прообраз, в прообразі бачив і самого образа. А це дає нам право думати, що батьки самого таки антихриста, якого Антіох є тільки прообразом, будуть служити правдивому Богові, а це означає, що вони мусіли б бути євреї, бо в ті часи не було іншого народу, окрім євреїв, що знов би правдивого Бога. Бо якщо євреї, хоч і безбожні й зрадники заповіту, прихиляться до нього (Дан. 11: 30-32), то це означає, що він сам мусить бути євреєм. Бо неможливо, щоб євреї признали за свого Месію необрізаного поганина. З цього робимо висновок, що антихрист буде сирійський єврей.

Є навіть припущення, що він буде єврей з покоління Данового. Це припущення опирається на словах з благословіння патріарха Якова над його синами. В тому благословінні є й такі слова: “Дан свій люд судити буде” (1 Мойс. 49: 16). Коли це станеться? Бо ж до цього часу Дан ще не був суддею свого люду. Отже, цілком можливо, що він буде судити свій народ тоді, коли буде антихристом. Бо ж Яків благословляв синів своїх, як пророк Божий, будучи надхненним Духом Святым, тому він не міг помилитися. Виразним доказом його щепомильності є те, що його провіщання іншим синам виповнилися. Наприклад, провіщання Юді, що з його покоління вийде Христос, виповнилося докладно (1 Мойс. 49: 10). То чому ж би воно мало не виповнитися над Даном. А, однак, є фактом, що до цього часу Дан ще не судив свого народу. Значить, пророцтво Якова має ще виповнитися.

У тому пророцтві є ще й інші драматичні слова. Ось вони: “Дан лежати на дорозі гадиною буде.

Вкусить він коня за ногу, скине й іздця він, який впаде, злякавшись, у сідлі не всидить” (1 Мойс. 49: 17). Як це розуміти? Не може тут бути натяку на бандитизм Дана. Бо якщо він одночасно буде суддею свого народу і в той самий час лежатиме гадиною на дорозі, то це скоріше свідчить про те, що Дан буде контролювати дороги й рухи на них. І буде він це робити, як гадина, щебто несподівано, підступно, немилосердно та жахливо.

Після такої візії у Якова, нараз, вирвались слова: “На Твою вповаю поміч, Господи, мій Боже!” (1 Мойс. 49: 18). Чи не свідчить цей вигук Якова про те, що пророче видіння, яке він бачив про Дана, його щілком не тішило, а навпаки, жахало? Бо ж чому й від чого шукав він помочі у Бога?

Отож, якщо всі ці припущення є вірні, то перед нами сьогодні маюється така картина: антихрист буде родом з Сирії, євеем з покоління Данового. Тоді він буде судити свій єврейський народ, тоді ж він буде тією гадиною, що кусатиме й коня, і іздця, що контролюватиме всі дороги, як політичні, так економічні, а також релігійні. Це відалось для Якова таким страшним і безнадійним, що він збагнув, що лише один Бог може допомогти в цьому. Тому то він і голосно закричав до Бога про поміч.

Варто також зауважити, що з покоління Данового не виявилося запечатаних Богом, коли Господь вибере первенців з Ізраїля (Об. 7: 4-8). Коли ми розглядали 7 розділ Об’явлення, ми там подали тричину, чому з покоління Данового немає тих вибраниців, але можна припустити, що й ця обстановка могла вплинути на те, що Бог відцурався від цього покоління, яке в житті Ізраїля відіграло таку сумну роль, видаючи на світ найбільшого ворога як Божого, так і **своєго народу**.

Отже, хоч антихрист буде походити з Сирії, то царем він стане в Ізраїлі й за столицею свою матиме Єрусалим, як це ми бачили з Об. 11: 7-8, а також з 2 Сол. 2: 4, де є мова про Божий Храм; бо ж ясно, що Божий храм міг бути тільки в Єрусалимі.

Будучи царем Ізраїля, чи спочатку лише президентом його, він матиме рішучий вплив на політику тих 10 держав, які постануть на території бувшої римської імперії. Як уформуються тих 10 держав, сьогодні ще трудно передбачити, але буде фактом, що правдивим керівником їх буде антихрист (Об. 17: 12-13).

ЗВІРИНА З МОРЯ АБО АНТИХРИСТ — ЦАР

(Об’явлення 13: 1-10)

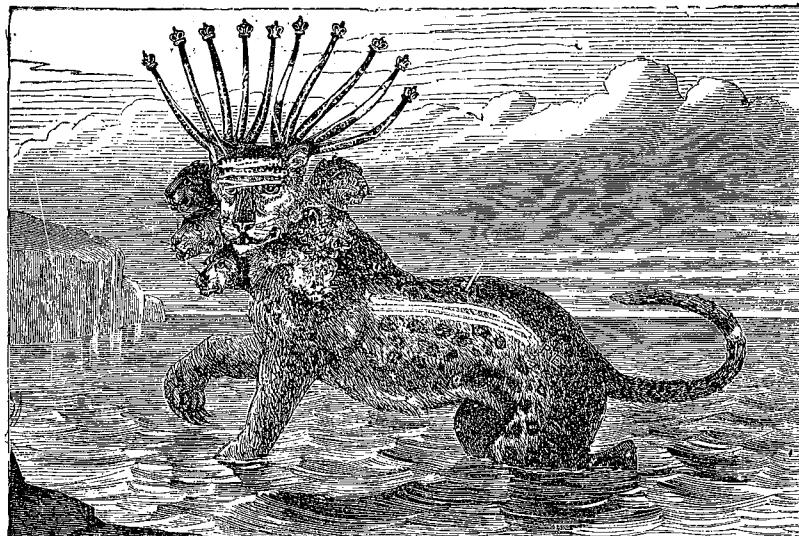
ІІ ПОХОДЖЕННЯ (Об. 13: 1)

Наш текст каже, що та звірина, щебто антихрист, вийде “з моря”. Ясно, що це вираз образний і визначає не буквальне море, а народи. Щоб наше твердження мало підставу, наведемо кілька місць зо слова Божого, де наша думка підтверджується. Отже, безбожні народи прирівняні до розбурханого моря (Іс. 57: 20). Народи й племена також порівнані до моря (Іс. 17: 12-13). Накінець, у самому таки Об’явленні народи, люди, племена та язики прирівняні до “вод многих”, щебто до моря (Об. 17: 1, 15). Також про звірів, попередників антихриста, написано, що вони вийшли з “великого моря”, а означали вони царів, що були на землі (Дан. 7: 2-3, 17). Але тому, що кожен з тих царів не був царем одного якогось народу, а багатьох народів, тому й сказано, що вони вийшли з “моря” народів.

Так і антихрист, хоч він буде й єврей, як було сказано, з покоління Данового, а родом з Сирії. Можливо, що він свою політичну кар’єру почне з Сирії, на що вказують роги козла та північний цар, про якого так і написано, що він розрісся й до “прегарного краю”, щебто Палестини (Дан. 8: 8-9, 21-25; 11: 21-23, 36-37). То, однак, пізніше він володітиме “морем” народів. Тому то він вийде з “моря” та ще й каламутного.

СІМ ГОЛІВ І ДЕСЯТЬ РОГІВ (Об. 13: 1)

Варто нам пригадати, що страшний звір, якого бачив пророк Данило, мав також 10 рогів, але голову одну (Дан. 7: 7). Це тому, що звір з книги Данила представляє собою лише римську імперію, на території якої мали постати перед самим з'явленням антихриста 10 держав, з поміж яких виникне антихрист. Але цей звір з Об'явлення, який вже є самим антихристом, має також 10 рогів як знак, що він той, якого звір з книги Данила був лише символом і що 10 держав, хоч і будуть, ніби, незалежними, властиво будуть уважати його своїм головою й будуть його покірними слугами (Об. 17: 12-13). Але, крім 10 рогів, він матиме не одну голову, але аж сім, подібно як змій — сатана (Об. 12: 3), що є ознакою, що він дійсний син сатани. Тих 7 голів антихриста є символічними й мають потрій-

ЗВІРИНА З МОРЯ (Об. 13: 1-2)

не значення: 1) Що антихрист матиме повноту диявольського розуму. 2) Що перед ним буде 6 держав, подібних до його держави, які діяли в його дусі. Це були: Асирія, Єгипет, Вавилон, Мідо-Персія, Греція і Рим. Він же, антихрист, організує сьому (Об. 17: 9-10). 3) Вони, ті голови антихриста, означають також 7 гір того міста, де має столицю велика розпусниця (Об. 17: 9). Про це більше буде мова при 17-му розділі Об'явлення.

Цікаво підкреслити, що й змій-сатана представлений з 10 рогами, так як і антихрист, і що його роги означають те саме, що й роги антихриста, це об 10 царів. А це означає, що політикою антихриста та його союзників керуватиме сам сатана.

Отже, порівнюючи антихриста з страшним звірем з книги Данила, ми бачимо, що він дуже подібний до нього, але він ще більше подібний до змія-сатани. Обидва вони мають по 7 голів і по 10 рогів, і навіть кольор їх подібний: змій-сатана (Об. 12: 3) = звірина-антихрист (Об. 17: 3). Різниця поміж ними є тільки у вінцях: у змія — вони на головах, а у звірини — на рогах (Об. 12: 3 = Об. 13: 1). Це тому, що сатана сам є царем, а в антихриста його роги означають царів. Сам же він, антихрист, надіне царську корону допіро десь з половини сімки (Об. 17: 12).

ЛЕВ, ВЕДМІДЬ, РИСЬ І ПОТВОРА (Об. 13: 2а)

Як ми вже бачили з книги Данила, що лев символізував Вавилонію, що вражала царською величиною, близьком та пишнотою. Ведмідь символізував Мідо-Персію, що відзначалась грубою силою, жорстокістю та кровожерністю. Рись, чи як в Старому Заповіті перекладено — пард, характеризував Грецію, що вирізнялась хижістю, швидкістю та спритністю. І, накінець, десятирога потвора характеризувала Рим, який був страшною залізною силою, що все крушив і топтав.

Крім цих характеристик, то всі ті держави мали також свою культуру. Наприклад, вже в давньо-

му Вавилоні розвивалася астрономія, там вже була створена граматика, опрацьоване право; процвітала також архітектура й досить високо стояло хліборобство. В Мидо-Персії згадані науки стояли дещо нижче, зате там був високо розвинений збройний і ткацький промисел. Зате Греція знов, як і Вавилонія, мала високу культуру. Вона справедливо вважається крайнію філософів. Високо були розвинені там також різні інші науки та мистецтво, як рівно ж спорт в його різних видах. Накінець, Рим, користуючись з грецької культури, додав від себе духа справедливості та порядку, досить ясні закони та залізну дисципліну.

Отож, на підставі цього факту, що звірина — антихрист з'єднав у собі всіх чотирьох звірів, є доказом, що він з'єднає у собі всі їхні характеристики. Він буде мати велич і блиск Вавилонії, силу й кровожерність Мидо-Персії, хижість і швидкість Греції та непереможну залізну силу Риму. Отже, антихрист — це буде здійснення світової влади в її остаточному розвитку. Як рівно ж це буде сполучення всіх бувших культур, найвищий щит досягнень людської цивілізації. Антихрист — це буде настільки багатогранна особистість, так все-сторонньо охоплююча все, що світ із здивуванням і з трепетнінням чекатиме від нього якогось рішучого слова, якоє поради, або навіть чуда.

СИЛА, ПРЕСТОЛ І ВЛАДА ЗМІЯ (Об. 13: 26)

Вище вже була висловлена думка, що політикою антихриста буде керувати сам сатана. Тепер, наведений нами текст, підтверджує ту думку. Отже, сатана дасть антихристові свою силу, свого престола й велику владу. Але сатана хоч і має "повноту мудрості", не може, однак, дорівняти Богові. Тому, власне, будучи розумним, він старався вчитись ще від більшого розуму. Він зінав, що Небесний Отець, посилаючи Сина Свого на світ, дав Йому силу (Лук. 24: 19, Дії 10: 38), владу (Ів. 10: 18), а також престола (Об. 3: 21). Тож, тими самими ат-

рибутами сатана наділить і свого "сина" — антихриста.

Таким чином Христос, користуючи з уповноважень Свого Отця, об'явив світові Бога; так і антихрист, користуючи з уповноважень свого "отця" — виявить світові диявола.

Сатані, як духові, легше впливати на тілесний світ через тіло, тому він втілить свого духа в антихристі. А той, будучи абсолютним деспотом і з'єднавши в собі всіх звірів з книги Данила, створить за допомогою сатани таке царство, від якого Христос відмовився, але яке він, антихрист, прийме з рук сатани (Лук. 4: 5-8).

СМЕРTEL'NO РАНЕНА, АЛЕ УЗДОРОВЛЕНА ГОЛОВА

(Об. 13: 3a)

Вище було вже сказано, що сім голів звірини, — це символічні голови й визначають сім держав (Об. 17: 10). З них аж п'ять за днів Івана, були вже впали. Це Асирія, Єгипет, Вавилонія, Мидо-Персія і Греція. Ці держави залишили по собі лише слід в історії. Бо, хоч правда, Єгипет, Персія та Греція — існують і сьогодні, але це цілком не те саме, що було в минулому. Шоста ж держава — Рим, за днів Івана існувала, але тепер то й вона вже впала. Сьомої держави за днів Івана ще не було, та й сьогодні її ще нема, а коли вона прийде, то недовго проіснує; це й буде держава антихриста. Її голова, цебто антихрист, це й буде сьома голова звірини, яка й буде смертельно ранена.

Між іншим, апостол Іван, говорячи про голови звірини, говорити не про держави, а про царів, які були, однак, царями певних держав. Можливо це тому, що не кожен цар даної держави чітко виявляв собою антихристову ідеологію. Хто вони були ті царі? Лише один з них названий по іменню, це — Навуходоносор (Дан. 2: 1, 37-38). На другого, цебто Олександра Македонського є ясні вказівки (Дан. 8: 21-22). Але імена інших держав покриті

таємицею. Правда, ще імена Мідо-Перських царів є згадані, Дарій Мидянин (Дан. 5: 31) та Кир перський (Дан. 6: 28; 10: 1, 13). В Єгипті можна було б назвати фараона Раамзеса ІІ, що він так переслідував єреїв і дав розпорядження винищувати всіх єрейських дітей чоловічого роду. Але кого назвати в Асирії? Чи Нимрода, родоначальника тієї держави (1 Мойс. 10: 8-12), чи Сенахірима, що так висміював віру Єзекії? (2 Цар. 18: 13-35). Або кого назвати в Римі? Чи Юлія Цезаря, творця римської імперії? Чи кесаря Тиберія, за якого був осуджений Христос? Чи Нерона або Деоклеціяна, найбільших гонителів християн? В кожнім випадку, в імперії антихриста буде тільки один цар, це він сам і разом з ним буде кінець і його імперії.

Отже, правдоподібно, що в кінці першої половини сімки, на антихриста буде замах і він буде смертельно ранений. Так свідчить нам Святе Писання, що він буде "смертельно ранений". Але, очевидно, сатанинська пропаганда під проводом фальшивого пророка, використає цю нагоду для своєї мети. Вона оголосить його безнадійно хворим або навіть убитим, як, нараз, він несподівано видужає чи оживе.

Очевидно, все це буде спеціальна робота сатани, який навмисне допустить замах на свого "сина", а потім його чудесним чином уздоровить, щоб таким чином уподібнити його до Христа і переконати невіруючих, а особливо єреїв, що антихрист дійсно Месія.

ЗДИВОВАННЯ И ПОКЛОНЕННЯ ЗЕМЛІ (Об. 13: 3б-4)

Очевидно, дійсно чудове уздоровлення антихриста, буде оголошене світові як правдиве воскресіння. Цілком можливо, як ми вже згадували, що для посилення вражіння, світ буде повідомлений, що антихрист вбитий, а слідом за тим, може навіть через три дні, повідомиться, що антихрист ожив. "Був мертвий, і ось живий".

Можна собі уявити, який галас піднесе дияволъ-

ська пропаганда, маючи такий потрясаючий факт: вождь воскрес!

Тоді 10 царів, які думали головою антихриста, вважатимуть його як післанця з неба й признають його зверхність над собою (Об. 17: 12-13). Вкоронують його (Об. 6: 2) і таким чином зроблять його імператором. І в цьому не буде нічого дивного. Бо в своєму нездовolenні й тривогах змучений світ шукає людини, яка вивела б його з трясовини. Таку людину, навіть більше, як людину, а надлюдину, яку навіть смерть не могла втримати, світ побачить в антихристі. Ось, той, що накінець, зможе розв'язати всі проблеми, що зможе встановити тривалий та справедливий мир, встановити "золотий вік", "тисячелітнє царство"!

Тим більше, що антихрист не буде носити цього титула як "страшною звіриною" він буде тільки в очах Господа та святих Його, але в очах світу — це буде ідеальна людина. Він буде розумний (Дан. 8: 25), вимовний (Дан. 7: 11 = Об. 13: 5), лестивий (Дан. 11: 32), воївничий (Об. 13: 4), релігійний (2 Сол. 2: 4), стратег і політик (Дан. 8: 23; 11: 21-23). І, не без того, що він буде підтримувати науки, культуру й цивілізацію, і напевно буде простий та доступний. Тому, цілком зрозуміло, чому світ з таким захопленням та здивованням буде обожати антихриста й поклониться йому.

Невідродженному світові, зрештою, не буде ніякої трудності обожити таку надприродну людину. Якщо люди можуть кланятися навіть мертвим предметам та різним ідолам, то тим легше їм буде поклонятися такій надзвичайній людині, яка й сама воскресла та чинить різні чуда.

ЗНЕВАГА БОГА І УСЬОГО, ЩО БОЖЕ (Об. 13: 5-6)

Але, помимо всього вищесказаного про антихриста, всі ще будуть пам'ятати підхоплення церкви, яке, мимоволі буде нагадувати людям, що є Бог в небі й що Він забрав людей якраз таких, яких

антихрист переслідує. А це означає, що антихрист є у ворожому відношенні до небесного Бога. А тут, як на зло, трапився новий випадок, коли двох свідків Христових, убитих антихристом, на очах людей воскреснуть і зійдуть на небо. Це ще раз підтверджує факт, що антихрист з небом у конфлікті. Ці факти будуть компромітувати антихриста, явно відкриваючи фальш його науки та діяльності. Тому він і буде всіма силами намагатися поменшити значення цих фактів. Для того будуть пущені в рух вся диявольська хитрість і підступ, різноманітні способи пропаганди, всіляка зневага, всілякі знушення і вся трутина висміювання. Буде висміюаний і зневажуваний не тільки Бог та Його святе імення, але й оселя Його, цебто небо й ті, що живуть у нім, цебто святі.

Але вірити тій диявольській брехні будуть тільки ті, що полюбили неправду (2 Сол. 2: 8-12).

ВІЙНА ЗО СВЯТИМИ (Об. 13: 7-10)

Жахливі були переслідування святих стародавнім Римом. Просто диявольські були переслідування святих католицьким Римом. Але з нічим не можна буде порівняти того, що ім доведеться перенести від антихриста. Щоб все те перетерпіти, буде потрібне особливе “терпіння” та особлива “віра святих”. Тільки ті, що тією особливою вірою приймуть остереження Господнє, дане в Об’явленні, ті, що знатимуть про скорий прихід Христа та про Його помсту антихристові й безбожникам, лише ті встоять. Ясно, що будуть і такі віруючі, що не видержать мук і тортур, і відречуться від свого Господа.

Тими “святыми” під час антихриста будуть переважно євреї, що приймуть Христа, як нація. Тому то й пророк Данило у своїх видіннях бачив, що той “малий ріг” переслідував святих (Дан. 7: 21, 25; 8: 24). А все видіння Данила мали таке чи інше відношення до його, цебто єврейського народу (Дан. 9: 24-27; 10: 14). Але поміж тими свя-

тими будуть також ті, що залишаться після підхоплення церкви, а потім покаяться; а також буде багато навернених через свідоцтво тих святих.

АНТИХРИСТ З ДУХОВНОГО ПОГЛЯДУ

(Об’явлення 13: 5-6)

Він виявить себе, як жахливого богозневажника й великого ворога всього божественного. Чому й звідки буде в нього та ненависть до Бога? Звичайні безбожники не мають ненависті до Бога, воно просто не вірять і все. Деякі знову ненавидять не Бога, але християн, бачачи, яке ті “християни” нераз чинять зло. Особливо, якщо взяти католицьку церкву, яка в середніх віках нічим не різнилася від сучасного НКВД, то нічого дивного, що шляхетні, але невіруючі люди, з огидою та ненавистю згадують ті часи. Але антихрист просто зненавидить Самого Бога, так би мовити безпричинно ненавистю. На це мусіла бути, однак, причина, яку ми побачимо, коли приглянемося до духовної структури й сутності антихриста, які нам відкриває апостол Павло.

ЧОЛОВІК БЕЗЗАКОННЯ (2 Сол. 2: 3)

В інших перекладах сказано “чоловік гріха”. Оце й є одна з причин, чому антихрист буде так ненавидіти Бога. Бог є Богом святої, а антихрист — “чоловік гріха”. Отже, їхня природа цілком протилежна собі. В Біблії є багато окреслень людини щодо її стосунку до гріха. Наприклад, зустрічаємо вирази: “грізна людина” (Лук. 5: 8, Ів. 9: 16) або навіть “невільник гріха” (Ів. 8: 34). Але “чоловік гріха” — це одинокий вислів у Біблії і він стосується тільки до антихриста.

“Людина грізна” — це поняття загальне; але “невільник гріха” — це душа, поневолена гріхом, яка виконує докладно вимоги гріха, але не добро-

вільно, а тому, що гріх просто опанував таку душу й вона мусить чинити його волю.

Але “чоловік гріха” — це виродок гріха, це “син” гріха, що свідомо й добровільно віддає гріхові; він з любові, з покликання виконує вимоги гріха. Таким буде антихрист.

СИН ПОГИБЕЛІ (2 Сол. 2: 3)

Ці слова також треба розуміти не як “син погибельний” чи “погибший”. В оригіналі, цебто в грецькій мові, перед словом “погибелі” стоїть означаючий член, щось, ніби, німецьке “der, die, das”, або англійське — “the”, який показує, що це слово треба розуміти як імення власне. А це мало б означати, що антихрист буде сином самої сутності погибелі, джерела погибелі, сином творця погибелі.

Те саме імення і в такому самому значенні було дане Спасителем Юді Іскаріотському (Ів. 17: 12). На цій підставі деякі богослови роблять висновок, що антихрист буде втілений Юда. Для підтвердження свого міркування вони беруть ще одну назву, яку Христос дав Юді, ще — “диявол” (Ів. 6: 70-71). В оригіналі перед словом “диявол” також стоїть означаючий член, який означає, що те слово треба розуміти не як прізвище, а як дійсне імення власне, що означало б, що Юда був дійсним сином погибелі й дійсним дияволом, як “син” диявола, так як і антихрист.

До цього ті богослови беруть Об. 17: 8, де написано: “Звірина, що бачив її, **була** й **нема**, й **має** вийти з безодні — і піде вона на погиbelь”, і ставлять самі собі низку питань. Звірина, цебто антихрист **була**. Коли? Відповідь ясна: перед Об’явленням. **“І нема”** її. Коли не було? Також ясно, не було під час Об’явлення. **“Має вийти”**. Коли? Тоді, коли прийде його час, коли буде усунений той, що держить тепер (2 Сол. 2: 7). **“З безодні”**. Коли ж та звірина попала до безодні? Зрозуміло, що тоді, коли її не стало, цебто ще перед Об’явленням. Безодні — це місце злих духів, мешкання демонів

(Лук. 8: 30-31, Об. 9: 1; 11: 7; 20: 1-3). Отже, той, що “входить з безодні”, мусить бути або померший, цебто дух якогось “сина диявола”, або демон, цебто злий дух. Причім, чи один чи другий мусять народитись, щоб втілитись.

Як воно станеться, тяжко нам сказати, але є фактом, що антихрист як людина, як діяч, як цар вийде з людського моря, цебто народиться. Але його сутність, його дух вийде “з безодні”, а не від Бога, як духи інших людей (Єккл. 12: 7).

Отже, на підставі всього вищезказаного, роблять такий висновок, що Юда — син Погибелі “був” перед Об’явленням. “І нема” тому, що він пішов у “своє місце”, в безодню (Дії 1: 25). “І має вийти з безодні” знову ж таки, як “син Погибелі” в особі антихриста. “І піде на погиbelь” — в озеро огняне (Об. 19: 20).

Не дивлячись на всю правдоподібність такого висновку, я особисто думаю, що Юда був за малий, за добрий, за мало хитрий і за мало енергійний, щоб бути йому антихристом. Скоріше сюди підійшов би дух Навуходоносора або Антіоха Епіфана.

Я думаю, що то буде один з тих передпотопних анголів, що тоді шукали єднання з людськими дочками (1 Мойс. 6: 4), зашо Господь послав їх у безодню (Юд. 1: 6-7). Очевидно, одному з тих анголів буде дозволено вийти з безодні і втілитись в особі антихриста.

ТАЄМНИЦЯ БЕЗЗАКОННЯ (2 Сол. 2: 7)

Щоб зрозуміти “таємницю беззаконня”, треба порівняти її з “таємницею побожності” (1 Тим. 3: 16). Ця остання полягає на тому, що Бог (Христос) явився в тілі. Тож появлення сатани (в тілі антихриста) й буде тією “таємницею беззаконня”.

“Але чи ж може сатана втілитись, чи може він мати сина, як це Бог мав?” — запитає хтось

Попробуймо знайти яку підставу в Святому Писанні для подібної думки. Отож, в 1 Мойс. 3: 14 сказано про “насіння жінки” та про “насіння змія”

й про їхню боротьбу поміж собою. При поясненні 12-го розділу Об'явлення було сказано, що під "насінням жінки" треба розуміти Христа. Але кого ж тоді розуміти під "насінням змія", що буде боротись з Христом? Безперечно, це буде антихрист. І ось, у Свій прихід, Христос, це "насіння жінки", поразить те диявольське насіння — антихриста в голову, після чого вона більше ніколи не піднeseться.

Таким чином ми бачимо, що вказівки слова Божого дають нам право думати, що за допомогою сатани, якийсь нечистий дух, що колись був на волі, а потім був вкинутий до безодні, вийде звідти і втілиться через якусь нещасну жінку, і так з'явиться в світі "таємниця беззаконня".

ЛЖЕБОГ (2 Сол. 2: 4)

Спочатку політика антихриста буде досить толерантною й, ніби, миролюбною. В релігійному відношенні він буде вдавати з себе єврейського Месію, але буде також підтримувати "велику розпусницю" (Об. 17: 1-6). Але пізніше він обернеться в справжню "звірину". Він, за допомогою союзних царів, знищить "велику розпусницю" (Об. 17: 16). Нарушить заповіт з євреями й поставить свого ідола — "гидоту спустошення" в храмі (Дан. 9: 27). Видасть наказа всім живучим, щоб кланялися тільки перед його образом (Об. 13: 14-15). І, накінець, видасть себе за бога (Дан. 11: 36, 2 Сол. 2: 4) і ввесь безбожний світ признає його за свого бога та поклониться йому (Об. 13: 8). Але то буде фальшивий бог і на дуже короткий час.

Отака то сутність антихриста, тому ми розумімо тепер, чому він так ненавидітиме й так жорстоко зневажатиме Бога. Він буде демон в людському тілі, для якого могла бути тільки одна дорога, боротьба з Богом. Тому він і буде боротись всіма способами й засобами, які дасть йому цей світ як рівно ж світ упавших анголів — духів.

ЗВІРИНА З ЗЕМЛІ

(Об'явлення 13: 11-18)

ДРУГА ЗВІРИНА (Об. 13: 11-12)

Ця друга звірина вийшла з землі, чи за оригінальним текстом, з підземного світу. Це показує, що вона, як і антихрист, не буде звичайною людиною. Вона, очевидно, буде також демонського походження, бо інакше вона не потрапила б керувати політикою антихриста (Об. 13: 12). Приглядаючись до цієї звірини, ми переконаємося, що це буде також демон, а не звичайна особа.

Бажаючи наслідувати Бога, сатана створить свою диявольську трійцю: змій — отець, антихрист — син і неправдивий пророк — дух (Об. 16: 13). Тому, наскільки антихрист буде імітувати Христа, наскільки неправдивий пророк буде наслідувати Св. Духа. Його ягнячі роги мають свідчити, що він не хижак і навіть не зла тварина, а проста й лагідна, як і голуб, що символізував Св. Духа. Але ця невинна, ніби, звірина, говорила, однак, як змій і робила все те, що на руку антихристові. Ясно, що це упланована єдність та згода. Ця інша звірина мала владу й авторитет так само, як і перша звірина, але, наслідуючи Св. Духа, вона не шукатиме собі слави, а антихристові (Об. 13: 12 = Ів. 16: 14). Вона буде підкреслювати факт чуда уздоровлення смертельної рани антихриста. Буде давати життя мертвим речам, уподоблюючись відроджуючому Духові Святому (Об. 13: 15). Буде печатати послідовників антихриста, як це чинить Дух Святий в Христовими послідовниками (Об. 13: 16 = Еф. 1: 13). Навіть сама його назва "пророк", хоч і неправдивий, підтверджує нашу думку, бож пророки були надхнені Духом Святым (2 Пет. 1: 21).

ОГОНЬ З НЕБА (Об. 13: 13)

Звичайно, дуже часто людська віра, а особливо неправдива, викликується й підтримується чу-

дами. Знаючи це, антихрист учинить багато чудес і ознак в Єрусалимі (Мат. 24: 24), але самим великим і переконуючим чудом буде зведення вогню з неба. Це буде повторенням сцени з гори Кармелю (1 Цар. 18: 17-40). На Кармелі вирішувалось питання: "Хто Бог — Єгова чи Баал?" Це саме питання стоятиме перед Ізраїлем і тепер: "Хто Бог — Христос чи антихрист?"

Цілком очевидно, що коли антихрист засяде в храмі Божому, як Бог, йому приготовлять жертву, на що ясно вказують слова з книги Данила 8: 11 "він піднявся на Проводиря й відібрав у нього щоденну жертву". Далі сказано, що це станеться в половині сімки (Дан. 9: 27) і що тоді святыня стане гидкою пусткою через те, що там буде поставлена гидота, щебто ідол антихриста (Дан. 12: 11). І ось, на ту жертву, неправдивий пророк, подібно Іллі, зведе вогонь з неба. Це також показує, що цей диявольський пророк, не буде звичайною людиною, а демоном. Антихрист же, як ми вже згадували, скористає з цієї оказії вб'є "двох свідків", щоб і в цьому випадкові наслідувати Іллю, що побив пророків Баалових.

В ті темні дні повного відступлення від віри (2 Сол. 2: 3), коли здорової науки приймати не будуть (2 Тим. 4: 3), але будуть слухатися наук демонських (1 Тим. 4: 1), яскравим огнем будуть горіти лише "два свідки" з неба. Проти них виступлять також два представники з пекла, щебто з підземного світу: це — антихрист і неправдивий пророк. І ці темні сили згасяють і цих два світильники, і тоді вже настане повна темрява.

ОБРАЗ ЗВІРИНИ (Об. 13: 14-15)

Найміцнішими зв'язками, що сполучають людей, є духовні та релігійні переконання. Люди мають ці переконання в своїй душі й вони мусять у щось вірити, щось обожувати та чомусь кланятися: якщо не Богові, то ідолові; якщо не духові, то тілові. Під час французької революції, яка була по-

Звірина з моря і звірина з землі, щебто антихрист і неправдивий пророк (Об. 13: 1-2, 11-17)

чалася 1789-го року й яка відкинула релігію, люди співали "алілуя" перед статуями революційних вождів. Диктатора М. Робесп'єра, який замордував багато соток людей, вважали за "надлюдину — новим месією". Але це не перешкодило, щоб в 1794 році і його самого стяли на гільотині.

Тоді ж, щебто 1793 року 1 жовтня парижани взяли відому співачку Майлард, завезли її в Норт-Дамський собор, де й посадили її на престолі, як "богиню розуму" й поклонялися їй.

Те саме було і в Росії: Ленін-Сталін, це не просто були вожді — це були боги. Іс ж такі прикмети, як: найгеніяльніший, наймудріший, найбільший, що надавалися Леніну і Сталіну, це не людські прикмети. Також і Гітлер був не малий божок.

Отже, антихрист знатиме добре, що людина без віри жити не може, а тому, винищуючи віру в Бога й Христа, він створить свою диявольську релігію. На зразок інших псевдо християнських релігій, він зробить образа, та ще й чудотворного, перед яким всі мусять кланятися. Той образ не буде свого роду роботом, чи радіом, бо це тепер нікого не здивувало б. Ні, це буде звичайний образ чи ста-

туя, в якому буде дух, що буде промовляти. Але той дух в образі не буде, однак, духом життя образа, бо тоді образ став би живою істотою. Очевидно, то буде говорити в образі дух якогось демона.

Тоді знову повторяться сцени з часів Навуходоносора, який був прообразом антихриста, що хто не поклониться образові, буде спалений вогнем (Дан. 3: 1-32). Знайдуться, однак, відважні, що виберуть краще смерть, ніж поклонятися тому диявольському образу.

ЗНАМЕНО (ПЕЧАТКА) ЗВІРИНИ (Об. 13: 16-18)

Цим знаменом буде імення антихриста або число його імення (Об. 13: 17). Ставитися воно буде на самому видному місці — на чолі, але як хтось дбатиме про красу обличчя, то буде дозволено мати знамено на правій руці (Об. 13: 16). Воно замінить посвідки і пашпорти. Паперові документи не будуть практичні, коли діло буде в світовому розмірі: вони могтимуть бути підроблені, згублені, залишені вдома, вкрадені, понищенні; але глибоко втатуйована печатка залишиться назавжди при її власникові. Тепер люди сміються над святим хрещенням, а тоді, немов тварини, вони без спротиву дозволяють себе заклеймити печаткою антихриста й тим вони показують, що вони стають на бік Божих ворогів, проклятих наївки.

Є й інше пояснення цього явища, цебто духове, подібне до того, як пояснюється печатування віруючих Духом Святым. Цебто, кажуть так, що печатка на чолі, це означає антихристів світогляд, сприймання антихристової науки, а печатка на руці, це — виконання антихристової науки, антихристового діла.

Але це не так. Бо печатка Божа, духовна, не потребує бути видимою, бо вона служить лише для духовних сил. Але печатка антихристова має бути видима для всіх, як для тих, що купують, також і для тих, що продають (Об. 13: 17). А яким чином

звичайний продавець може збегнути, хто має антихристів світогляд, або хто робить антихристові діла? Тому, ясно, що печатка антихриста буде видима й приложена в такому місці, щоб легко та скоро можна було її показати. Буде вона, очевидно, досить проста, бо буде складатися лише з одного імення або числа того імення.

Отже, імення антихристового ми тепер ще не знаємо, ще таємниця, але число його імення нам відкрите, це число 666. Багато некомпетентних людей ломили собі голову, щоб розглядати таємницю цього числа й по ньому вгадати імення антихриста, але ті намагання були надаремні.

Треба, однак, нам зрозуміти, що у стародавніх євреїв, греків та римлян букви були одночасно й числами; тому, не тільки кожне імення, але й кожне слово означало також якесь число. І особливо греки та римляни часто число імення вживали замість імення, коли хотіли заховати імення в таємниці. Наприклад, часто можна було у них зустріти подібні написи: “Люблю ту, якої імення 323”. І це число не було фантастичне, видумане; ні, воно дійсно означало якесь імення. Тому, ясно, що і імення антихриста буде мати своє число, коли його написати в якісь з тих стародавніх мов. Біда лише в тому, що хоча ми число його імення знаємо, то, однак, саме імення вгадати трудно, бо багато різних слів дають це таємниче число.

Знаючи що особливість стародавніх мов, люди пробували відгадати те страшне імення антихриста. Наприклад, коли написати по-староєврейськи “кесар римський”, то по зложенні числової вартості тих букв, буде число 666. Тому, християни з євреїв думали, що римські кесари є тими антихристами. Коли Нерон почав своє жахливе переслідування християн, то мученики дораховувались, що коли по-єврейськи написати “Нерон кесар”, то також виходило число 666. Тому деякі християни за Нерона були переконані, що Нерон — то стовідсотковий антихрист. Але віруючі з греків мали свою математику. Вони писали по-грецьки “Латинянин” і

у них також виходило число 666. А цим іменням "латиняни", називали римлян. З цього бачимо, що для перших християн Рим чи римляни, кесарі, Нерон, були втіленням антихриста.

Пізніше антихриста добачували в Наполеоні, а наші суботники та єговісти переконані, що антихристом є папство. Це вони виводять з того, що на папській тиарі, цебто короні, написані по-латинськи слова: "Vicarius fili Dei", які означають: "намісник Бога". Якщо ті латинські букви скласти як числа, вони також дадуть 666. Але ми думаемо, що папство і папська церква не є антихристом, а є тією "великою розпусницею", яка спочатку буде їхати на антихристі, а потім він її знищить (Об. 17: 1-6, 16).

Є багато назв, імен і титулів, які, якщо скласти словову вартість їхніх букв, то вислідом буде це фатальне число; тому так трудно встановити дійсне ймення антихриста. Тепер народи, що попали під владу комунізму, знову переконані, що комунізм є антихристом. Але українські та російські літери не є цифрами, то люди роблять іншу комбінацію, щоб підтвердити своє суб'єктивне переконання. Вони беруть сірники, складають з них число 666, а потім в тих самих сірників зложиться: "Ленін, Сталін", або п'ятикутна комуністична зірка. Ось на таких примітивних доказах люди інколи обґрунтують своє переконання, що комунізм — це антихрист.

Але ми можемо сказати з певністю тільки одне, що коли антихрист вже з'явиться і ймення його буде вже знане, то коли його написати в гебрейській мові, воно матиме число 666. "Чому в гебрейській мові — запитає хтось, — а не в латинській чи грецькій?" Найперше тому, що латинська та грецька мови тепер мертві, а гебрайська — жива. По-друге, антихрист виявиться в Єрусалимі, серед єврейського народу й буде він антихристом передусім для того народу, тому й ясно, що в мові того народу має бути його ім'я та число ймення його.

Крім цього, те число 666 має ще й духовне значення. Взагалі в Св. Писанні числа мають часто свої особливі значення. Ось, число 3 — це число Бога (Тройця). 4 — це число землі (4 сторони світу, 4 пори року, 4 стихії тощо). Число 7, ще число досконалості, закінченості та повноти. 12 — число народу Божого (12 поколінь Ізраїля, 12 апостолів Христових, 12 фундаментів і 12 брам нового Єрусалиму, де вічно житиме Божий народ). Накінець, число 6 є числом людини (на 6-й день вона створена, 6 днів дані в її розпорядження).

Але людина, відпавши від Бога, стала символом непослуху, упадку, невіри й усякого зла. Отже, це людське число 6 в антихристі помножиться, тому 666 — ще помножена suma людської недосконалості, помноження відпадіння від Бога, це буде повнота людського зла.

ТОРГІВЛЯ ЗВІРИНИ (Об. 13: 17)

Антихрист буде керувати живими людьми, тому перед ним стануть всі проблеми живучих людей. Одною з таких проблем буде економічна проблема, в якій торгівля буде відігравати велику роль. З наведеного тексту бачимо, що без продавання та купування не можна буде обйтися. Заборонюю продавати та купувати тим, що не матимуть печатки антихриста, він буде надіятись, що змусить усіх прийняти ту печатку.

Є одне пророцтво, яке проливає певне світло на цю торгівлю антихриста. В Зах. 5: 5-11 описується, що пророк побачив ефу, а ефа — це мірка сипких речовин в Ізраїлі (Рут. 2: 17). Пророкові сказані таємничі слова про ту ефу: "Це образ їх по всій землі" (Зах. 5: 6). Чи не натякає це пророцтво, що в тяжку сімку, під час панування антихриста, всі харчові продукти будуть докладно відмірювані й розділювані по всій землі? А можливо, що та ефа буде лише символічним знаком всесвітньої торгівлі та комерції.

Пророк бачив, що в ефі, у виді жінки, сиділа

безбожність (Зах. 5: 7-8). Це означає, що хоч світова торгівля буде добре організована й сполучена в одних руках, під контролем міжнародного торгового центра, то все ж таки заміри й методи того центра — буде одна безбожність. Та “безбожність” буде мати тенденцію вийти наверх і діяти відкрито, але це не буде дозволено згори (Зах. 5: 8). Але зате в другу половину сімки, коли “ефа” буде вже в своєму “прибуткові” (домі) і “на своїй підставці” (фундаменті), тоді “безбожність” буде вже діяти свободно, в наслідок чого буде оголошений той страшний приказ, який принесе голодну смерть багатьом віруючим (Об. 13: 17). Тоді багато-хто, подібно Ісавові, продадуть душу за життя тіла.

“Прибуток” для ефи буде влаштований чомусь не в Єрусалимі, а в землі Сенаар (Зах. 5: 11). А це країна стародавнього Вавилону (1 Мойс. 10: 10). Отже, це мало б означати, що міжнародний торговий центр буде в землі Сенаар, в нововідбудованому Вавилоні (Об. 18: 9-13). Звідти буде керуватись і контролюватись вся світова торгівля.

Таким чином антихрист буде тиснути й винищувати віруючих політичною дорогою, як цар, реалігійною, як фальшивий бог та економічною через свій торговий центр. Ніде від нього не можна буде сковатись, скрізь він досягне, якщо не одною дорогою, то другою. Тому й сказано, що “скорбота велика настане тоді... Й коли б не вкоротилися були ті дні, не спаслася б ніяка людина; але через вибраних дні ті вкоротяться” (Мат. 24: 21-22).

РОЗДІЛ XIV

НА ГОРІ СІОНІ

(Об'явлення 14: 1-5)

Цей розділ після попереднього є як би ясним днем після бурі. Від самого початку появилення антихриста, морок все згущувався і картини, щораз жахливіші, йшли одна за одною. Людський рід віддався сатані і зате отримав належну кару. Деспотизм антихриста дійшов до свого вершка; але поки що, хмарі як би порідшли і з неба знову засяло сонце. Бог на короткий час заслонив антихриста, а послав Своєму слузі знову небесні відіння.

ЯГНЯ НА ГОРІ СІОНІ (Об. 14: 1a)

Це ще не буде другий прихід Христа, бо тоді Христос стане не на горі Сіоні, а на горі Оливній (Зах. 14: 4). Гора Сіон знаходиться в Єрусалимі (2 Сам. 5: 6-7). Христос буде там, щоб рятувати остаток Ізраїля, як рівно ж інших, що кликатимуть до Нього (Йоіль 2: 32). Ясно, що присутність Господя на Сіоні не буде видима безбожним, подібно тому, як сирійські війська не бачили військ Господніх (2 Цар. 6: 15-17).

Взагалі гора Сіон знаходиться в центрі Божої уваги і про неї багато сказано в Писанні. Там зацарює Господь (Іс. 24: 23). Тоді сповниться те, що Пилат написав на хресті: “Ісус Назарянин Цар Юдейський!”

144 ТИСЯЧІ (Об. 14: 1b, 4-5)

Це ті самі, що були попечатані Господом з поколінь ізраїльських (Об. 7: 4-8). Слови “вони не осквернились з жінками, бо чисті вони”, не означа-

ЯГНЯ НА ГОРІ СІОНІ, 144 ТИСЯЧІ ТА АНГОЛ-БЛАГОВІСНИК
(Об. 14: 1-7)

ють, що запечатані були самі тільки нежонаті юнаки й лише мужчини. Ні, були там, безперечно, і жінки, що не осквернились з мужчинами; були також і старші жонаті та замужні. Супружє співжиття не оскверняє людей, бо в ньому нема нічого нечистого, якщо “шлюб є чистий і невинне ложе” (Євр. 13: 4). Супружє життя встановлене Богом і благословенне Богом (1 Мойс. 1: 28).

Але царство антихриста буде також царством розпусти й перелюбу: дійсних шлюбів майже не буде, вони будуть замінені розпусним співжиттям, званим “свобідною любов’ю”, як у тварин. Тому зрозуміло, що Господь зарахує моральну чистоту за особливу заслугу тим, хто заховає її серед загальної і всіма признаної розпусти. Їхню дівоочу чистість треба розуміти в світлі слів пророка, що увесь юдейський народ прирівнює до дівиці — дочки Сіону (Іс. 37: 22). Також церква Христова порівнюється з чистою дівою (2 Кор. 11: 2). А це ж

ясно, що як в Юдсі так і в церкві були й жонаті й замужні. Отже, тут мається на думці дівоча чистота й вірність серця по відношенні до Христа.

Ось тому то, що ці 144 тисячі серед неймовірного зла, безбожності й розпусти, заховають себе в моральній і духовній чистоті, то це й викличе у Господа особливу до них любов. А тим більше, що ті люди матимуть ще й інші великі чесноти. Наприклад, про них сказано: “Вони йдуть за Ягням, куди Воно йде”. Чи не показує це іхнього безмежного довір’я до Христа? Вони йдуть за Христом з однаковою готовістю й любов’ю чи то на Голгофу чи на Сіон (Іс. 35: 10). Вони не питаютъ, куди їх Ягня веде, а йдуть за Ним, куди Воно йде.

Про них також сказано, що “вони викуплені від людей, первістки Богу”. Ця назва “первістки” належиться їм по двох причинах: 1) вони будуть першими спасеними з єреїв після того, як Господь поверне Своє милосердя для Ізраїля. 2) Вони будуть зараховані Господом замість первородних в Ізраїлі, що по закону повинні належати Господеві (2 Мойс. 22: 29, 4 Мойс. 3: 12-13, 40-47). Отже, перші спасені, що взяті Господом замість перворідних, тому вони “первістки”.

Ще про них сказано, що “в устах іх нема підступу”. Подумайте, вони ж будуть жити в часи нечуваної брехні. Увесь громадський устрій буде вивернутий на виворіт і все буде загальне сплетіння дияволської брехні. Увесь світ говоритиме неправду і то всюди: вдома, в товаристві, в комерції, в політиці, в релігії; ніде не буде правди. Всі взаємно будуть один одного ошукувати. Переважаюча більшість будуть намагатися ошукати антихриста, бож вони побачать, що він не те, за віцо вони його прийняли спочатку. Тому, вони служитимуть йому тільки “страха ради”, або по-простому “із-за страху”.

І ось, цих 144 тисячі, серед абсолютної всесвітньої брехні, будуть триматися абсолютної правди. Вони не тільки заховають Божу правду, як рівно ж правдиву віру в серцях, але вони будуть також

іронівідувати ту правду. Вони відкрито будуть заперечувати божественність антихриста, а щиро й сміливо свідкуватимуть про Небесного Отця й Сина Його Ісуса Христа. Тоді, коли інші з їхнього, щебто єврейського роду, служитимуть антихристові й визнаватимуть його як месію (Дан. 11: 32), цих 144 тисячі, серед жахливого запаморочення розуму, будуть і словом і життям триматися тільки правди. Це будуть щирі та правдиві люди, тому й сказано, що “в устах їх нема піdstупу”. Ясно, що такі люди разом з антихристом не могтимуть жити, бо він їм на це не дозволить. Тому вони свою віру й діяльність припечають мученичою смертю, зате, ось, ми їх бачимо з Ягням на горі Сіоні.

ГУСЛЯРІ (Об. 14: 2-3)

Ця група була на небі тоді, коли 144 тисячі були з Ягням на Сіоні. Хто ж вони ті гуслярі?

Та обставина, що їхньої пісні ніхто не міг зrozуміти, крім тих 144 тисяч, що були з єреїв, показує, що й гуслярі були з єреїв. Об'явлення 15: 2-3 підтверджує цю думку. Вони “співали пісню Мойсея”, а таку пісню могли співати тільки єреї. Це ті “співслуги й брати” тих, що згинули в першій половині сімки, вони ж мали доповнити їхнє число в другій половині (Об. 6: 9-11). Це той “остаток насіння жінки”, проти якого обернеться лютъ змія, після невдалого переслідування самої жінки (Об. 12: 17). Коротко кажучи, то всі віруючі єреї, а їх буде переважаюча більшість, будуть поділені на три частини. Перша частина, це — первістки, що навернуться в першій половині сімки. Всі вони згинуть з рук антихриста. Їх буде 144 тисячі. Друга найбільша частина, це ті, що втечуть у пустиню й залишаться живими для тисячелітнього царства. І третя частина, це — гуслярі, що в жахливих муках віддадуть своє життя на вівтар Господній в другій половині сімки. Що їхні муки дійсно будуть жахливі, це підтверджує Сам Господь, коли каже, що потрібна була особлива терпеливість святих, щоб

зберегти заповіді та віру (Об. 14: 12). Але зате в небі Господь дав їм також особливу радість та наповнив уста їхні співом, а руки вчинив здібними грати на гуслях Божих.

Числа гуслярів не подано, але слова: “почув я голос з неба немов шум великої води й немов гук сильного грому” (Об. 14: 2) показують, що їх було дуже багато. Словом, антихрист не мілував і кожен прояв віри в Христа винищував у найлотіший спосіб. Тому так багато тих мучеників зібралось у тому чудовому небесному хорі.

ТРИ АНГОЛИ БЛАГОВІСНИКИ

(Об'явлення 14: 6-13)

Справа благовістя звичайно доручається не анголам, а людям. Якщо навіть десь треба було вжити для цього ангола, то роля його в справі благовістя була дуже обмежена. Наприклад, коли ангол з'явився сотникові Корнилієві, то вказав йому тільки адресу апостола Петра (Дії 10: 3-6), який мав розповісти Корнилієвому домові про спасіння.

Але часи Об'явлення будуть винятковими: все пекло повстане, щоб заставити мовчати Божих свідків на землі; муками, карами, вогнем і мечем, переслідуваннями й голодом буде діяти проти них антихрист. Відважних свідків буде щораз менше, але Христос сказав: “якщо вони замовкнуть, то каміння кричатиме”. Милосердя Боже безмежне; правда не може бути забута. Антихрист думав, що винищуючи свідків правди, він винищить і правду; але він помилився. Коли замовкла земля, заговорило небо: Бог дозволив благовістити анголам.

Окрем того, то антихрист своєю пропагандою так запаморочить людей, що для них свідчення звичайної людини не буде мати жодного значення. Тому, проти демонської пропаганди, почнуть діяти ангольські остереження. Щоб усі люди могли чути їхній голос, анголи будуть промовляти з повітря.

АНГОЛ — БЛАГОВІСНИК (Об. 14: 6-7)

Це буде остання спроба Бога напоумити людей перед судом; це буде, так би мовити, Божий ультиматум.

Отже, поки є час ласки, то використовуймо можливість. Берімось із запалом і любов'ю за це почесне діло благовістя, яке з радістю виконували б анголи.

ПЕРШИЙ АНГОЛ (Об. 14: 6-7)

Він буде благовістити “вічну Євангелію” всім народам. Чи не про ту Євангелію говорив Христос, що вона має бути проповідана на свідоцтво всім народам, а тоді прийде кінець? (Мат. 24: 14). Бо ж хоча сьогодні Євангелія й перекладена більше, ніж на 1000 мов, і проповідують її сотні тисяч місіонерів, то все ж таки мільйони людей нічого про неї ще не чули. Але голос того ангола напевно досягне й до таких закутків, куди не досягали місіонери й промовлятиме він буквально на всіх мовах світу.

Ангол закликатиме до страху Божого, який всі стратили із-за страху перед антихристом. Він вимагатиме слави й поклоніння Творцеві, а не створінню, хоч би й так надзвичайному, як промовляючий образ антихриста.

Ця Євангелія про Творця не повинна бути чужою ні кому, бо ж вона накреслена на сторінках природи. Євангелія про Спасителя й про спасіння могла не дійти до певних закутків світу, але про Бога-Творця безумець міг тільки не знати. А однак факт залишається фактом, що люди завжди, очевидно, під впливом духа антихриста, мали тенденцію поклонятися створінню замість Творця (Рим. 1: 18-25).

Цей ангол також остеріг, що прийшла година суду Божого, а тому то не можна ibrитись. Сьогодні, коли людина слухає заклика до навернення, то вона надіється, що ще має багато часу передумати та обміркувати що справу. Але, після благо-

вістя цього ангола, для всього людства залишиться замедве три роки, яких більшість з них не доживе з причини Божих кар, які прийдуть. Немає сумніву, що багато людей зо всіх народів навернуться через благовістя цього ангола.

ДРУГИЙ АНГОЛ (Об. 14: 8)

Цей ангол проголосить упадок міста Вавилона. Це буде наново відбудований стародавній Вавилон, адміністративний та комерційний центр антихриста, його друга столиця. Треба пригадати, що не тільки Навуходоносор, один з попередників антихриста, панував у Вавилоні, але там же заложив свою столицю і другий з його попередників, Олександер Македонський. Вавилон буде гордістю й надією послідовників антихриста, тому ангол оповістить його упадок, щоб люди хоча в останню хвилину опам'яталися і зрозуміли, яка марна їхня опора й як нікчемні всі їхні твердині, і щоб покаялись. Ангол також вказав причину погибелі Вавилона, це було не тільки його особисте зло, але й його деморалізуючий вплив на цілий світ. Отже, Вавилон — це була моральна недуга на організмі світу, тому Господь вирішив оперувати цю недугу першою.

ТРЕТИЙ АНГОЛ (Об. 14: 9-11)

Цей ангол спеціально остерігав тих, що приймали знамено антихриста. Він ясно ім заявив, що вони, рятуючи тіло, гублять свої душі; щебто за юшку сочевиці, як Ісаї, продають своє первородство. Прийнявши знамено антихриста, вони стали на його бік й офіційно зарахували себе до числа Божих ворогів. Отже, ангол іх остеріг, щоб вони знали, що жде їх жахлива доля: вони не будуть мати спокою ні вдень ні вночі за життя, коли будуть виливатися на землю чаші Божого гніву й підуть на вічні муки по смерті.

“БЛАЖЕННІ” (Об. 14: 12-13)

“Тут терпеливість святих”. І справді, треба буде мати надприродну терпеливість, щоб видергати все і встояти в правді; однак, вона рясні буде нагороджена. Краще коротке, хоч би й пекельне страждання, а потім спокій і блаженство, ніж наїпаки.

“З цього часу”, щебто, після благовістя трьох анголів, “блаженні ті, що вмирають”. Це цілком ясно, що ті “блаженні” навернуться через благовістя анголів, а тому антихрист буде особливо лютувати проти них. Земна їхня доля буде жахлива, це буде смерть в невимовних муках. А все ж таки вони будуть “блаженні”, бо смерть у Господі, хоч би й яка люта, завжди була й буде блаженною. І, наїпаки, смерть без Бога, навіть найлегша, навіть несподівана, є жахливою, бо вона стане початком вічних муках. І взагалі, без порівняння краще для віруючих умерти в Господі, щоб по воскресінні щарювати з Ним тисячу літ, ніж зберегти тимчасове життя для царювання з антихристом тільки три з половиною роки.

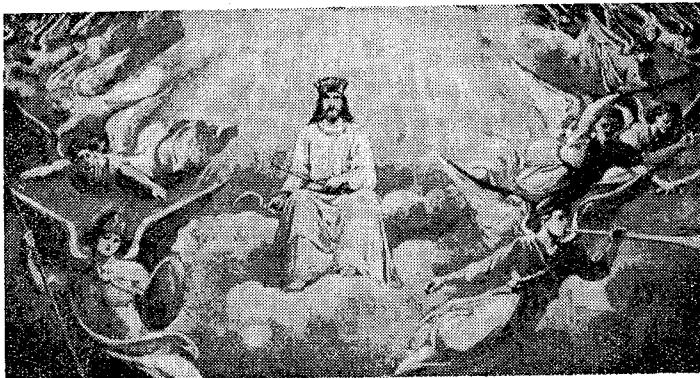
ЖНИВО Й ЧАВИЛО

(Об'явлення 14: 14-20)

ПОДІБНИЙ ДО ЛЮДСЬКОГО СИНА (Об. 14: 14-15a)

Це, безперечно, буде Христос, що є Паном жнів (Мат. 9: 38). Жати, розуміється, буде не Він Сам, а женці — анголи (Мат. 13: 39). Те, що Він пустив серпа, то був знак, сигнал, щоб починати жати.

“Інший ангол із храму”. Тут не написано, з якого храму він вийшов, як, наприклад, написано про ангола з серпом (Об. 14: 17). Можливо, що той ангол буде оборонцем святих на землі, що будуть томитися під гнетом антихриста й, можливо,

ХРИСТОС З СЕРПОМ (Об. 14: 14)

що він, власне, вийшов з Єрусалимського храму. Одне, що можна з певністю сказати, що він є слугою "Господаря жнив" і буде посланий на поле подивитися, чи дозріло жниво. Переконавшись, що жнитво дозріло, він гукнув до Господаря, що година жнив настала й просить, щоб Господар послав серпа, цебто дав розпорядження жати. І Господар, вислухавши слугу, кинув свого серпа й земля була вижата.

ЖНИВА (Об. 14: 156-16)

Жнива — це збір сівби, ще наслідки праці. Вони доконаються в кінці віків (Мат. 13: 39). Сам Христос їх передбачив (Мат. 13: 30, 37-43).

Тепер все ще сіються, як пшениця, так і кукіль, але прийде день збирання посіянного. До часу, тут описаного, церква Христова, 144 тисячі первенців ізраїльських, гуслярі, велике множество во всіх народів, словом, усі, що належали до Божої пшениці, були вже на небі. Тепер настали жнива куколю, який занадто вже розбуявся й намагався до решти винищити й ті останки пшениці на землі, які мали залишитися для тисячелітнього царства.

Цікаво підкреслити, що Бог бариться во Свої-

ми діями. На все мусить прийти докладно визначений час. Навіть такий нечестивий кукіль не винищується без пори, а мусить впovні дозріти в своїм беззаконні.

Благовістя трьох анголів, той Божий ультиматум, був відкінній кукілем, тому мусіла прийти з ним розпрара.. Отже, ці жнива мали наступити через те, що люди відкинули Боже милосердя.

ІНШИЙ АНГОЛ З СЕРПОМ (Об. 14: 17-18)

Цей "інший ангол" вийшов з храму на небі й своїм серпом позрізував грона виноградини. Отже, цей ангол буде, очевидно, виконавцем Божого суду над тією частиною Ізраїля, яка не навернеться, а залишиться служити антихристові. І ж то ізраїльський народ прирівнюється до винограду, до любої Богові "садовини" (Іс. 5: 7). Поганські народи прирівняні до пшеници та кукілю.

Цей "інший ангол" мав обов'язок зібрати грона винограду й вкинути в чавило, але попоптати їх в чавилі має Сам Господь (Іс. 63: 3-4, Об. 19: 15).

Те, що в даному описі жнива попередили збір винограду означає, що Господь покарає насамперед поганські народи, що служать антихристові, а слідом за ними й євреїв.

Ще "інший ангол", що мав владу над вогнем, буде репрезентувати Божу справедливість, "огонь відплати, вогонь помсти, вогонь Божого гніву".

ВИНОГРАД І ЧАВИЛО (Об. 14: 19-20)

З виноградом і з виноградником порівнюються, як було вже сказано, народ ізраїльський (Пс. 8: 9, Іс. 5: 1-7, Єр. 2: 21), який, на жаль, обернувся в содомський виноград (І Мойс. 32: 32-33).

Чавило, ще щось якби великий котел чи бочкою, куди спилеться виноград, топчеться ногами й сік знього стікає через отвір внизу до посудини. Це — свого роду, прес, символ Божого суду. Тут під жнивами й чавилом описаний Божий суд у загальних рисах, подробиці ж його побачимо в наступних розділах.

РОЗДІЛ XV

СКЛЯНЕ МОРЕ ТА СКИНІЯ СВІДЧЕННЯ

СІМ КАР (Об. 15: 1)

Це видіння має безпосередній зв'язок з Об. 11: 18-19. Там був відкрився храм Божий і тут також (Об. 11: 19 = Об. 15: 5-6). Там було сказано, що наступив гнів Божий, а тут бачимо вже його виконавців (Об. 11: 18 = Об. 15: 6-7). І той Божий гнів мав закінчитись сімома карами, які почнуться в наступному розділі.

СКЛЯНЕ МОРЕ (Об. 15: 2-4)

Це те саме море, яке апостол Іван бачив на самому початку Об'явлення (Об. 4: 6). Але на початку те море було не зайняте й було чисте, подібне до кришталю. А тепер воно було змішане з вогнем і стояли на ньому переможці над антихристом. Отже, цей вогонь не був властивістю самого моря, а приєднався до нього тоді, коли вступили на нього згадані вже переможці й той вогонь символічно показує, які випробування й муки пройшли ті, що на ньому стояли. Вогонь, на загал, є символом страждань, але також символом любові (1 Пет. 4: 12-13 = П. П. 8: 6-7). Отже, ці переможці, що стояли на тому скляному морі, будучи повними вогню любові до Бога, не злякались огнених випробувань, тому вогонь скляного моря є іхньою славою. Переможці ж антихриста з гуслями, що співають пісню Мойсея — це ті самі гуслярі, що про них була вже згадка в Об. 14: 2. Це віруючі в Христа єреї, що згинуть від руки антихриста в другу половину сімки.

ПІСНЯ МОЙСЕЯ І ЯГНЯТИ (Об. 15: 3-4)

Чому тут сполучені дві пісні: Мойсея і Ягняті? Очевидно тому, що Мойсей і Ягнія вказують на два

Сім анголів з сімома чашами гніву Божого і гуслярі на огнянім морі
(Об'явлення 15: 1-4)

дуже подібні випадки чудового спасіння від неволі фараона й неволі антихриста. Обидва випадки пов'язані з морем; різниця тільки та, що одне море звичайне, а друге — скляне і спасіння одне було тілесне, а друге — духовне.

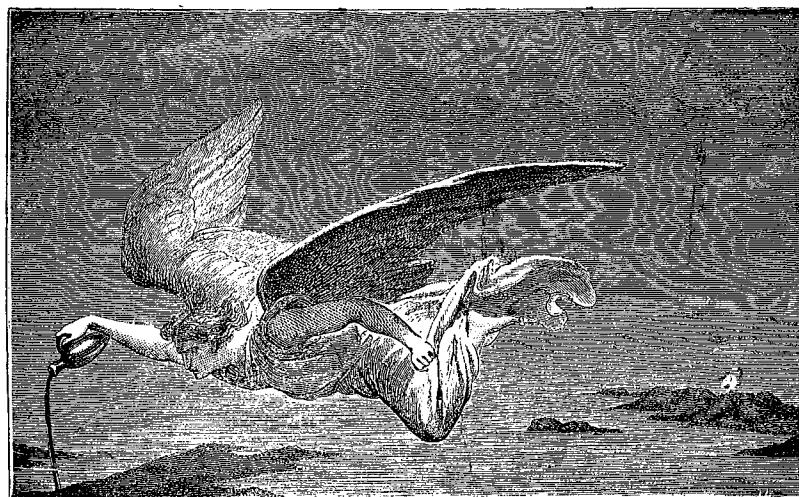
СКИНІЯ СВІДЧЕННЯ (Об. 15: 5-8)

Храм скинії — це святе святих скинії свідчення. Святе святих завжди було закрите, а найголовнішою святыни був ковчег заповіту. Тепер же, коли храм той відкрився, то й ковчег заповіту став видимим (Об. 11: 19). З нього також вийшли виконавці Божого гніву — сім анголів. Це відкриття храму, чи святого святих, показує, що приховані сили Бога, Його тайні задуми тепер явно почнуть реалізуватися й діяти на землі. Вони діяли й дотепер, але немов би тайно, так що антихрист своєю пропагандою міг ще перекручувати

явища, та пояснювати їх своїм способом. Але тепер люди вже явно будуть бачити, що карі приходять від Бога й, помимо того, будуть зневажати Його (Об. 16: 9, 11, 21).

ДИМ ВІД БОЖОЇ СЛАВИ ТА СИЛИ (Об. 15: 8)

Дим, це — символ гніву й суду (2 Сам. 22: 7-9, Іс. 37: 20, Іоіл. 2: 30-31). А це ж дійсно був момент, коли сім анголів готовились вилляти сім чащ Божого гніву. Зате хмара є символом милості та ласки (2 Мойс. 40: 34-35, 1 Цар. 8: 10-11).

Перша чаша Божого гніву (Об. 16: 1-2)

РОЗДІЛ XVI

СІМ ЧАШ ГНІВУ

ПЕРША ЧАША (Об. 16: 1-2)

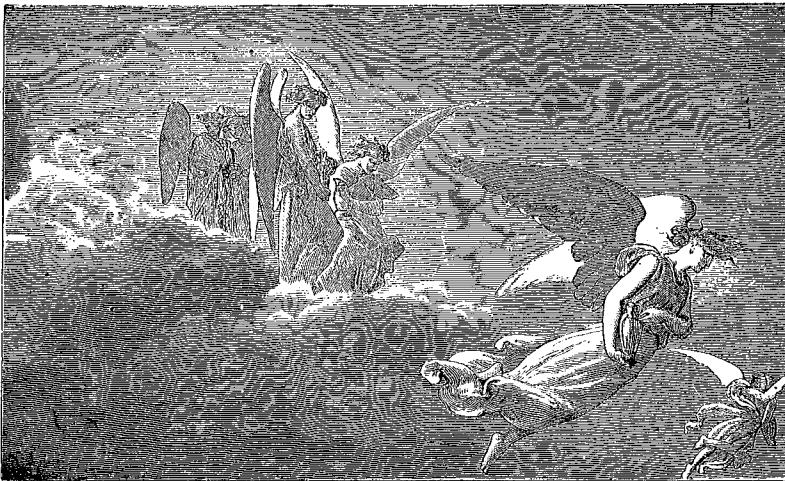
Хто дав наказа анголам розпочинати виливання гніву Божого на землю, невідомо, бо Іван чув лише гучний голос. Міг то бути голос архангела Михаїла, або одного з херувимів. Це останнє дуже ймовірне тому, що, власне, один з чотирьох херувимів дав анголам тих сім чащ гніву Божого (Об. 15: 7). Але міг це бути толос навіть Самого Господа.

І ось, ідучи за цим наказом, перший ангол вилив чашу свою на землю. І, нараз, “шкідливі та люті болячки обсліли людей”, але виключно тих, що мали на собі знамено звірини або вклонялись її образові.

“Шкідливість” тих болячок полягала на тому, як вже й саме слово підповідає, що вони шкодили людям, ушкоджували їхні тіла, чинили їх жаліками та непрацездатними, псували їхній вигляд. Кожен майже мав якусь болячку, але вона зникла й не залишала по собі не тільки жодної шкоди, але навіть сліду. Але ці болячки будуть жахливі. Відгнивати будуть руки, ноги; відгниватимуть очі, нищитимуть слух; не можна буде нагнутись, чи повернути головою.

“Люті” вони будуть тому, що будуть викликати страшну й неймовірну люту біль, як рівно ж не можна буде їх вилікувати та від них звільнитися.

Наскільки це була жара спеціально для тих, що мали знамена антихриста та поклонялися його образові, то можна припустити, що ті болячки й сідатимуть на тих місцях, де будуть ті знамена та перешкоджатимуть кланятись. Можливо, що ця чаша гніву Божого, спеціально обсадить болячками по-

ДРУГА ЧАША ОБЕРНЕ МОРЕ В КРОВ (Об. 16: 3)

слідовників антихриста таким способом, щоб вони виразно побачили, завіщо їх карається.

ДРУГА ЧАША (Об. 16: 3)

Ця чаша оберне море, очевидно, Середземне в гнилу кров трупів. Це буде довершеннем того, що частинно доконалось при звукові другої труби в першій половині сімки (Об. 8: 8-9).

Трудно пояснити це фізичним способом, як і від чого це станеться? Очевидно, це станеться просто за допустом Божим, так як колись в Єгипті (2 Мойс. 7: 17-21). Страшний сморід буде розходитися від такого "кривавого" моря; все живе створіння в ньому згине й ціле море стане мертвим.

О, це буде страшна кара, але, найперше, для тих, що житимуть в безпосередньому сусідстві з морем. Вони напевно почнуть утікати від моря якнайдалі, щоб не чути його смороду. Не могтимуть також перепливати по тому жодні судна чи кораб-

лі, бо й на них люди подушилися б від смороду. Не написано також, як довго триватимуть ці карі, але можна припускати, що не дуже довго, бо ж для всіх семи кар, включно з армагедонською битвою, знищеннем великої розпусниці й упадком міста Іавилону, буде дано лише $3\frac{1}{2}$ роки, цебто друга половина сімки.

ТРЕТЬЯ ЧАША (Об. 16: 4-7)

Ця кара також подібна до тієї, що доконалась при звукові третьої труби (Об. 8: 10-11). Але тоді лише третя частина річок та джерел були затруті кометою "Полин", а тепер всі вони будуть обернені в кров.

Можна, однак, і тут припустити, що ця жахлива кара не буде по цілому світі, а лише на території, що буде знаходитись під безпосереднім впливом антихриста. Це явище статись може від того, як пророк провістив, що "земля видасть із себе кров, що повисала" (Іс. 26: 21) і та кров наповнить ріки та джерела. Ясно, що фізично це неможливо, бо ж кров не заховується в землі в своєму стані, а розкладається; але для Творця всього існуючого не може бути нічого неможливого. А нема сумніву, що коли б земля видала з себе всю невинно пролиту кров та слози, то був би потоп. А слово з Об'явлення 16: 6, здається підтверджують пророцтво Ісаї.

Також характерні слова жертівника: "правдивий справедливі суди Твої" (Об. 16: 7). Ясно, що цей голос жертівника символічний і означає як би голос тих усіх, що були принесені на жертву в житті. Не один з них не міг збегнути, чому йому випала така гірка доля? Чому кати та беззаконники буяють і роблять що хочуть, а справедливі та невинні мусять в муках умирati з рук тих беззаконників? Чи то справедливо? Чи є на світі яка правда та суд? Чи буде коли яка помста та відплата?

І ось, тепер ще далеко не всі суди Божі виявились, а всі жертви людської злоби вже перекона-

лись, що суди Господні такі правдиві і справедливі, і що їхні жертви не були надаремні. Ось тепер і їхня кров, що була пролита людською злобою, потекла джерелами. Нехай раз нап'яться кровожерні! Може тепер вистачить ім крові?

Варто також звернути увагу на слова: “Вони варті того!” Господь від віків через пророців і апостолів кликав людей до джерел живої води. Але народи не тільки відкинули ту воду, а вимордували слуг Божих, що Бог через них кликав людей. Вони без милосердя проливали невинну кров святих. Так ось тепер вони мають крові під достатком; нехай п’ють. “Вони варті того!”

ЧЕТВЕРТА ЧАША (Об. 16: 8-9)

Ця кара має також аналогічний зв’язок з карою під час четвертої труби (Об. 8: 12). Але тоді сонце потемніло й від того напевно похололо, але тепер, навпаки, воно мусіло палити людей вогнем. То буде частинне виконання пророцтва про “палаючий день”, прелюдія до того дня, коли вогонь з неба впаде й пожере відразу все стовпіще безбожних (Мал. 4: 1 = Об. 20: 8).

Цікаво, що при цій кари, люди перший раз відкрито почали визнавати, що ці кари походять від Бога. При перших трьох карах, хоч які вони будуть страшні, люди, однак, не згадуватимуть Бога, а особливо публічно. Страх перед антихристом замікав їм уста. Але як своїм вогнем припече сонце, то люди не відберуть і почнуть відкрито говорити, що ще їх Бог карає. І все ж таки, зло настільки вкоріниться в їхню природу, дух антихриста так їх отуманить, що вони не зможуть зрозуміти власного зла, що вони того достойні (Об. 16: 6), а будуть уявляти собі, що вони невинні та добрі, а жорстокий Бог несправедливо їх мучить. Тому вони не покаються, не змінять свого світогляду, не віддадуть слави Господу, а будуть зневажати Його. Це нічого дивного, бо ж вже сьогодні можна зустрінути безліч добрих людей, але опанованих

духом антихриста, що не хочуть навернутись до Того, Хто їх карає (Іс. 9: 13), бо вони вважають, що вони не заслуговують на жодну кару. Але “жорстокий та безсердечний” Бог карає їх несправедливо, а вони — то “невинні страждальці”. “І ми маємо такого Бога славити та гнути перед Ним спину — ніколи!” — кричать вони в розлюченні проти Бога. Виходить так, що не вони мають здобути ласку у Бога, а Бог має здобути ласку в них. Вони мають робити зло та всяке беззаконня, а Бог не тільки не повинен їх карати, а ще й помагати їм робити зло, то може б вони тоді хоч не зневажали б Його. Але Бог не порахується з самолюбними думками та почуттями беззаконників і так їх припече, що вони не матимуть де дітись. На все прийде свій час. Нема жодного сумніву, що всі ці кари не будуть торкатись тих, що не вклоняться антихристові й не приймуть його знамена. Вони, правда, будуть терпіти від переслідувань антихриста, але сам антихрист і його послідовники будуть терпіти від цих чаш Божого гніву.

ПЯТА ЧАША (Об. 16: 10-11)

Престол сатани, на який буде вилита ця чаша, буде в Єрусалимі. Але, як було вже згадано, буде в антихриста ще й другий, дуже важливий комерційний центр у нововідбудованому Вавилоні. Отже, хоч антихрист, як той, що видає себе за месію, природньо мусить бути в Єрусалимі. Але, не виключена річ, що він могтиме, під кінець другої половини сімки, перенестись у Вавилон, щоб звідтам краще організувати похід на Палестину, який закінчиться, так званою, армагедонською битвою.

Але для нас, в даному випадкові неважко, на яку столицю була вилита чаша Божого гніву, в Єрусалим чи в Вавилоні, але наслідки цього розповсюдилися на все царство антихриста. Те царство охопив якийсь морок; якась необ’яснима темрява, може не стільки видима, як відчута. Приглядаючись до тексту і до обставин, нам видається, що

то не буде фізичне затміння. Це буде якийсь пригнічуючий морок духа, запаморочення розуму, пригноблення почуття; то буде якийсь невимовний, болючий сум. Можливо, що це буде відчуття скорої, неминучої тілесної та вічної погибелі. Фактом є, що той морок спричинював такий внутрішній біль, настільки посилював усі попередні карі, що люди від болю кусали свої язики і, всетаки, далі зневажали Бога і в учинах своїх не каялись.

Видно, що не тільки діяв Бог, а й діяли сили сатани. Цілі полчища демонів будуть змушені розвивати свою затемнюючу акцію, особливо від хвилини, коли люди почнуть розуміти, що всі карі таки походять від Бога, а не від припадкових катаклізмів природи. Ця присутність демонських сил також створює цей внутрішній морок. Можна собі уявити, яке пригнічення будуть переживати люди, коли зрозуміють своє безсилля супроти Бога, а одночасно який диявольський морок мусить огорнути свідомість людей, що мимо всього, вони не покаються й не перестануть зневажати Бога. Це страшне, коли люди дійуть до такого стану, що вже й бачать, де погибель, і йдуть до неї свідомо, й не можуть навернутись до Бога та покаятись перед Ним.

ШОСТА ЧАША (Об. 16: 12-16)

Ця чаша висушить ріку Ефрат і це буде великою карою над Вавилоном, що побачимо пізніше, але безпосередньою ціллю Бога в цій акції було те, щоб підготовити дорогу царям зо сходу, аби вони прийшли в Армагедон в Палестині й там згинули. "На схід сонця" від Палестини знаходяться всі народи та держави Азії, найбільші скupчення людей: Індія, Китай, Японія, Бурма, не кажучи вже про Турцію, Арабію, Іран, Ірак, Афганістан і багато інших. Усі вони виrushать війною на заклик антихриста на Палестину проти Христа. Ріка Ефрат дуже широка та глибока й могла бути великою перешкодою для переходу великих мас народу. Отже, Гос-

подь висушить ту ріку зі сходу й те саме вчинить з Єгипетською затокою, щебто з так званим Червоним морем із заходу (Іс. 11: 15). Так, як було колись, що висушення цього моря було для народу Божого спасінням, а для єгиптян — погибеллю, так буде й тепер. Бо ж тими то дорогами зо сходу й заходу підуть безбожні народи в Армагедон на погибель, а навернені єреї підуть в Єрусалим на спасіння, бо армагедонська битва не торкнеться святого міста (Іс. 11: 15-16, Об. 14: 20).

Цей похід на Палестину буде якимсь несамовитим, як рівно ж вийнятковою буде його мета: він буде розпочатий з метою боротися проти Самого Господа Ісуса Христа та Його послідовників. Коли взяти під увагу, що більшість тих народів є поганами, які цілком не вірять у Христа, то здавалося б, чого їм іти воювати проти того, в кого вони не вірять і кого вони не знають? Натомість, ті народи, які, ніби, будуть християнського походження й хоч яку-будь мають уяву про Христа, то трудно уявити собі, щоб вони до того отуманіли, щоб могли повірити в успіх такого безглуздого кроку.

Тому, це все показує, що мусять бути ужиті особливі способи спонукування учасників. Мусить бути з одного боку особливий ентузіазм, а з другого — повне запаморочення, коли люди й самі не знають, що вони роблять.

І ось, надхненниками того безглуздого кроку будуть три демонських духи, подібних до жаб (Об. 16: 13-14). Прирівняння їх до жаб символічне, бо ж духи не мають тіла. Але це зроблено для того, щоб на прикладі показати сутність їхньої нечистоти.

Чудами та ознаками ті духи зведуть царів та володарів землі, а з ними й іх підданих, тому приготування будуть величезні (Пс. 2: 1-3). Подібно фальшивому духові, що нахилив Ахаба піти в Рамот Галаадський, щоб там згинути (1 Цар. 22: 19-23), так і ці три духи нахильять багатьох власти-

телів, щоб піти та згинути в долині Мегідонській біля містечка Армагедону.

Цікаво при цій нагоді підкреслити, що сьогодні багато людей відкрито хваляться, що вони ні в що не вірять, а ні навіть у Бога. Але про таких написано, що вони у неправду повірють (2 Сол. 2: 11).

І ось цей факт свідчить найясніше, в що склонні вірити безбожники. Вони Богові не повірють і ясній та чистій правді також не повірють, але брехні нечистих демонських духів повірятимуть від усього серця й виступлять воювати з Самим Христом. Чи є в цьому якийсь глупзд, чи якась розсудливість? Але в безбожників цих чеснот не може й бути, тому Слово Боже й називає їх “безумними”.

Подібні загальні зриви ентузіазму не раз бували в народах, а особливо яскраво цей зрив виявився в хрестових походах. Звичайний чернець Петро Ам'єнський спонукав був королів бути хрестоносцями. І ось, неорганізовані маси народу, починаючи від дітей до старців, від невільників до королів, без доріг і маршрутів, без вирядження й провіянту, й навіть без відповідних вождів, надихненні одною тільки ідеєю відвоювати святу землю та гріб Господній від невірних, кинулися на турків. Масові вимирання від голоду, хвороб і поразок не вгасили того ентузіазму, що продовжувався аж 150 років.

Але все це зблідне в порівнянні з тим ентузіазмом, що охопить цілі народи при кінці сімки. Не відомо навіть, чи всі учасники будуть ясно усвідомлювати собі, куди вони й чого йдуть? Але поки розпочнеться остання драма, то всі ці антихристові слуги будуть дощенту винищувати всіх вірних Христові, а особливо віруючих з євреїв. То буде до такої міри критичний час, що коли б він не скоротився, то “не спаслося б жодне тіло”, розуміється з віруючих християн (Мат. 24: 22).

Щоб віруючі не впали на дусі в той останній рішальний момент, Христос залишив нам підбадьорючі слова: “Ось, іду, немов злодій!” (Об. 16: 15). “Іду” вже, не “йду скоро”, а вже йду, вже в до-

розі. Будьте чуйні, бережіться ще трохи, ще потерпіть кілька хвилин, бо ж Я вже йду!

СЬОМА ЧАША (Об. 16: 17-21)

Остання чаша буде вилита на повітря, тому то остання кара прийде з повітря.

“Сталося!” чи “Звершилось!” — коли це слово промовив Ісус на Голгофі, то це означало звершення спасіння, а при сьомій чаші воно буде означати знищення всіх армій антихриста і взагалі всіх його послідовників, як рівно ж воно буде означати другий прихід Христа на землю.

Найперше, після того слова, знялася страшна буря й жахливий, небувалий ще, найбільший в світовій історії, землетрус. Він настане тоді, коли ноги Христа торкнутися гори Олівної (Зах. 14: 4-5, Мих. 1: 3-4). Він, цебто землетрус, охопить всю Палестину, сусідні країни й пронесеться страшною хвилею по всій землі. Єрусалим, притому, розпадеться на три частині, а всі людські міста обернуться в румовища (Об. 16: 19а).

Зникнуть з поверхні землі острови, гори зрівняться з землею і, взагалі, на землі постануть великі фізичні зміни (Об. 16: 20). Згине також місто Вавилон, але про це буде мова далі (Об. 16: 19б).

“Великий град, немов тягарці” (Об. 16: 21). Це окresлення “тягарці” дуже недокладне. В інших переводах ужиті окresлення “талант”, “сотнар”, що дає певну окresлену уяву. Наприклад, сотнар, це — 50 кілограмів. Отже, це величезні кусні льоду, град, якого ще ніколи не було. Цей особливий град спеціально переховується на той час армагедонської війни (Йов. 38: 22-23). Він впаде в рішучий момент. І так, як колись при Бетороні за днів Ісуса Навина, поб’є Божих ворогів (Нав. 10: 11).

Чому, власне, Господь їх поб’є немов камінням? Тому, що всі вони богозневажники, яких, по закону, належалось побити камінням (З М. 24: 16).

Таким чином, під час виляття сьомої чаші згине вся антихристова армія, його адміністративний

центр — Вавилон, всі його поклонники й сторонники, а також і він сам; але про подробиці того всього буде ще сказано.

Властиво, тут мав би бути кінець, але Господь зробив перерив, щоб показати Своєму слузі ще два великих явища, це розквіт і загибель двох Вавилонів: духовного й дійсного.

РОЗДІЛ XVII

СИМВОЛІЧНИЙ ВАВИЛОН

ВЕЛИКА РОЗПУСНИЦЯ (Об. 17: 1-6)

В Об'явленні є не менше чотирьох символічних жінок: 1) Ізраїльський народ прирівняний до чудової, але вагітної жінки (Об. 12: 1-2). 2) Церква Христова прирівняна до нареченої Христа (Об. 19: 7-8). 3) Місто на сімох горах прирівняне до великої розпушниці (Об. 17: 9, 18). 4) Місто Вавилон прирівняне до розпушної цариці (Об. 18: 3, 7).

Отож, хто вона ця таємнича розпушниця, названа — Великим Вавилоном? Це не є дійсна назва міста Вавилону, а символічна, що можна перевірити з таких порівнянь:

1) Дійсне місто Вавилон було побудоване в долині Сінеар (1 Мойс. 10: 8-10), а цей символічний “Вавилон” був побудований на сімох горах (Об. 17: 9).

2) Стародавній Вавилон за часів Христа вже не існував, як велике місто, а цей — символічний Вавилон ще й після Христа “впивався кров'ю святих та свідків Ісусових” (Об. 17: 6).

Отже, ясно, що тут не йде мова про стародавнє місто Вавилон, а про символічну назву, яка часто дається по заслuzі тому, кому треба. Наприклад, ізраїльський народ прирівняний до Содому й Гомори (Іс. 1: 9-10), а місто Єрусалим, за часів антихриста, буде прирівняне до Содому й Египту (Об. 11: 8). Подібні імена даються тому, хто духовно й морально уподобився до того, чиє ім'я йому присвоюється. Так і цій “розпушниці” дано імення “Вавилона” тому, що вона уподобилась до нього.

Але тому, що ми переконалися, що цей Вавилон не є тотожний зо стародавнім Вавилоном, то тим більше нас цікавить його таємницість. Проана-

Велика розпусниця — папська церква в спілці з антихристом
(Об'явл. 17: 1-6)

лізуїмо, що про цю розпусницю сказано в слові Божому: 1) Передусім, вона сидить над багатьма водами (Об. 17: 1), що визначають народи та люди, племена та язики (Об. 17: 15). 2) Вона чинить розпусту з царями земними й напуває тією розпustoю мешканців землі (Об. 17: 2). 3) Одягається ж вона в порфири й кармазин, і приоздоблюється золотом, дорогоцінним камінням та перлами (Об. 17: 4). 4) Впивається ж тя розпусница кров'ю святих та свідків Ісусових (Об. 17: 6). 5) І, накінець, вона, ця розпусница, є великим містом, побудованим на семи горах, що панує воно над царями земними (Об. 17: 9, 18).

Отже, в світлі цих вказівок, треба пошукати на світі таке місто, до якого відносилися б всі ці вказівки. Наприклад, багато було міст і тепер вони є, що панують над многими народами, скаміж Москва, Лондон, але за часів Івана таке місто було лише одне, це — Рим. Притім, інші новітні міста панували чи й ще панують над народами, але вони ніколи не панували над незалежними "царями зем-

ними". Але Рим, з початків своїх, сидів "над багатьма водами" через свій імперіалізм, та ще й доді сидить через свою церкву. Також тільки Рим панував і ще частинно панує через церкву над земними царями. Бо ж то тільки римська церква називає, що папа є сонцем влади, а царі й імператори отримують свою владу від папи, як планети отримують своє світло від сонця.

Між іншим, і католицька церква признає, що під цією "великою розпусницею" треба розуміти Рим, але поганський. Але ми, аналізуючи цей 17 розділ, переконанаємося, що це означення "велика розпусниця" відноситься більше до християнського Риму, ніж до поганського.

Відомо, що кожне столичне місто, через своїх дипломатів, залишається і зв'язується з іншими столицями, але вони чомусь розпусницями не назовані. То чому Господь ще місто, скажім, Рим, докоряє за розпусту із земними царями? Тому, що церква Христова не від світу цього, як рівно ж її божествений жених (Ів. 17: 14, 16; 18: 36). Тому церква не повинна шукати зв'язків зо світом, шукати своїх політичних та економічних інтересів, зв'язуючись із земними царями. Церква має бути вірною своєму небесному покликанню. А, тимчасом, власне римська папська церква, більше ніж яка інша на світі, цілком загрузла в земну політику й користолюбство, вважаючи себе одночасно єдиною право-вірною Христовою церквою. Тому то ця римська церква й є тією "великою розпусницею", що залишила своє небесне покликання, зрадила Христові, і задля своїх вигоди, чинить розпусту з царями земними. Сьогодні римська церква не є вже навіть церквою, а звичайною політичною організацією, що сама приймає представників від правлячих дворів, як рівно ж посидає своїх. Притім, та церква цілком не оглядається, з ким вона зв'язується. Вона готова була б обмінятися представниками навіть з червоною Москвою, а то навіть із самим дияволом, щоб тільки це виходило на її користь. Отже, Рим — це справжня "велика розпусниця".

Звернімо тепер увагу на одяг розпусници. Порфіра, кармазин, золото та дорогоцінне каміння, ще все було специфічним одягом римських імператорів, вельмож та жерців. А тепер є виключним одягом римських пап, кардиналів та єпископів. Словом, порфіра та кармазин, це червоні матеріали, а такий власне колір характеризує римську церкву.

Наприклад, Ульрих Цвінглі, швейцарський реформатор, в одній зо своїх промов, говорячи про католицьке духовенство, так сказав: “Недаром воно носять червоні капелюхи та мантії. Коли їх потрясти, то з них посилються дукати й крони (золоті монети), а коли їх стиснути, то з них поллеться кров ваших синів, братів, батьків і добрих друзів”.

Отже, тільки римська церква кохається в порфірах та кармазинах, в золоті та дорогоцінному камінні. Одна тільки папська тиара (корона) має на собі понад 200 дорогоцінних каменів.

Далі, велика розпусниця вливалась кров'ю святих та свідків Ісусових. Огляньте всю історію, перейдьте ввесь світ, пошукуйте в ньому якесь таке велике місто, що стільки проліяло б християнської крові, як Рим? Візьмім, наприклад, Москву, вона сьогодні може й більше проліяла людської крові, як Рим. Але вона це робила з політичних міркувань, а не з релігійних. Москва, це — груба, матеріялістична безбожниця; найбільша звірюка. Вона нищила всіх, без перебору, хто з нею не погоджувався. Але Рим завжди нищив святих тільки з релігійних мотивів. І знову таки, як поганський Рим, так і християнський, виявилися цілком однаковими. Навіть можна з певністю сказати, що християнський Рим, пролив багато більше крові свідків Христових, ніж поганський Рим. Та папська “свята інквізиція” — це жахіття й огіда середніх віків. Нема сумніву, що пізніші диктатори-терористи навчились від пап, як організовувати своє НКВД чи Гестапо.

Отже, та п'яна кров'ю святих, розпусница, це — тільки Рим, як поганський так і християнський.

Накінець, те місто-розпусниця побудоване на сі-

мох горах і панує над царями земними. Є тільки одне на світі, всім відоме, велике місто, побудоване на сімох горах — це Рим. Можливо, що десять на світі ще є місто, також побудоване на сімох горах, але воно не має зате інших прикмет, які подані в Об'явленні й які має Рим.

Кажуть, що ніби Єрусалим та Костянтинополь також побудовані на сімох горах, але до них також не підійдуть всі інші прикмети, які так влучно панують до Риму.

Правда, ті сім гір мають ще й інше значення й символізують також сім великих держав, про які буде ще мова.

Наприклад, багато сьогодні міст в Америці, Англії, Японії, Німеччині й в інших країнах, багато більших за Рим. Але все це молоді міста, про які ніхто нічого не чув, коли Рим уже був “великим містом” і відігравав власне таку роль, яка приписана цій розпусниці. Притім, як ми вже й згадували, жодне місто не могло й не може панувати над самостійними, не підбитими царями земними. Це тільки чинив Рим через свою церкву. На заклик папи царі йшли війною проти турків, щоб відвоювати святу землю. На приказ папів, царі нищили свої власні країни, винищуючи своїх громадян ніби еретиків. Папи настановляли королів та імператорів, вони їх і скидали. Словом, були часи, що папи були дійсними імператорами над всіма католицькими країнами.

З цього всього робимо рішучий висновок, що “великою розпусницею” є без сумніву римська церква, в чому ще більше переконаємося далі.

РОЗПУСНИЦЯ (Об. 17: 1-2)

Вище було сказано, що під цією розпусницею треба розуміти римську папську церкву. Тепер бажаємо ще з духовно-морального куту вору вказати, чому саме та церква є розпусницею. На це є дві причини: по-перше, вона веде себе нечесно з куту зору християнської моралі, а по-друге, вона була

колись нареченою Христа, але зрадила Йому задля земних царів.

Кожна наречена, а тим більше наречена Христова, повинна бути, по-перше, чистою (2 Кор. 11: 2, Еф. 5: 25-27), по-друге, вірною (Еф. 1: 1, Кол. 1: 2) і, по-третє, відділеною від усього того, що во-роже нареченному (Ів. 17: 14; 18: 36).

Папська ж церква своїми інтригами, жорстокістю, кровожерністю, грошолюбством і тілесною розв-пустою забруднила "білу одежду" нареченої до такої міри, що вона стала обридливою, а потім цілком скинула з себе ту одежду, а вдягнулася в червону мантію цариці та, подібно всім розпусницям, при-оздобила себе золотом та дорогоцінними каміннями. Сьогодні в тій церкві не залишилося ні клаптика з християнської чистоти, але зате нема ніде більше на світі такої гидоти, якої не було б і в тій церкві.

Також, щодо вірності Христові, то в папській церкві ніхто її більше не знайде. Там, за ширмою, ніби то, християнських богослужень, робиться сама звичайна політика. Та церква давно забула та ві-ділхнула від себе законного Нареченого-Царя Небесного, Господа Ісуса Христа, а жинулась в обійми "земних щарів". Тому, вона нечиста розпусница й зрадниця.

І, накінець, вона не тільки не цурається того, що противне Христові, а, навпаки, вона цілком від-далась якраз тому, що противне Христові. Наприклад, Христос не від світу цього, а римська церква абсолютно є світською. Вона полюбила світ. Христос умер за гріхи людства, а римська церква із захланністю віддалася всякому гріхові. Христос притягав до Себе душі любов'ю, а римська церква вербує їх підступом, обманом, хитростю, а навіть вогнем і мечем.

Ось, приклад, як та церква здобуває собі членів. В Китаї працювала місія езуїтів, яка скрізь має свої чутливі шупальці. І ось, китайський уряд замовив в одного "побожного" бельгійського фабриканта зброй, гармати. І той фабрикант, під впливом

езуїтів, поставив таку умову китайському урядові, що той, за кожну достарчену до Китаю гармату, крім звичайної плати, ще спровадить до хрищення 1200 китайців. Таким чином фабрикант за гармати брав готівку, а езуїти — "душі" китайців. І так римська церква росла, але можна собі уявити, що то були за християни, куплені за гармати... Між іншим, варто також згадати, що ті гармати, як "християнські" й роблені у фабриці "побожного" фабриканта, були виливані з образом розп'яття на люфах. Можна їх ще й сьогодні оглядати в пекінському музеї.

То чи ж можна собі уявити, що така церква є Христовою церквою? Ні, папська церква давно вже перестала бути церквою, а є вона звичайною по-ганською політичною організацією, прикритою церковним плащем. Вона нечиста, невірна й світська; тому вона є розпусницею й то ще "великою розпусницею".

"ВЕЛИКИЙ ВАВИЛОН" (Об. 17: 5)

Отже, титул "великої розпусниці" римська церква носить вповні заслужено, але чому слово Боже приписує тій церкві ще й титул "великий Вавилон"?

Ясно, що й на це мусить бути підстава, яку потребуємо знайти. Стародавній Вавилон знаходився там, де колись був Едем, цебто рай (1 Мойс. 2: 10-14 = 1 Мойс. 10: 8-11). Власне там почався злочинний зв'язок злих духів з тілом, що довело до по-топу (1 Мойс. 6: 1-5 = Юд. 1: 6). Очевидно, що й будування вавилонської башти мало на меті нав'язати контакт з "небесами", вірніше, з "піднебессям", де панують демони (1 Мойс. 11: 1-4 = Еф. 2: 2; 6: 12). Вавилонський культ, в який входило гадання, чаюдійство (Дан. 2: 2), є найбільш стародавній і його боги та обряди, в дещо зміненій формі, увійшли в усі культури поган. Там був "престол сатани" тому, що там він переміг людину, нового

володаря землі, захопив його владу й утвердив свого престола, своє панування.

З упадком Вавилону “престол сатани” перенісся в столицю пергамського царства (Об. 2: 12-13). Аттал III, останній пергамський цар, носив титул верховного жерця вавилонського культу. Рим завоював Пергам і, ввійшовши в стичність зо стародавнім Вавилоном, прийняв його культ в число культів Пантеону (Пантеон — храм усіх богів), а Юлій Цезар прийняв титул pontifex, щебто верховного жерця по вавилонському обряду. Це все сталося в 63 році до Р. Х. Таким чином “престол сатани” перенісся з Пергаму в Рим і там, в тій поганській столиці він простояв аж до 376 року по Р. Х., коли то римський імператор Граціян відмовився від титула pontifex з християнських побудок. Тоді цей стародавній поганський вавилонський культ склався в тій самій християнській церкві, в ім'я якої Граціян відмовився від того культу. І, як це не дивно, але власне те, від чого імператор, як світська особа, відмовився з “християнських побудок”, те представник християнства, папа римський, прийняв на себе, щебто папа став pontifexом, то значить, верховним жерцем вавилонського культу.

Правда, церква, як така, в своїй масі, до того часу сильно була духовно підунала, але докладично заховувала можливу чистоту. Але від того часу, коли сатана пропхав в церкву свого престола й посадив на ньому свого pontifexa, як негайно сило-міць в церкву почали тиснутися такі поняття й з’являтися такі постанови, які мали простий зв’язок з вавилонським культом.

Так, наприклад, в 381 році перший раз з’явилися ідеї, а навіть були зроблені внески, щоб призначити Марію, матір Христа, непорочною дівою навіть після народження Христа й як такій, віддавати їй більшу пошану, ніж звичайним святым. Поступово з цього вавилонського погляду постав культ “богині неба” (Єр. 44: 17-19). Бо ж поняття, що, ніби, дівоча чистота є чимсь надзвичайним, є особливістю вавилонського культу. В поганському Римі виявом

того культу були вестальки, жриці богині Вести, що ніби то опікувалися вогнем і домовим вогнищем. В храмі Вести вестальки мусіли підтримувати вічний вогонь. Служіння тих весталок прикоротив той самий імператор Граціян в 382 році, який і відмовився від титула pontifexa. З цього бачимо, що цей імператор був справжнім християнином і поважно брався за те, щоб вигнати паганство з держави. Але сатана знайшов місце там, де й сам Граціян не міг додуматись, а власне в римській церкві. Імператор відкинув титул верховного поганського жерця, то папа його собі присвоїв; імператор скасував закон весталок, то церква впровадила на їх місце чернецтво й целібат.

В 519 році було встановлено християнське свято Пасхи (Великдень). І ось, в цю справді гарну постанову пропхався також Вавилон і тому це свято в великій мірі стало подібне до свята на честь вавилонської богині Істар (богиня поранньої зорі). Обидві свята починаються раненько й святкуються весною. Обидві — попереджуються постом, а потім надміром їжі й пиття. Бо коли б це свято було установлене тільки в честь воскресіння Христового й не вплиувався в нього Вавилон, то навіцо перед ним 40 денній піст, який міг би мати зв’язок з початком служіння Христа, а не з кінцем.

Візьмім знак хреста. Цей знак уживався вже в глибоку давнину вавилонськими жерцями як талісман проти злих духів. І ось, цього самого знака і в тому самому значенні церква почала вживати після того, як папа став pontifexом замість імператора.

Вавилонські поклонники сонцю в давнину вистригали на своїй голові символічну ознаку сонця. Те саме роблять тепер католицькі духовні в знак того, що над головами апостолів були огнені язики, як знак присутності Святого Духа.

Вавилонські жерці були організовані в братства, які, однак, всі підпорядковувались pontifexu, якого слово для всіх їх було законом. Це нагадує нам різні католицькі ордени та монастирі на чолі з

таким самим pontіфексом — папою, який також в ділах віри вважається непомильним.

Накінець, вавилонські жерці, багато віків перед Р. Х., вже практикували таємну сповідь, намагаючись таким чином збегнути таємниці особистого життя й думання кожної людини, щоб мати змогу легше впливати на неї. Це саме чинить сьогодні духовенство, особливо, римо-католицьке.

Так можна було б проводити ще довгу аналогію, але й цього вистачить, щоб нам переконатися, що, дійсно, Вавилон прокрався в римську церкву, вносячи в неї свій світогляд, свій культ, свої форми й обряди, а найголовніше — свій дух і свою гріховність. Словом, сатана побачив, що силою та переслідуваннями не можна зломити християнства, то він пішов на підступ і заключив з ним союз, пропихаючи при тому в церкву свої катанинські порядки. Таким чином, закони царств цього світу, що є під впливом сатани, положені в основу організації римо-католицької церкви. Римська церква не тільки дала досить місця для поганства в своєму середовищі, але ще й освятила те поганство. Поклонення Богов почало звершатися у формах поганської обрядовості, а близькі поганського духовенства перейшов на християнське, особливо на новозаповітного "понтіфекс"-папу, який, за прикладом своїх стародавніх попередників, сміє називатися "намісником Бога". Римська папська церква стала великим історичним блудом, що тримається, однак, ось уже 1500 літ. Пануючи "над земними царями" й царствами, вона давно вже втратила зв'язок з царством Божим, яке "не від світу цього". Вона має престола без Царя царів, а сидить на цьому престолі "понтіфекс"-папа, має політичну силу без сили Святого Духа, має матеріальні багатства, але нужденна і голодна духовно.

При всьому тому цікаво зауважити, що у Вавилоні помішались людські мови (1 Мойс. 11: 9). Так і в духовному Вавилоні, в поганській церкві змішалось все: небесне із земним, святе з нечистим,

релігія з політикою, церква з державою й так без кінця.

В дні Об'явлення все це було ще "таємницею", лице "великої розпуснici" знаходилося ще в імлі грядучих століть. Але тепер імення "розпуснici" никому не є таємницею, хто має відкриті очі. Кожному легко зrozуміти, кого треба бачити в образі жінки, одягненої "в порфіру та кармазин, прикрашеної золотом, дорогоцінним камінням та перлами і з золотою чашею в руці".

Зо всього вищенаведеного ясно бачимо, що римська папська церква з повним правом носить на своєму чолі ту антихристову назву: "Великий Вавилон".

Так "таємниця" нареченої Христа була найперше відкрита апостолові Павлові (Еф. 3: 1-12; 5: 23-32), а "таємниця" нареченої антихриста, яку він, зрештою, не буде любити, відкрита була апостолові Іванові на острові Патмосі.

МАТИ РОЗПУСНИЦЯМ ЗЕМНИМ (Об. 17: 5)

Поміж католицькою і православною церквами ведеться постійна суперечка, хто з них і від кого відділився. Католики вважають православних за схизматиків, а православні — католиків. Причім, православні основують свої твердження на тому, що під час розділення чотири патріархати з п'яти залишилися при православії, а лише п'ятий, цебто римський відділився.

Але ми знаємо, що перед Господом Богом не існували жодні патріархати. Поділ церкви на патріархати, це справа не Божа, а людська; тому ясно, що воно не могло мати перед Богом жодного значення. Перед Богом існуvalа, як і тепер існує лише одна єдина церква, як містичне тіло Христове (1 Кор. 12: 27, Еф. 1: 22-23). І коли церква почала відпадати від Христа, то вона морально відпадала як на заході так і на сході. Коли ж схід і захід поділились поміж собою, то для окреслення, хто мати, а хто дочка, Бог не дивився на те, на якій сто-

роні більше патріархів, а дивився на те, на який стороні більше людей. А це ясно, що в хвилину розділення, римський патріархат був більший, ніж східні всі чотири разом.

Тому то, в Святому Писанні “Великою розпушницею” й “матір’ю всіх розпушниць” означена римська церква. Православна церква є її старша дочка, хоч, в гордості своїй, вона сама себе вважає за матір.

Наступними доньками тієї “матері всіх розпушниць” є деякі протестантські церкви, які, що правда, не признають своєї матері, але по своєму характеру й по своєму поведенню вони ясно показують, чиї вони доньки. Бо ж, звичайно, так є, що яка мати, такі дочки (Езек. 16: 44-45). А деякі протестантські церкви справді виявили себе гідними доньками своєї розпушної матері.

Наймолодшою донькою тієї “матері всіх розпушниць” є т. зв. греко-католицька церква чи уніатська. Вона в усьому вірна своїй розпушній матері.

Читаемо також, що та “велика розпушниця” не тільки є матір’ю розпушницям, але й матір’ю “гидотам земним”.

Що треба розуміти під цими гидотами? Наприклад, що всякий гріх перед Богом є гидотою, це всім відомо (2 Пар. 36: 14, Пр. 3: 32; 15: 26). Але, що гидотою бувають і такі речі та діла, які в людей ціняться дуже високо, ще не всім відомо (Лук. 16:15). А це ж є наявний факт, що в очах Божих є гидотою навіть те, що люди часом вважають за добре та святе.

Для прикладу візьмімо святыні. Людям здається, що Бог кохається в святинах хоч би вже тому, що вони для Нього побудовані. А, тимчасом, якщо люди, що збираються в тих святинах, роблять гидоти, вони цими гидотами опоганюють і свої святыні (Езек. 5: 11) і Бог такі святыні залишає (Мат. 23: 38). Бо ж Богові не святыні потрібні (Дії 17:24), а святі люди в святинах.

Візьмімо фігури та ікони. Це великі святощі в цих духовних розпушниць. А тимчасом Бог катего-

рично заборонив робити якібудь подобини Бога (2 Мойс. 20: 4-5, 5 Мойс. 4: 15-19, Іс. 30: 22), а тому Бог вважає всякі образи за гидоту (5 Мойс. 7: 25-26).

Або візьмімо молитву. В ній католицька церква бачить найголовнішу заслугу перед Богом. А тимчасом нема нічого обридливішого, як прохання без послуху, лицемірне вихвалення Бога, нещирі фальшиві обітниці, несвідоме проказування молитов, без зрозуміння їх значення (Пр. 28: 9). Такі молитви, — це тільки гидота.

Накінець, візьмімо ще для прикладу жертвеність, чи, так звані, добре діла. Католицька церква навіть спасіння душі узалежнює від добрих діл. А Святе Письмо навчає, що навіть жертви, принесені нещиро, з метою показатися перед іншими добрим, є тільки гидотою (Пр. 15: 8).

Таких, ось, духовних гидот можна було б наводити дуже багато, а ніхто інший, як римська церква є їхньою матір’ю. Бо ж ще вона допускає й толерує всякі гріхи своїх членів; власне в ній широко культується все те, що “високе у людей”, але гидже перед Богом; в ній і лицемірна побожність і доброчинність без любові й милосердя; в ній і постійні церковні богослуження та вічне бурмотіння молитов тоді, коли в щоденному житті нема й сліду служіння Богові, ані наслідків молитви. Словом, усе близькуче назовні, а брудне всередині; театрально-виставне, але без духовного змісту — є витвором тієї церкви. Тому то вона є матір’ю гидотам земним.

РОЗПУСНИЦЯ НА ЧЕРВОНИЙ ЗВІРИНІ (Об. 17: 3)

Ми вже довели, що звірина, це — антихрист. А порівнюючи цю звірину, на який ми бачимо “велику розпушницю”, зо звіриною з Об. 13: 1, ми перевірюємося, що це одна й та сама звірина, це антихрист. Але антихрист хоч і буде видавати себе за Бога, переважно буде оперувати владою політичною.

То якже воно станеться, що тоді, коли правдива Христова церква буде на небі, то римська папська церква буде величатися сидячи на звірині? Невже ж вона навіть антихриста підкорить своїй владі й сяде на його верхи?

Отож, в цьому немає нічого дивного. Бо хоч дух кожної держави на світі у свому розвитку не відхильно наближується до здійснення на землі влади антихриста, то папська церква завжди трималася цієї антихристової лінії. Вона не тільки завжди намагалася бути світською державою, але намагалася панувати над державами, щебто "сидіти зверху". І ось тепер, та папська церква не старіє, не слабшає, а чим більше наближується підхоплення Христової церкви, тим сильнішою й діяльнішою стає ця антихристова. І під час з'явлення антихриста, вона творитиме таку силу, що антихрист постановить використати її для своєї мети. В першу половину сімки, він оголосить її державною релігією й навіть сам буде її лицемірно підпорядковуватись; словом, позволить їй сісти на свою спину. І католицька церква сяде, сяде тому, що вона готова сісти на спину навіть самому дияволові, щоб тільки мати з того для себе користь. Бо ж папська церква ніколи не бридилася політичною силою, не дивлячись, з яких джерел вона походить. Згадаймо хоча б її залицяня до комуністичної Росії. Тому нічого дивного, що вона з радістю використає прихильність звірини й без вагання сяде на її спину. Але звірина від того не покращала, не стала побожнішою. Бо ж розпусниця не може мати доброго впливу на нікого, а тим більше, коли вона по своїй духовій сутності, є тим самим, що й звірина. Маємо повну чідставу сказати, що "велика розпусниця" буде "п'яна кров'ю святих та свідків Ісусових" не тільки тією, що пролив її батько, логанський Рим і не тільки тією, що проліяла вона сама на протязі середніх віків, але й тією, яку вона ще проліє в співпраці з антихристом. Це вона буде головною помічницею антихриста у винищуванні "еретиків", які не визнаватимуть головного її патрона,

якого вона ще при житті зарахує до числа святих. Тоді, на короткий час, монастирські підземелля знову наповнять криками катованих і знову запалають костри "автодафе", на яких шалитимуть на "славу Божу" живцем "еретиків". Тому, не диво, що апостол бачив її "п'яну від крові святих" (Об. 17: 6).

Цілком можливо, що до з'явлення антихриста, папам удастся приєднати до "матері блудниці" ще кілька своїх блудних дочок, а може й сам антихрист у цьому допоможе? Адже ж ідеї такої об'єднаної, універсальної церкви, вже є в дії. Працюють над цим і протестанти і католики. І хто знає, чи "понтіфекс максімус" не очолить ту світову релігію? В кожнім разі екуменізм має сьогодні повне співчуття з боку лжехристиян, а тому вповні ймовірно, що створиться така лжецерква, яка й буде помагати антихристові в його планах.

Але ця остання розпуста цієї "великої розпусници" з цим останнім "земним царем" триватиме не довго. Бо, як ми вже згадували, що антихрист не буде любити своєї розпушної нареченої, але дозволить їй сісти на свою спину лише тому, щоб використати її силу та впливи. А потім він ганебно її скине й остаточно знищить, що ми побачимо в дальших розділах.

З цього висновок такий, що римо-католицька церква за часів антихриста досягне найвищого рівня своєї влади й сили, але при кінці його панування згине з його ж рук.

ПОГИБЕЛЬ СИМВОЛІЧНОГО ВАВИЛОНА

(Об'явлення 17: 8-18)

РОЗПУСНИЦЯ — ПАПСЬКА ЦЕРКВА (Об. 17: 15, 18)

Ця теза, що під розпусницею з іменем "Великий Вавилон" треба розуміти римську папську церкву, була вже вичерпуюче доведена. Але є ще два

неправильних погляди по цьому питанні, які треба вияснити. Перший, це, власне, католицький погляд, що, ніби то, під цим “ропусним Вавилоном” треба розуміти взагалі зло, бунт проти Бога, що розпочався будівлею вавилонської башти.

Коли б це було так, то найповнішим виразником того зла, розпусти та бунту, буде сам антихрист та його послідовники. То навіщо ж вони мали б знищити те саме, що вони повинні поширювати? А притім, знищуючи розпусницю, вони мусили б знищити в першу чергу самих себе (Об. 17: 16).

Тому, ясно, що розпусница, хоч і буде сповнена зла та нечистоти, виявлятиме вона собою дещо іншу організацію, ніж антихристова. Бо антихрист — це буде чиста звірина, а розпусница, хоч також кровожерна й нечista, а однак, показана як жінка.

Отже, можливо, через відмінність своєї організації, а може через свою постійну тенденцію “панувати над земними царями”, але римська папська церква буде невигідною антихристові й він вирішить позбутись її.

Другий погляд уточнює обидва Вавилони з Об’явлення, як з 17 так і з 18 розділів і признає, що це буде одне й те саме місто: або дійсний, нововідбудований Вавилон, або Єрусалим, символічно названий Вавилоном.

Але вище було доведено, що місто Вавилон буде більше торговим центром антихриста, а Єрусалим — його політичною столицею. Отже, знищуючи одне чи друге місто, 10 царів на чолі з антихристом (Об. 17: 16), вони знищили б власний політичний чи економічний центр, а це було б безглуздям. Притім, коли б під “великою розпусницею” розуміти одне лише місто в буквальному значенні, то навіщо для його знищення антихристові треба було б організовувати аж усіх своїх союзників, 10 царів? З цього бачимо, що хоч розпусница також названа “містом”, але таким містом, яке панує над народами, племенами та язиками, а до того ще й над царями земними (Об. 17: 15, 18). А таким містом є Рим, центр і столиця римсько-като-

лицької імперії, яку, коли б її знищити, треба буде навіть антихристові змобілізувати всі сили.

Притім, перший символічний Вавилон, знищать 10 союзних з антихристом царів, під його проводом. Але другу розпусницю — місто Вавилон, яку антихрист буде любити, знищить Сам Господь (Об. 18: 8, 21). Треба також додати, що наскільки першого Вавилона союзні з антихристом царі знищать, настільки над знищеннем другого Вавилону, ті ж самі царі будуть ридати (Об. 18: 9).

Першого Вавилона царі спустошать, обнажать, з’їдять, а рештки тільки спалять, а другий Вавилон буде увесь спалений з усім його добром (Об. 18: 9, 18).

І, накінець, початок 18 розділу Об’явлення також показує, що в ньому описані інші події, ніж в 17-му розділі. Словеса “після цього” показують, що знищення цього другого Вавилону доконається після знищенння першого символічного Вавилону. А слова “побачив я іншого ангела” показують, що навіть інформації про загибель другого Вавилону отримав апостол Іван від іншого ангела, ніж інформації про знищенння першого Вавилону.

З вищезгаданих порівнянь ясно бачимо, що в 17 й 18 розділах Об’явлення є мова про два різні Вавилони, хоч початковий їх опис дуже подібний до себе. Бо хоч один з них Вавилонів символічний й офіційно цієї назви не носить, бо для людства ця його назва є “таємницею” (Об. 17: 5), а другий Вавилон буде економічний центр і свою назву буде носити відкрито, то обидва вони є дітьми одного батька-сатани. Тому, нічого дивного, що по своєму впливові на людство й по наслідках того впливу, обидва ці Вавилони подібні до себе.

ЧЕРВОНА ЗВІРИНА (Об. 17: 3, 7-13)

Власне тому, що ця звірина названа “червоною”, то некомпетентні коментатори конче намагаються бачити в ній комунізм. Але ми вже довели, що часи Об’явлення будуть часами так званої 70-ї

сімки, що має відношення до духовної історії єврейського народу й яка виявиться як останнє семиліття перед приходом Христовим. І ця “червона звірина” пануватиме якраз під час тієї 70-ої сімки, як антихрист. А ми також довели, що влада антихриста не буде комуністичною, як рівнож теперішній комунізм на Сході не є ще владою антихриста. А що ця “червона звірина” є той самий антихрист, якого ми бачили в Об. в 13 розділі, переконуємося з їх порівняння. Обидві вони мають по сім голів і по десять рогів, обидві мають богозневажливі імена й однакове походження. Отже, це та сама звірина. Червоною ж вона названа тому, що через неї пролеться багато крові, а також тому, що ще в давнину було знаком царської влади, а ще й тому, що й батько його сатана є такого самого кольору (Об. 12: 3).

І ось ця червона звірина була, всі її бачили, обожували за її чуда й, нараз, її немає. Цей останній факт треба розуміти в зв'язку зо смертельним пораненням антихриста (Об. 13: 3), що буде оголошене, як вбивство. Тому, мешканці землі будуть дивуватися, як така геніяльна, чудотворна, всепередбачлива людина, могла бути вбитою? І ось, коли це здивування діде до найвищого рівня, звірина, нараз, з'явиться, ніби воскресне, а в дійсності, просто чудовим способом виздоровіє силою сатани (Об. 17: 8). Але люди не будуть знати, чи антихрист воскрес чи тільки видужав, факт, що він буде “смертельно ранений”, а від такої рани й видужати так скоро є також чудом.

Бачачи таке чудо, 10 царів признають антихриста за лісланця з неба, вкоронують його царською короною й наділять його диктаторськими уповноваженнями (Об. 6: 2 = Об. 17: 12-13).

Сім голів звіріни означають сім гір, на яких побудоване місто Рим — столиця великої розпушнici (Об. 17: 9, 18). Але також означають сім царів або сім царств (Об. 17: 10), з яких “п'ять упало” (Асирійське, Єгипетське, Вавилонське, Мідо-Перське й Грецьке). “Одне є” — (Римське). Сьо-

мий же цар ще й до сьогодні не прийшов, а він, власне, й буде антихристом; та не довго йому доведеться бути, заледве 7 років.

Дивні також слова в Об. 17: 11 “І звірина, що була — й нема, й вона — сама восьма із сімох”. Як це може бути, щоб з числа сімох, можна було бути восьмим?

Це пояснюється подвійним способом. По-перше, він буде сьомим до свого смертельного поранення. Коли ж він, нібито, воскресне, це буде широко світові повідомлене і ще особливо буде підкреслюватися (Об. 13: 12-14). Тому він буде вважатися як би новою людиною й буде рахуватися як восьмий.

По-друге, цей факт, що антихрист хоч сьомий, буде також і восьмий, підтверджується історією. Це буде так: коли 10 царів, антихристових союзників, признають антихриста за свого голову й провідника, то він під кінець сімки, зо своєї сатанинської відчайдушності, трьох з них “вирве з корінням” (Дан. 7: 23-26) і сам стане восьмим над позосталими сімома.

ДЕСЯТЬ ЦАРІВ (Об. 17: 12-14, 16-17)

Десять царів і їх держави постануть одночасно з Антихристом на території, яку займада звірина з книги пророка Данила, цебто на території бувшої римської імперії (Дан. 7: 7, 17, 23-24 = Об. 17: 12). Вони, ті десять царів, в пророчих видивах Данила представлени 10-ма пальцями боввана й 10-ма рогами звірини. Тепер ту територію займають понад 20 держав, а під час антихриста на ній має бути лише 10 держав. Це означає, що понад 8 держав ще має зникнути, а пізніше три держави ще й сам антихрист зліквідує.

Хоча тих 10 держав будуть знаходитись під спільним керівництвом антихриста, все ж таки, народи тих держав, ніби тлина з залізом, не зіллються в одне. Їх будуть тільки єднati шлюбні зв'язки пануючих родів (Дан. 2: 43), та лапська церква,

яка, до її знищення, буде пануючою (Об. 17: 3-7). Але найбільше поєднуючим чинником в тих різноманітних елементах буде однодумність царів з антихристом (Об. 17: 13). Вони будуть першими ініціаторами разом з антихристом армагедонської битви, в якій всі вони й погинуть (Об. 17: 14 — Об. 16: 14, 16). Але перед тим вони ще знищать велику розпусницю — римську папську церкву. Це може статися так: коли антихрист несподівано відуджає від своєї смертельної рани й 10 царів признають його за свого голову, тоді, отримавши від них диктаторські повновласті, він не буде більше потребувати допомоги тієї церкви. А коли також фальшивий пророк видасть декрет, що “воскреслий” антихрист є месія й бог, тому всяку божеську честь належиться віддавати тільки йому, тоді папська церква побачить, що антихрист задалеко зайшов. Бо ж вона, хоч і розпусница, все ж таки формально визнає Бога й Христа. Вона тоді спротивиться антихристові; бо ж вона охоче перебувала б на його спині, але вона не готова була лежати у його ніг. Всім же відомо, що папи, називаючи себе намісниками Бога, уважають себе за найвищих осіб на світі, яким навіть імператори мають кланятися. Тож нічого дивного, що тодішній папа обуриться, коли його будуть змушувати кланятися іншій людині та ще й призвавати її за Бога. Цей буде приводом до конфлікту. Цілком імовірно, що папа кине анатему на антихриста та його союзників, а тоді вони зареагують на це так, як написано в Об. 17: 16.

1) Вони “зненавидяль” її й матимуть на це повну підставу. 2) “Спustoшать” її, щебто зруйнують матеріально й організаційно. 3) “Обнажать”, щебто відкриють її сутність, фальш та обман. 4) “З’ядять її тіло”, щебто конфіскують її величезні багацтва. 5) “І огнем її спалять”, щебто спалять її величні собори й храми, а також і її духовних. Спалила ж вона сама сотки тисяч і ще палитиме, коли сяде на спину звірини, то цілком буде справедливо, якщо те саме впаде й на її голову.

Але хоч ця розпусница — папська церква і

жорстоко постраждає від руки антихриста, то, однак, в число мучеників за віру вона не ввійде. Її гибелъ прийде на неї не за віру, а за її гідоти *та* за гріхи. Бо хоч антихрист зо своїми союзниками знищить розпусницю, ніби, з власних мотивів, але якраз, власне, в цьому вони виконають Божий суд і Божу волю (Об. 17: 1, 17). Бо як антихрист так і його союзники в усьому будуть покірливими службами сатани, але в каранні розпусниці, вони, мимо волі, виконають хоч “одну” волю Божу (Об. 17: 16-17).

Так закінчує своє неславне існування найгірший в світі обман, найбільш фальшива організація, найобридливіше лицемірство, наречена антихриста, що, в безсоромливості своїй, сміє називатися Христовою церквою, будучи в дійсності “великою розпусницею”, ганьбою нашої планети, ворітъми до погибелі, притулком всякої нечистоти й гідоти на землі. Бо ж така церква, — це заперечення науки Христової, це розсадник всякого зла, найкращий ґрунт для безбожності.

РОЗДІЛ XVIII

ГИБЕЛЬ МІСТА ВАВИЛОНУ

ВІДБУДОВА ВАВИЛОНА (Об. 18: 10)

Слова приточеного тексту свідчать, що описаний в цьому розділі Вавилон, не буде якоюсь ідеєю чи символом, а справжнім містом.

Але, так як при поясненнях на Об'явлення 17 розділу, про символічний Вавилон, так і тут деякі богослови намагаються удоводнити, що це буде Єрусалим названий Вавилоном. Але Єрусалим не буде під час подій Об'явлення знищений цілковито і то вогнем. Він буде знищений лише частинно землетрусом, при описі якого, Вавилон згадується окремо (Об. 16: 18-19). Пророцтва ясно показують, що столицею тисячелітнього царства буде місто Єрусалим (Іс. 2: 2-4). В кінці ж тисячелітнього царства Єрусалим згадується, як "улюблене Богом місто" (Об. 20: 9).

Тому ясно, що Вавилон, якого знищення тут описане, не буде Єрусалимом і не буде також римською церквою, яку знищить антихрист зо своїми союзниками, а буде таки містом Вавилоном. Але того міста тепер нема, цебто стародавній Вавилон не існує. Отже, він мусить бути наново відбудований. На ще також вказують багато пророцтв, що відносяться до міста Вавилону й які до цього часу ще не сповнилися. Наприклад, в пророків сказано, що Вавилон повинен згинути так, як Содом і Гомора, які несподівано були знищені вогнем (1 Мойс. 19: 24-28 = Іс. 13: 19, Єр. 50: 35, 40). І це відповідає повністю описові знищення Вавилону в Об'явленні 18: 8-9, 18.

А, тимчасом, зо стародавнім Вавилоном так не сталося. В 541 році до Р. Х. він був взятий мидо-персами, але не був ані зруйнований, ані спалений.

Війська ввійшли до міста по відведеному річищі ріки Ефрату.

В 331 році до Р.Х. Олександер Македонський взяв місто другий раз уже від персів, але взяв без бою. Оцінивши могутність твердині, Олександер приготовився до довгої облоги, але місто піддалося і тим самим залишилося незруйнованим.

Але пророцтво не може бути несповненим, тому ясно, що Вавилон мусить бути відбудований і, власне, той наново відбудований Вавилон загине так, як предсказали пророки.

Далі сказано, що Вавилон буде пустинею, де не житимуть люди (Іс. 13: 20а, Єр. 50: 39-40; 51: 37).

І це пророцтво до цього часу не виконалось. Бо хоч по смерті Олександра Македонського й по розділенні його імперії на чотири частини, Селевкиди, нові правителі Вавилонії, по сусідству з Вавилоном побудували в 293 році до Р.Х. нову столицю Селевкію, яка відтягнула людей з Вавилону, то всетаки він цілком не спорожнів. До цього часу на місці Вавилону стоїть містечко Хилах, що нараховує понад 10 тисяч мешканців. І місто те помітно зростає, бо руїни "вавилонської башти", а також руїни й самого стародавнього міста не перестають притягати до себе туристів і археологів з усього світу.

"Ні араб шатра розложити", читаємо в пророцтві (Іс. 13: 20б).

А тимчасом власне араби там переважно живуть, і не тільки шатри розкладають, а навіть дому будують. Але ми знову таки підкреслюємо, що пророцтва сповниться мусить, а це визначає, що Вавилон буде відбудований, а потім над ним виконаються всі пророцтва.

"Ні пастух там із стадом буде спочивати", каже далі пророк (Іс. 13: 20в).

Але тепер ще пастухи пасуть там свої отари й, розуміється, спочивають там з ними. Навіть назва містечка Хилах, якби на перекір пророцтву, означає "відпочинок".

Далі читаємо: "З тебе не можна буде взятий

каменя вуглевого, ні каменя на підвалину" (Ер. 51: 24, 26).

І це пророцтво не сповнилось, бо ж з матеріалу, видобутого зо стародавнього Вавилону, побудовано аж чотири столиці: Селевкія — греками, Ксесифан — парфянами, Майден — персами й Куфа — арабськими каліфами.

Таким чином, як бачимо, що ні одне з тих п'яти пророцтв ще не виповнилося над Вавилоном. Він від часів Німрода ще не був без мешканців, не був спалений, живуть там араби, відпочивають пастухи й дав він багатенно каміння на будову аж чотирьох міст.

А треба всім знати, що пророцтва виконуються цілком докладно. Наприклад, пророцтво з Ісаї 13: 21-22, що Вавилон наповниться звіриною, виповнилося ще в IV віці до Р.Х., коли то царі перські замінили місто на величезний звіринець, в якому інколи відбувалося царське полювання.

Також слова "І вчиню його прибутком їжа та болотом" (Іс. 14: 22-23) дослівно виповнились. Латишський мандрівник Фрей розповідає, що він сам бачив, як чомусь загатився Єврат в нижньому річищі й залив місто, наніс туди силу силенну болота, в якому, а особливо на болотистих берегах ріки було багатенно їжаків.

Тому, ясно, що кожна деталь пророцтва мусить виповнитись.

Згідно з Об'явленням 18: 11-19 Вавилон буде торговим центром в часах антихриста, що відповідає пророцтву Захарії 5: 5-11. Єфа, яка в тому пророцтві згадується, це — міра сипких речовин, особливо зерна. Олив'яна покришка, якою була накрита єфа, в інших перекладах названа талантом оліва. А талант, це — вага. Отже, як бачимо в пророка, що міра й вага, символи торгівлі, заноситься в землю Сенаар — Вавилонію (1 Мойс. 10: 8-10; 11: 1-9), щоб там поставити їх в іхньому прибутку на своїй підставці (Зах. 5: 11). Це означає, що на землі Німрода, на місці вавилонської башти, постане новий великий торговий центр, що впливатиме на

весь світ (Зах. 5: 6). Жінка-безбожність в ефі означає не тільки те, що методи тієї торгівлі будуть безбожні, але й те, що взагалі торгівля Вавилону буде служити для поширення безбожності й для винищенння святих.

Отже, щоб все це виконалось, то Вавилон мусить бути відбудований. А варто знати, що вже Олександр Македонський мріяв зробити з Вавилону світову столицю. Мріяв його відбудувати також Наполеон I, Вільгельм II німецький кайзер, а також і Британський уряд. Зір багатьох видатних вождів, завойовників та політиків звертався на схід до тієї таємничої стародавньої столиці, але тільки антихристові вдається здійснити всі ті плани, про які лише мріяли інші його попередники. Є там якась сила, що тягне до себе величезного світу, але це не Божа сила. Не зважаючи на всі зусилля, людей і демонів, рай більше туди не повернеться.

ВЕЛИКИЙ ВАВИЛОН (Об. 18: 2, 10, 16, 18-19, 21)

Ми не знаємо з певністю, чому майбутньому Вавилонові буде присвоєний титул "Великий"? Чи він справді буде великий розміром, чи великий значенням? Але ми думаємо, що в ньому з'єднається одне й друге.

В кожнім разі, стародавній Вавилон не був малим. Він квадратової форми і мав навколо біля 70 кілометрів. Стіна ж, що оточувала місто, була 18 метрів загрубшки та 23 метри висока. На ній було 250 боєвих башт. Місто перетинали з півночі на південнь і зо сходу на захід по 25 широких вулиць, які мали по 32 метри ширини кожна. Вони розділювали місто на 625 блоків по $1\frac{1}{4}$ квадратовому кілометрові. Ті блоки були поділені меншими вулицями. Ріка Ефрат проходила через місто й була його прикрасою. На дні ріки були побудовані металеві ресторани, в які з багатих домів провадили підземні ходи. Там, під водою, в часи спеки влаштовувались бенкети та забави.

В центрі міста стояв храм-башта біля 150 мет-

ВЕЛИКЕ МІСТО ВАВИЛОН (Об. 18: 10)

рів заввишки, на самому верху було капище, де стояв ідол, увесь із золота, десять метрів високий. Також усе інше приладя й посуд, що вживалися при служенні тому ідолові, були із золота.

Накінець, висячі сади та штучні гори, побудовані Навуходоносором, щоб догодини своїй дружині, яка тужила за горами Мідії, доповнювали розкіш і велич Вавилону (Дан. 4: 27).

Отже, немає сумніву, що майбутній Вавилон не тільки не буде менший від минулого, але далеко його перевершить. Тільки що він напевно не буде типічно східним містом, а на ньому відіб'ється міжнародний характер: витонченість Парижу, ділове обличчя Лондону, краса Відня, розмах американських центрів, все це напевно виявиться у Вавилоні. В ньому буде широко розвинена промисловість, а особливо всякі витвори зо збіжжя, яке буде достачати врожайна долина Єфрату та недалека Україна (Об. 18: 22б). А різноманітна торгівля буде в ньому буквально кипіти (Об. 18: 12-13).

Цікаво звернути увагу на вавилонський крам: це переважно предмети розкоші, розпусти та релігійних культів. Але найголовніше, що там торгуватимуть навіть людськими душами (Об. 18: 13).

Як це розуміти? По-перше, під душою треба розуміти всюлю людину, її життя, сумління, характер, розум, волю й усі почуття. Все це антихрист забажає мати для себе й усякю цінною намагатиметься купувати душі для себе, для своєї справи.

Ті ж душі, яких не можна буде купити антихристовими вартостями, він захоче винищити і пілатитиме тим, що їх видадуть. Так постане щіла қаста зрадників, провокаторів, шпіонів, що за юдині срібняки продаватимуть невинні душі.

Отже, одні за сочевичну юшку продаватимуть свої душі, а одні — за юдин гріш — чужі душі...

Не буде там також забуте мистецтво. Музика і спів, різноманітні концерти будуть розвагою громадян, а мальство, скульптура, кіно, театри, танці будуть насолоджувати зір (Об. 18: 22а). Але найголовнішою особливістю міста буде чародійство:

всі чародії, спіритисти, укультисти, ворожбіти, шептуни знайдуть собі там широке поле діяльності. Всі народи будуть буквально зведені тим вавилонським ворожбітством (Об. 18: 2, 23). І те ворожбітство не буде лише вдалим обманом хитрунів, а в ньому дійсно приймуть уділ демони, яких в Вавилоні буде дуже багато (Об. 18: 2). Тому й не диво, що гріхи й беззаконня Вавилону дійдуть аж до неба (Об. 18: 5).

Не дивлячись на свою величезність, Вавилон може бути побудований в першу половину сімки, щоб стати комерційним та економічним центром антихриста в другу половину сімки. Наприклад, в 1923 році зруйноване землетрусом столичне місто Японії — Токіо, вповні було відбудоване за сім років. Модерна столиця Бразилії — Ріо де Жанейро, була побудована за два роки настільки, що в тій вже могло мешкати 300.000 населення. Коли ж фінансісти та багаті держави всього світу завзято візьмуться за Вавилон, то напевно збудують його багато скоріше. Не є також виключеним, що його можуть розпочати будувати значно раніше.

ГІБЕЛЬ ВАВИЛОНА (Об. 18: 8-9, 18)

Завжди упадок чи то окремої людини, чи цілої нації, починається з духовного упадку. Так буде і в даному випадкові: Вавилон буквально стане приміщенням нечистих духів (Об. 18: 2).

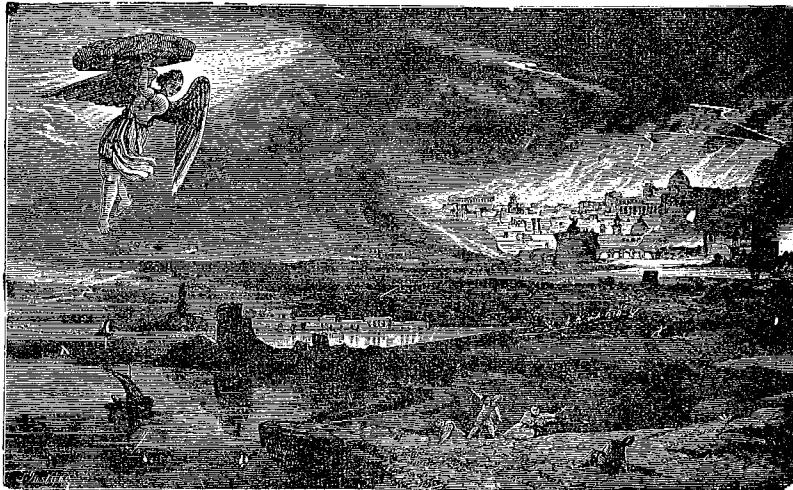
Однак, так як в Содомі був праведний Лот, так і в Вавилоні будуть діти Божі, особливо з єврейського народу. Перед покаранням Вавилону, Господь викличе звідти Свій народ (Об. 18: 4), що за словами пророка, "загубиться там" (Іс. 27: 13), або, як купецький народ, оселиться в світовому центрі торгівлі. Яким чином викличе їх звідти Господь, трудно з певністю сказати, але є натяки у пророка, які дають право припустити, що Господь вложить в їх серце тугу за Сіоном, а висушенням ріки Ефрату, Бог їм нагадає, що Вавилонові за-

грожує біда й вони виrushать звідти до Палестини (Іс. 11: 11-12, 15-16). Будучи у Вавилоні, вони, подібно Лотові в Содомі, затримували кару над Вавилоном (1 Мойс. 19: 22), тепер же, коли вони вийдуть, негайно гнів Божий почне проливатись на той осередок беззаконня.

Найперше розпочнеться голод, який постане через те, що ріка Ефрат висохне (Об. 16: 12), а родюча рівнина обернеться в пустиню. Тоді місто навідає велика смертельність і смуток (Об. 16: 10; 18: 8). Потім над містом пронесеться небувала буря, постане жах від страшних блискавиць (Об. 16: 18-19). Слово Боже нам свідкує, що коли будували стародавній Вавилон, то вживали земляну смолу, щебто асфальт, що вказує на те, що там є багато підґрунтової смоли (1 Мойс. 11: 1-3). Можливо, що з Божого допущення ті блискавки запалають не будинки, а ту підґрунтову смолу; тому, пожежа почнеться не зверху, як звичайно буває, а в глибині землі і спочатку буде незauważена; але незабаром місто наповниться задушливим димом і нестерпною спекотою. Потім із землі почнуть вириватися на поверхню огненні язики й будинки почнуть осідати та валитися. Люди будуть охоплені страшною панікою від несподіваної страшної загрози, але втекти не буде жодної можливості. Кожна спроба втечі буде неможлива, бо люди будуть гинути під руїнами падаючих будинків або провалюватися в розтоплену смоляну масу.

Високі будинки, палаці, банки, вілли, фабрики ї цілий Вавилон досить швидко відріве в розтоплений ґрунт подібно "жорновому каменеві", киненому в море (Об. 18: 21). Над недавнім великим містом буде лише стояти хмара диму, як колись над Содомом і Гоморою (1 Мойс. 19: 28 = Об. 18: 9, 18; 19: 3).

Ріка Ефрат могла б зменшити чи хоча злагіднити катастрофу, та вона тоді буде суха; по ній не зможуть плисти кораблі, а вони стоятимуть далеко в Перській затоці (Об. 18: 17).

ЯК КАМЕНЬ, КІНЕНИЙ В МОРЕ, ТАК БУДЕ КІНЕНИЙ ВАВИЛОН
(Об. 18: 21)

Цікаві також слова: “І вже він не знайдеться!” цебто Вавилон, а й слід по ньому загине.

Зло Вавилону, що охопило ввесь світ, не завжди буде царювати на землі. Свого часу воно раз і назавжди буде знищеннем Богом разом з його джерелом, нововідбудованим Вавилоном.

А далі йдуть слова: “Вже не знайдеться в тобі...” Не знайдеться нічого сполученого з тілесними приемностями, з наживою, ні з жодними іншими пожадливостями. Все світське промине, як тяжка мара (Об. 18: 21-23).

Ось так увесь Вавилон загине в огні, як Содом і Гомора, а решта потоне в розтопленій масі “земляної смоли”, яка потім затвердіє й тоді, дійсно, не можна буде вже взяти й каменя з нього на будову (Єрем. 51: 26), ані отари чи люди не зможуть там відпочити тому, що вся та місцевість стане пустинею без води й рослини (Іс. 13: 20). І тільки тоді дослівно виконаються всі, згадані на-

ми, п'ять пророцтв про Вавилон, які до цього часу ще не сповнилися.

На цьому місці варто згадати, що історія організованих народів почалася в Вавилоні, там вона й закінчується. Бо коли той, що організував першу імперію, називався “Німрод”, що означає “бунтівник”, то так уся ця вавилонська система й той дух, що охопив увесь світ, є постійним бунтом проти Бога.

За дослідами вчених істориків і археологів, всі різноманітні поганські, а також сфальтовані християнські релігії, мають свій початок у Вавилоні. Вавилон, це “мати” всіх блудів, якими сатана користається, щоб обманювати легковірних. Але вернімось до розглядуваної події.

Зібрані тоді в Палестині “царі землі” на армагедонську битву, побачать дим від пожежі Вавилону, “стоятимуть здалека” та голоситимуть за ним (Об. 18: 9-10). Це буде можливе в наслідок чистого палестинського та арабського повітря та рівної місцевости, яка простягається до Вавилону.

Той плач “царів” зрозумілій, коли взяти під увагу, що в Вавилоні кожна держава мала свої акції й він був економічним центром усіх їх. Вавилон керував їхньою економічною юлітикою, був твердинею їхньої системи правління й їхнім ідеалом суспільного ладу; і, нараз, все пропало! А це ж ясно, що упадок їхнього економічного центру загрожував економічним крахом для них усіх. Бідні вони не знали, що їхні години вже пораховані! Но ж цілком імовірно, що та сама буря, йдучи зо сходу на захід, вибухнула над Вавилоном небувалими близкавицями, а над Армагедоном, де були зібрані ті “царі землі”, небувалим градом (Об. 16:21).

Заплачуть також і купці; бо ж ті з них, що не загинуть у Вавилоні, будуть матеріально зруйнованими (Об. 18: 11).

Заголосять і корабельні компанії, бо ж і для них пропаде головний ринок привозу й вивозу (Об. 18: 17-19). Отже, всі ці друзі Вавилону справді плакали не за самим містом, навіть не за людь-

ми, які там загинули, а за своїм крамом, за своїм зиском.

Тут може постати сумнів, як усі ці люди, що не будуть у Вавилоні, знатимуть, про дійсний розмір катастрофи? Адже ж видиво диму в далечині не дає ще ясної уяви про розміри пожежі?

Це все правда. Але не треба забувати, що вже сьогодні існує радіо, телевізія й інші способи негайно передавати все, що де станеться, по всьому світі. Отже, всі ці способи, але ще даліше удосконалені, матиме й Вавилон. Тому, ясно, що поки діятимуть у Вавилоні засоби сполучки зо світом, увесь світ знатиме, що діється у Вавилоні. Коли ж він замовкне, це буде доказом, що увесь Вавилон загинув.

Ще є одна трудність, яка потребує вияснення: яким чином у Вавилоні знайдеться кров пророків, святих і всіх побитих на землі? (Об. 18: 24).

Отож, Вавилон буде продовженням стародавнього Вавилону, носієм відвічної антихристової традиції. Тому то, де б душогубство не сталося, вина в тому є Вавилону. Там, власне, сталося перше душогубство, коли вбив Кайн Авеля. Там перший раз людина почала царювати над іншими людьми (1 Мойс. 10: 8-10). Так з'явилась антихристова вавилонська система опанування світу людиною. Від того часу всіляке вбивання як праведних так і взагалі людей, іде за вавилонською системою. Тому то й римська папська церква названа також "Вавилоном", що вона перейняла вавилонську систему. Кожна держава чи народ, що вбивають своїх праведників, чи навіть невинних людей, роблять це за вавилонською системою. А цей новий Вавилон буде повним завершенням духа й ідеї антихриста, що з непоганюваною лютістю проливатиме кров усіх найкращих людей на світі. Тому й нічого дивного, що в ньому буде знайдена кров пророків, святих і всіх побитих на землі. Але Бог Сам його осудить та відомстить за все звершене ним зло (Об. 18: 20; 19: 2).

XIX.

НЕБЕСНІ ВІДІННЯ

АЛИЛУЯ (Об. 19: 1-6)

Промайнула страшна картина загибелі двох Вавилонів і слово Боже знову на короткий час переносить нас до небесних видінь.

Найперше, що ми зауважуємо в цьому розділі, це голос великого натовпу в небі (Об. 19: 1). Це настільки зрозуміле кожній віруючій душі, що й не треба цього підкреслювати, коли не було б таких сектантів, що намагаються доказувати, що святі в небі не будуть. Але ось, наперекір тим сектантам, ми бачимо святих в небі, що тішаться від осуду Вавилону й співають "алилуя"! (Об. 19: 1,3,4,6).

Слово "алилуя" — гебрейське слово й визначає "хваліть Господа". Бачимо з нашого тексту, що це слово пролунало аж п'ять разів в коротенькому часі. Три рази почулося воно від "великого натовпу", цебто від усіх святих і особливо від мучеників, що постраждали через безпосередній вплив Вавилону. Раз він пролунав з уст 24 старших і чотирьох тварин, цебто з уст церкви Христової, яку тих 24 старших reprезентують. І раз цей голос почувся від самого престолу (Об. 19: 5).

Цікаво, що той голос від "престолу" закликав "хвалити Господа", цебто казати "Алілуя", усіх святих "малих і великих" (Об. 18: 5). Цікаво це тому, що в усіх людських взаємовідносинах завжди йдуть на початку "великі", а потім "малі", але в Бога інший порядок, якраз навпаки: Цим Бог дає нам зрозуміти, що Йому голос хвали приємніший від малих, ніж від великих. Тому нехай не бояться малі вже й тепер відкривати уста свої для хвали іхнього Господа.

Цей спів залунав зараз після знищення двох головних Божих ворогів на землі: символічного

Вавилону, що репрезентував фальшиве духовне життя на землі, різні фальшиві церкви, на чолі з їх матір'ю, римською папською церквою й політичного Вавилону, що репрезентував фальшиве соціальне життя на землі, фальшиву державність, політику і, взагалі, цей світ. Та радість неба та спів святих цілком зрозумілі, якщо взяти під увагу, скільки всі ті святі витерпіли від обох тих Вавилонів, це бото від цього світу, як і від фальшивого релігійного світу (Об. 19: 2).

“ПРАВДИВІ ТА СПРАВЕДЛИВІ СУДИ ЙОГО” (Об. 19: 2)

Господь довго стримувався від рішучих судів, а стримувало Його велике Його милосердя, незмірна терпеливість і бажання, щоб ніхто з людей не загинув, але щоб усі прийшли до покаяння (2 Пет. 3: 9). Коли ж інколи то тут то там проявлялись суди Божі, то світські люди признавали їх за несправедливі, а тим самим признавали й Бога, як несправедливого, що вивертає правду та суд (Йов. 34: 10-12).

Але Господь не порахувався з думками безбожників, для Нього важне, що думають про Його суди анголи та святі, з якими Він хоче мати вічну спільність. А відомо, що сатана посів зерно сумніву, щодо справедливості Божої, навіть серед анголів. Тому, Бог як досконала любов, не бажаючи гибелі навіть однієї душі, з великою терпеливістю діє так, щоб всі розумні істоти у всесвіті, самі переконалися, чи Він є справедливий, чи ні? Тому то сатана і більшість демонів є вільні, щоб світ духів міг бачити їх роботу й міг зробити правильний висновок, чи Бог справедливо з ними поступив чи ні?

І ось тепер бачимо, що насамперед про правду й справедливість судів Божих, дали свідоцтво анголи (Об. 16: 5-7). Вони, значить, перші повністю збагнули, що суди Божі справедливі і широко, не-примушено, від усього серця оказали: “Правдиві й справедливі суди Твої!”

За ними підтвердили те саме й всі святі (Об. 19: 2). Бо ж так багато й так довго на світі звер-

шалась неправда й несправедливість, а особливо над святыми, що нічого дивного, що в деяких слабших серцях виникали сумніви, чи та справедливість взагалі колинебудь буде виявлена. І ось, накінець озвався праведний Суддя й почались справедливі суди. Тому ясно, що серця святих наповнилися радістю та піснею хваління Бога. Ясно також, що святі тішилися не тому, що беззаконники осуджені, а безперечно тому, що правда та справедливість перемогли. Пророки, апостоли та всі святі ставали проти безправ'я та безбожності, але світ їх позамучував і фізично винищив. Бо світові не подобаються ті, які виявляють зло та докоряють за нього. Світ любить Валаамів, що безсороно потурають зло, одобрюють світські веселощі й оправдовують тілесні пожадливості й гріхи. Таких Валаамів багато нафабрикували світові фальшиві церкви і світ їх шанував (4 Мойс. 24: 11) та їх слухав (1 Ів. 4: 5). Але Іллі, Ісаї, Єремії, Іванни Христителі, Павли й ім подібні, це — колючки для світу, він їх не навидить (Ів. 7: 7; 15: 18-19, 1 Ів. 3: 13), уважає за сміття (1 Кор. 4: 13), за гурток невіжд, нікчемних песьмістів, які гамують прогрес. На думку світу, таких треба унешкідливити, вигнати, замкнути до в'язниць, замучити, винищити; словом, те “сміття” треба вимести зо світу!

І ось, світ на чолі з антихристом та в союзі з “великою розпушницею” виміталі зо свого середовища все святе, що ім перешкоджало спокійно грішити. Від Авеля аж до Христового приходу вони вели жорстоку боротьбу проти свідків Божих. Часом видавалося, що, зло остаточно переможе, що всякий спротив злу є безумством, і все ж таки, накінець, прийшла перемога правди: Бог заговорив і відкрилися суди Його! Тому й анголи тішилися і співали “алилуя!”

“ЗАПАНИУВАВ ГОСПОДЬ, БОГ НАШ ВСЕМОГУТНІЙ” (Об. 19: 6)

Були на світі володарі мудрі й добрі, були також безумні й жахливі. Немає більшого добра для

народів, як добрий і мудрий уряд. Але, на жаль, навіть найкращі володарі й уряди не могли задоволити народніх мас, і на ніцо в світі не було стільки нарікань і скарг, як на уряди. Чому? Тому, що в урядах не всі були добрими. А більшість тих, що мають владу, це обіцяли високі урядовці, люди з високим становищем та з високою платнею, завжди пильно вважають, як би то чимбільш скористати. Дуже часто влада, розкрадаючи народні скарби, сама багатіє, а обдертій та експлоатований народ — убожіє. І ті, кому добре, вихвалюють даний лад до найбільших розмірів, а народні маси, звичайно, стогнуть під тягарем різних обов'язків та несправедливостей. І незалежно від форми державного ладу, скрізь неправда й насилия. В монархістичній державі зло виявляє монах, в конституційній — урядовці, в республіканській — посли, в комуністичній — партія, в націоналістичній — шовінізм. Всі світські держави з їх урядами — це замасковані звірі, що назовні виглядають як величний “бовван”.

І, нараз, “камінь, що відірвався від гори”, розіб'є земного “боввана”. Цар царів запанує, небесний уряд забере керму правління в Свої руки. Святі й праведники, що були в світі гноблені та переслідувані, знайдуть тепер оборону й правду (Пс. 72: 1-7, 12-14, 16-17). То як же не тішитись і не співати!

ВЕСІЛЛЯ ЯГНЯТИ

(Об'явлення 19: 7-10)

1. МІСЦЕ ВЕСІЛЛЯ (Об. 19: 7a)

Воно відбудеться на небі після суда над Вавилоном (Об. 19: 1; 21: 9-10).

2. МОЛОДИЙ (Об. 19: 7b)

Це Христос, Який названий Ягнятм, тому що Він віддав Себе в жертву за наші гріхи подібно тому, як за гріхи свої євреї приносили ягнят (Ів.

1: 29; 3: 28-29). Але в дійсності Він Син Царя (Мат. 22: 1-14).

МОЛОДА (Об. 19: 7b)

Молода, це — Божий народ. В дні Старого Заповіту молодою був Ізраїль (Іс. 61: 10, Єр. 2: 2, Єзек. 16: 1-3, 8). Христос прийшов до тієї молодої, як наречений, щоб покликати до шлюбу (Мат. 9: 15). Але “свої не прийняли Його” й шлюб не відбувся. Тепер Ізраїль називається “розпушною жінкою” (Єзек. 16: 35, Ос. 2: 2).

Отже, тепер нареченою є церква (Ефес. 5: 22-32). Вона заручена з Христом (2 Кор. 11: 2). Але церква, як наречена Христова, мусить бути чистою і святою, чого ніяк не можна сказати про існуючі світські церкви.

4. ГОСТИ (Об. 19: 9)

Гістьми будуть так звані “покликані”. До тих “покликаних” гостей будуть належати всі спасені після підхоплення церкви. Сама ж церква чи її окремі члени не можуть бути тими “покликаними”, бо молоду кликати не треба, без неї не могло б бути й весілля. Анголи ж будуть слугами на тому весіллі та наглядачами.

5. ПРИГОТОВЛЕННЯ (Об. 19: 7c)

Які приготовлення будуть виконані на небесах, ми не знаємо, але знаємо, що все буде “готове”, бо так запевнив Сам Цар (Мат. 22: 2-4). Приготовлення ж молодої має лише полягати на тім, щоб відповідно одягнутися та прикраситися (Єр. 2: 32, Об. 21: 2). Одежа ж молодої як і її прикраси будуть подаровані їй Молодим (Єзек. 16: 10-14, Об. 19: 8). Одежа означає праведність святих (Об. 19: 8), а прикраси — чесноти святих (1 Тим. 2: 9-10, 1 Пет. 3: 3-4).

З цього ясно, що молода сама не може до цього духовного туалету додати щось свого. Вона за бідна, щоб до шлюбу з царським Сином, могла

одягнутись в свою одежду. Це неможливе що й тому, що вся наша праведність є як повалення одягу (Іс. 64: 6), то як в “повалений” одяжі ставати до шлюбу? Ні, шлюбна одяга молодої має бути біла, чиста та світла, як віссон (Об. 3: 5; 19: 8). А віссон в давнину це була дорогоцінна тканина, що в ній ходили тільки царі та вельможі.

Отже, Церква, як Христова молода, що очікує свого Молодого кожну хвилину, має бути постійно одягненою в ту праведність святих (2 Кор. 5: 3) і має берегти свою одягу від бруду гріхів (Об. 16: 15). Тому, ясно, що ні одна людина, що живе в пріяхах і не ходить в праведності, вона не належить до церкви Христової, хоч би вона по черзі належала до всіх християнських церков на світі. Бо до кожної церкви можна пристати, але до Христової — ні; бо до всіх церков приймають люди, яких можна обманути, але до Своєї Церкви Христос приймає Сам, а Його обманути не можна.

6. ВЕСІЛЛЯ (Об. 19: 7)

Чому Святе Писання вічне єднання Христа з церквою, порівнює з весіллям? Бо весілля найкрасіше ілюструє те духовне єднання. Сам Христос за любки брав приклади з весілля в Своїй науці (Мат. 22: 1-14; 25: 1-13).

В книзі Пісні над Піснями розповідається про дівчину, що любила пастуха. За свою красу вона була взята в царські палати, де цар почав добиватися її любові, але вона виявилася вірною своєму незннатному вибранцеві.

Те саме сталося символічно і з церквою. Світ, мов цар, взяв церкву в полон, пропонуючи їй полюбити його, а пастуха Ісуса забути (Ів. 10: 11-16). За це світ обіцяє церкві багатства, славу, вигоди та комфорт. І сила силенна т. зв. християн пішли за цими пропозиціями світу й створили церкву, що стала “великою розпусницею”, але правдива наречена відкинула всі пропозиції світу й залишилася вірною Молодому, Який пасе її на райських луках і Який невідмінно прийде за нею.

Велика ж розпусниця, зодягнулась в кармазин, прикрасилася золотом і замешкала в палацах “земних царів”. Для неї “Соломон”, що є символом “земних царів”, з його розкошами, впливом та силою, виявився більше потягуючим, ніж смиренний та скромний Пастух.

Отже, шлюб Ягњяти — це сполучення Христа з Його церквою, з церквою спасених і освячених смертю й кров'ю того Ягњяти. Сама церемонія і зміст взаємних обітниць нам не описані, але вони напевно будуть, бо цього вимагає кожен шлюб.

7. ПОШЛЮБНА ПОДОРОЖ (Об. 19: 11-14)

Після весілля Христос відправиться з церквою на землю (1 Сол. 3: 13). Це буде ніби символічна “пошлюбна подорож” Христа й церкви, що буде продовжуватися 1000 літ. Після тисячелітнього царювання на землі Христос з церквою й зо всіма святыми повернеться на невідомий час назад в палаці Отця, а за той час земля буде очищена вогнем і перебудована, а може й буде створена цілком нова земля. Тоді Христос з церквою і зо всіма святыми оселяться на тій землі (2 Петра 3: 13, Об. 21: 1-2, 9-10).

8. НАСЛІДКИ ШЛЮБУ (Еф. 5: 31)

Подружжя стають не тільки одним тілом, але коли воно основане на любові, то стає і одним духом. Часто в історії світу були випадки, що через шлюб коронованих осіб, входили в тісний зв'язок різні країни й держави. Отже, через символічний шлюб Христа з церквою сполучаться нерозривним союзом небо й земля (Іс. 66: 22, Об. 22: 3-5). Між новою землею й новим небом не буде більше тієї безодні, яка тепер існує. Тоді буде вільне сполучення не тільки духове, але й фізичне. Спасені народи постійно будуть жити на новій землі, але будуть мати також можливість бувати на небі (Об. 21: 7).

9. "БО ЗАСВІДЧЕННЯ ІСУСОВЕ — ТО ДУХ ПРОРОЦТВА"

(Об. 19: 10б)

Пророків було багато й були вони з різних соціальних прошарків, з різною освітою та з різними характерами й талантами. І писали вони в різних обставинах і на різні теми. А проте, не дивлячись на всю цю різноманітність пророцтв, у них захована дивна єдність духа. Це підтверджує факт, що Писання не є людською вигадкою, але є воно натхнене Богом і має за свою основну тему — свідчення про Христа.

АРМАГЕДОНСЬКА БИТВА

(Об'явлення 19: 11-21)

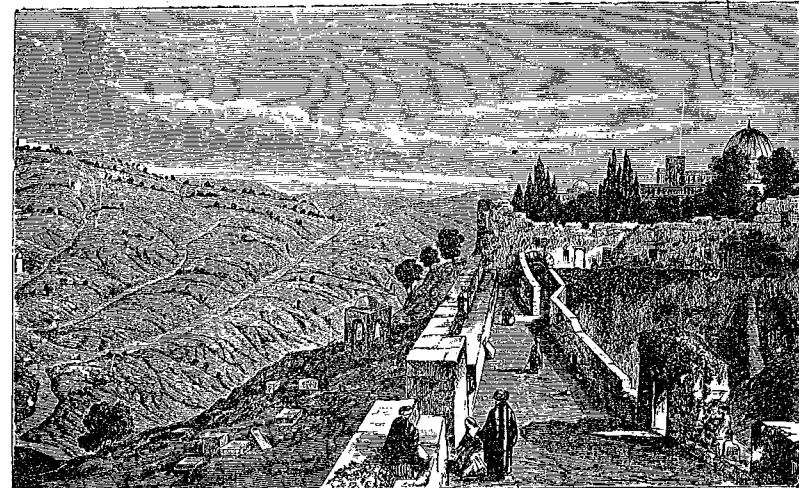
Наприклад, якщо на якесь місто дивитися здалека, то видно лише суцільну масу, але коли підійти до нього ближче — то видно контури вже й окремих будівель. Цебто яснішими й виразнішими стають самі предмети. Так і з пророцтвами: чим ближче ми приходимо до подій Об'явлення, тим вони стають для нас яснішими. Те саме і з Армагедонською битвою.

1. ЧАС БИТВИ

Той час не означений в Святому Писанні, але битва наступить безперечно після загибелі міста Вавилону (Об. 19: 1-2), її після весілля Христового з церквою (Об. 19: 7). Але перед тим, коли ноги Христа стануть на горі Оливній (Зах. 14: 4).

З цього можна зробити висновок, що вона почнеться тоді, коли Христос ітиме на землю. Очевидно, що це буде безглуздза спроба антихриста силою людської зброй не пустити Христа на землю. Можна собі уявити, яка це буде страхітлива картина, коли сотні тисяч різної зброй пошлють в повітря свої смертоносні стрільна. Напевно будуть там і атомні стрільна та ракети, але про це буде мова пізніше.

Отож, усе те антихристове стовпинце в Армаге-

наліво від міста Єрусалиму знаходитьться гора Оливна, на яку стануть ноги Христа під час другого приходу (Зах. 14: 3-5)

доні буде знищено перед тим, як Христос стане на землю; решта ж ворогів Христових будуть знищені землетрусом, коли ноги Христові стануть на горі Оливній (Зах. 14: 4-5).

2. МІСЦЕ БИТВИ (Об. 16: 16)

Вона відбудеться в Армагеддоні, як бачимо з приточеного тексту. Армагеддон же знаходиться в долині Мегіддо, під горою Кармель. А тимчасом написано, що те "чавило потовчене за містом". (Об. 14: 20). "Місто", це — безперечно Єрусалим. Отже, постає враження, що Армагеддон десь біля Єрусалиму. Але з Єрусалиму до Армагедону є понад 50 кілометрів. Притім, ціла та долина Мегіддо не дуже велика, десь біля 12 кілометрів, а розмір "чавила" має простягатися 1600 стадій. Стадія, це — тодішня міра довжини, що рівняється 240 крокам, цебто 1600 стадій рівняється біля 250 кілометрів (Об. 14: 20). Це все показує, що тим "чавилом"

буде вся Палестина, але центром побоювища буде Армагеддон, а можливо, що там буде головна військова кватира антихриста, тому й уся битва буде носити цю назву (Об. 16: 16).

Деякі пророки називають ту долину також “Долиною Йосафата” (Йоіль 3: 12). А також “Долину суду” (Йоіль 3: 14). Ці обидві назви мають майже одне значення; бо хоч слово “Йосафат” є іменням юдейського царя, воно означає також “Господь судить”.

І дійсно, в тій “Йосафатовій долині”, Господь осудив і поразив ворогів Ізраїля перед царем Йосафатом так грунтовно, що юдеям лишилося тільки забрати здобич (2 Пар. 20: 5-30). Те саме буде і в Армагеддоні, де Господь осудить і знищить Своїх ворогів.

3. ЗНАЧНЯ НАЗВИ “АРМАГЕДДОНУ”

Назва ця складається з двох слів: “Ар” і “Мегіддо”. “Ар” — гора, “Мегіддо” — назва міста на горбку під горою Кармель, в долині Ізреельській. Тому, Армагеддон дослівно означає магіддонський горбок або мегіддонська височина. Але слово “Мегіддо” є не тільки назвою міста, але воно має також значення: “відсікти”, “зрубати”, “убити”. Тому, Армагеддон означає не тільки місцевість, але й події, які там вже звершились і ще звершаться, а власне, що там щось високе, немов гора, зсічеться, зріжеться й та акція доконається, знову таки “згори”.

І дійсно, в “Ар-Мегіддо” антихрист немов та гора (ар) буде зтятій (мегіддо) Господом “згори”.

4. ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ АРМАГЕДДОНУ

У тій Мегіддо-Ізреельській долині багато відбулося важливих історичних подій. Наведемо лише ті, що записані в Біблії. Отже, там відбувся бій поміж Бараком, вождем Ізраїльським і Сисарою, вождем ханаанським. Барак переміг тільки силою Господньою (Суд. 4: 13-16; 5: 19-21). Там також Гедеон,

а з ним тільки 300 відважних вояків, розгромили мадіянітіян та амаликітіян; вірніше Господь переміг їх перед ними (Суд. 6: 33; 7: 21-22). Власне, ця битва служить символом армагеддонської битви (Іс. 9: 3-7). Там також загинув Саул з рук філістіїв і через те відкрилася Давидові дорога до щарського престолу (1 Сам. 29: 1; 31: 1-6). Там пророк Ілля повбивав Баалових пророків (2 Цар. 18: 40). Там загинув найбільш безбожний цар ізраїльський Ахаб та його учителька безбожності, жінка Єзabel (2 Цар. 9: 30-37). Там також Господь дивно винищив перед юдеями й іхнім царем Йосафатом аж трьох іхніх ворогів (2 Пар. 20: 1-26). І, накінець, там же загинув від єгиптян юдейський цар Йосія (2 Пар. 35: 22-25).

Отож, аж 7 історичних біблійних подій великої ваги відбулися в тій трагічній долині, але найбільша подія буде та, коли антихрист майже ввесь світ змобілізує й збере там на війну проти Господа.

5. СТРАТЕГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ АРМАГЕДДОНУ

Ta невелика долина стратегічно дуже важлива. Тому, від Навуходоносора аж до Наполеона вона завжди була базою для війська. Євреї, різні поганські давні народи, єгиптяни, араби, перси, хрестоносці, турки та інші народи ставили в тій долині свої військові намети.

Мегіддо лежить на схрещенні воєнних доріг, а тому воно є стратегічним пунктом, що дає ключа до середньої та північної Палестини. Єгиптяни вважали захоплення того пункта важливішим, ніж тисячу інших місць. Тому й ізраїльський цар Соломон звертав на нього таку саму увагу, як і на Єрусалим (1 Цар. 9: 15).

6. ЦАРСТВЕННИЙ ІЗДЕЦЬ (Об. 19: 11-16)

Як ми вже читали, що трьох нечистих духів зберуть царів і їх підданих в Армагеддон (Об. 16: 12-16). І ось, всі вони вже на місці й ждуть дальших наказів. Вони, очевидно, й самі не будуть доб-

ре знати, чого вони там зібралися. І хоч написано, що вони “воюватимуть з Христом” (Об. 17: 14), але трудно собі уявити, щоб можна було настільки задурманити людей, щоб вони вислали цілі армії, зо всією зброєю, на війну проти Христа. Очевидно, пропаганда антихриста мусить якось так представити всю справу, щоб можна було мати якусь надію на перемогу. І, нараз, вони побачать жахливу бурю й величезну пожежу Вавилону (Об. 18: 9-10). Ясно, що на таку віддалу не можна було бачити всієї трагедії, але їм допоможе радіо й телевізія. А хто знає, чи до того часу не будуть винайдені ще досконаліші способи.

Услід за тим, над Палестиною відкриється небо й усі зібрани народи побачать свого царственного супротивника (Об. 19: 11 = Об. 1: 7). З Його імен: 1) Вірний і Правдивий (Об. 19: 11 = 2 Тим. 2: 13, Об. 3: 7, 14); 2) Слово Боже (Об. 19: 13 = Ів. 1: 1); 3) Цар над царями й Господь над панами (Об. 19: 16 = Об. 17: 14), пізнаємо, що то Христос.

Про це саме свідчить і Його одежа: Біла, але покроплена кров'ю (Об. 19: 13 = Іс. 62: 3). На голові багато вінців (Об. 19: 12), що символічно вказує на те, що Він дійсно Цар царів, цебто, що Він є законний цар усіх народів.

У цьому міститься сенс відвічних надій народу Божого та постійна потіха церкви. Ця переміна влади мусить наступити, якщо має запанувати справедливість.

Також Його вигляд свідкує про те, що то Христос. Наприклад, очі Його, немов, полум'я (Об. 19: 12). Це — символ всевидіння й гніву. Такі самі очі мав Христос, коли з'явився апостолові Іванові (Об. 1: 14). З уст Його виходив гострий меч (Об. 19: 15). Це — символ правосуддя. Цього меча в устах Христа бачив і апостол Фан (Об. 1: 16).

Те, що Він появився перед військом антихриста на коні, як вояк (Об. 19: 11), це тому, що Він явився перед вояками, які вийшли воювати проти Нього. Кінь — це просто символ сили та перемоги.

Можна собі уявити, яке враження викличе це

видіння у всіх зібраних в Палестині? Коли вони побачуть загибель Вавилону, вони заголосять від матеріальних втрат, але коли вони побачать похід Христа (Мат. 24: 30), у них охолоне кров від незмірного ляку. Тоді вони також “заголосять”, але вже не від жалю, а від жаху.

7. БИТВА (Об. 16: 14)

Вона названа жнивом (Об. 14: 16) і топтанням чавила (Іс. 63: 3, Об. 14: 20; 19: 15). Як в жниві так і в чавилі символічно змальоване дозріле безбожництво, що виявилось в оружному повстанні проти Господа. Це буде, дійсно, вийняткова війна: не за престол, не за кордони, не за політичні впливи чи господарчі користі, але це буде просто бунт проти Бога та Його слуг (Пс. 2: 1-12). Христос їх потопче так, що гори розмокнуть від крові й земля вп'ється кров'ю (Іс. 34: 1-10). На площі в 1600 стадій, цебто біля 250 кілометрів буде таке страшне побойовище, що кров, яка спливе в долини й ями, створить цілі криваві озерця, що матимуть глибину до кінських вуздечок (Об. 14: 20).

Деякі коментатори припускають, що це буде битва поміж арміями двох політичних об'єднань: антихристового і єврейського. І що з'явлення Христа і Його військ буде для антихриста несподіванкою. Але це заперечувало б слова Писання, яке свідчить, що антихрист зібрав військо з метою воювати таки з Христом, а не з ким іншим (Об. 19: 19).

Взагалі, в цій битві, як і в дні мадіяма та в дні Йосафата, буде такий заколот, що один одного будуть винищувати (Зах. 14: 12-15 = 2 Пар. 20: 22-25). Все це страшне побойовище виникне раптово, в момент появи Христа. Всі зіbrane, спаралізовані жахом, не будуть усвідомлювати, що роблять. Одні відкриють страшливий вогонь по небесному війську, інші — з переляку, почнуть мордувати одні одних. Багато хто, бачачи неминучу свою загибелі і маючи жаль за це на інших, почнуть свідомо мордувати всіх без перебору. Грім і звуки всякої зброї,

та крики мільйонів людей зіллються в якийсь страхітливий гураган. Буде таке враження, що вся вселенна валиться. На довершення цієї, єдиної в своєму роді, трагедії, з неба впаде жахливий град, кожна градина буде вагою до 50 кілограмів і поб'є буквально все живе так, що не залишиться ні душі (Іс. 30: 30, Об. 16: 21).

Заклик хижих птахів ще перед битвою (Об. 19: 17-18), показує тільки, що іншого висліду битви, як повна перемога над Божими ворогами і не могло бути. А також ті птахи мали допомогти очистити землю від тих трупів, щоб інших, які залишаються, зберегти від зарази. Не тільки птахи, але й звірі приймуть удел в очищенні землі (Єзек. 39: 17-20).

8. ЗВІРИНА І ФАЛЬШИВИЙ ПРОРОК (Об. 19: 19-20)

Вони обидва будуть на полі битви, щоб особистим прикладом підбадьорувати зібраних. Вони були схоплені ще перед початком битви й вкинені в озеро огнене. Як це сталося практично, важко сказати. Очевидно їх просто проковтне земля, як проковтнула колись Корея, Дафана й Абірона, як вони живими пішли до пекла (4 Мойс. 16: 26-34).

9. "РЕШТА" (Об. 19: 21)

Під тією "рештою" треба розуміти всі антихристові війська, за винятком його самого та його першого міністра — неправдивого пророка, що живими підуть в пекло. Вони будуть вихоплені з армії ще перед битвою, що, можливо, буде початком хаосу й замішання в цілій армії.

На полі битви будуть відкриті Христові вороги, які й погинуть всі. Але немало їх залишиться скованими по містах. Коли ж Христос стане на горі Олівній, тоді станеться такий землетрус, від якого обернуться в руїни всі поганські міста. Під грузами тих міст і згине "решта" тих послідовників антихриста, які не були в Армагеддоні.

Усі ж "благословенні Отця" увійдуть в тисячелітнє царство живими.

Так закінчиться діяльність сатани на цьому світі, а з ним і розріст беззаконня. Розпочнеться цілком нова ера, коли світом будуть керувати святі під проводом Самого Господа Ісуса Христа.

РОЗДІЛ ХХ. ТИСЯЧОЛІТНЄ ЦАРСТВО

(Об'явлення 20: 1-6)

УВ'ЯЗНЕНИЯ САТАНИ (Об. 20: 1-3, Зах. 13: 2)

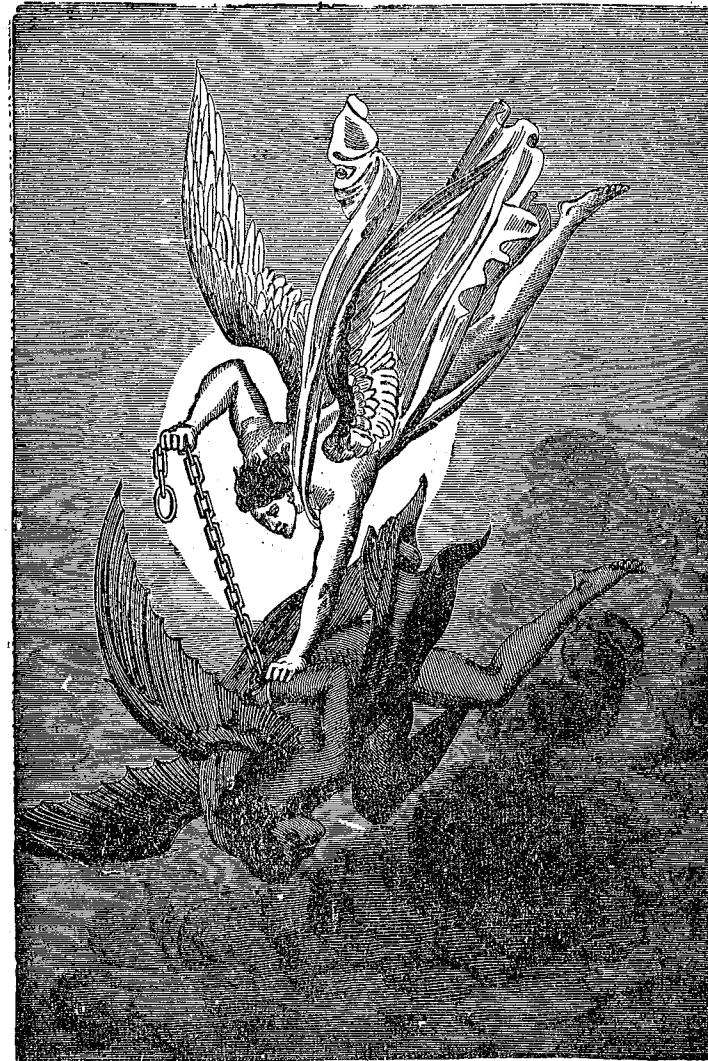
Негайно після того, як антихрист і його неправдивий пророк були вкинені до огняного озера, сатана, що став причиною гріха у всесвіті й бунту проти Бога, буде ув'язнений в безодні. Це станеться в кінці сімки. Зрозуміло, що ангол, виконавець цього доручення, буде наділений відповідною силою. Можливо, що це знову буде архангол Михаїл, який нераз перемагав сатану. Сатана буде закований у “великі кайдани”. Ясно, що вони не будуть залізні, бо духа залізом зв'язати не можна (Мар. 5: 1-4). Для духів є інші кайдани. Це — так звані “вічні кайдани” (Юди 1: 6), чи “кайдани пекельної темряви” (2 Пет. 2: 4).

Отже, морок безодні скує сатану й закриє йому доступ на землю.

ПЕРШЕ ВОСКРЕСІННЯ (Об. 20: 4-6)

Уже це слово “перше” показує, що воскресіння буде не одне, як думають католики та православні. Бо якщо буде “перше”, то само собою розуміється, що мусить бути й друге. Ми з цілою певністю можемо сказати, що буде ще два воскресіння, якщо не рахувати воскресіння Самого Господа Ісуса Христа. А враховуючи й воскресіння Господа, то воскресінь святих має бути аж три. Ми не враховуємо тих воскресінь, коли люди воскресли в смертельному тілі і знову померли. Ми розуміємо тільки ті воскресіння, після яких наступить для воскреслих або вічне життя, або вічна погибель.

Отже, Христос є первісток із мертвих (1 Кор.

УВ'ЯЗНЕНИЯ САТАНИ (Об'явлення 20: 1-3)

15: 20, 23). Це “перший сніп” на Господній ниві (З Мойс. 23: 9-12).

“Потім Христові” (1 Кор. 15: 23). Це — жнива Господньої ниви (1 Кор. 15: 42-44, 51-54). Під час цього воскресіння воскреснуть всі святі, вся Христова церква, що буде судити світ (1 Кор. 6: 2-3 = Об. 2: 4а). Це стається під час підхоплення віруючих (1 Сол. 4: 16-17).

У третю чергу воскреснуть усі ті, що помруть за Христа під час “великого горя”, щебто під час панування антихриста в останню сімдесятку сімку (Об. 20: 4б). Це буде “збиранням колосків” з поля жнів (З Мойс. 23: 22). Це доконається в кінці сімки під час другого приходу Христового на землю.

Ці два воскресіння, окрім воскресіння Христа, вважаються як “перше” воскресіння. Це тому, що вони відбудуться перед тисячолітнім царством і що в ньому воскреснуть тільки святі. Це “перше” воскресіння назване також “воскресінням праведників” (Лук. 14: 14) і учасники його названі “блаженими й святими” (Об. 20: 6), і воскреснуть вони для вічного життя (Ів. 5: 28-29).

Однак, не всі учасники й першого воскресіння зайдуть однакове положення перед Богом. Старозаповітні святі, що вірили в прихід “Потіхи Ізраїля” (Лук. 2: 25), як рівно ж новозаповітні святі, разом творитимуть “Молоду Христа” (Об. 21: 9-14). Всі ж ті, що спасуться під час 70-ої сімки, будуть лише як гості, “покликані на весільну вечерю Ягняті” (Об. 19: 9).

Існує думка, що старозаповітні святі не належать до Молодої, а це тому, що найбільший пророк Іван Христитель, не зараховував себе до Молодої (Ів. 3: 29). Але Іван Христитель не окреслив, хто буде Молодою, він тільки зробив порівняння свого положення з Христовим. Але справді Молодою буде “Новий Єрусалим” (Об. 21: 9-10), а в ньому на підвальинах бачимо імена дванадцяти апостолів Ягняті (Об. 21: 14), що символізує церкву Нового Заповіту і на брамах бачимо імена дванад-

ПЕРШЕ ВОСКРЕСІННЯ (1 Кор. 15: 23, 1 Сол. 4: 16-17, Об. 20: 6)

цятьох племен Ізраїля (Об. 21: 12), що символізує церкву Старого Заповіту.

І, накінець, воскреснуть всі “інші померлі” (Об. 20: 5). Це буде кукіль, що сатана насіяв на Божій ниві (Мат. 13: 28-30). Цей “кукіль” воскресне після тисячолітнього царства й буде це “воскресінням осудження” (Ів. 5: 28-29), бож учасники його будуть людьми безбожними, що відкинули ласку спасіння (Об. 21: 8). Отже, цей кукіль буде зібраний і вкинений до “огняної печі”, після доконання над ними останнього справедливого суду, який вони називають “страшним судом”.

Властиво, всі, що не вірять у Христа, уже осуджені (Ів. 3: 18), але в доповнення Своєї справедливості, Бог виконає офіційний суд, з допитами й свідченнями свідків, з представленням різних документів і автентичних доказів, щоб вони ясно побачили, що вони таки винні й щоб не казали, що покарано їх без суда.

Усі ж святі, що житимуть в тілі під час тисячолітнього царства, не будуть вмирати (Іс. 65: 22), а зміниться при переході на нову землю.

ТИСЯЧОЛІТТЯ (Об. 20: 4)

Ні католики, ні православні в тисячолітнє царство Христа на землі не вірять. А це тому, що вони не знають Святого Писання й ще тому, що їхній людський розум не може збагнути сенсу тисячолітнього царства. Їм відається, що це було б безглаздям, замикати сатану на тисячу літ, влаштовувати тут на землі тисячолітнє царство, потім знову звільнити сатану й випробовувати людей, а тоді вже воскресіння всіх невірних і останній суд. Чому така тяганина? Чому не відразу все зробити? Але “Божі думки не наші думки й Божі дороги не наші дороги” (Іс. 55: 8).

Отже, є багато причин, чому тисячолітнє царство є необхідне, які поступово розглянемо, а на самперед розглянемо таку причину: В Луки 1: 30-33 є аж сім пророцтв про Христа, з яких сповнились тільки чотири.

Марія породила “Сина” й Його названо “Ісусом” (Лук. 1: 31). Далі, Він став “великим” і “Сином Найвищого званій” (Лук. 1: 32). Цих чотирьох пророцтва сповнились, але наступних три ще не сповнились, а сповнитись мусить, бо у Бога не може бути неправди. Отже, слова “ї Господь Бог дасть престола Йому Його батька Давида” (Лук. 1: 32) і “повік щарюватиме в домі Якова” (Лук. 1: 33). Цих двоє пророцтв виповниться в тисячолітньому царстві. І, накінець, сьоме пророцтво “ї щарюванню Його не настане кінця” сповниться допіро у вічності, на новій землі (Лук. 1: 33=Дан. 7: 13-14).

Тому, Царство Христове на землі не буде якесь невидиме, духове чи уявне, а буде таке саме реальне як царства боввана та звірів (Об. 5: 10=Дан. 2: 44; 7: 18, 27).

СЕНС ТИСЯЧОЛІТНЬОГО ЦАРСТВА (Об. 20: 6)

Отож, ми вже згадали, що людям, мимоволі, напроціуються питання в зв'язку з тисячолітнім царством: навіщо воно потрібне після судів Божих, а потім знову суд? Навіщо потрібне було тисячолітнє царство, а не вічне відразу? Попробуємо дати відповіді на ці питання. Але відповісти на них коротко, неможливо. Щоб збегнути ціль тисячолітнього царства, то треба хоч коротко ознайомитися з Божим пляном спасіння, який Бог поділив на періоди.

ПЕРІОДИ БОЖОГО ПЛЯНУ СПАСІННЯ

Сатана до такої міри зіпсував людський рід, впоїв йому такі ідеї, втягнув в таку погибелю, що потрібними стали тисячі літ і величезний плян спасіння, щоб хоч частину людськості можна було врятувати. Той плян спасіння, як було вже згадано, Бог поділив на певні частини чи періоди. Періодом зв'ється такий час, який різнистя від іншого тим, що деякі заповіді Божі в ньому зобов'язують людей, тоді коли в іншому періоді вони не зобов'язують. Це не означає, що Бог змінюється, або що Бог не знає, які заповіді застосувати до

людей і тому пробує різні. Ні, Бог знає докладно все, але Бог хоче дати нагоду людям виявити себе та свою сутність. Але люди лініві й духовно дуже консервативні, тому їх треба побуджувати до виявлення себе такими чи іншими заповідями.

Отож, кожен такий період є обмежений певним комплексом Божих принципів. При наставанні нового періоду старі принципи відходять, а приходять нові, а деякі часами залишаються незмінними.

Належиться відрізняти історичні періоди від періодів спасіння: в перших зміни заходять в царині політики та культури, а в других — в царині віри та релігії.

Отже, в пляні спасіння таких періодів є аж сім: 1) Період раю; почався від створення людини до її упадку в гріх. В тому періоді обов'язувала тільки одна єдина заповідь: не споживати плодів від дерева пізнання добра й зла (1 Мойс. 2: 16-17). Здавалося б, що в таких обставинах тільки жити та Господа хвалити. Але не так то було. Людина дала себе звести сатані й повірила, за nauкою сатани, в свої сили та в свій розум. Тому вона мусить мати нагоду ті свої сили та розум випробувати в різних напрямках. Бог же, в незмірній Своїй доброті, дав цю нагоду людям в різних періодах. Цим практичним способом Бог приводить дійсно розумних та щирих людей до пізнання власного безсилля супроти гріха, до усвідомлення свого морального банкротства й до поняття, що врятувати може тільки Бог. І Господь досягнув Своєї мети: мільйони душ пізнали ті великих правді й спаслися силою й милістю свого Господа, але світ у лукавстві та засліпленні своєму, зловжив ласку Божу й усі ті, даровані Богом, можливості.

Але ми бачимо, що людина навіть не втрималася в раю, не витримала споکуси через недостаток довір'я до Бога, повірила сатані й опинилася поза раєм. Людина повірила сатані, що вона сама може бути богом. Тому Господь дозволив людині виявити те своє божество.

2) Так почався другий період свободної волі

людини чи, як кажуть ще, період сумління. Він продовжувався від упадку аж до потопу. В тому періоді не було встановлено ніякої людської влади чи права людини над людиною й не було дано людям жодної заповіді. Тоді була ідеальна анархія. Кожен робив так, як йому диктувало його сумління та розсудок. Бо ж якщо людина є Бог, то наївшо їй заповіді та закони, вона сама собі закон. І коли б людина була бажала, вона могла б у тому періоді непримушено виявити найкращі бажання своєї душі, але сталося навпаки. Людина, користаючи з відсутності законів, впала в тяжке беззаконня. Людина не шукала Бога, не плекала в собі чеснот, які були заложені Богом в її душі, але, під впливом сатани, людина пішла за пожадливостями тіла, розпустою, і стала до того злочинною, що Бог постановив вигубити потопом увесь людський рід (1 М. 6: 5, 11-13).

Цей період ґрунтовно розбиває думку, ніби людина повинна й може сама себе контролювати та виховувати, мовляв, як людина не візьме сама себе в руки, то й Бог нічого не поможе. Це просто диявольський обман. Ось, перед нами цілий досить довгий період, який продовжувався біля 1656 літ, в якому слово Боже свідчить лише про двох людей, що вони були праведниками, це — Енох і Ной.. Але обидва вони жили з Богом. Решта всі погрузли в болото гріха. Це є найкращий доказ, що люди без Бога просто не можуть бути праведними.

3) Ось, настав третій період, який окреслюється як період панування людини над людиною. Це був недовгий період від потопу до Авраама десь біля 427 літ, коли анархія була зліквідована введенням влади, що карала переступ навіть смертю (1 Мойс. 9: 6). Тоді була основана перша держава й постав перший цар (1 Мойс. 10: 9-10). Тоді народи почали діяти орагнізовано (1 Мойс. 11: 1-6). Але релігійні заповіді ще не були дані Богом і люди ще мали можливість виявити свої кращі

сторони добровільно, без примусу заповідей. Особливо ця відповідальність лягла тепер на владу, яка повинна була приборкувати зло й заохочувати до доброго (Рим. 13: 3-4; 1 Пет. 2: 14). Але так, як в період сумління, всі люди згубили сумління, так в період влади, всі, що владу мали, обернули її в найбільш жорстокий деспотизм, в немилосердну експлуатацію та трубу диктатуру. І як світ стоїть, не було ні одної держави, а в них ні одного уряду, який діяв би по лінії Господньої волі. Кожна влада пішла по лінії антихриста, й допіро в царстві "Сина Людського" будуть виконуватись Божі принципи. Отже, і в періоді людської взаємоконтролі, людина не видержала іспиту й поведінкою своєю доказала, що без Бога навіть ті, що мають владу, нічого не можуть вчинити.

4) Тож, як бачили ми з попередніх періодів, що Бог дав нагоду людині виявити себе й показати, що вона може. Бог не обтяжував людей ніякими заповідями, не обмежував законами, дав людям повну свободу волі, розум та сумління в душі. І ось, людство ні в своїй масі, ні в своїх вождях не використало тих Божих дарів на добро, а пішло, за нашептами сатани, на велике зло. Тому Бог залишив світ, а вибрав людей віри й так постав четвертий період, що зветься періодом патріархів або пе-ріодом віри. В цьому періоді є та особливість, що Бог близче почав входити в людське життя. Він залишив універсалізм чи загальність і установив партікуляризм чи відоокремлення, щоб через особливих вибраних осіб, що жили та діяли вірою, впливати на світ. Було впроваджене обрізання, як ознака, для вибраного народу.

Отже, в цьому періоді, головну роль вже відігравала не лише совість, а довір'я Богові. І ті люди, що вірили Богові, їм зарахувалось це за пра-ведність (1 Мойс. 15: 6). Але, коли єврейський на-род пробув у Єгипті 430 літ, то від віри патріар-хів залишились у потомків лише єгипетські забо-бони й повна невіра (2 Мойс. 32: 3-6, Євр. 3: 19; 4: 2). І хоч єреї ще в часи Христа спирались на фак-

ті, що їхній батько Авраам (Матв. 3: 9, Ів. 8: 39-40), але самі вони не мали ані віри Авраама, ані учників його. Таким чином і цей період виявив, що не вистачає мати добрих батьків з доброю вірою, а кожній людині зокрема треба мати свою власну віру, щоб жити вічно (Ав. 2: 4).

5) Коли віра патріархів не була прийнята по-томством, то щоб народ не мав вимовки, що він не знав, як служити Богові, то Бог дав народові до-кладний закон. Так постав п'ятий період закону, що від Мойсея до Христа продовжувався біля 1500 літ. В цьому періоді було впроваджено багато моральних і обрядових заповідей і приписів, що до-кладно охоплювали та регулювали все життя людино-ни. Бог, безперечно, знов, що люди не виконають закона без Його допомоги, але Він дав його для того, щоб виявити гріх. Бо люди навіть не знали б, що таке гріх, коли б не закон (Рим. 7: 7-13). От-же, пізнання гріха його положення в грісі мало привести до смирення та до покаяння. Але, в дійс-ності, сталося, що лукавство та хитрість людська навіть закон потрапила так перекрутити, що фари-сеї навіть при законі чулися праведними, а садду-кеї — гордими. Це просто неймовірне, але так є (Лук. 18: 9, Ів. 44-49). Отже, найдокладніший закон нічого не вдіє з грішною та лукавою людською природою, якщо людина всім серцем не звернеться до Бога.

Переходячи до наступного періоду, мусимо за-значити, що періоди суддів, царів, вавилонського полону й божеської мовчанки перед з'явленням Христа, були тільки історичними; бо в ті періоди не було введено ніяких нових принципів, ані старих не уневажено. Протягом усього того часу закон стояв непорушний в усій своїй повноті.

6) І ось, настав період церкви, який називають також періодом ласки та періодом Євангелії. Він розпочався зо смертю Христа й буде продовжуватися аж до другого Христового приходу на землю. В цьому періоді зостала усунена вся обрядова церемоніальна сторона закону, а навіть духовно-

моральна сторона зостала сильно змінена. Наприклад, за законом, коли людина не вбивала, то воно вважалася виконавцем закону "не вбивай!" Але, за наукою Христовою, навіть гнів та ненависть до людини вважається за переступ закону (Мат. 5: 21-22, 1 Ів. 3: 15). Таким чином, навіть моральний закон зостав перенесений в царину духа. В цьому періоді Бог знову повернув універсалізм, щоб дозволити усі народи нарівні до спасіння, яке дарується кожному без вийнятку по вірі в жертву Христа за нього. З таких релігійних актів, що мають деякий вигляд обрядовости, запроваджено хрещення, як обітницю Богові доброго сумління та символ смерті для гріха й символ воскресіння для нового життя в Христі (1 Петра 3: 21, Рим. 6: 3-8) і Вечерю Господню, як пам'ятку про страждання й смерть Господню (1 Кор. 11: 23-26).

Отже, в цьому періоді Божої ласки до грішника, було зроблено Богом все, щоб грішників урятувати. І мільйони людей, що скористали з тієї ласки, були врятовані, але маси знову зійшли на манівці. Сьогодні маємо багато мільйонів християн, в серцях яких мав би невидимо панувати Христос, на жаль, панує там неподільно гріх і сатана, й вони нічим не країці від усіх нехристиянських народів. І, власне, не інші, а християнські народи першими підуть за антихристом, а католицька церква навіть буде помагати йому винищувати святих Христових; вона буде аж п'яна від крові (Об. 17: 1-6).

Це, нічим не оправдане жалюгідне положення християнства, є великим згіршенням на землі. Замість того, щоб світ підкорити Богові, християнство само підкорилося світові, тому воно втратило сенс свого існування. Але ласка Божа своє робить і люди, що вчаться служити Богові з Євангелії й не опираються більше ні на свою власну праведність, ні на свої заслуги, а на ласку та милосердя Бога та на кров Христа, що очищує від усякого гріха, спасаються й тепер від гріха та затибелі.

Це також показує, що навіть в періоді ласки,

не скористають з ласки ті, що в смиренні та покаянні не прийдуть до Бога через Христа Ісуса.

7) І, накінець, коли наш період закінчиться страшною трагедією, семилітнім пануванням в світі антихриста й приходом Христа на землю, на землі настане тисячолітній період видимого реального Божого царства. Тоді диявол буде замкнений в безодній усі демони усунені із землі. Світом керуватиме Христос і Його святі. Тоді на світі буде запроваджений Божественний лад і справедливість. І, все ж таки, цей самий благословений період видимого царювання Христа на землі аж 1000 літ, закінчиться найбільш неймовірним способом. Сила силенна людей збунтується проти Христа — Царя, проти найкращого уряду та найкращих горожан і підуть за звільненім з в'язниці сатаною. Це буде таке страшне й несамовите явище, що навіть віруючим відається, що тисячолітнє царство було зайвим. Правда, ми з цього сумного факту бачимо, що так як у всіх періодах, так і в цьому, людство виявить свою неспроможність та недобру волю, а тому Бог виявиться справедливим в усіх судах Своїх. Однак, чи треба було відкладати остаточну розправу зо світом ще на 1000 літ і творити таке Боже царство, в якому будуть не всі громадяни Божими дітьми? Так, треба було й це ми побачимо в наступному розділі.

ОСОБЛИВИЙ СЕНС ОСТАНЬОГО ПЕРІОДУ (Єккл. 1:10)

Від того часу як людина відпала від Бога, а її потомки пішли за сатаною, людство ще ніколи не було задоволене. В думках людей постійно виникали й тепер ще виникають найрізноманітніші ідеї та пляни про те, як врятувати світ від зла та привести його до добра й добробуту. Ці ідеї та прагнення є інстинктивною тugoю за втраченим раєм. Всі інші тварини не знають, що то є добро, правда, справедливість і не тужать за ними. Але в душу людини Бог вложив це відчuvання райських чеснот і навіть безбожники захоплюються ни-

ми. Тому, різні мрійники та ідеалісти пропонують світові різні способи та методи спасіння, надіючись різними реформами та революціями створити в світі такий лад, щоб усім було добре. Вони не думають про те, що зло лежить в людських серцях, тому, який би лад не створити, то зло буде те саме. Однак, Бог в безмежній Своїй доброті через три періоди не накидав людям насильно Своєї волі, не давав ніяких заповідей, бо хотів, щоб люди мали можливість випробувати ті свої ідеї та пляні й коли з них нічого не вийшло, то люди не опам'ятались, не захотіли зрозуміти своєї власної неспроможності та безсила, а обвинувачували в своїх невдачах інших, а найчастіше — Самого таки Бога. А вони ніби ні в чому не винні, що їм не вдається створити раю без Бога.

Багато хто обвинувачують також Адама й Єву, мовляв, коли б вони не згрішили, то всі були б у раю й усім було б тоді добре; а так гріх розповсюдився на всіх людей, а від нього все горе на світі.

Ще інші, особливо бідний народ та різні раціоналісти обвинувачують умовини, а посередньо знову таки й Бога. Вони кажуть: “Причина всього зла — несприятливі умовини. Нужда, соціальна несправедливість, експлуатація людини людиною та всяке інше горе. То як же людина може бути доброю в таких обставинах і не грішити? Якщо Бог є й якщо Він справедливий та добрий, то нехай Він створить відповідні умовини, в яких можна було б жити по Божому, а тоді нехай вимагає від людей виконування Іого волі”.

А знову ж різні ідеалісти — утопісти зідхають за “золотим віком”, щоб люди жили хоч приблизно як в раю, тоді не треба було б грішити та робити зла.

Словом, людям видається, що вони самі по собі добрі, а псують їх різні несприятливі умови. А тому вистачить людині стати тільки релігійною та порядньою, цебто вистачить тільки зреформуватися й буде все гаразд. Цей спосіб людям зрозумілій і

вони його сприймають. Але, на жаль, вони не бачать, що це найгірший диявольський обман. Бо людині треба не зреформуватись лише, а заново духовно переродитись. Без відродження всі плани, системи, намагання залишаться тільки нездійсненими мріями.

Всі ці людські обвинувачення, вимагання та мрії мають деяку підставу, а Бог не бажає навіть залишити найменшої тіні якогось сумніву в людських серцях, навіть погиблих; тому Він створить людям той “золотий вік”, ті “відповідні умовини”, зліквидує “соціальну несправедливість та експлуатацію”. І навіть самого спокусника Бог усуне з землі. Словом, люди житимуть в таких умовах, як у раю, як Адам і Єва. І що ж? Читаемо, що коли сатана буде звільнений, то піде за ним стільки, як морський пісок (Об. 20: 8). Отже, мільйони впадуть точно так, як Адам і Єва. Зате, після того, ніхто вже не посміє звалювати вину та нарікання на Адама й Єву.

Тисячу літ не буде спокусника. Однак, протягом того часу, багато-хто згинуть від власного зла. Ale тоді вже ніхто не посміє обвинувачувати Бога за створення сатани. Тисячолітнє царство виявить, що зло може бути й без сатани.

Тоді буде абсолютний добробут для всіх, усім буде виявлене милосердя й справедливість, і все ж таки, не всі будуть задоволені, бо інакше не збунтувалися б проти Господа свого й не пішли б за сатаною. Зате цей факт навіки перекреслить думки, що, ніби, обставини можуть впливати на духовне життя.

Досвідчення тисячолітнього царства послужать на останньому суді для замкнення уст тим, хто відважився б ще оправдовуватись вищезгаданими аргументами. Справедливий Судя поставить сотки тисяч свідків з різних періодів, що жили в найбільш несприятливих умовах, майже ціле життя, були хворими та недужими, перетерпіли страшні спокуси, або невимовні муки за Божу правду і все таки вони заховали в своїй душі образ Божий.

А в протилежність їм Бог поставить не менше число свідків, що жили в тисячолітньому царстві, це бо в райських умовах, і однак пішли за сатаною. Бо вони хоч і жили в Божому царстві, але його навіть не бачили, бо в їхніх серцях панувало зло.

Тисячолітнє царство остаточно відкриє людське лицемірство та лукавство; воно виявить, що хто Бога має в серці, то коли б він жив навіть між демонами, він залишиться дитиною Божою. А нечестивого та безбожного, коли б оселити поміж англами в раю, він залишиться таким самим.

Це виразно виявить, що ніякі обставини не можуть мати впливу на людську душу, якщо вона їм сама не піддається. Ось людина, бувши випробованою, не встояла ні в раю, ні в період сумління, ні в часі закону та ласки. Й те саме станеться й після тисячолітнього царства.

Без тисячолітнього царства неможливий був би останній суд; бракувало б як би найважливішого свідка. А тисячолітнє царство дасть в руки Судді дуже важливі аргументи, а в процесі повну справедливість. Таким чином, Бог виконає всі можливості й тому, навіть осуджені будуть змушені сказати: "праведні та справедливі суди Твої!"

Ще є один закид безвірників в сторону Бога, а це — чому Бог дозволяє родитися таким людям, про яких Він знає, що вони загинуть?

Але ж після упадку Адама, всі люди, що народжуються в грісі, повинні були б загинути. Тому Бог дає ласку спасіння однаково всім і тому всі мають однакову можливість спастися. Коли б Бог дозволяв народжуватися тільки тим, що Його ласку приймуть і тим самим спасуться, то де ж був би тоді принцип свободи? Чи сатана зо своїми демонами не докорили б тоді Богові та не насміхалися б, що, мовляв, Бог боїться поставити на випробування принципи Свого царства: свободу, справедливість і добру волю вибору. І як міг би тоді побачити й переконатися всесвіт у тому, який жахливий та обридливий є гріх?

Тому справді люди народжуються всі погиблими, бо для погибелі вистачить тільки одного гріха. Але також усі ті погиблі люди мають однакову можливість спастися. Однак, Бог не хоче никого змушувати до спасіння, а всім дає повну волю вибору тому, що Бог прагне Собі таких слуг, які служили б Йому не з примусу, а з любові та абсолютно добровільно, з власного бажання.

ФОРМИ, ВИДИ І ЖИТТЯ В ТИСЯЧОЛІТНЮМУ ЦАРСТВІ

ФОРМА ПРАВЛІННЯ

Це буде, як кажуть тепер, конституційна монархія. Христос буде Царем над всіма народами (Іс. 24: 23 = Лук. 1: 32-33). Але воскреслий Давид буде на чолі ізраїльського народу (Єр. 30: 9, Єзек. 37: 24-25, Йос. 3: 5). Очевидно, що й інші народи матимуть свої уряди. Бо якщо вони їх матимуть на новій землі, то, напевно матимуть їх також в тисячолітньому царстві (Об. 21: 24). Але контрольну владу будуть виконувати святі з ізраїльського народу. Вони будуть співправителями з Христом (Дан. 7: 27). Церква ж, як жінка Христа, буде як цариця й матиме з Христом верховну владу (Об. 5: 9-10).

Царі землі й уряди, прихильні до антихриста, їхні війська, що підуть на війну з Христом, а також усі безбожники будуть знищені. Але народи, що мають хоч найменшу іскру Божу в серці, залишаться. Ними будуть керувати справедливо, але твердо. "Будуть пасти їх **залізною** **валицею**", аж зло та савоярія цілком викорінятися (Об. 2: 26-27; 12: 5). Тепер безбожні судять святих, але прийде час, коли ролі зміняться й святі судитимуть безбожних (Пр. 29: 2, 7, Дан. 7: 22, 1 Кор. 6: 2-3, Об. 20: 4). Словом, у царстві Христа, всі уряди й усі урядники будуть святыми.

ЦЕНТР ПРАВЛІННЯ

Центром усього правління, безперечно, буде місто Єрусалим (Іс. 2: 3), про який казатимуть: "Господь там" (Єзек. 48: 35). Бо ж, дійсно, там буде Христос. Але інші народи будуть мати також свої центри, цебто столиці. Ми, українці, можемо бути абсолютно певні, що коли наш народ не доб'ється незалежності до приходу Христового, то він отримає її в тисячолітньому царстві.

Але теперішні наші політики можуть подумати: "Так, але яка ж це буде незалежність, якщо не можна буде робити того, що ми забажаємо?" Але це не так. Власне, в царстві Христа можна буде робити все, що тільки забажається, крім зла та неправди. То хіба ж це зло? Чи ж мало людство вже натерпілося від усякого зла? Отже, в царстві Христовому людство, нарешті, відпочине.

Але тих, що прагнуть робити зло та неправду, можемо запевнити, що вони в Христовому царстві не будуть. Вони будуть там, де буде іхній батько — сатана. І там дійсно не можна буде робити того, що людині забажається. Там буде лише плач та скрегіт зубів.

ПОВЕРХНЯ ЗЕМЛІ

Ми не знаємо докладно, які зміни доконаються на землі, але знаємо напевно, що зміни будуть дуже великі. Наприклад, багато островів і гір зникнуть або пересунуться на інші місця (Мих. 1: 3-4, Об. 6: 14; 16: 18-20). Гора Оливна в Палестині — роздвоїться (Зах. 14: 4, 10-11). Земля стане надзвичайно родючою (Іс. 35: 1-2; 55: 13). Особливо Палестина буде привернена до такого стану, як вона була за Авраама (1 Мойс. 13: 10 — Йоіл. 2: 23-26; 3: 18). Вода також очиститься від нездорових властивостей. Особливо в Палестині постане нова ріка, води якої матимуть надзвичайну цілющу силу (Єзек. 47: 8-12). Наростуть нові дивні дерева біля тієї ріки, з цілющим листям і щомісяця

дозріваючими овочами (Єзек. 47: 12). Подібна ріка й подібні дерева будуть також на новій землі (Об. 22: 1-2). Навіть світло сонця стане ясніше в сім раз, може в наслідок очищення повітря (Іс. 30: 26). Але гарячіше в семеро від того не стане, бо тоді це не було б добродійством.

Деякі коментатори думають, що ці успіхи будуть досягнені завдяки господарчій культурі, як це можна бачити в Ізраїлі. Але це ще далеко до того, щоб ці досягнення зрівнялися з тим, як нам їх представляє Святе Писання.

ДОВЖИНА ВІКУ ЛЮДСЬКОГО ЖИТТЯ

Є припущення, що в тисячолітньому царстві для святих смерти не буде, а при переході на нову землю, вони зміняться. Припущення це базується на словах пророка, що дні людини будуть як дні дерева (Іс. 65: 22, Зах. 8. 4), а є дерево, що живуть по кілька тисяч літ. Пророк також сказав, що людина тоді в сто літ буде вважатися молодою (Іс. 65: 20).

Перед потопом також люди довго жили, але потоп приніс переміну клімату й створив від'ємні умовини життя, й вік людини сильно понизився. Це була кара за гріх, який, головним чином, руйнує життя, сіє смертельність і відхиляє людей від Уздоровителя (2 Мойс. 15: 26).

"Великий землетрус" знову викличе переміну рельєфа місцевостей, а тим самим і переміну клімату. Родючість землі, цілющі властивості води й рослинності, вплив сонця будуть фізично підпормагати підвищенню людського віку. Зникне гріх, злоба, журба, надування та ненормальності, що морально впливатиме на піднесення віку людини. Словом, настануть райські умови життя й Господь буде виливати на людей Свої особливі благословіння. Тому є цілком імовірно, що святі не вмиратимуть, хоч про це ясно не написано.

ПЕРЕМІНИ В ТВАРИННОМУ СВІТІ

Між тваринами зникне хижакство та кровожерство (Іс. 11: 6-9). Це зло між тваринами виникло

В ТИСЯЧЕЛІТНЮМОУ ЦАРСТВІ (Іс. 11: 1-9)

було в наслідок гріха людини; бо Бог прокляв землю за гріх її володаря (1 Мойс. 3: 16-18). Коли ж земля очиститься від зла людей, то воно зникне й між тваринами.

ЗМІНИ В ЦАРСТВІ ДУХОВНОГО життя

Передусім, нечисті духи та сатана будуть усунені із землі (Зах. 13: 2). Небо або, вірніше, піднебесся буде очищено від злих духів (Єф. 6: 12 = Йов. 15: 15). Тому небо як би наблизиться до землі й почне ніби краще її чути та негайно відповідати на молитви (Іс. 65: 24-25). Тоді народ ізраїльський знову буде знати Бога (Єр. 31: 31-34). І також вся земля буде повна розуміння Бога (Іс. 11: 9).

Отже, для побожних це буде найщасливіший час в історії людства. Але люди тілесні, невідроджені, хоч і будуть підпорядковуватися законам Божого царства, в душі, однак, будуть томитись і будуть незадоволені.

ГРОМАДЯНИ ТИСЯЧОЛІТНЬОГО ЦАРСТВА

Усі святі Старого Заповіту як рівною усі святі Нового Заповіту будуть займати верховне положення.

ження, як жінка Ягњати, щебто вони будуть як цариця. Потім будуть усі мученики з єврейського народу і першої половини сімки (Об. 6: 9-10), з поміж яких відзначатимуться 144 тисячі “первенців”, яких Сам Господь вибере з поколінь Ізраїлевих (Об. 7: 1-8). Далі, підуть “брати” раніше побитих євреїв (Об. 6: 11), що названі також “останком націння” тієї жінки, яка втекла в пустиню (Об. 12: 17). Це мученики з євреїв з другої половини сімки, що неспромоглися втекти від антихриста. Вони вірно стоятимуть при Христі і в муках зложать своє життя за Його й за свідчення Христове. Зате в небесах вони з гуслями в піснях вихвалятимуть свого Господа (Об. 14: 2-5; 15: 2-4).

Будуть там також представники з поганських народів “великий натовп” (Об. 7: 9-17). Всі вони будуть також мучениками з часів антихриста. Всі вони разом називаються: “ті, що вмирають у Господі” (Об. 14: 13).

Отже, всі вони воскреснуть під час Христового приходу й будуть царювати з Ним 1000 літ (Об. 20: 4).

З тих же, що в тілі увійдуть в тисячолітнє царство, буде, найперше, “жінка”, що втече в пустиню від змія, щебто частина єврейського народу (Об. 12: 13-16 = 22). А потім, так звані, “благословенні Отця” (Мат. 25: 34). Це будуть усі народи, що не приймали участі в боротьбі проти Бога, не приймали печатки антихриста й виявляли милість до переслідуваних дітей Божих (Мат. 25: 37-40).

ВЗАЕМОВІДНОСИНИ ЛЮДЕЙ

Нехай нікого не здивує, коли скажемо, що в тисячолітньому царстві на чолі всіх народів стоятимуть єvreї, які від віків мають цю обітницю (5 М. 28: 13). Ця правда не повинна нікого хвилювати, бо ж то не будуть єvreї, знані нам з теперішнього життя: грошолюби, ошукаці, виховані на Талмуді та наученні ненависті до “гоїв”. Ні, то буде народ сповнений “Духа ласки” (Зах. 12: 10), щебто спов-

нений “Божого Духа” (Йоїл. 2: 28-32). Всі вони будуть пророками й проводирями до Господа для інших людей (Зах. 8: 22-23). Тому, не буде жодного приниження для інших народів, якщо на чолі стоятимуть люди, подібні до Авраама, Йосипа, Мойсея, Самуїла, Давида, Соломона, Ісаї, Даниила, Петра, Павла й тисячі інших святих героїв Господніх. Такі люди — це слава й гордість народів.

Тоді цілком зникне ворожнеча й війни між народами (Іс. 2: 4, Мих. 4: 3-5). Тому, відпадуть обтяжуючі видатки на армії і зброю, і люди користатимуть з повного добробуту. Всі винаходи людей служитимуть на добро народам й на славу Богові. На всіх людських речах будуть написи: “присвячене Господу” (Зах. 14: 20-21). Все, що було шкідливе та деморалізуюче, буде геть усунене з життя.

ОСТАННІЙ СУД

(Об'явлення 20: 7-15)

ЗВІЛЬНЕННЯ САТАНИ (Об. 20: 7)

В цьому акті виявлено Боже милосердя навіть до сатани. Бог хотів виявити, чи тисячолітнє ув'язнення не привело його часом до свідомості? Бог також хотів, щоб усесвіт побачив, як використає сатана свій короткий час волі? Чи не упокориться він часом, чи не покається?

Нажаль, диявол залишився дияволом і, як тільки звільнився з в'язниці, зараз зайнявся знову своїм диявольським ділом.

Ясно, що Бог зізнав, що так воно й буде, але для виявлення перед світом духів повноти Своєї справедливості й милосердя, Бог рішив ще дати дияволові останню нагоду або покаятися, або в повній мірі виявiti свою злобу й непримирливість.

Цей акт був також потрібний для очищення опасеного людства й для оправдання Адама й Єви. В тисячолітньому царстві багато ще росло куклю, багато притаїлося зла. Але звільнення дия-

воля виявило те зло й зібрало той останній кукиль з Божої ниви. Воно також замкне уста тим, що звалюють вину за гріх на Адама й Єву.

Цим актом Господь також виявив остаточно, як анголам так і людям, що поки втілене в лиці сатани зло є на волі, не може бути на світі ані спокою, ані безпеки, ані блаженства.

Тому Бог справедливий, коли карає зло та його носіїв.

ГОГ І МАГОГ (Об. 20: 8)

Ці назви чи імена зустрічаються вже в Старому Заповіті, особливо в пророка Єзек. 38: 1-12; 39: 1-6. З тих текстів виявляється, що Гог буде панувати в землі Магог і буде князем Роша, Мешеха й Тубала. Притім, події, що описані в зв'язку з цими іменами, відносяться як до другого приходу Христового на землю, так і до останнього бунту народів проти Христа. Тому, безперечно, що всім дослідникам цікаво збагнути таємницю цих імен.

Отже, слово “Гог” ближче незнане, але слово “Магог”, це імення другого Яфетового сина; від якого постали скити, що населявали колись південну Україну та Кавказ (1 Мойс. 10: 2). “Мешех і Тубал”, ще також сини Яфета (1 Мойс. 10: 2), яких вважають предками слов'ян, татар та турків.

Якщо дослідники не помиляються в своїх припущеннях, щодо генеалогії скитів та слов'ян, то під землею “Магог” треба розуміти землі, що були населені скитами, а тепер населені слов'янами, цебто в першу чергу Україну, Росію й інші.

Слово “Рош” означає “начальний, найстарший”, але воно також означає Росію, причім “Мешех і Тубал”, хоч це були сини Яфета, предки слов'ян, але своїми іменами вони виразно вказують на Москву і Тобольск, головні міста європейської та азіатської Росії. Отже, бачимо, що Росія не припадково вважає себе “старшим братом” всіх інших слов'янських народів, бо слово “Рош” означає “найстарший”, хоч, в дійсності, інші слов'яни, а в тому числі Україна є старшою. Слово “Рош” означає також

“начальний”, тому не диво, що Росія конче хоче панувати над усіма іншими слов'янськими народами. Це, як бачимо, не є лише збігом обставин чи хитрою політикою, але ця роля призначена Росії Самим Господом і об'явлена через пророка (Езек. 38: 7-8). Коли ж везти ще під увагу, що той Гог прийде на Палестину “з найдальшої півночі” (Езекіїла 38: 14-16; 39: 1-2), то відпадає всякий сумнів, що то буде Росія. Бо ж Росія знаходиться докладно від Палестини на північ і дійсно сягає аж до “ найдальшої півночі”. Ділить її від Палестини лише Турція, народ якої, як ми вже згадували, походить з того самого кореня.

Отже, Гог, це буде “начальний князь в землі Магог”, цебто в Росії (Езек. 38: 2-3), що в бунті проти Бога і в поході на Палестину, буде відогравати передову роль між племенами “Роша, Мешеха й Тубала”, цебто між росіянами, іншими слов'янами й турками.

Є однак дослідники, особливо з росіян, яким подібне вияснення дуже не подобається. І певно що до етнологічного походження народів, можуть бути суперечки, але щодо географічних вказівок, то немає сумніву, де лежить країна “Магог”. Тому дехто пробує доводити, що за 1000 літ народи можуть зникнути, а на їх місце постати інші, або воно могутимуть сильно перемінитися під час панування антихриста.

Все можливе, але про це не написано. Зате написано, що північні від Палестини землі будуть відогравати головну роль в бунті проти Христа.

Може виникнути лише питання, невже ж російський та український народ буде найбільше податливий на сатанинську спокусу та на бунт проти Бога? Ні, будуть там “багато інших народів” (Езек. 38: 5-6, 9, 15), між іншим, “перси” — зо сходу, “етіопи та ливійці” — із заходу. Але “Гог” з землі “Магог”, цебто Росія буде в проводі.

Те, що Езекіїль бачив про Гога, частинно виконається під час армагедонської битви, але достаточно воно виконався в останньому бунті проти

Христа. Бо в армагедонській битві будуть брати участь народи зо всього світу (Об. 16: 14), але тоді “Гог і Magog”, очевидно, не будуть в проводі. Читаючи пророка Езекіїля поверховно, можна пропустити, що він описує армагедонську битву, але пильніше дослідження показує, що тут мова про останній бунт. Бо ж під час антихриста всі народи будуть озброєні, обережні, а євреї будуть майже винищенні. А під час цього Гогового походу, євреї житимуть безжурно, безпечно, без укріплень, без замків і дуже будуть заможні (Езек. 38: 11-13). Ясно, що до такого життя люди прийдуть тільки під час тисячолітнього царства.

БУНТ НАРОДІВ (Об. 20: 8-9)

Це просто неймовірне, щоб тисячу літ прожили народи в Божому царстві, в повному добробуті та щасті і, нараз, збунтувались. Цього просто не можна зображені, але це явище пояснюється словами Христа: “Коли хто не народиться згори, то не може він бачити Божого царства” (Ів. 3: 3). Величезна кількість людей не відродились навіть тоді, коли “земля буде наповнена пізнанням Бога, як море наповнюють води” (Іс. 11: 9). Багато людей не приймуть Христа серцем, не полюблять Його всією душою, а тому, хоч і житимуть в самому Божому царстві, “не бачитимуть його”. Тоді буде точнісінко так само, як часто буває й тепер, що якесь людина є членом церкви кілька літ і, накінець, приходить до висновку, що невіруючі люди таки кращі, ніж віруючі й світ ліпший, ніж церква. Це невідроджені люди й їх тягне туди, куди хилиться їхня грізна тілесна природа.

Так буде і в тисячолітньому царстві. Надзвичайно сприятливі зовнішні обставини та справедливі закони приглушили в багатьох погані природні нахили, однак, через те вони не стали “новим створінням”, і як тільки сатана звільнився та нагадав їм про ті нахили, негайно упавша природа тих невідроджених зразу себе проявила. Знову застуко-

тіли молоти, зашуміли фабрики і, після довгих літ миру, почнуть спішно заготовляти зброю (Йоїл. 3: 10), щоб іти на Палестину, заволодіти Єрусалимом, столицею Христа, винищити святих і ограбити їх. І Бог дозволить на це, щоб виявився й зібрався в одне місце той останній кукіль, і, щоб таким чином очистити Божу ниву цілком від усякого бур'яну. Всі ці Божі вороги загинуть на цей раз від огню, що спаде від Бога з неба, так як колись було за часів Іллі (2, Цар. 1: 10-11) і як, передчасом, хотіли були вчинити апостоли, не знаючи Христового Духа (Лук. 9: 54).

Цікаво підкореслити тут одне характерне явище. Коли сатана збирав війська на армагедонську битву, то звертався до "царів" (Об. 16: 14, 16). А після тисячелітнього царства піде просто до "народів" (Об. 20: 8). Чому? Бо в тисячелітньому царстві керуватимуть народами святі, тому сатана не хотів мати діла з ними, а звернувся просто до народів.

Може також постати питання, як сатані за короткий час вдалося зібрати так багато народу? Це пояснюється тим, що в тисячелітньому царстві смертність значно буде зменшена, а народини та довголіття сильно побільшаться, тому й населення землі побільшиться. Отже, буде кого зводити!

ГИБЕЛЬ ДИЯВОЛА (Об. 20: 10)

Накінець, диявола вкинено туди, де він давно повинен був бути, щебто в озеро огнене, де вже тисячу літ чекали на нього його найвірніші слуги: антихрист і неправдивий пророк. Те місце давно було для нього приготовлене (Мат. 25: 41).

Чому ж, однак, Бог так довго дозволяв йому злодіяти, а не вкинув його відразу після упадку до тієї вічної в'язниці? Навіщо Бог дозволив йому погубити стільки людей?

Щоб збегнати хоч частинно Божу поведінку супроти диявола, треба собі ще раз пригадати те положення, яке займав диявол у Божому твориві.

Отож, диявол, серед сил небесних, займав таке положення, що навіть ті образи, які нам дає пророче слово, приводять нас в лодив. Тож він був "зоря порання" (Іс. 14: 12). Він був, немов, цар, помазаний херувим, печать досконалости, повнота мудрості й вінець краси (Єзек. 28: 13-14). Він стояв на чолі анголів (Об. 12: 7). Володів такою страшною силою, що одного разу три тижні стояв проти самого Христа (Дан. 10: 5-13). Володів такою величчю, що задумав стати рівним навіть Богові (Іс. 14: 13-14). Він трутину своєї гордості й спротиву Богові заразив мільйони інших анголів, з яких одна третина залишила навіть Бога й пішла за ним. Ті ж анголи, що залишились були при Богові, були сильно збентежені.

Коли б Бог відразу був покарав сатану, то, хто знає, чи не показався б Він в очах анголів жорстоким, а сатана, можливо, уявлявся б їм в ореолі мученика за правду. Коли б Бог відразу був покарав сатану, то могло б статися, що із співчуття до нього, стався б сатаною який інший херувим?

Потрібно було тисячі літ самої мерзотної й обидливої діяльності диявола, щоб остаточно перевонати небеса й всесвіт в його вині. Тому, Бог дав йому волю діяльності, дозволив йому виявити себе так, що коли тепер Бог його покарає, то все створіння скаже: "Амінь! Праведні й справедливі суди Твої!"

Коли буває пожежа чи напад бандитів, то люди рятують по можливості те, що найцінніше. Так і Бог знав, що робив. Своєю тактикою Він урятував від дальнього поширення зла серед анголів, а їх на певно є більше, ніж погиблих людей. Але хтось міг би сказати, що в цьому мала потіха для грішників. Певно, що так, але сіяч не дивиться на те, що багато зерен згине, а сіє, щоб добре зерно принесло плід. Так і Бог знав, що частина анголів і людей згине, але Бог не хотів бути самотнім і не буде: більшість анголів і багато людей будуть таки навіки з Господом. А хто добровільно вибирає собі погибелъ, то він не має на когось жалітися.

Ми свідомі, що це ще не вияснює всього й не дає задовільної відповіді на різні питання. Наприклад, мимо волі, напрошується питання: “Навіщо Бог створив сатану і всіх тих анголів, що збунтувались, а також навіщо дозволив народитись усім безбожним людям?” Адже ж Бог всезнаючий, чи не міг Він просто не створити тих, що допустили зло в серці?

Питання дуже тяжкі, але Бог усі безсмертні духи створив розумними й зо свободіною волею, цебто з можливістю вибирати, що їм бажається. Зло ж не було створене й воно й тепер не існує само по собі. Отже, зло з’явилось тому, що з’явилися злі створіння, а злі створіння постали тому, що вони добровільно захотіли бути злими. Не один грішник не загине тому що він загинути мусить, а тому, що він загинути хоче і сам добровільно цю долю вибирає. Навіть при наявності сатани й демонів, нема ніякої потреби загинути, бо Бог хоче, щоб усі люди спаслись (1 Тим. 2: 3-4), але люди не хочуть спастись (Ів. 5: 40), добровільно відкидають Божу ласку (Євр. 10: 26-29). Отже, всі анголи й усі люди щодо одного можуть бути й добрими і злими, і Бог нікого не призначив ні до спасіння ні до погибелі. Кожна людина вибирає свою долю сама собі.

Дехто, однак, читаючи деякі місця зо Святого Писання, які вказують на те, що Бог тих, що спасаються, призначив до спасіння. Ось подібні тексти: Дії 13: 48, Рим. 8: 29; 9: 15-23, Філ. 2: 13 й інші.

Але, приглядаючись до тих текстів, ми знаходимо в них підтвердження нашої думки. Наприклад, слова: “Помилую, кого хочу помилувати...” ясно показують, що “всі згрішили” і всі однаково потребують “помилування”. Але певно, що не всі його шукають. Ясно, що ніхто не хоче спеціально загинути. Є багато людей, що хочуть самі спастись, самі “біжать” (Рим. 9: 16), але спасіння не залежить від людських способів. Тому, хто не вірить Богові й не приймає Його плана спасіння, того всі бажання і всі зусилля надаремні.

Але найясніше ця проблема вияснена в Рим. 8:

29. Там написано: “Бо кого Він передбачив, тих і призначив”. Отже, Боже призначення не є свавільне, припадкове, але воно передбачене Богом. Безперечно, це Боже “передбачання” не завжди зрозуміле людині. Часом так виглядає назовні, що Бог тих, що “хочуть” спасіння і “біжать” за ним, відкидає їх вони гинуть, а тих, що не шукають, Бог спасає. Але це тільки обман нашого зору. Бог бачить глибше і знає більше, тому Він не помиляється у Своїх “передбаченнях”. А тому що Бог знає і бачить навіть не існуюче, тому Він міг передбачити і в передбаченні “призначити” до спасіння нас навіть за мільйони літ наперед (Еф. 1: 4).

Тому, Бог не виноватий, що багато істот захотіли добровільно згинути, вибрати зло, відкинути добро, відректись від Бога, а піти за сатаною. Також і самого сатану ніхто не спокушував на непослух Богові, він це вчинив абсолютно добровільно і з власної ініціативи. Але всякий непослух, бунт, анархія, беззаконня мусить бути покаране, про це добре кожна розумна істота знає й коли, наперекір тому знанню, поступає так, що заслуговує на кару, то нехай не дивується, якщо кара приайде.

СУД ПЕРЕД ВЕЛИКИМ І БІЛЫМ ПРЕСТОЛОМ (Об. 20: 11-13)

Престол, якого побачив Іван, був “великий”, бо великим був Той, Який на ньому сидів. Далі, престол був “білый”, це — символ чистоти та святості. “Той, Який на ньому сидів”, був Христос, бо ж то Він буде судити світ (Дії 17: 31). “Від обличчя Його втекли земля й небо, і місця для них не знайшлося”, тому вони опинилися в очищаючому вогні (2 Петра 3: 10-12).

Далі, в нашому тексті йдуть слова, що заперечують науку єговістів, які вважають, що вмерти, не перестати існувати. А тут, ось, бачимо “мертвих малих і великих, що стояли вони перед Богом. І суджено мертвих”. Отже, ясно, що неіснуючі не могли б стояти й їх не можна було б судити. Але підсудні названі мертвими не тому тільки, що вони були

мертві фізично; такі, мертві фізично, в Бога не вважаються за мертвих, а за живих (Лук. 20: 37-38, Ів. 5: 24; 11: 25-26). Але вони мертві тому, що вони духовно для Бога мертві через переступи та гріхи (Ефес. 2: 1). Якраз в цей момент ті "мертві" не будуть мертвими фізично, бо ж вони будуть воскрешені, а однак Писання називає їх мертвими, хоч тілесно вони будуть живими. "Смерть", щебто могили віддадуть іхні тіла, а "ад" віддасть іхні душі (Об. 20: 13).

Найперше розгорнулася книга життя й по ній були викликані всі ті, що були в ній записані. Хто вони будуть? Адже ж всі святі воскресли на початку тисячолітнього царства. Ми думаємо, що це будуть всі праведники з поміж поган, які жили не за вірою й не за законом, а по сумлінню (Рим. 2: 14-16). Тому то вони будуть суджені не за вірою, а "згідно з іхніми вчинками", записаними в "книгах" (Мал. 3: 16). Цей факт показує, що Бог не тільки безгранично милосердний, а також безграницю справедливий. Він зарахує кожне щире зусилля людей, які хоч не мали духовного світла, але мали природну доброту й чутливі сумління.

Є однак сумнів відносно того, чи завжди ті сумлінні люди слухалися свого сумління? Але це питання з таким же правом можна поставити до всіх інших праведників, як підзаконних так і тих, що жили під ласкою. "Всі багато згрішили", а Бог завжди був безмежно ласкавий і вирозумілий для всіх. Каялися в гріхах підзаконні й Бог прощав; каяються християни й Бог прощає і каялися праведники з поган і Бог прощав. Факт, однак, залишається фактом, що будуть люди, яких Бог судитиме не за законом, а за сумлінням (Рим. 2: 14-16).

На новій землі ті "праведники" з поган, листям з дерева життя будуть цілком уздоровлені (Об. 22: 2).

Нечестиві ж будуть також суджені абсолютно справедливо. Ніяка обставина не буде занедбана чи замовчана. Все буде "виложене перед очі" суджено-му (Пс. 50: 21). Всі свідки будуть перепитані й ко-

ли вина буде ясно удоводнена, нечестиві будуть засуджені на другу смерть, яка буде без порівняння жахливішою від першої (Рим. 6: 23 = Об. 20: 14), бо ті, що вмирають перший раз, часто не усвідомлюють собі, що їх чекає по смерти, але при другій смерті всі будуть докладно знати, що то означатиме.

ПРИСУД — ДРУГА СМЕРТЬ (Об. 20: 14-15; 21: 8)

Багато хто пояснюють собі другу смерть так само, як першу, щебто, що вмерти означає перестати існувати. Але це не так, бо істота смерті не є знищення. Смерть — це розділення. Мусять пріщники добре запам'ятати, що кожна людина повинна народитись два рази: від тіла й від духа (Ів. 3: 3). Тоді така людина помре тільки один раз, тілесно, але друга смерть не матиме над нею влади. Натомість, так само кожна людина, що народиться тільки один раз, щебто тільки від тіла, помре два рази. Перша смерть, це тільки відділення духа від тіла; друга ж смерть, це — відділення духа від Бога. Тому й Слово Боже каже, що ті, що живуть у гріхах, є мертві (Еф. 2: 1). Чому? Бо гріх розділяє людей від Бога (Іс. 59: 2). Ось, блудний син був названий мертвим (Лук. 15: 24, 32), бо розлучився з батьком (Лук. 15: 13). Тому й тілесна смерть є ніщо інше, як розділення духа з тілом. Це виявляється тим, що воскресіння є поворот духа до тіла й сполучення з ним. Тому й друга смерть буде вічним розділенням людей з Богом (Матвія 25: 41).

Але крім того, є ще досить обґрунтована думка, що безбожні, при своєму воскресінні, не отримають нетлінних тіл, як святі, тому вони мусітимуть розлучитися ще й другий раз вже з воскреслими тілами. Вони в огненому озері, в неймовірних муках, помрутъ ще раз; щебто тіла іхні погорять, а душі залишаться на вічні муки (Мат. 13: 42; 25: 41, 46).

Ця думка опирається на таких аргументах: дух людини є сам в собі безсмертний, як і дух анголів,

від яких людина мало менша (Євр. 2: 6-7). Але тіло людське могло мати бессмерття тільки через споживання з дерева життя (1 Мойс. 3: 21, Об. 2: 7; 22: 14), яке символізує Христа (1 Кор. 15: 21-23, 49). Контакт людини з сатаною позбавив людину бессмерття тіла, тому нема підстави припускати, що тіла безбожних, які ніколи не спробували з дерева життя, що й вони будуть нетлінні, цебто бессмертні. Крім того, є цілком логічно, що всі Христові мусять уподібнитись до Христа, Який має тіло (Філ. 3: 21), всі ж дияволові мусять остаточно уподібнитись до диявола, який не має тіла.

Тоді постає питання: для чого воскреснуть грішники, якщо вони знову мусять умерти? Отож, це для того, що грішники грішили в тілі, тому Господь їх воскресить, щоб вони в тому самому тілі вислухали присуд і прийняли кару.

Але може також постати думка, що духи без тіла не будуть відчувати муки. Але це не так. Ми знаємо безліч фактів, що цілком здорові і заможні люди, переживали такі страшні душевні муки, що для того, щоб їх позбутись, вони рішались позбавити себе фізичного життя. Бачимо також, що сатана та його анголи є духами, а мучиться все ж таки будуть (Об. 20: 10). Також євангельський багач, коли по смерті попав до пекла, то хоч не мав ще тіла, бож не був ще воскрешений, а переживав, однак, страшні муки (Лук. 16: 24).

Отже, цей "страшний суд" буде вже остаточний і присуд його буде безповоротний. Таким чином усесвіт остаточно буде очищений від зла й тоді вже настане час вічного щастя, спокою й радости.

РОЗДІЛИ XXI — XXII

НОВІ РЕЧІ

НОВЕ НЕБО (Об. 21: 1a)

Святе Писання вгадує аж три небі (2 Кор. 12: 2), але новим небом має стати тільки одне. Отже, нема сумніву, що тим новим небом має стати, так зване, "перше небо". Під цим "першим небом", яке нероздужно зв'язане із землею, треба розуміти землю атмосферу — повітря, що бачимо з наступних текстів і думок: наприклад, воно дає росу й дощ (5 Мойс. 33: 28, Як. 5: 18). А це ж сходить на землю з повітря. Далі сказано, що це небо є видиме й часами міняє кольор (Мат. 16: 2-3).

Отже, це "перше небо", цебто наша земна атмосфера має зникнути, як дим (Іс. 51: 6), проминути з гуркотом (2 Пет. 3: 10) і, палючись, розтопитися (2 Пет. 3: 12).

І знову тут може постати питання, що гуркіт то ми всі чули в повітрі не раз, але як воно може горіти і розтопитись? На це питання напевно більш задовільно могли б відповісти фізики та хеміки, але й іншим смертним людям відомо, що повітря складається з горючих елементів, крім азоту. Тому, всі елементи повітря згоряять, а азот розтопиться.

Замість старого неба, буде створене Богом нове небо, цебто нова атмосфера, відповідна до нового вічного життя (Іс. 65: 17, 2 Пет. 3: 13).

НОВА ЗЕМЛЯ (Об. 21: 16)

Подібно до старого неба — атмосфери, також стара земля повинна буде обновитись в очищаючому огні (2 Пет. 3: 7). Огонь мусить спалити все те, що приніс на землю гріх. Зникнуть недоступні гірські масиви (Об. 16: 20). Вода морів і океанів також зникне. Від сильної температури води розпадуться на свої складові частини: водень і кисень, що з жахливим гуркотом згорять (2 Пет. 3: 10). Таким чином площа землі сильно збільшиться.

Правда, сказано, що земля згорить, а в іншому місці сказано, що вона “минеться” (Мат. 5: 18), але відомо, що елементи не зникають, а переходять з одного стану в другий. Тому, є цілком імовірне, що на землі все старе та прокляте погорить, але з того перетопленого та обновленого матеріялу Бог створить нову землю й нове небо (Іс. 66: 22, 2 Пет. 3: 13). Ясно, що після такої перебудови, то рослинний і тваринний світ на новій землі буде також цілком новий і, безперечно, кращий від теперішнього. Грунт набуде цілком нових властивостей для зрощування на ньому нових рослин.

НОВЕ МІСТО (Об. 21: 2-27)

Нове місто, про яке йде мова, це буде столичне місто у вічному Божому царстві на новій землі, новий Єрусалим (Об. 21: 2). Поза ним будуть напевно й інші міста та села, які побудують народи, що будуть мешкати на новій землі. Але це місто, новий Єрусалим, буде побудоване Самим Богом (Євр. 11: 10). Це буде надзвичайно чудове та прекрасне місто, що прирівнюється до молодої, прикрашеної для чоловіка свого (Об. 21: 2, 9-10). Побудоване воно буде на єдиній великій конусоподібній горі, на місці, як думають, стародавнього Єрусалиму. Отже, власне тому, що воно буде побудоване на горі, тому воно буде таке ж високе, як і широке. Бож трудно уявити собі, щоб місто мало такі високі хмародери, як ширина та довжина самого міста (Об. 21: 16). Тим більше, що місто буде дуже велике. Воно буде мати 12 тисяч стадій. Стадія — це грецька міра й рівняється 240 крокам. Отже, те місто матиме більше 2000 кілометрів, не відомо тільки, як ті кілометри розуміти, чи 2000 кілом. квадратових, чи 2000 кілом. в обводі? Якщо їх розуміти, як кілометри квадратові, то місто матиме 400 кілометрів завдовжки й стільки ж завширшки. Коли б, натомість, воно мало 2000 кілом. в обводі, то довжина й ширина мали б по 500 кілом. Отже, так чи інакше, то місто буде дуже велике й неможливо, щоб

хмародери були на 400 кілом. високі. Тому ясно, що місто буде таке високе тільки тому, що воно буде побудоване на схилах величезної гори.

Дехто з дослідників беруть текст з Об. 16: 20, де написано: “І не знайдено гір” і питают: “Звідки ж взялася ця гора, на якій став новий Єрусалим?”

І такі люди не спостерігають нелогічності свого питання. Бо ж “не знайдено гір” на старій землі, які запали в землю після страшного землетрусу (Об. 16: 17-21), але новий Єрусалим зайде на нову землю. А в тому “небесному Єрусалимі” згадується “гора Сіонська” (Євр. 12: 22).

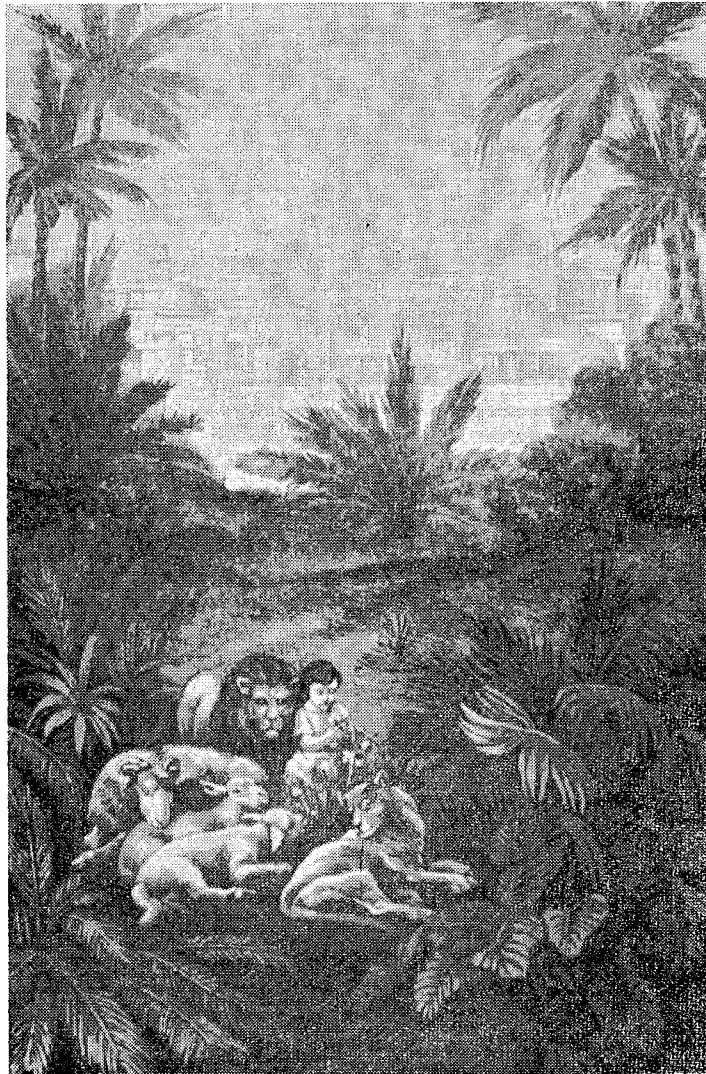
Мур навколо міста буде високий біля 60 метрів (Об. 21: 17). У весь будівельний матеріал як міста так і муру, це буде золото й дорогоцінне каміння (Об. 21: 18-21). В місті не буде храмів і не буде більше жодних релігій. Безпосередня спільність людей з Богом Отцем і Сином замінить і храми і релігії (Об. 21: 22). Місто також не потребуватиме жодного освітлення, Господь Сам буде його світильником (Об. 21: 23).

Мешкати в місті будуть святі як Нового так і Старого Заповітів, які разом творять церкву, молоду Христа (Об. 21: 2-4, 9-10, 12-14). Є припущення, що святі з Ізраїля матимуть свої приміщення поблизу стіни, як “сторожі Сіону”, на що натякають імена поколінь ізраїлевих на брамах стіни (Об. 21: 12). Брами ті не будуть замикатись, а всетаки ніщо нечисте туди не ввійде, бо тоді на новій землі нечистих не буде (Об. 21: 25, 27).

НОВІ НАРОДИ (Об. 21: 24, 26)

То будуть спасені народи з поган, спасені в усі часи від створення світу, а особливо під час тисячолітнього царства.

Церква ж і святі з Ізраїля будуть жити в місті, але всі ті спасені народи поза церквою, будуть на новій землі. Вони, як видно, будуть мати свої території і своїх царів (Об. 21: 24). Ті царі будуть приходити в новий Єрусалим на поклоніння, носи-

НОВИЙ ЄРУСАЛИМ (Об'явл. 21: 1-2)

тимуть туди свої звіти про свої славні діла й осяги та щоб отримати інструкції (Об. 21: 24).

Народи також будуть змагати до таких чинів, які дійсно принесуть славу й честь для них, як рівно ж для їхньої спільноти столиці. Вони будуть усвідомлювати собі, що все їхнє щастя залежить від премудрого керівництва з головної столиці, тому всю свою славу й честь віддадуть Тому, Кому вона й належиться по праву (Об. 21: 26).

НОВА РІКА (Об. 22: 1)

Під час тисячоліття вода тієї особливої ріки текла з під порога святилини, на новій землі вона буде текти від престолу Бога й Ягњати. Але тому, що ми припускаємо, що той престол Бога буде на самому верху гори Сіонської (Євр. 12: 22), тому й ріка не буде пливти просто з гори, бо хоч та гора не буде стрімка й буде підноситись на просторі кілька соток кілометрів, то всетаки вода пливла б дуже швидко. Але вона, очевидно, буде спливати спіраллю навколо гори, а потім, випливши з міста на рівнину, буде обливати всю землю. Її води будуть так багаті, що зможуть напоювати всю землю, всі народи і всі рослини. Ясно, що буде не тільки та одна ріка, а буде багато джерел і річок, але всі вони будуть черпати свої води з тієї головної ріки життя (Об. 7: 17).

Нема написано, куди вона буде впадати, або де вона закінчить свій біг. Можливо, що з нею станеться так як написано, що всі річки вертаються назад туди, звідки взялись вони, щоб знову текти (Еккл. 1: 7).

Вона буде підтримувати безсмертя; при її наявності воскресле тіло буде існувати вічно.

Варто при цій нагоді підкореслити, що старий Єрусалим був побудований далеко від ріки чи озера, й тому в ньому бракувало завжди води. Зате Новий Єрусалим буде джерелом води для цілої нової землі.

НОВЕ ДЕРЕВО ЖИТЯ (Об. 22: 2)

Воно буде рости в місті по обох боках ріки. З нього користатиме передусім церква (Об. 2: 7), але й народи потребуватимуть його для свого уздоровлення (Об. 22: 2). Воно, як і ріка, даватиме здоров'я і бессмерття (1 Мойс. 3: 22). Той факт, що воно буде уздоровлювати, не означає, що на новій землі будуть хвороби. Ні, але хворіб не буде тому, що там буде ріка життя й дерево життя, що будуть головними джерелами вічного життя та вічного здоров'я. Притім, цілком можливе, що під деревом життя треба розуміти Самого Христа, а під рікою життя — Його слово. Але з нашого тексту не можна доглянути того символізму, тому пояснюємо його дослівно.

НОВИЙ ПРЕСТОЛ (Об. 22: 3-4)

До цього часу небо було престолом Бога, а земля підніжком ніг Його (Іс. 66: 1). Після створення нової землі престол Божий буде перенесений на землю і, як уявляємо собі, буде він стояти на верху гори Сіонської, посеред міста (Євр. 12: 22). Власне тому, що він буде стояти на найвищому місці, а все місто буде побудоване навколо гори, то всі святі зо всіх сторін міста, могтимуть свободно оглядати Бога й насолоджуватись спільністю з Ним (Об. 22: 4). Бог буде тоді як Батько серед улюблених дітей (2 Кор. 6: 18). Від престола буде розливатися надзвичайне світло, випромінюване Богом і Христом (Об. 21: 23; 22: 5). Те світло не тільки пречудово буде освітлювати місто, але й всю землю (Об. 21: 24). І коли приде “повня часів” (Еф. 1: 10), Христос тоді зложить усе в руки Отця й “буде Бог все й у всьому” (1 Кор. 15: 28).

При цьому можуть постати сумніви, чи Бог Сам Собою зможе світити краще за сонце. Отож, про Христа написано, що обличчя Його, немов сонце, що світить у силі своїй (Об. 1: 16). Коли Савлові з'явився Христос по дорозі в Дамаск, то

від Нього засяяло таке велике світло, що Савло осіп. Отже, це світло багато перевищувало південне палестинське сонце (Дії 22: 6, 11). Про Бога написано, що Він живе у неприступному світлі (1 Тим. 6: 16).

Цей факт також показує, що в той час сонце або згасне, або нова земля не буде знаходитися в теперішній нашій сонячній системі. Є навіть припущення, що наша теперішня земля буде обернена в озеро огнене, а нова земля буде цілком новим творивом. І це є цілком правдоподібне, хоч про це ясно не написано.

“ВІЧНІ ВІКИ” (Об. 22: 5)

Отже, написано, що слуги Бога служитимуть Богові й царюватимуть з Ним “вічні віки” (Об. 22: 3-5). Це означає, що тому царюванню “не буде кінця” (Лук. 1: 33). Це саме окреслення “вічні віки” ужите для означення часу мук всіх безбожних і нечистих сил (Об. 14: 11; 20: 10).

Чим буде у вічності займатися церква, в Писанні не сказано, але одне абсолютно певне, що все найкраще й найславніше буде її участю. Наприклад, церква буде наслідницею Божою (Рим. 8: 17, Гал. 4: 7). Отже, щоб тільки пізнати те насліддя, то треба багато тисяч, а може й мільйонів літ. Нема сумніву, що життя у вічності буде повне захоплення, цікавості, радості, несподіванок і все нових і нових відкрить.

БОЖЕ ЗАПЕВНЕННЯ (Об. 22: 5)

Цими словами: “Це вірні й правдиві слова”, Бог хоче запевнити нас, що це Він Сам доручив анголові об’явити Іванові про все те, що ангол Йому й показав. Не сам ангол це вчинив і не показав він якогось марева, що могло б і не збутися. Ні, все це вірне і правдиве й воно має виповнитися. Тому всьому тому треба вірити без найменшого сумніву. Бог запевняє, що всі слова Об’явлення вірні й правдиві.

ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД ЖИТТЯ НА НОВІЙ ЗЕМЛІ

Передусім, допіро на новій землі будуть повністю виконані слова з Господньої молитви: “Нехай буде воля Твоя й на землі, як на небі”. І ж навіть в тисячолітньому царстві воля Божа не всіма виконувалась добровільно. Багато хто підпорядковувались Богові й заховували спокій між собою тільки тому, що в руці Царя буде “залізна палиця” (Об. 2: 27; 12: 5).

Але на новій землі послух Богові буде абсолютно добровільний, невимушений, як у небі. Там буде повний спокій, радість і блаженство. На безхмарному небі не буде страшних буреносних хмар, з блискавками й громами. Земля буде звільжуватись іммою (1 Мойс. 2: 6) і наповнюватись водами ріки життя. На єдиній великій горі Сіонській стоятиме розкішне й величне місто, столиця землі — новий Єрусалим. Земля буде покрита чудовою ніжною рослинністю, як небесний рай; бо все колюче, пекуче, отруйне й смердюче зникне, як наслідок гріха. Всілякі плоди несмачні, гіркі чи квасні, наберуть там найщляхетніших властивостей. Там “жодного прохляття більше не буде” (Об. 22: 3 = 1 Мойс. 3: 16-17).

Є навіть богословська думка, що на новій землі люди будуть розмножуватись. Думка ця опирається на тому, що супружне життя походить з раю, тому воно має перейти в рай. І ж то в раю й безсмертним людям сказав Бог: “плодітесь і множтесь” і благословив їх Бог (1 Мойс. 1: 27-28), то чому благословіння першого земного раю не мало б перейти до другого земного раю? Сторонники цієї думки вважають, що первісний плян Бога відносно людей і їхнього життя в раю, не змінився (Пс. 89: 35, Як. 1: 17). Сатана порушив той плян, спровадив на людей тріх і смерть, та Божий гнів. Але Бог переможе й приверне для спасених людей первісні закони й плян. Отже, тепер ведеться боротьба за спасіння людей і за реставрацію раю та за привер-

нення спасеним людям тих самих прав і благословінь, які були дані першим людям.

Як бачимо, що ця теорія має повну підставу в слові Божому, як рівно ж має вона підставу і в логічно-філософському міркуванні. Наприклад, усвіт ще занадто молодий і населена, здається, покищо, тільки земля. Цей висновок ми робимо зо слів апостола, який каже, що спасенні люди є “первоначином творів Його” (Як. 1:18). Отже, відроджені та спасені люди, це — тільки первоначин Його творів. Це означає, що ще багато тих творів буде. Адже ж міріяди світів в незмірних просторах створені хіба не тільки для прикраси безхмарних ночей. Нема сумніву, що ті різні світи в майбутній вічності будуть пристосовані Господом до рівня нової землі й будуть поступово заселювані надміром людей на землі. Ми віримо, що люди нарівні з анголами зможуть відвідувати ті світи, бо ж то буде їхнє насліддя (Рим. 8: 17, 1 Кор. 3: 21-23, Гал. 4: 7).

Люди, по природі своїй — матеріялісти, а чомусь трудно їм погодитися з матеріялістичною реальністю майбутньої вічності. Для них вона якось містично-туманна й неясно окреслена, а тому й нецікава; вона не притягає їх і не служить для них підтримкою в стремлінні до добра. Тому й смерть для них така жахлива, що позагробова майбутність для них темна.

А, тимчасом, життя на новій землі буде далеко більш реальне, як на старій. Матеріальний світ існував до гріхопадіння й буде існувати й по знищенню гріха. Матерія сама по собі не є грізна й наш дух буде себе прекрасно почувати в удосконалений, нетлінній матерії — у воскреслому тілі.

Що супружне життя мало б існувати у вічності, це розуміли й євреї, що бачимо з питання саддукеїв (Мат. 22: 23-28). Але, власне, відповідь Христа саддукеям “бо в воскресінні не женяться, ані замуж виходять, але живуть як анголи”, є великою трудністю для цієї теорії (Мат. 22: 30).

Але сторонники цієї теорії однак думають, що слова Христа відносяться тільки до певного періо-

ду часу, щебто від воскресіння святих до створення нової землі й поселення їх на ній. То значить, що поки святі будуть на небі, вони житимуть, "як анголи", а коли знову перейдуть на землю, в земний рай, тоді знову почнуть жити, як люди.

Далі, ті слова Христа були відповідю на цілком ненормальний супружній випадок, а тому вони показують лише, що супружжя з їх земними ненормальностями: розводами, другими шлюбами, багатоженством, самовільним часто невдалим вибором, недобраними характерами, на нову землю не будуть перенесені. Там мужчини отримають своїх жінок з рук Божих, як Адам і, внаслідок безсмертя, вічної молодості і здоров'я, удоосконаленого характеру й докладного добору, відпадуть земні ненормальності, а тому райське супружнє життя навіть приблизно не буде подібне до земного.

Але чи дійсно воно буде так, ніхто з певністю сказати не може, бо нема ні одного тексту, який би цілком ясно підтверджив цю теорію. Нас же особисто ця справа не турбує. Чи на новій землі буде супружне життя чи не буде, то одне ми напевно знаємо, що там буде вічне блаженство. А в якій формі воно буде проявлятися, це справа нашого Небесного Отця, Який знає, що потрібне буде для повного щастя безсмертних людей.

ЗАКІНЧЕННЯ ОБ'ЯВЛЕННЯ

(Об'ялення 22: 10)

ОБ'ЯВЛЕННЯ "ВІДКРИТА КНИГА" (Об. 22: 6-10)

Про книгу Данила читаємо, що вона була запечатана до останнього часу (Дан. 12: 4,9). Об'ялення ж не запечатане, бо останній час наблизився. Об'ялення мусить бути відоме слугам Божим (Об. 22: 6). Про нього треба свідчити в церквах (Об. 22: 16). Всі, "що прихід Його полюбили" (2 Тим. 4: 8), повинні знати, про благословення, що знаходиться в Об'яленні.

МЕТА ОБ'ЯВЛЕННЯ — ОСВЯЧЕННЯ СВЯТИХ (Об. 22: 11)

Звичайно, людина до певних подій відповідно приготовляється. Отже і до приходу Христового треба приготуватись. Знаючи святість і чистоту Царя, ті, що бажають зустрінути Його, самі відповідно очищаються та освячуються (Євр. 12: 14, 1 Івана 3: 3). Особливо готовляться ті, що знають і вірять в близький прихід Христа (2 Пет. 3: 11-12). А найдокладніші відомості про той другий прихід Христа, дає нам Об'ялення й тими відомостями воно хоче спонукати святих, ще більше освячуватись.

Про неправедних же й поганіх написано: "нехай вони ще опоганюються". І це цілком натурально, бо ж то є така їхня природа. Грізна, хоч би наявіть і віруюча людина, але не відроджена, а тілесна, вона нездібна до освячення, а лише до опоганювання. Бо ж написано: "Лихого жадає душа нечестивого" (Пр. 21: 10). І ще написано: "Люди лихі матимуть успіх у злому" (2 Тим. 3: 13).

Отже, чого людина прагне, те вона й робить і в тому має успіх. То чого можна від них сподіватися, як не ще більшого опоганювання?

"ОТО, НЕЗАБАРОМ ПРИХОДЖУ" (Об. 22: 7, 12 20)

Наведені слова в останньому розділі Об'ялення повторені аж три рази, що бачимо з поданих текстів. Один раз сказано: "Час бо близький" (Об. 22: 10), це близький час приходу Христового й приходу всіх тих подій, що описані в Об'яленні. Один раз сказано, що ті події Об'ялення "незабаром статися мусять" (Об. 22: 6).

Отже, лише в цих останніх словах цієї чудової книги Об'ялення, Господь п'ять разів попередив, що Він прийде скоро, несучи із Собою нагороду, задоволення й блаженство святым та справедливу кару безбожникам та грішникам. Якщо кого це п'ятикратне попередження не порушить і він до приходу Христового не приготуватиметься, то нехай він потім нарікає на себе.

“БОГУ ВКЛОНИСЯ!” (Об. 22: 8-9)

В людей завжди була й є тенденція віддавати честь створінню, замість Творця (Рим. 1: 25), і кланятися слугам, замість Пана. Так Корнілій поклонився апостолові Петрові (Дії 10: 25-26), мешканці міста Лістри поклонились Павлові та Варнаві (Дії 14: 8-15), а апостол Іван поклонився анголові, як бачимо з поданого тексту. Але, як апостоли, так і ангол однодушно відкинули неналежне їм поклоніння, повчуючи поклонників, що поклонятися належиться тільки Богові, бо Божеська честь тільки Богові й належиться (Іс. 42: 8).

Апостол Іван помилку поклоніння анголові зробив аж два рази (Об. 19: 10; 22: 8-9). Але зате цією помилкою апостол назавжди вияснив, яке відношення має бути віруючих до анголів. Коли б не цей випадок, то ми б не знали, чи слова, щоб не віддавати честь створінню (Рим. 1: 25), відносяться й до анголів. А тепер ми ясно знаємо, що хто б то не був на небі чи на землі, чи це анголи чи святі люди, якщо вони є створінням, то божеська пошана і поклоніння їм не належиться.

ВСЕРЕДИНІ Й НАЗОВНІ (Об. 22: 14-15)

Безперечно, що тут маються на увазі не тільки мешканці нового Єрусалиму, але й мешканці нової землі, бо й вони матимуть право на вход до міста через брами (Об. 21: 24-26). Безбожні будуть не тільки поза містом, але й поза новою землею, на якій буде вже правда (2 Пет. 3: 13). Царство Боже буде по всій землі, тому, хто буде поза ним, той, значить, буде в пеклі (Об. 21: 8 = Мат. 8: 11-12; 13: 41-43). Той, хто буде в тому царстві, користатиме з усіх добродійств його, хто ж буде поза ним, буде позбавлений всього.

“Я, ІСУС...” (Об. 22: 16)

Цими словами Господь ніби підписав Своє Об'явлення, як би стверджив це Своєю печаткою. Він

зарекомендував Себе як Кореня і Рід Давидів, щоб не мали сумніву, що Він Той самий Ісус, про Якого писали пророки та апостоли (Єрем. 23: 5; Зах. 3: 8, Рим. 1: 3-4).

А також Він називав Себе “ясною, досвітньою Зороєю”, Яку бачив навіть Валаам, поганський пророк (4 Мойс. 24: 17). Також апост. Петро стверджує, що в серцях віруючих та Зоря сяє (2Пет. 1: 19). І без світла тієї Зорі людина не може бути християнином.

“ПРИЙДИ” (Об. 22: 17)

Тут маємо потрійний заклик. Дух Святий кличе “прийди”, бо Дух Святий співпрацює в Христовому ділі (Ів. 16: 13-14, Рим. 8: 9).

Молода, щебто церква кличе “прийди”, бо й вона виконує Христове післанництво (Мар. 16: 15).

Ті, що чують, нехай кажуть “прийди”, бо ж всі повинні один одного заохочувати прийти до Христа.

Але те “прийди” всі діти Божі посилають у двох напрямках. Передусім, вони звертаються з ним до Христа, як до свого “Любого”, за Яким вони тужать (П. П. 7: 12), щоб Він прийшов до них. А також вони звертають те “прийди” й до грішників, щоб вони прийшли до Христа та скористали з Іого любови й дарів.

Отже, хто прагне правди та спасіння, нехай користає з ласки Христової, що, мов, вода тече для всіх дармо.

ДОДАВАННЯ Й ВІДІЙМАННЯ (Об. 22: 18-19)

Як бачимо з наведених слів, що тут рішучо заборонено щось додавати або відіймати від Св. Писання. Заборона нашого тексту відноситься найперше до Об'явлення. Але тому, що подібні заборони є ще й в інших місцях Св. Писання (5 Мойс. 4: 2; 12: 32, Пр. 30: 6), а все Писання є Богом над-

хнене, то ясно, заборона та відноситься до всього Писання. Тому, не тільки до Об'явлення, а до жодної книги Св. Писання не вільно додавати щось чи відіймати від неї. Не можна також перекручувати чи викривляти Св. Писання (2 Кор. 2: 17; 4: 2, Гал. 1: 6-9, 2 Пет. 3: 16). Божих думок та висловів нема чого людині поправляти. Безбожником є той, що замість того, щоб позволити Біблії критикувати себе, сам критикує Біблію. Господь вимагає, щоб Його слово люди передавали вірно, докладно та широко (Єр. 23: 28, 2 Тим. 2: 15). Тому треба самому вчитись та цильнувати, щоб добре та правильно злагнути науку слова Божого (1 Тим. 4: 16).

Пригім, треба звернути увагу, що заборона додавати й відіймати від Слова Божого, є підсилена обітницею кари й то дуже суveroї, навіть позбавлення уділу в книзі життя. Тому, любителі додавання та відіймання, або й перекручування Божого Слова повинні про це пам'ятати.

ОСТАННЄ СЛОВО СПАСИТЕЛЯ (Об. 22: 20-21)

Останнє слово небесного Молодого до Своєї молодої таке саме, як і кожного кохаючого молодого: "Так, — незабаром прийду!"

У відповідь бриняте слова молодої: "Амінь. Прийди, Господи Ісусе!"

Закінчена ж книга побажанням Христової ласки всім вірним.

Нехай же освітить ласка Христова й наши серця та розум, і нехай зробить нас здібними зrozуміти Його Об'явлення, полюбити Його прихід і разом з усіма святыми від серця сказати: "Амінь. Прийди, Господи Ісусе!"

ПІСЛЯСЛОВО

Я глибоко свідомий, що цим своїм виясненням книти Об'явлення, я далеко ще не вияснив усього, що в цій чудовій та глибокій книзі міститься. Я також напевно знаю, що читаючи мое вияснення, в читачів постане багато нових питань, на які вони хотіли б мати відповідь у тій моїй книжці, а їх там не буде. І вони, можливо, будуть розчаровані. Але таким читачам я хочу сказати, що я також не претендую на знання всього, по-друге, коли б я затримувався докладніше навіть над тими точками та подробицями, які мені знані, то книжка ця могла б подвоїтись і потроїтись, а тим самим стати занадто дорогою. А це дуже утруднювало б її розповсюдження.

Я думаю, що мої вияснення вказують досить ясний напрямок, як треба підходити до зрозуміння книги Об'явлення і всі зацікавлені нехай в цьому напрямку досліджують далі цю чудову книгу, а Господь їм відкриє ще докладніше всі ті правди, які в ній містяться.

Моїм завданням не було вияснити абсолютно все, але кинути на цю книгу деяке проміння знання, щоб його світло допомогло нашим віруючим полюбити цю книгу й почати її пильніше досліджувати, щоб також полюбити другий прихід Господа нашого Ісуса Христа. І коли це станеться, цебто, коли хоч деякі душі більше зацікавляться другим приходом іхнього Господа й почнуть духовно більше готовитися до зустрічі з Христом на хмараах, то моя праця не буде марнотою.

Автор

ЗМІСТ

	Сторінки
Передмова	5
Вступне слово	9
РОЗДІЛ I	
“Об’явлення Ісуса Христа” (Об. 1: 1-2)	11
Побудження до читання Об’явлення (Об. 1: 3)	13
Божий привіт церквам (Об. 1: 4-6)	15
“Ото Він із хмарами йде” (Об. 1: 7-8)	17
Острів Патмос (Об. 1: 9)	18
День Господній (Об. 1: 10)	20
Сім свічників (Об. 1: 12, 20)	21
Число “сім” (Об. 1: 11-12, 20)	22
Людський Син (Об. 1: 11-18)	24
Ключі (Об. 1: 18)	27
Напиши (Об. 1: 19)	28
РОЗДІЛ II	
ПОСЛАННЯ ДО ЕФЕСЬКОЇ ЦЕРКВИ	29
Місто Ефес	29
Ангол церкви (Об. 2: 1)	30
Автор послання (Об. 2: 1)	30
До ангола... Напиши (Об. 2: 1)	31
Характеристика ефеської церкви (Об. 2: 2-3, 6)	32
Упадок церкви (Об. 2: 4-5)	35
Ефеський період	38
Нагорода ефеським переможцям (Об. 2: 7)	39
ПОСЛАННЯ ДО СМІРНСЬКОЇ ЦЕРКВИ	40
Місто Смірна	40
Автор послання (Об. 2: 8)	40

Характеристика смірнської церкви (Об. 2: 9а)	41
Зборище сатани (Об. 2: 9б)	42
Горе десять день (Об. 2: 10)	43
Смірнський період	44
Нагорода смірнським переможцям (Об. 2: 10-11)	45

ПОСЛАННЯ ДО ПЕРГАМСЬКОЇ ЦЕРКВИ

45

Місто Пергам	45
Автор послання (Об. 2: 12)	46
Характеристика пергамської церкви (Об. 2: 13)	46
Наука Валаама (Об. 2: 13)	47
Наука николаїтів (Об. 2: 15)	48
Пергамський період	48
Нагорода пергамським переможцям (Об. 2: 17)	50

ПОСЛАННЯ ДО ТІЯТИРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

51

Місто Тіятир	51
Автор ліослання (Об. 2: 18)	51
Характеристика тіятирської церкви (Об. 2: 19)	52
Наука Єзавелі (Об. 2: 20-21)	52
Кара Божка (Об. 2: 22-23)	54
Остереження для вірних (Об. 2: 24-25)	54
Тіятирський період	55
Нагорода тіятирським переможцям (Об. 26-29)	58

РОЗДІЛ III

ПОСЛАННЯ ДО ЦЕРКВИ В САРДАХ	59
Місто Сарди	59
Автор послання (Об. 3: 1)	59
Характеристика сардійської церкви (Об. 3: 1-3)	60
Кілька імен (Об. 3: 4)	61
Сардійський період	61
Нагорода сардійським переможцям (Об. 3: 5-6)	63

ПОСЛАННЯ ДО ФІЛАДЕЛЬФІЙСЬКОЇ ЦЕРКВИ

64

Місто Філадельфія	64
Автор послання (Об. 3: 7)	65

Характеристика філадельфійської церкви (Об. 3: 8, 10)	67
Зборище сатани (Об. 3: 9)	67
Обітниці Христа (Об. 3: 10)	68
Остереження (Об. 3: 11)	68
Філадельфійський період	69
Нагорода філадельфійським переможцям (Об. 3: 12-13)	71

ПОСЛАНЯ ДО ЛАОДИКІЙСЬКОЇ ЦЕРКВІ 71

Місто Лаодикія	71
Автор послання (Об. 3: 14)	72
Характеристика лаодикійської церкви (Об. 3: 15-17)	73
Христова порада (Об. 3: 18-19)	77
Христос за дверима (Об. 3: 20)	79
Лаодикійський період	80
Нагорода лаодикійським переможцям (Об. 3: 21-22)	82

РОЗДІЛ IV

НАВКОЛО ПРЕСТОЛУ	84
Відчинені двері (Об. 4: 1)	88
Погляд з неба (Об. 4: 1)	88
"І зараз у дусі я був" ... (Об. 4: 2)	89
Сидячий на престолі (Об. 4: 2-3)	89
Навколо престолу (Об. 4: 4-7)	90
Об'єднане богослужіння (Об. 4: 8-11)	94
Небесна скіння	94

РОЗДІЛ V

ЗАПЕЧАТАНА КНИГА І ЯГНЯ	96
Кревний — Відкупитель (Об. 5: 5-6)	98
Вступ у набуті володіння (Об. 5: 7-14)	98

РОЗДІЛ VI

ШІСТЬ ПЕЧАТОК	101
Перша печатка (Об. 6: 1-2)	101
Друга печатка (Об. 6: 3-4)	104
Третя печатка (Об. 6: 5-6)	107
Четверта печатка (Об. 6: 7-8)	109

П'ята печатка (Об. 6: 9-11)	109
Шоста печатка (Об. 6: 12-17)	112

РОЗДІЛ VII

ЗАПЕЧАТАНІ І ОЧИЩЕНІ	117
"А по цьому я бачив" ... (Об. 7: 1a)	117
Чотири анголи (Об. 7: 16)	117
Чотири кінці землі (Об. 7: 1в)	117
Іхнє завдання (Об. 7: 1-3)	118
Інший ангол (Об. 7: 2)	118
Печатка (Об. 7: 3)	118
Акт милосердя (Об. 7: 1-3)	119
Запечатання 144 тисячі євреїв (Об. 7: 4-8)	119
Великий наговій (Об. 7: 9)	122
Національність тих спасених (Об. 7: 9)	122
Іхнє місце (Об. 7: 9)	123
Іхня одяга (Об. 7: 9)	123
Пальмове віття (Об. 7: 9)	123
Іхні вигуки (Об. 7: 10-12)	124
Хто вони й звідки прийшли? (Об. 7: 13-14)	124
Вибілена одяга (Об. 7: 14)	126
Іхнє служження (Об. 7: 15)	126
Іхня нагорода (Об. 7: 16-17)	127

РОЗДІЛ VIII

СЬОМА ПЕЧАТКА	128
Тиша на небі (Об. 8: 1-2)	128
"Другий ангол" (Об. 8: 3-5)	128
Чотири труби (Об. 8: 6-12)	130
Остереження (Об. 8: 13)	134

РОЗДІЛ IX

П'ЯТА ТРУБА	136
Зоря з ключем (Об. 9: 1)	136
Бездоня (Об. 9: 1-2)	136
Особлива сарана (Об. 9: 3-12)	137
Що ж то за сарана?	138

ШОСТА ТРУБА	140
Чотири зв'язаних анголи (Об. 9: 13)	140
Година, день, місяць і рік (Об. 9: 15)	141
Страшна кіннота (Об. 9: 16-19)	142
Культ сатани та ідолопоклонство (Об. 9: 20)	143
Моральний упадок (Об. 9: 21)	145

РОЗДІЛ X

КНИЖКА	146
Сильний ангол (Об. 10: 1)	146
Море й суща (Об. 10: 26)	146
Голос громів (Об. 10: 3-4)	148
Часу не буде (Об. 10: 5-7)	148
Книжка (Об. 10: 2a, 8-10)	149

РОЗДІЛ XI

ДВА СВІДКИ	151
Храм (Об. 11: 1-2)	151
Два свідки (Об. 11: 3-14)	153
Чи конче мусять всі померти?	157
Мойсеєве тіло (Юди 1: 9)	157
Дві оліви (Об. 11: 4)	158
Способи їх діяльності (Об. 11: 5-6)	159
Смерть свідків (Об. 11: 7-10)	160
Воскресіння свідків (Об. 11: 11-14)	161

СЬОМА ТРУБА	161
--------------------	-----

Переміна влади (Об. 11: 15-18)	161
З'явлення ковчега заповіту (Об. 11: 19)	164

РОЗДІЛ XII

ДВІ ОЗНАКИ	165
Жінка (Об. 12: 1-2)	165
Муки породу (Об. 12: 1-2)	169
Змій (Об. 12: 3-4)	173
Дитина (Об. 12: 5)	175
Бажання змія з'їсти Дитину (Об. 12: 4б)	176
Всяття Дитини до Бога (Об. 12: 5б)	178
Втеча жінки в пустиню (Об. 12: 6)	179

ВІЙНА НА НЕБІ	180
Причина війни (Об. 12: 7а)	180
Архангел Михаїл (Об. 12: 7б)	181
Наслідки війни (Об. 12: 8-9)	182
Радість на небі, горе на землі (Об. 12: 10-12)	184
Пустиня втечі (Об. 12: 13-16)	184
Крила орла (Об. 12: 14)	187
"Остаток інасіння жінки" (Об. 12: 17)	189

РОЗДІЛ XIII

АНТИХРИСТ З ІСТОРИЧНОГО КУТУ ЗОРУ	190
Бовван (Даниїла 2: 28-45)	190
Чотири великих звірі (Дан. 7: 1-28)	193
Лев з орлиними крильми (Дан. 7: 4)	193
Кровожер ведмідь (Дан. 7: 5)	195
Пантера з 4-ма крильми і з 4-ма головами Дан. 7: 6)	197
Звір-чудовище (Дан. 7: 7-8)	197
Баран і козел (Дан. 8: 1-26)	200
Північний і південний царі (Дан. 11 розділ)	204
Національність антихриста (Дан. 11: 37-38)	206

ЗВІРИНА З МОРЯ АБО АНТИХРИСТ-ЦАР	209
---	-----

Її походження (Об. 13: 1)	209
Сім голів і десять рогів (Об. 13: 1)	210
Лев, ведмідь, рись і потвора (Об. 13: 2а)	211
Сила, престол і влада змія (Об. 13: 2б)	212
Смертельно ранена, але уздоровлена голова (Об. 13: 3а)	213
Здивовання й поклоніння землі (Об. 13: 3б-4)	214
Зневага Бога й усього, що Боже (Об. 13: 5-6)	215
Війна зо святими (Об. 13: 7-10)	216

АНТИХРИСТ З ДУХОВНОГО ПОГЛЯДУ	217
--------------------------------------	-----

Чоловік беззаконня (2 Сол. 2: 3)	217
Син погиблі (2 Сол. 2: 3)	218
Таємниця беззаконня (2 Сол. 2: 7)	219
Лже бог (2 Сол. 2: 4)	220

ЗВІРИНА З ЗЕМЛІ	221
------------------------	-----

Друга звіріна (Об. 13: 11-12)	221
-------------------------------	-----

Огонь з неба (Об. 13: 13)	221
Образ звірини (Об. 13: 14-15)	222
Знамено (печатка) звірини (Об. 13: 16-18)	224
Торгівля звірини (Об. 13: 17)	227

РОЗДІЛ XIV

НА ГОРІ СІОНІ	229
Ягня на горі Сіоні (Об. 14: 1a)	229
144 тисячі (Об. 14: 16, 4-5)	229
Гуслярі (Об. 14: 2-3)	232
ТРИ АНГОЛИ БЛАГОВІСНИКИ	233
Перший ангол (Об. 14: 6-7)	235
Другий ангол (Об. 14: 8)	236
Третій ангол (Об. 14: 9-11)	236
“Блаженні” (Об. 14: 12-13)	237

ЖНІВО І ЧАВИЛО	237
Подібний до людського сина (Об. 14: 14-15)	237
Жніва (Об. 14: 15-16)	238
Інший ангол з серпом (Об. 14: 17-18)	239
Виноград і чавило (Об. 14: 19-20)	239

РОЗДІЛ XV

СКЛЯНЕ МОРЕ ТА СКИНІЯ СВІДЧЕННЯ	240
Сім «кар» (Об. 15: 1)	240
Скляне море (Об. 15: 2-4)	240
Пісня Мойсея і Ягњати (Об. 15: 3-4)	240
Скиння свідчення (Об. 15: 5-8)	241
Дим від Божої слави та сими (Об. 15: 8)	242

РОЗДІЛ XVI

СІМ ЧАШ ГНІВУ	243
Перша чаша (Об. 16: 1-2)	243
Друга чаша (Об. 16: 3)	244
Третя чаша (Об. 16: 4-7)	245
Четверта чаша (Об. 16: 8-9)	246

П'ята чаша (Об. 16: 10-11)	247
Шоста чаша (Об. 16: 12-16)	248
Сьома чаша (Об. 16: 17-21)	251

РОЗДІЛ XVII

СИМВОЛІЧНИЙ ВАВІЛОН	253
Велика розпусниця (Об. 17: 1-6)	253
Розпусниця (Об. 17: 1-2)	257
Великий Вавилон (Об. 17: 5)	259
Мати розпусницям земним (Об. 17: 5)	263
Розпусниця на червоній звірні (Об. 17: 32)	265

ПОГІБЕЛЬ СИМВОЛІЧНОГО ВАВІЛОНУ	267
Розпусниця-папська церква (Об. 17: 15, 18)	267
Червона звірина (Об. 17: 3, 7-13)	269
Десять царів (Об. 17: 12-14, 16-17)	271

РОЗДІЛ XVIII

ГІБЕЛЬ МІСТА ВАВІЛОНУ	274
Відбудова Вавилону (Об. 18: 10)	274
Великий Вавилон (Об. 18: 2, 10, 16, 18-19, 21)	277
Гибель Вавилону (Об. 18: 8-9, 18)	280

РОЗДІЛ XIX

НЕБЕСНІ ВІДНІНЯ	285
Алілуя (Об. 19: 1-6)	285
“Правдиві та справедливі суди Його” (Об. 19: 2)	286
“Залинував Господь Бог наш Всемогутній” (Об. 19: 6)	287
ВЕСІЛЛЯ ЯГНЯТИ	288
Місце весілля (Об. 19: 7a)	288
Молодий (Об. 19: 7b)	289
Гости (Об. 19: 9)	289
Приготувлення (Об. 19: 7)	289
Весілля (Об. 19: 7)	290
Пошлюбна подорож (Об. 19: 11-14)	291
Насійдки шлюбу (Еф. 5: 31)	291
“Бо засвідчення Ісусове — то дух пророцтва” (Об. 19: 10b)	292

АРМАГЕДДОНСЬКА БИТВА	292
Час битви	292
Місце битви (Об. 16: 16)	293
Значення назви "Армагеддону"	294
Історичне значення Армагеддону	294
Стратегічне значення Армагеддону	295
Царственний Іздець (Об. 19: 11-16)	295
Битва (Об. 16: 14)	297
Звірина й фальшивий пророк (Об. 19: 19-20)	298
"Решта" (Об. 19: 21)	298

РОЗДІЛ ХХ

ТИСЯЧОЛІТНє ЦАРСТВО	300
Ув'язнення сатани (Об. 20: 1-3, Зах. 13: 2)	300
Перше воскресіння (Об. 20: 4-6)	300
Тисячоліття (Об. 20: 4)	304
Сенс тисячолітнього царства (Об. 20: 6)	305
Періоди Божого ліяну щасливня	305
Особливий сенс останнього періоду (Єккл. 1: 10)	311
 ФОРМИ, ВІДИ Й ЖИТТЯ В ТИСЯЧ. ЦАРСТВІ	315
Форма правління	315
Поверхня землі	316
Центр правління	316
Довжина віку людського життя	317
Переміни в тваринному світі	317
Зміни в царстві духовного життя	318
Громадянин тисячолітнього царства	318
Взаємовідносини людей	319
 ОСТАННІЙ СУД	320
Звільнення сатани (Об. 20: 7)	320
Гог і Magog (Об. 20: 8)	321
Бунт народів (Об. 20: 8-9)	323
Гибель диявола (Об. 20: 10)	324
Суд перед великим і білим престолом (Об. 20: 11-13)	327
Присуд — друга смерть (Об. 20: 14-15; 21: 8)	329

РОЗДІЛИ ХХI — ХХII

НОВІ РЕЧІ	331
Нова земля (Об. 21: 16)	331
Нове місто (Об. 21: 2-27)	332
Нові народи (Об. 21: 24, 26)	333
Нова ріка (Об. 22: 1)	335
Нове дерево життя (Об. 22: 2)	336
Новий престол (Об. 22: 3-4)	336
"Вічні віки" (Об. 22: 5)	337
Боже запевнення (Об. 22: 5)	337
Загальний огляд життя на новій землі	338

 ЗАКІНЧЕННЯ ОБ'ЯВЛЕННЯ	340
Об'явлення "відкрита книга" (Об. 22: 6-10)	340
Мета Об'явлення — освячення святих (Об. 22: 11)	341
"Ото незабаром приходжу" (Об. 22: 7, 12, 20)	341
"Богу віклонися!" (Об. 22: 8-9)	342
Всередині й назовині (Об. 22: 14-15)	342
"Я Ісус" (Об. 22: 16)	342
"Прийди!" (Об. 22: 17)	343
Додавання й відіймання (Об. 22: 18-19)	343
Останнє слово Спасителя (Об. 22: 20-21)	344

ВИДАВНИЦТВО "ДОРОГА ПРАВДИ" ВИДАЛО ТАКІ

КНИЖКИ:

М. Подворняк: "На шляху життя", ч. II, збірка християнських віршів і оповідань, ст. 128.

В. Остапчук: "Проміння", збірка християнських поезій різних авторів. У збірці є біля 240 віршів на різні теми.

З. Бичинський: "Іван Гус", його життя, праця і мученича смерть. З малионнами, ст. 200.

Ів. Барчук: "Іконопочитання", сторінок 230.

І. Лазарев: "Єлісей Сукач". З історії духовного пробудження в Україні. Переклад з російського, ст. 80.

А. Дубовий: "На батьківщині і на чужині". З життя перших українських пionерів у Норт Дакоті, ст. 80.

І. Барчук і М. Подворняк: "Великодній Ранок", збірка великомініатюрних віршів і оповідань, ст. 256.

І. Барчук і М. Подворняк: "Різдвяна Зірка", збірка різдвяних віршів і оповідань, ст. 174.

Ів. Семенина: "Збережені Господом", розповідь пionера укр. баптистського руху в Галичині, ст. 56.

Ів. Барчук: "Алкоголь і людина". Книжка, яка розповідає про згубні наслідки алкоголю, ст. 108.

Рой Гесіон: "Голгофська дорога", переклад з англійської мови, ст. 88.

Ів. Барчук: "Свята Тройця і свідки Єгови", ст. 96.

І. Мордовцев: "Останні дні Єрусалиму", ст. 36. Переклад з російської мови.

Дж. Райс: "Молітися, просіть і одержуйте", переклад з англійської мови, ст. 424.

В. Г. Павлов: "За віру", розповідь пionера баптистського руху в Росії, ст. 40.

М. Подворняк: "Зелений гай", збірка оповідань, ст. 200.

Ів. Барчук: "Про католицьких святих", ст. 224.

Ю. Ілюшук: "Відгомін життя", збірка поезій, ст. 96.

Ів. Барчук: "Чи існує Бог?", цінна праця, ст. 304.

Д-р О. Сміт: "Країна, яку я найбільше люблю", переклад з англійської мови, ст. 128.

Фр. Г. Варне: "Джордж Мюллер", його життя і праця.
Переклад з російської мови, ст. 184.

М. Подворняк і Д. Марійчук: Християнський співаник, без нот, малого формату, ст. 240.

Іл. Тарасюк: "На крилах віри", збірка поезій, ст. 184.

М. Подворняк: "Далека Дорога". Спогади, ст. 336.

Д-р О. Сміт: "Євангелія, яку ми проповідуємо", переклад з англійської мови, сторінок 136.

Ів. Барчук: "Суботництво", догматична розвідка, сторінок 192.

Д-р Освальд Дж. Сміт: "Муж, якого вживає Бог", переклад з англійського, сторінок 136.

Ів. Барчук: "Пояснення на книгу Об'явлення", сторінок 360, багато ілюстрацій.

Ч. Спєрджен: "Бесіди Івана Плугатаря", переклад з англійського, ст. 146.

Усі ці книжки можна виписувати по адресі:

DOROHA PRAWDY, 148 Tecumseth St.

Toronto 3, Ont., Canada

Книжку "Пояснення на книгу Об'явлення", а також інші видання видавництва "Дорога Правди" можна виписувати по адресі:

"DOROHA PRAWDY"
148 Tecumseth St., Toronto, Ont.
Canada